چمگ

تھمار

جی دَور کہ گوست انت ، جی بار یگے کہ اتگگ
دوراں ترا تھمار اتگ ، باریگ ءَ بہ تھمار
اوگار اتگ امروز ءَ ھزار وژدلیں باریگ
گوں گردشاں نشتگ اَنگت ھینّار ءُ اَنا وار
ھر نوبت ءُ ھر درگت ءَ ھست باجو ءُ چڅو
دوستانی گلیں دوستی ءَ دلگوش کن ءُ ھُشمار
راست گوشتن ءُ راست گُرتن ءُ راست زانگ ءَ ھمباز
بد گوشتن ءُ بد گُرتن ءُ بد زانگ ءَ اَنگار
نوک درگتے پِر آتلگ پہ تئی راج ءُ زبان ءَ
بے پَتّی ءَ انگار ءُ ہبئے ھمدل ءُ جتکار
دژمن پہ تئی راج ءُ زبان اگرب ءُ پَور اَنت
تو بے وتیں دَیندارے ئے امروز تئی دَینکار
بینگّاں ترا اَنگِرّ اتگ گوں گپسگ ءُ وگگ
زَردار انت ءُ بدکار انت ءُ سردار انت ءُ سرکار
زر بندگیں ھَوکاری کہ اِنَار ، بہ پھریز
کارانی بد ءُ نیک پہ ھَوکار پہ اِنَار
تئی راج ءُ زبان ھر دو شُت انت زَرّ ءِ وڈالاں
پہ بنگ ءُ پہ بنگانی گُلاں کرتگ اَنت بیِگار

سید ھاشمی

لــــڑ

درگال (67-88)

خاموش دشتی، شریف واہگ۔قاسم فراز۔عنایت اللہ قومی غلام حسین آزار ،اشرف زہیر۔ سعید صدف ، مومن معراج ۔سمیع شیدا، بسرام عمر۔گوہر اقبال بالی، عارف داد۔غفور شاد، نیاز زباد۔ غلام حسین زدگ، سلیم یات ، آر بی ملا۔ عزت بشیر ، زبیر ظفر، خدارحم ساجد۔خالد عثمان، اشرف آزاد، اسماعیل ملنگ۔ بشیر شہزاد، سلیم بزگ ، اکرم کچکول۔ فرہاد انجم، نبی بخش غریب، منیر دشتی۔ شبیر غریب، ریاض راشد، شاہجہان شریف۔ رزاق قاضی، واحد کمال، مجید میار، رؤف راہی۔ عبدالستار غمگین، سید علی حسرت، بدل جان بدل، صمد کودک۔ فراز کریم، خلیل وفا، انور زہیر، سید کمال۔بشیر شوہاز، علی جان مہر، زہیر زیدی، حاصل مراد۔ جلیل احمد، رفیق واجل، نزیر بالی، غلام حسین دیدار۔ اکرم ذاکر، ماجد مہر، قدیر ساگر، سلیم کرد۔ ارشد علی ابرار، شکور مہران، عبدی فراز، جلال قاضی۔

میاں استمانی لبزانک (89-98)

سرائو	موپاساں/علی گوہر
سیاہ پوست	الیکس لاگیوما/عبدالحلیم امبر

سچکان راست (99-118)

استاد عبدالمجید گوادری۔ملک طوقی۔انور صاحب خان۔ محمد حسین عنقا ساجد نور ۔عومر کتیا، غفور عباس۔ شعر شہید عبدالرحمٰن ، نسیم اکرم۔عید محمد عید، مجید عاجز۔ محمد بخش بزنجو، عبدالواحد لال۔ حفیظ رؤف ، عادل تاج۔عبید ساحل، مسلم گل ، بختیار دیدگ۔ اعجاز زہیر، عادل سجاد، ساجد صالح۔ سہیل صالح ، جمال ناصر دازنی، اداس مراد۔ آزات ساجد، موسیٰ امیت، رشید قادر۔

پُلانی پیژگاہ ءِ ھوا (119-120)

عنایت اللہ قومی ۔اے بی دوست ۔ زاہد شکست ۔ وزیر رہچار، یو، ڈی، مہر۔

چمگ ءِ نبشتہ کار وتی میال ءُ لیکھانی مانزمان وت انت ۔ادارہ

بے سر گال

چمگ سالے بیت کہ وتی وانوک ءُ نبشتہ کاراں دست نہ کپتگ ۔ ھرکس ءَ وتی پگر ءِ ھساب ءَ تاک ءِ گاری ءَ راماناں دیگ ءِ کوشست کتگ ۔ گوں گیں بازیں تاکے ءَ اے ھبر گیشینگ بوتگ کہ چمگ ءَ ابید چہ وتی وانوکانی مھراں دگہ راہ ءُ در نیست ۔ سرکار ءَ گوں اے زبان ءَ مھرے نیست ءُ قوم ءِ ھزگاراوں چہ سرکار ءَ کمتر نہ انت ۔ کسے اگاں جواز تے دارایت بلے پہ زبان ءِ بودناکی ءُ علمی کاراں دل اِش نہ کش ایت ۔ نوں اے وڑیں جاوراں اگں چمگ وھد ءُ موسم درمئیت گڑا ھبکہی ھبرے نہ انت ۔ چوشیں پدمنتگ ءُ زند ءِ ھر پڑ ءَ زبھریں چاگرد ءَ وانوکانی کمک ءَ تاکے ءِ زندگ دارگ ارزانیں ھبرے نہ انت ۔

ما اگاں اے ھبر ءَ بکنیں میار بارایں کہ پہ زبان ءُ لبزانک ءَ بازکار کتگ یا کنگ ءَ ایں وتی جند ءِ زبان ءُ لبزانک ءِ واستا سر ءُ پُر ءِ درگت ءَ نیکہ ستاہ ءُ توسیپ یے ءَ دلمانگ بوتگیں ءُ نیکہ مزدے ءِ طلبگارایں ۔ وتی ڈیھ ءُ سرڈگار، راج، زبان ءُ آئی ءِ لبزانک ءِ پھریزگ ءُ آھانی گھبودی ءِ ھاتر ءَ سگ راج ءِ ھمک پسگ ءِ سر ءَ ھودری انت ۔

تاک ءِ مالی بستار چہ کس ءَ اندیم نہ بوتگ ما دائم اے دزبندی کتگ کہ اگاں شالوٹ ات کہ چمگ پہ وھد شنگ بہ بیت بایدانت وانوک گیش ءَ چہ گیش سالینی رِکراک جوڑ بہ بنت ءُ ھمادوست ءُ سنگت کہ جھگیر ءِ جھت ءَ تاک پر آھاں دیم دیگ بنت ، پہ وھد وتی زراں دیم بدینت بلے مئے اے دزبندی ءُ ارز ءُ پریات گوات ءِ میار بوتگ انت ۔ پرے ھبر ءَ ما بژ نیگ ایں کہ سالے ءَ گیش بوتگ چمگ ءِ شنگ کنگ ءَ بےسوب بوتگیں بلے پرے ھبر ءَ جزم ایں چمگ ھر وھد ءَ زندگ مان ایت ءُ وانوکانی دستاں بیت ۔ وانوکاں گوں دزبندی انت کہ چو پیسر ءِ وڑ ءَ گوں تاک ءَ وتی سیادی ءُ مھراں برجاہ بدارانت ءُ گنجیں ساچشت ءُ سلاہ ءُ سوجاں پما دیم بدینت ۔ شے سلاہ ءُ سوج ءُ مھر چمگ ءِ زندمانی ءِ مانزمان انت ۔

یکرندے پد ءَ اے ارز ءَ کنیں کہ وانوک سالینی رِکراکی ءِ نیمگ ءَ دلگوش بدینت دانکہ چمگ ءَ رازندگ دارگ ءِ توجیلے سازگ بہ بیت ۔

ما امیت کشیں کہ وانوک اے درگت ءَ وتی لیکہ ءُ ھیالاں دیم ءَ کارأنت ۔ (ادارہ)

سچکان

دومی نیم

محمد بیگ بیگل

پاکستان ءِ ساری ایں چیف جسٹس واجہ سجاد علی شاہ، وتی وت نوشتیں زند ھال بزاں LAW COURTS IN A GLASS HOUSE ءِ تاکدیم 321 ءِ سرءَ نوشتہ کنت کہ وھدے پاکستان ءِ صدر فاروق لغاری ءَ وزیر اعظم بے نظیر ءِ تھت چپی کت ءُ آئی ءِ بدل ءَ داناءُ سوگھیں ملک معراج خالد ءَ رائیپان وزیر اعظم نامینت، تہ ھمے نیام ءَ بزاں جنوری 1996 میلادی ءَ بریطانیہ ءِ وزیر اعظم جان میجر پاکستان ءِ سے روچ ءِ سرکاری ترءُ تاب ءَ اتک۔

واجہ گشیت ھماشپی کہ معراج خالد ءَ جان میجر ءِ شرپ ءَ ماں اسلام آباد ءِ وزیر اعظم ماڑی ءَ شپی شامے دات، تہ من ھم ھمے دعوت ءَ نہ ایوک ءَ ساڑی اتاں، بلکہ پروٹوکول ءِ ھساب ءَ جان میجر ءِ لوگبانک ءِ کش ءَ نشتگ اتاں۔

بنی آدمی نصیب برے برے دور در آمد ءُ نا آشنائیں ھم مردماں پہ ادارکی یکجاہ ءُ ھور کنت، بلے ھمے گونڈیں نیاد ءَ چہ کے ءَ چپو نپ ءُ کے ءَ چپو نکس رسیت، اے ھرکسے وتی نصیب۔

اے جسٹس شاہ ءِ بالانصیبی انت کہ آ چشیں بالانسبیں زالے ءَ گوں زان پہ زان ات۔ بلے ارمان کہ واجہ ءَ ھمے زم ءُ گرمیں نیاد ءِ اھوال انچیں سارت ءُ بے لذتیں دابے ءَ نوشتہ کتگ کہ اگاں من ھم ایشی ءَ Verbatum بزاں لبز پہ لبز ترجمہ بہ کناں، تہ ھبر ھمکہ ھوادگ ءُ بے تام بیت کہ کس ایشی ءَ بلکیں مہ وانیت ھم۔ پمیشکہ من جسٹس سجاد علی شاہ ءِ زگریں راست ءَ ھمے دابے ءَ گوں وتی رنگ روگناں پیش کناں کہ راستی ھم بہ مانیت ءُ ھبر تامدار ھم بہ بیت۔

واجہ نوشتہ کنت کہ انکس نزیک ءَ نشتگیں یک اسپیت پوست ءُ ڈولداریں زالے ءِ موجودگی من ءَ سک بے وار کنگ ءَ ات۔ من انچو مارات گش ئے زانا تندورے ءِ کش ءَ نشتگاں۔ منی بگل میچل ءُ نک ھشک بیان ات۔ بلے ھمے بے گومی ءُ بیچاڑی ءِ ابید ھم چو کہ سفارتی آداب ءِ روءَ مارا نارمل ءُ ھانوادگیں مردمانی پیم ءَ دراجیں راہ بُرَگی ات، پمیشکہ ماریت ءُ مڑاھد اری ءِ ھاتر ءَ اد ءِ اود ءِ بے پکار ءُ بے سرءُ پادیں گپ جت، ءُ دلداری ءِ ھاتر ءَ مپت ءَ خدا بچکند ات، یک دومی ءَ دنتان پیش داشت ءُ سرھم چنڈینت۔ البت ما ھر دو ھمے ٹھگی ءُ ریک ءَ سرپد بوھگ ءَ اتیں۔ پمیشکہ وھدے من مارات کہ آ منی ھبراں دلگوش نہ دیگ ءَ انت، تہ من ھمے گونڈیں نیاد ءَ

کمو کے تامدار کنگ ءِ ھاتر ءَ بانک ءَ راماں لندن ءَ وتی کالج ءِ شپ روچانی گفتنی ھالاں دیگ بنا کت چی ءَ کہ کس وتی لیگاریں پنچان ءَ ھما شاءِ دیمانہ شو دیت، خاص کن خانوادگیں ھاتو۔نے ءِ دیما۔ پمیشکہ من وش وشیں ھبر کت، بزاں کم کم راستیں ءُ گیشتر دروگیں۔ من لندن ءِ دمک ءُ بازارانی توسیپ کت، اودءِ مردمانی وش روئی ساڑات، کاڑانی زیبائی ءِ تعریف کت، من تن اودءِ وش گونگیں مُشک، ڈولداریں پشی، دانائیں سگ ءُ رھوار ءُ پُرشانیں اسپانی ھم توسیپ کت۔ منی ھمے نیم راست ءُ نیم دروگیں ھبراں چہ زال ھمکہ وش بیت کہ پردگیں منی دستاں بہ چُک ایت۔ پمیشکہ وھدے من مارات کہ آ من نی پہ دلاں دلی گرم انت۔ تہ من وتی یک کوھنیں ارمانے درشان کت۔ من گشت کہ ماں لندن ءَ من وتی ھمر وچی سئیل ءُ گردشانی نیام ءَ ''ٹن ڈاؤننگ اسٹریٹ'' بزاں وزیر اعظم ماڑی ءِ دری دیوالانی زیارت پد ماپد کرتگ۔ ءُ ھمک برءَ دل ءَ گشتگ کہ باریں ھمے ماڑی ءِ سنگ دلیں دیوالانی پُشت ءَ زند ءِ چوں چونیں آسرات، عیش ءُ نیش ءِ چوں چونیں سامان، نند ءُ نیاد ءُ وپت واب ءِ چوں چونیں اوتاک ءُ نرم گرمیں بوپ ءُ گندل ءُ ساز سینگار ءِ چوں چونیں نخرائت کہ اندیم انت۔ چوشیں وھداں منی دل مدام پیسکگ کہ شالا ھما نگھتیں روچ زوت بیایات کہ من ھم چماں ءَ وت جنت ءِ ھمے تل تو کاں بہ گندا تاں۔ بلے ارمان کہ تاں روچ ءِ مروچ من گوں اشکندیں ارمان ءَ زندگ ءُ تلوساں۔

جان میجر ءِ حور گونگیں زال ءَ اولی برءَ من ءَ ھیرت ھیرت چارات ءُ آئی ءِ گلاب تاکیں رکّانی سرءَ یک دلکشیں بچکندے تالان بیت۔ گشت ءِ:

''گوشاں شر بدار، واجھیں چیف جسٹس، راستیں کہ ما دنیا ءِ گیشتریں ملکانی حاکم ءُ مالک بیتگیں، راستیں کہ مئے شاھگانی کشور ءِ سیمانی تہا روچ کدی برکت نہ بیتگ، ءُ اے ھم راستیں کہ انی ھم واجہ خداءَ مارا گنج داتگ، بلے مئے وزیر اعظم ءِ دولتی ماڑی چوھا دمگ ءِ ایدگہ بان ءُ ماڑیاں کسان ءُ سادگ انت۔ ھمے پیم آئی ءِ تہہ ءُ توکی آسرات ھم چو ھما علاقہ ءِ ایدگہ گساں رواجی ءُ سادگ انت۔ شمئے شاھیں وزیر اعظم ماڑی ءِ اے ڈائننگ ھال کہ اے وھدی ما ادءَ نشتگیں، ایشی ءِ لاپ ءَ دوسد مھمانانی نندگ ءُ چر اگر اکنگ ءِ گنجائش است، بلے گریب ءُ مسکینیں وزیر اعظم ماڑی ءِ ڈائننگ ھال ءَ بیست مھماناں چہ گیش ءِ جاگہ نیست۔ شمئے ڈائننگ ھال ءِ چھت ءَ لونجانیں لکھاں کلدار ءِ درملکی شاندلیئر بزاں فانوس ءِ دیم پدیم مئے ڈائننگ ھال ءِ چراگ چومر مراکیں ڈیوائت۔ ھبرءَ اگاں گونڈ بگراں تہ گشت کناں کہ شمئے وزیر اعظم ماڑی شاہ ایران ءِ مستریں محل ءَ چہ کمتر نہ

انت، ءُ مئے وزیراعظم ماڑی گریبے ءِ کڈک ءَ چہ مستر نہ انت۔ بزاں کجاشھ تہیں شماءُ کجا

مسکیں تہیں ما۔ کجاشھ تہیں شھ میرءُ کجا عاجزیں پیشوک!!

ہمیشکہ، او پاکستان ءِ مھتریں چیف جسٹس، پہ ھدائیگی مارا رسوا مکن ءُ مئے کڈک ءِ سئیل ءِ

ھیال ءَ دل ءَ چہ بہ کش"۔

جسٹس شاہ گشیت کہ مورمانئیں شھ بانک ءِ ھمے تنزءُ تیروکاں چہ من ھیدے سرکت ءُ بے توار بیتاں۔ بے توار پرے ھاترءَ

کہ نی پمن بید چہ وتی نمبیں بگلانی بوہ چنگ ءَ دگہ ھچ پشت نہ کپتگ ات۔

*_____*_____*_____

جسٹس شاہ توری بے توار بہ بیت یا وتی بگلاں بوہ بہ چنت، منی نزءَ مئے ھدادادیں ملک ءِ بدبھتیں جاورانی اے اکس سرجم نہ

انت۔ اے راستی ءِ نیم [illegible] انت۔ اے مئے گریب گش، شاہ تب، زالم ءُ راشی ایں حاکمانی بدکرداری ءُ وت پڑامی ءِ نیم اکس انت۔ ھمے

ناسرجمیں اکس ءِ دومی نیم [illegible] رنگ، بدڈول ءُ دردناک انت، دلگوش کن ات۔

گوستگیں کرن ءِ [illegible] سالی ءَ من اردوءِ آزمانکے وتنگ ات کہ نی من ءَ نا آئی ءِ نبیسوک ءِ نام یاد انت ءُ نیکہ اے زاناں

کہ کجام ماھتاک ءَ چاپ بیتگ۔ [illegible] ءَ آزمانک ءِ جزئیات ھم دل ءَ نہ انت، بلے پدا ھم لوٹاں کہ نبیسوک ءِ ارواہ ءَ چہ پہلی لوٹان (اگاں

واجکار نہ منتگ) آئی ءِ آزمانک ءِ وت سازیں اکسے شمئے ھزمت ءَ پیش بہ کناں تنکہ برزءَ شون داتگیں ناسرجمیں اکس سرجم بہ

بیت۔ البت چش کنگ ءِ وھد ءَ من آزمانک ءِ زمان ءُ مکان ءَ اے نبشتانک ءِ گزرانی پیلہ کنگ ءِ ھاترءَ مٹ بدل کناں۔ بزاں آدگہ

وھد ءُ دگہ ھندے ءِ کسہ ات ءُ اے انوگیں وھد ءُ کراچی ءِ ندارگ انت۔

کراچی ءِ سیریں مردمانی یک شوک ءُ گلباگیں میتگے ءِ پُشت ءَ یک سرپچ ءُ ابیتگیں ڈنے است کہ اودءَ وھد پہ وھد مارگریں

جوگی یا بے وتنیں خانہ بدوش کایینت ءُ پہ کے روچاں یا ہپتگاں جلّ انت۔ اے جوموھی بالی مرگاں نزاناں چہ کجا ولایتاں کایینت۔ دم یے

بالا کن انت، چینک یے چن انت ءُ پدا نزاناں دیم پہ کجا کپر اں راہی بنت ءُ رونت۔ ایشان ءَ شھرداری ءِ واکدار پہ ادءِ نندگ ءَ کدی مکن

نہ کن انت، چی ءَ کہ اے ناوَ "قبضہ مافیا" ءِ مردم انت ءُ نیکہ کسے ءِ کارءَ گوں کاردار انت۔ ھمے پیم سیریں مردماں ھم کدی ایشانی سرءَ

تاروزے نہ کتگ، چی ءَ کہ اے بزگ نا ایوک آھانی چگل داتگیں سراروکاں چن انت ورانت، بلکہ برے برے جم بیتگیں کپراھاں ھم

روپنت برانت۔

چوناھی ءَ ھم نیکرائیں بزرگانی گشگ انت کہ واجہ خدا اگاں گنجیں درءَ چہ ترانیا متے بہ دنت، تہ ایشی ءِ منت (شگر) ایش انت

کہ آئی ءِ تہاد گراں ھم شریدار بہ کن۔ اگاں چوش کنگ گران انت تہ کم چہ کم ھما نیامت ءِ چنڈوکے دگران ءَ بھر بہ کن ءُ بدئے، چی ءَ کہ

ھشکیں زبانی کلامی شگر ءِ گرگ ءَ پہ شگر ءِ حق ادا نہ بیت ۔ ازگار ءُ سیر یں مردم گیشتر بنگی شوم انت ۔ آ ھان ءَ واجہ خدا اگاں دنیا ءِ گلیں نیامتاں گوں مالا مال ھم بہ کنت ، شگر گرگ ءِ وتی جاہ ءَ ، آ انگت جھد کن انت کہ او بالیں مکسک ءَ چہ پیگ بہ کش انت ۔ البت لھتے انچیں است کہ آ دست پچ ءُ داتا انت ءُ وتی مال ءَ چہ برے برے ھیرات کن انت ۔

کراچی ءِ ھمے سیر یں میتگ ءَ ھم دو چار انچیں خدا دوست است کہ آ نا ایوک ءَ وتی وان ءَ سرار و کاں انچیں جاھے ءَ چگل دینت کہ اودءَ چہ گریب گر بک ایشاں بہ چنت ءُ بہ ورانت ، بلکہ مرک میرانی ءِ وھد ءَ تاں سے روچ ءَ وش وشیں ورگ ءِ منجل چہ بازار ءَ لوٹائین انت ءُ گریباں وار ین انت ۔

مروچی دیگر ءِ وھد ءَ ازگارانی ھمے شھ میتگ ءِ پشت ءَ بزاں سر پچ ءُ پراھیں ڈنّ ءِ جُمپے ءِ سرءَ خانہ بدوشانی یک نیم برھنگیں گونڈو یے نشتگ ۔ بے تک ءُ توار ءُ بے سُر پرءَ ۔ گشئے زانا بے جانیں بُتے ۔ ایشی ءَ چہ دور ھلک ءِ زرباری سیمسر ءَ پیر مردے وتی بُرزیں ماڑی ءِ پدی بالکونی ءَ یک لڈوکیں کرسی یے ءِ لاپ ءَ نشتگ ءُ آسمان ءُ زمین ءِ تبکاں شمار کنگ ءَ انت ۔ جان دریں گونڈو ءَ دیرانت کہ ھمد ءَ نشتگ ءُ چم ئے گوں ھمے پیر مرد ءَ سک انت ۔

دیگر ءِ اے بے توار ءُ ابیتکیں چاگرد ءَ کہ ساھگ پہ اشتاپی دراج بیان انت ، اے دوئیں مردم زادگ ، کہ یکے بالا ءُ دومی جھلاد انت ، یک دومی ءِ بابت ءَ ماں وتی دلاں چے گشگ ءَ انت ، زانگ نہ بیت ۔ انچو گندگ بیگ ءَ انت گشئے زانا اے یک فلم یے ءِ انچیں ندارگے کہ آئی ءِ تہا تکنیکی ھرابی ءِ سبب ءَ اکس وَ سہراءُ سُرگ ءَ انت ، بلے توار ءُ زیمل ندارد ۔ البت چاگرد ءِ ھمے پراسرار یں سحرتاں دیرنہ منت ، چی ءَ کہ ایشی ءَ چہ پیسر کہ روچ گوں وتی جلکشانیں گوناپ ءَ زمین ءِ رو برکتی گوزند ءَ برکت بہ بیت ۔ جاں دریں گونڈو ءِ سردریں مات جمپ ءِ سرءَ اتک سر بیت ۔ گونڈو ءِ گندگ ءَ دل ئے وش بیت ، بلے وھدے آئی ءِ چم پہ فلم ءِ ھمے گنگیں ندارگ ءَ کپت انت ، تہ اجکہ ءُ ھیران بیت ۔ کدی وتی بے تواریں گونڈو ءُ کدی دور ماں بالکونی ءَ نشتگیں پیر مرد ءَ را چارات ، بلے وھدے سرئے پرنہ بوت تہ نرم ءَ گونڈو ءِ کش ءَ نشت ءُ آئی ءِ دنز ءَ پُر یں میدّ اں سماران ءَ گشت :

دل ءِ بند، ادءَ چے کنگ ءَ ئے ؟

گونڈو ءَ مات ءِ جست ءِ تچکیں پسہ دیگ ءِ بدل ءَ وتی لنکک دور بالکونی ءِ نیمگ ءَ شھاردیان ءَ گشت :

اماں ، اے پیر مرد کدی مرایت ،

من سک شدیگاں !!

سید ہاشمی ریفرنس کتابجاہ

دیرنہ انت منزل ھزار گنج ءُ ھزار نازیں سید

صبا دشتیاری

نمیرانیں سید ھاشمی ءَ وتی دریں گپتارے ءِ تہا گوشتگ ات:

اے مرادے کہ ھمبل اوں روچے
شیر کنیں درد ءِ وشّی ءَ زانت انت

من وھدے کہ وتی کتاب ''ساچان ءُ سھاتو'' ءِ پیشگال سرجم کت گڑا من سدّک اتاں کہ چو پیشی وڑا منی دوست کم بنت ءُ دژمن گیش ۔ بلے وتی تب ءُ مزاج ءِ دست ءَ لاچار اں کہ لبزانک ءِ تہا بے رھبندیاں منی دل نہ منیت ءُ بلوچی زبان ءِ تہا وتی بیست ءُ سے سالانی مدت ءِ تہا ھرچ راستی یے ءَ گوں دوچار کپتگاں گڑا آئی ءِ اظہار کنگ وتی اگدہ اوں زانتگ ۔ بلے گوں ایشی ءَ ھور من اے گپ ءَ ھم سرپداں کہ راست گشگ ءِ قیمت ھم دیگ کپیت ءُ داں زندگاں ءُ توانے داراں ایشی ءِ قیمت من ءَ وَ ھررنگ ءَ اداکنگی انت ۔

بنی آدم ءِ تاریخ ءِ تاکاں لیٹینگ ءَ رندا اے راستی مئے سرا پدر ءُ پاشک بیت کہ درھیں نمیرانیں سروتی عہد ءُ باریگاں بے رھبندانی گونڈلیں تیرانی آماچ بیتگ انت ۔ اے سراں زند ءِ راستی وتی رنگ ءَ ھمے وڑا شوہاز کتگ انت کہ آیاں تؤن ءُ تیھار ءِ چوشیں گونڈلیں تیرکمارنہ کتگ انت داں اے حد ءَ کہ وتی ھیسی سرانی ھم پرواہ اش نہ داشتگ ۔ اے داستان یونان ءِ سقراط ءَ بگر دانکہ بلوچستان ءِ نمیرانیں پسگ سید ھاشمی ءَ مارا گندگ ءَ کیت ۔ بلے بیت اے وڑا کہ عہد ءِ زوراک ءُ مقتدرانی درھیں واک، ظلم ءُ بے رھبندی چہ تاریخ ءَ نمیرانیں سراں گارکت نہ کنت بلکیں وھد ءِ گوزگا ھور چوشیں راست گش ءِ تچکیں مردمانی نام چو کلکشان ءَ زند ءِ آسمان ءَ بلنت ءُ بنی آدم ءِ رھشونی ءِ گھیں رھدار جوڑ بنت ۔

سید ھاشمی ءِ زند ءَ کئے ءَ گوں آئی ءَ چے کارکتگ نوں اے چہ کس ءَ چیر ءُ پھنیام نہ انت ۔ ھرکسی کردنوں تاریخ ءِ نہ پسندیں بہر انت ءُ تاریخ ءِ فیصلہ نہ روءُ ریا ءِ منوک انت ءُ نیکہ کست ءُ کینگ ءُ وشنیکی ءِ محتاج انت ۔ بلکیں تاریخ ھما زوراک انت کہ درھیں تکستی ءِ لنش ءُ پتاراں روپیت ءُ گوں وت بارت ۔ مزنیں انسانانی مستریں وصف ھمے بیت کہ آ ھچ جاور ءُ دلپروش نہ بنت ءُ آیاں راستی ءِ سرا یک ھنچیں ستکے بیت کہ آ زانت باندات ءِ واھند ھما بیت کہ آئی ءِ سر راستی ءِ مراھاں گھگیر کتگ ۔ یا اے گشگ بہ بیت کہ شہسا ھما رژن ءِ واھند بیت کہ ھرچنت بے رھبندی ءِ تہاری ءُ چیپاں موری آئی ءَ مانپوشیت بلے آ درھیں تاموریانی سینگ ءَ چاک کنت ءُ چار کنڈ جہان ءَ روشن کنت ۔

شنگلیں استاراں من ساحر یک پہ یک

مُچ کنان ءَ چاردھی ماھے کناں

وتی نبشتا نک ءِ بنگیج ءَ نمیرا نیں سید ھاشمی ءِ ھما شعر من داتگ بُندر ءَ آئی ءِ ھمے ستک ءِ آسرانت کہ ھچ ھل ءَ گیشی ئی مان نیست۔ پر چا کہ ما دنیں راہ ءِ راھی مدام دلجم ءُ بےغم بیت کہ:

نہ بیتگ مادنیں راہ ءَ کسے گار

نہ تراں ھر کس ءَ پہک ءَ جواب انت

نمیرا نیں سید ھاشمی ءِ بیرانی ءَ رند آئی ءِ ھمے شعر ءِ معنا ءِ بازیں تک ءُ پھنات پدر بیان انت۔ آئی ءِ بیرانی ءَ رند مہلوکاں سما کپت کہ چنکر ڑوھیں انسانے ءَ چہ زبہر بیتگ انت پمیشکا 1978 ءَ آئی ءِ چرے جہان ءَ لڈگ ءَ رند کراچی ءِ سنگت آئی ءِ پرس ءِ پتر ءَ نشت انت گڑا امارات اش کہ ھو! اے ڑوھیں انسان ءِ توروان چہ ما چوھلو ھالو ءَ آجو بیت نہ کنیں پمیشا آئی ءِ یاد ءَ زندگ دارگ ءِ ھاترا یک گلے جوڑ بہ کنیں اے رنگ ءَ اولی رند ءَ "سیدظہورشاہ ھاشمی اکیڈمی" ءِ نام ءَ ادارہ یے ءِ جار پر یتگ بوت بلے اکیڈمی ءِ ول چہ برکنگا ساری ڈکال آماچ بوت ءُ ھما یکیں پرسی دیوان ءَ رند ھچ کس ءَ نہ وش ات نیکہ گُل ات۔

وھد گوزان بوت کہ وھد ءِ کار گوزگ انت۔ بلے نمیرا نیں سراں مرگ ءِ شلیں ھورتر ونگلیت نہ کنت کہ آ واھگ ءِ آس ءِ سریچ ءُ اگر یچ بنت ھمے واھگ ءِ اُمس ءَ 1983 ءِ سال کراچی ءِ لھتے لبزانتانی دامن گپت ءُ آیاں سما کپت کہ سید ھاشمی ءَ دالچار کنگ بلوچی زبان ءُ لبزانک ءَ تاوان بار کنگ انت۔ پمیشکا یک اکیڈمی یے ظاہر بیت کہ سید ھاشمی اکیڈمی گشت اش۔ "برمش"، "سنج" ءَ ابید ساحر، گل خان نصیر ءُ سید ھاشمی ءِ کتاباں چاپ کنگا ابید "سید گنج" ءِ پیمیں نمیرا نیں راج گنج ھم ھمے ادارہ ءِ کارگشادی ءَ پد را کنت ءُ دیمترا چاپ ءُ شنگی بازیں مرا گشے گوا جارانت۔

ایشی ءِ ھمراھی ءَ ماں امارات ءَ واجہ صدیق آزات ءُ عباس علی زیمی ءُ ایدگہ سنکتانی رھشونی ءَ "سید لبزانکی مجلس" ءِ نام ءَ یک ادارہ یے قائم کنگ بوت کہ آیاں سید ھاشمی اکیڈمی ءِ مالی کمک ءَ ابید گونڈیں گونڈیں لبزانکی مراگش ھم برجاہ داشتگ ات۔ بلے ھما انت کہ زیمی ءِ کراچی ءَ واتر کنگ ءَ آنگر ءِ سنکتانی تہا بےتھمبلی یے ودی بوتگ۔ اے مجلس غیر فعال بوتگ بلے گوسگیں سال ءَ ھمے ادارہ ءِ نام ءَ واجہ صدیق آزات ءَ وتی نبشتا نکانی گچین "ستا پیں تران" ءِ نام ءَ چاپ کتگ کہ ھمے کتاب ءَ چہ اکادمی ادبیات پاکستان ءِ نیمگا 2003 ءِ "مست توکلی ایوارڈ" دیگ بیتگ ءُ بلوچستان ءِ صوبائی سرکار ءَ ھم آئی ءَ داد بکش اتگ۔ بلے چونا ھا اے ادارہ کم ءُ گیش غیر فعال ءُ بیگواہ انت۔

ماں بحرین ءَ سنگت اسماعیل ممتاز ءَ سید ھاشمی ءِ یاد ءَ نمیران کنگ ءِ ھاتر الھتے سالاں پیش "سیدداد" ءِ یک سلسلہ یے بنگیج کتگ ات۔ واجہ ممتاز سید ءِ شاگرد ءُ عقیدت مند انت ءُ آئی ءِ شعرانی کتاب واجہ سید ھاشمی ءِ وھداں چاپ بیتگ۔ من ءَ یاد انت کہ واجہ ممتاز ءَ من ءَ یک کاگدے نبشتگ ات ءُ آئی ءِ تہا اے واھگ ئی درشان کتگ ات کہ "سیدداد" ءَ "نوبل انعام" ءِ رنگ دیگا دلمانگ انت ءُ من آئی ءَ پسو داتگ ات کہ تئی اے واھگ ءَ سد مرحبا بلے نوبل انعام ءِ ھاترا ساری ءَ ماراوتی زبان ءَ ھنکر بلند بستار ءُ مزنیں تخلیق کار ودی

کنگ ءَ گرزانت ۔ بلے نوں واجہ اسماعیل ممتاز ھم کش ئے دمبر تگ ءُ دلپروش بیتگ ۔ بلے آئی ءِ نیکیں واھگ سد ستا کرزیت سیدءَ گشتگ

انگریں واھگ ءِ سوغات انگر

بلے زاناں پہ سید ھاشمی ءِ ہیمیں مزن بستار، باز پھنادءُ بے بدلیں کواسے ءَ پہ ھمنکر باز ءُ بس انت؟ باز دیریگیں گپے کہ من وتی یک نبشتانکے ءَ تہا گشتگ ات کہ بلوچی لبزانک ءُ ادب ءِ ''نشاۃ ثانیہ'' سید ھاشمی ءِ دریافت کنگا رند شروع بیت ءُ اے گپ ءَ سرا من داں اے دمان ءَ ھم اوشتاتگاں ۔ پرچا؟ اے ''پرچا'' ءِ پسوءَ بازیں تک ءُ پھنات انت کہ اگاں باوست ءَ بہ نندان گڑا ھپتادءُ ھپت دپتر سرجم بنت ۔ بلے ھبر صدءُ بن ئی یک ءِ ردا بکشاں کہ سید ھاشمی ءِ لبزانتی کدءُ بالاد ءِ باروا ایوکا ھمنکر گشگ باز بس انت کہ آ بلوچی شاعری ءِ ''نوکلاسیکیت'' ءِ بنگیجکار ءُ بانی بیتگ ۔ پنجاہ ءِ دھک ءَ بگردانکہ ھپتاد ءِ گڈسرءَ بلوچی شاعری ءَ گوں کلاسیکی زبان ءُ سیاھگ ءِ تام ءُ لذت ءِ فیض ءَ عام کنگا ایوکا نمیرانیں سید ھاشمی ءِ دست انت ءُ آئی ءِ وپسگ ءَ رند بلوچی شاعری ءَ ''مزاجیت'' ءُ ''بے معنویت'' ءِ ھارءَ ھنچوش مل اتگ کہ مروچی آئی ءِ زانشی ءُ اکیڈمک بستار شک ءُ شھبو ءِ آماچ انت ءُ وت نامینتگیں سرشاعرءُ چیر شاعرانی شعر ''مہمل گوئی'' ءُ ''ترپلی'' ءِ لنش ءُ پتارءَ گیش بستار ندار ریت آ دگہ گپ انت کہ ''تعلقات عامہ'' ءُ وتگلاھی ءِ بے دودیں رھبنداں وتی من ءَ ڈی ایچ لارنس ءَ بگردانکہ ھمنگوے ءُ موپساں ھم پیدا اتگ ۔ بلے درآمدانی گیگان ءُ لھتے جملھانی رومست ءِ آسر بیرانی ءَ ابید دگہ ھچ نہ انت ۔ قول سید ءِ ردءُ بے راہ، ردءُ بے راہ بیت ءُ ھمے ہاتراوتی زند ءِ گڈسرءَ اے سید ءَ ایوکا گمانے نہ بیتگ کہ سرپدیں مردم بائدانت پہ رھبنداں موتک بیاریت ۔

بلوچی لبزانک ناں بلکیں تیوگیں بلوچ راج ءِ مستریں اڑءُ مشکل ایش انت کہ کسانیں مردم واکدارءُ مقتدر جوڑ بوتگ انت یا جوڑ بنگ بوتگ انت ءُ ھمیشی ءِ آسرءَ تیوگیں زندمان بحران ءُ بے گومیانی کھریں پنجگاں انت ءُ ھمیشی ءِ آسرءَ پاک ءُ پلیت ءِ فرق ءُ پیر پشت نہ کپتگ ۔

برزا من نبشتگ ات کہ اگاں ما بلوچی زبان ءُ لبزانک ءَ مادنیں راھے ءَ پر ینگ لوٹیں گڑا بائدانت سید ءَ دریافت بکنیں ءُ سید ءَ دریافت کنگ ءِ ہاترا اے لازم انت کہ ''سید شناسی'' ءِ ہاترا ادارہ جوڑ کنگ بہ بنت ۔ کہ سید ءِ لبزانکی بالاد ھمنکر تل ماں تل انت کہ دانکہ سرپدی ءُ زانگ ءِ سلاھے مردم ءَ گون مہ بیت آئی ءِ بستار ءُ بالاد ءِ ارزش ءُ اہمیت ءُ آئی ءِ ازم ءُ درھیں تک ءُ پھنات پدر ءُ ظاھر بوت نہ کن انت ۔

''سید ھاشمی ریفرنس کتابجاہ'' درد ءِ یک دراجیں داستانے وَ است انت کہ وتیگاں من ءَ انچوش دروھتگ کہ وتی جند ءِ ستک ءُ اعتبارءَ چہ ہم من زبہر بوتگاں ۔ اے داستان وتی جاگہ ءَ بلے کتابجاہ ءِ واب وتی معناءِ ہماسندءَ اوشتاتگ کہ ہچ کسے ءِ وشنیکی ءُ تکستی ایشی ءَ چوھلوھالوءَ ڈالچار کت نہ کنت ۔ ''سید ھاشمی ریفرنس کتابجاہ'' ءِ اولی آپسر ''سید شناسی'' انت ۔ ''سید شناسی'' کہ بندرءَ زانت شناسی ءُ لبزانک شناسی ءِ دومی نام انت ۔ سید ءِ ہیمیں یک نمیرانیں شھسایے ءِ درھیں بستار ءُ بالاد بے زانتی ءُ کینگ ءِ دزءُ مجاں انچوش مانپوشتگ کہ بلوچی لبزانک تیوگی ءَ کئی کاکاءُ چکی چاچاپے جوڑ بیتگ ءُ اے کٹائی ءُ مشکلاتاں چہ آجو بیگ ءِ مادنیں راہ انت ''سید شناسی'' ءُ کتابجاہ باززوت ''سید شناسی'' ءِ درگت ءَ وتی کاراں بنگیج کنت ءُ اے کار ءِ تہا ہما درھیں دلپاکیں زانتکاراں وتی ہمراہ کنت کہ راستی ءِ مادنیں کشک ءِ راھی انت ۔ ایشی ءَ گوں ھور سید شناسی ءِ وسیلہ ءَ سید زانتی ءِ یک انچیں تحریکے چست بیت کہ نہ ایوکا بلوچی زبان ءِ وانوکاں مادنیں راھد ارے رسیت بلکیں بلوچی زبان ءُ لبزانک ءَ ھم اکیڈمک اعتبارے رسیت ۔

''سید ھاشمی ریفرنس کتابجاہ'' ءِ دومی آپسر بلوچی زبان ءَ وانینگ ءِ مراگش انت ۔ کتابجاہ ءِ تہا یک دو ماھی بلوچی ریفرنس کورسے وانینگ بیت ءُ گڈ سرءَ چکاس گرگ ءُ سندءُ مدرک بہر کنگ بیت ۔ ایشی ءَ ابید کتابجاہ ءِ مراگش ءِ تہا ''بلوچی لینگوئج اتھارٹی بورڈے'' اڈ کنگ بیت کہ اے مجلس ءِ تہا بلوچی زبان ءِ علمی اڑءُ جنجالانی سرا میاں استمانی رنگیں سمپوزیم بر جاہ دارگ بنت ۔ اے سکیں بڑن ءِ گپ انت کہ ماں بلوچی زبان ءَ ماھتاک ءُ تاکبند روچ پہ روچ گیش بیان انت بلے بلوچی زبان ءُ رھبند روچ پہ روچ اڑان ءُ مانلیشان انت قول سید ھاشمی ئیگ ءَ: سوھوکہ گاریں راہ ءُ رھبند انت

ھمے بے رھبندی ءَ بلوچی زبان نلگیں بے گومی ءِ آماچ کنگ پرچا کہ بید سنجیدہ ءُ زانشی رھبند ان ھچ یک زبانے دیما شت نہ کنت ۔

''سید ھاشمی ریفرنس کتابجاہ'' ءِ یک دگہ آپسرے ءُ آپ بندے ''لبز انکی ءُ ربیدگی آرکیو'' ءِ اڈ کنگ انت ۔ اے کار ءَ چونا ھا مزنیں سر دردی ءُ جکانسری بے لوٹیت ۔ اے آرکیو ءِ تہا حدامرزی ایں لبز انت، از مکار ءُ راج واجھانی یادگاریں چیزا ایر کنگ ءُ پہریزگ بنت ۔ پمیشکا ماچہ انیگا گوں راج ءَ دزبندی کنیں کہ ہر کسی گورا اے درگت ءَ اے رنگ ءِ ہر چیزے کہ است مارا حال بدنت یا کتابجاہ ءَ سر بکنت ءُ اے راجی کار ءَ وتی بہر ءَ ھور بکنت ۔

''سید ھاشمی ریفرنس کتابجاہ'' ءِ مستریں ءُ ٹوھیں منزل یک انسائیکلوپیڈیا یے ءِ سرا کار کنگ انت کہ ایشی ءَ ''انسائیکلوپیڈیا بلوچستانیکا'' ءِ نام دیگ بیت ۔ اے درگت ءَ اکیڈمی ادبیات پاکستان ءِ مستراں گوں پہ مالی کمک ءَ دزبندی کنگ بیتگ پرچا کہ اے ٹوھیں پروجیکٹ بید مزنیں مالی وسیلہ ءَ سر جم بوت نہ کنت اے درگت ءَ بلوچ وزیر ءُ گزیراں گوں ساری ءَ ہم دزبندی کنگ بوتگ ءُ نوں پدا دزبندی کنگ بیت کہ اے ٹوھیں راجی کاروان ایشانی کمک ءُ ہمراہداری ءَ ابید وتی ہزاری منزل ءَ سر بیت نہ کنت ۔

"Least but not last" بوھیریں استاد ءُ بلوچی زبان ءِ ٹوھیں غموار پروفیسر عبداللہ جان جمالدینی ءَ کتابجاہ ءِ بنگیجکاری (افتتاحی) دیوان ءِ وتی کلوھے ءِ تہا گشتگ ات کہ'' سید ھاشمی ریفرنس کتابجاہ ءِ بانداتءَ من چو ہمدرد یونیورسٹی ءِ پیما سید ھاشمی بلوچی یونیورسٹی ءِ رنگ ءَ گندگا یاں'' اے گپ ءِ سرا ماسدبر ءَ آمین گشیں ۔ اگاں بلوچ راج ءَ وتی گونڈیں گونڈیں گونڈیں اختلاف یک گور کت انت ۔ اگاں بلوچ پسنگ ءِ دل ءَ ذاتی واہگ ءِ جاگہ ءَ اجتماعی درد ءَ جاگہ کت ۔ اگاں بلوچ اوباگ ءَ گوں وت مڑگ ءُ اڑءُ ضد ءِ بے رھبندی ویل کت گڑا آروچ دیر نہ انت کہ دھکان گارڈن ملیر ءِ اے گونڈیں بان بلوچی زبان ءِ ٹوھیں تحقیقی ءُ علمی بنجاھے بیت ءُ زمانگ ءَ ایشی ءَ سید ھاشمی بلوچی یونیورسٹی ءِ نام ءَ یاد کنت ۔ بابائے بلوچی حدامرزی بہشت ھنکین مولوی خیر محمد ندوی ءِ دل ءَ ہم ہے ارمان اتنت کہ آ گوں گریتگیں چمے چہ مئے دیوان ءَ پاد اتک ءُ شت ۔ بلے من گشاں کہ مروچی جاور پہک بدل بوتگ انت ۔ زندگیں راجانی ہر پسنگ زانت ءُ علم ءِ ارزشت ءُ اہمیت ءَ سہی ءُ سرپد انت ۔ اگاں بلوچ راج ایندگہ دیما شتگیں راجاں گوں ہمگام بیگ لوٹیت گڑا آئی ءَ وتی بے تھمبلی ویل کنگ کپ ایت ۔ اگاں ناں باندات ءِ گورگند چہ امروز ءِ تاڑءُ تیلانکاں ترندتر بنت ءُ رند ءِ شومانی ہچ رنگ ءَ کار نہ دنت ۔

☆☆☆

سید گنج ءِ لهتیں لبزانی بزانت

پیرل شے تگری

''سید گنج'' سید ظهور شاه ہاشمی ءِ جهدانی بروردانت که گلاءُ ستاءِ یکسراں درانت بلے علم ءُ زانتکاری هما بے گوازیں زرانت که انگت گوں کس ءَ پولگ نه بوتگ ءُ نے سرجم ءَ گوازکنگ بیت۔ ''سید گنج'' ءِ بابت ءَ همک دیوان ءُ مراگش ءَ گپ ءُ تران بوگا انت ءُ سید ظهور شاه ہاشمی ءِ اے گران بهائیں گنج ءِ سازاهگ گوں ابدمانیں لبزاں گیرآرگ اوں بوگا انت۔ لهتیں لبزانت ءُ زبان زانت گوشیت که سید ظهور شاه ہاشمی ءَ لبزانی بزانت سک دراج کش داتگنت پمشکا ''سید گنج'' سک مزن انت۔ لهتیں گوشیت که ''سید گنج'' ءِ تها بازیں کمی ءُ زیادهی است پمیشکا دومی رند ءَ پلگارتر کنگ لوٹیت۔ لهتین ءِ هیال انت که همے کمی ءُ زیادهی چه ظهور شاه ہاشمی ءَ نه بوتگنت بلکیں سید ہاشمی اکیڈمی ءِ هما باسک ءُ اگده داراں که سید گنج ترتیب داتگ همایاں چه وتی نیمگ ءَ دزمانجنی کتگ۔ اتکگیں هالانی ردءَ بلوچی اکیڈمی کوئٹه ءَ یک لبز بلدے اڑ دیگ ءِ چن ءُ لانچ بنگیج کتگ ءُ همے درگت ءَ یک کمیٹی یے اوں اڑ دیگ بوتگ که آ سید گنج ءَ دیم ءَ بکنت ءُ یک نوکیں لبز بلدے ترتیب بدینت که آئی ءِ تها کمی سرجم کنگ به بنت ءُ گیشی درکنگ به بنت چوشکه مهلوک ءَ ایراد ءُ اتر ازانت۔

سید گنج ءِ چاپ ءُ شنگ ءَ ساری ادبی چاگردانی تها اوں ایرادات که سید ہاشمی اکیڈمی ءِ باسک ءُ اگده داراں زروارتگ انت پمیشکا سید گنج چاپ نه بوگا انت بلے وهدیکه سید گنج چاپ ءُ شنگ بوت گڑا اوں ایرادانت که سید گنج ءِ بها سک گران انت که هرکس ئے بها گپت نه کنت وهدیکه سید گنج ءِ سراهرچ بوتگیں زرمپت بکشش (Grant & Donation) بوتگنت۔ اے گپ اوں هستات که سید گنج ءِ دیمدرائی دیوان آوڑ ءَ نبوتگ که بوگ لوٹ اتگ یے بزاں سید ہاشمی اکیڈمی ءُ آرسی ڈی سی کونسل ءِ اگده داراں پرے مراگش ءَ جهد ءُ کوشست سک کم کتگ۔

مابلوچ راج هما چاگرد ءِ تها زندگوازینگ ءَ ایں که شرکنیں یا هرابیں شگان ءُ ٹاکور ءُ ایراد ءِ آماچیں بلے شرءَ شرانت ءُ هراب هراب انت۔ گوشگ ارزان انت بلے کنگ ءُ پیشدارگ سک گران انت۔ سید گنج تهنا لبز بلدے (ڈکشنری یے) نه انت بلکیں یک ''انسائیکلو پیڈیا یے'' پمیشکا آئی ءِ تها همک لبز ءِ دراج ءُ شاهگانیں بزانت ءُ معنا ءَ ابید آئی ءِ پشت گرد ءِ کسه گوں درور ءُ مسالاں دیگ بوتگ انت ءُ بُت ءُ عکس اوں چاپ بوتگنت۔ اگاں سید گنج ءِ تها لهتیں لبزانی کمی است انت یا گیشی چوش اوں بوت کنت که شر ءَ بے عیب ءَ نه

بیت۔ یک ساھت یے ءِ واستا کجام یک دیما شکیں زبانے ءِ لبز بلد چارگ ءُ ٹپاسگ بہ بیت آئی ءِ تہا کمی ءُ کوتائی لازم گندگ بیت پمیشکا سالانی سراہمک زبان ءِ کلمکار ءُ زبان زانت وتی لبز بلدانی تہا گیشی ءُ کمی کنئت ،نوکیں ''ورژن'' چاپ ءُ شنگ کن انت۔ زبانانی یک بُنی تہے بیت کہ ہمک پنجاہ ءُ سد میل ءَ رندآ بانی گالوار ءَ ابید لبزاوں بدل بنت پدا بلوچی وڑیں شھشنا بیں زبانے ءِ کہ یکیں بزانت ءِ گیڑ ے لبزے است ءُ دگہ دگہ ھنداں یکیں بزانت ءِ دگہ دگہ لبز کار مرز بیت ہمے المیں گپے کہ زبان زانت ءُ پٹ ءُ پول کارردوارت کن انت ءُ پدا آوھد ءَ کہ نمیرانیں سید ظہور شاہ ہاشمی ءَ لبزانی پٹ ءُ لوٹ کتگ آوھد ءَ بلوچ ھنداں نے الکاپیں کشک ءُ دگہ بوتگ ءُ نے شریں سواری ءُ اولاکے۔ پمیشکا اگاں سید گنج ءِ تہا چوشیں کمی ءُ کوتاہی یے گندگ بہ بیت گڑا سید ہاشمی ءِ ملامت کنگ ءِ بدل ءَ ہما لبز ءِ راستیں بزانت شون دیگ بہ بیت دانکہ آ ؤکیں وھد ءَ ہما کمزوری گرگ بہ بنت۔

چوشکہ واجہ حامد شیر گوازی نامیں کلمکارے ءَ چہ باہو دشتیاری ایران ءَ لکھتیں لبزانی بابت ءَ گپ جنگ ءُ مھتاک لبز انک ماہ دسمبر 2001 ءِ تاکدیم 35 ءَ بگرداں 44 ءِ سرا چاپ ءُ شنگ بوتگ انت۔ اے بابت ءَ مھتاک لبز انک ءِ شونکار ءَ حامد شیر گوازی ءِ منت گپتگ ءُ آ دگہ کلمکاراناں نبشتہ کنگ ءِ سکین داتگ۔ واجہ حامد شیر گوازی اوں وتی نبشتانک ءِ گڈ سر ءَ نبشتہ کنت کہ ''چونائی ءَ پہ نبشتہ کنگ ءَ گپ دگہ بازانت بلے نبشتانک ءَ ہمنچو بس انت۔ گوں اے امیت ءَ کہ ایدگہ سنگت ہم اے بابت ءَ وتی ھیالاں درشان کن انت ءُ لبز انک ءِ دیمروی ءِ سوب بنت'' من ءَ واجہ حامد شیر گوازی ءِ نبشتانک سک دوست بوت ءُ آئی ءَ گوں دزبندی انت کہ ہما ''دگہ بازیں گپاں'' اوں نبشتہ بکنت دانکہ ھبر چہ ھلوت ءَ بگوزیت۔

من گوں حامد شیر گوازی ءِ بازیں داتگیں بزاناں کہ باہو دشتیاری ءَ کار مرز بنت تپاک کناں کہ چہ سید گنج ءِ داتگیں بزاناں مانا دارتر انت بلے بایدیں باہو دشتیاری ءِ زانتکارے آیانی راستی ءِ پلہ مرزی ءَ بکنت پر چا کہ مئے ھند ءَ لکھتیں لبزانی بزانت آوڑ نہ انت کہ سید گنج ءَ چاپ انت یا واجہ حامد شیر گوازی ءَ وتی نبشتانک ءِ تہا داتگ انت ءُ پدا واجہ شیر گوازی ءَ لبزانی بزانت بلدانی ہمرائی ءَ آیانی سرا گوش ئے سیاھگ نبشتہ کتگ بزاں سک دراج کش ئے داتگ۔ مھلوک ءَ ایرادانت کہ سید ہاشمی ءَ ماں سید گنج ءَ لبزانی بزانت سک دراج کتگ بلے منی ھیال ءَ حامد شیر گوازی ءِ نبشتگیں بزانت ءُ سید ہاشمی ءِ داتگیں بزانتانی سرا گوں سید ہاشمی ءِ ارواہ ءُ حامد شیر گوازی ءِ جند ءَ پہلی لوٹاں ءُ گپ جناں ءُ امیت کشاں کہ منی اے شیکلی درگزر کنگ بیت ءُ نے کہ چو بجاری ءَ پدجنگ بہ بیت ءُ نے میا ءِ عصا ءَ سرینگ بہ بیت کہ دائم ءَ زیارت ءِ جنڈی ءَ بے گوات ءَ سریت ءُ چنڈیت۔

الکاپ: سید گنج ءِ بزانت ''سکیں مزنیں زمین ،الکاپیں گیاب''

باہو دشتیاری ءِ کار مرز بوؤکیں بزانت کہ واجہ شیر گوازی ءَ نبشتہ کتگ'' پہ ھرچ شر ءُ بے عیبیں چیز ءَ گوشگ بیت۔ الکاپیں زمین ،الکاپیں لوگ ،الکاپیں اولاک ءُ ھمے ڈول ءَ دگہ شریں چیز''

چونائی ءَ الکاپ یک سپت گالے کہ شر ءِ بزانت ءَ زورگ بیت۔ سید گنج ءِ بزانت ''سکیں مزنیں زمین'' یا واجہ شیر گوازی ءِ بزانت ''بے عیبیں چیز'' الکاپ ءِ بزانت گوشگ نہ بنت۔

الگردو: لبز الگردو ءَ اگاں چہ ”گردو“ ءَ دراتکلکیں لبزے ءِ جہت ءَ یا گردءَ (بزاں گردگ ءَ) دراتکیں لبزے بزورئے گڑا سیدگنج ءِ داتکیں بزانت ”لوتو پوتو، جون، لیگار، گھیڑ، چوک، چلندر، بنام، نام ءُ دپ“ راست انت بلے اگاں ”الگردو“ ءَ چہ گرد (بزاں دنز) ءِ بزانت ءَ بزورئے گڑا واجہ حامد شیرگوازی ءِ داتکیں بزانت راست انت چوشکہ ”بازیں مردم، دلوت ءُ رسترانی ترءُ مانتر، بازیں مردم ءِ یکجا مچ بیگ ءُ جاک جنگ۔ گوات ءِ ترندکشگ ءَ چہ زمین ءَ دنز ءُ ھاک ءِ چست بوگ“ ”الگردو“ گیشتر واجہ شیرگوازی ءِ داتکیں بزاناں مانا کنگ بیت بلے سیدگنج ءِ داتکیں بزانت ھنچو شکہ من نبشتہ کتگ ردکنگ نہ بیت۔

اوسپان: چوشکہ اوسپان دلوتانی بیگاہ ءِ چرگ ءُ چار رینگ ءَ گوشگ بیت ہمیشکا سیدگنج ءِ داتکیں بزانت ”گلگ ءِ اشترانی پہ ادارکےدم کنگ ءَ گوش انت....راست نہ انت بلکیں واجہ شیرگوازی ءِ نبشتگیں بزانت راستیں مانا انت۔

اوگارگ: اوگارگ ءِ بزانت ءَ ماپہ اریرگ یا کشگ ءَ سرپد بئیں کہ آئی ءِ چپ ”باکارگ“ یا ”لیپگ“ زانگ بیت۔ اے وڑا سیدگنج ءِ نبشتگیں بزانت ءُ واجہ شیرگوازی ءِ داتکیں بزاناتانی بیان ءِ انداز دگہ دگہ وڑ انت بلے بزانت ءِ بابت ءَ ہردو یک انت ءُ راست انت۔

اولاپ: سیدگنج ءِ بزانت ”ہماجنین کہ اولی رندءَ آئی ءِ لاپ پُر بہ بیت۔ واجہ شیرگوازی ءِ داتکیں بزانت ”ہمادلوت ءَ گش انت کہ اولی رندءَ زئیت“ چونائی ءَ اولاپ پہ جنین ءُ دلوت ہردوئینانی اولی رند ءِ لاپ پری ءَ زائیگ ءَ (جنین ءِ واستا چلگ) گوش انت۔

ایلت: سیدگنج ءِ بزانت، سک کسان، کسترچہ کستر، جہد ءُ کوشست ءُ حامد شیرگوازی گوشیت کہ ”ایلت“، ”آخری وس“ ءَ گوش انت۔ ماایلت ءِ بزانت ءَ پہ ”زوتین جہد ءُ کوشست“ ءَ سرپد بئیں بلے واجہ شیرگوازی ءِ ”آخری وس“ اوں ردنہ انت۔

ایوانٹ: سیدگنج ءِ بزانت ”ورنا، گڑیں ورنا، پہمگ تھنا، ورنائیں جنک کہ سیرئے نہ کرتگ دوستدار ءُ دزگوہارے ھم نیست (لہتیں مثال ءُ درورے داتگ)“ واجہ شیرگوازی گوشیت کہ ہما کہ آئی ءِ ہم جنس است بلے پدا ہم تہنا انت۔ پہ مردم، دلوت، درچک ءُ رستر ءَ گشگ بیت“ (لہتیں مثال ءُ درورے اوں داتگ)۔ چونائی ءَ ایوانٹ ءِ بزانت ”تہنا یا یکتا“ انت۔ سیدگنج ءِ ءُ واجہ شیرگوازی ءِ داتگیں دراجیں مانا وہدز والی انت۔ البت ہماجنین ءَ کہ سورکتگ بلے آئی انگت چُک نیاورتگ آئی ءَ اوں ”ایوانٹ“ گوش انت۔

باھو: ماہے سرپد بئیں کہ باھو ایرانی بلوچستان ءَ جاگہے ءِ نام انت چوشکہ واجہ حامد شیرگوازی وت ءَ ”باھودشتیاری“ نبشتہ کنت بلے سیدگنج ءِ بزانت ءَ کہ باھودشتیاری بلوچستان ءَ زانتگیں جاگہے ءَ گوش انت آرد گوشیت ءُ نبشتہ کنت کہ باھو ءِ سرزمین ءِ سرحد چہ دشتیاری ءَ جتا انت۔ بزاں داں من نہ کشتگ ھلارنہ انت۔ چوشکہ ”باھودشتیاری“ جاگہے ءِ نام انت بایدیں کہ اود ءِ نندوکیں مردم وتی نامانی ہمراہی ءَ کہ جاگہ ءِ نام ءَ نبشتہ کن انت آسیادی ءِ ”ی“ ءَ گیش بکن انت چوشکہ ”دشت“ ءِ نندوک ”دشتی“ نبشتہ کن انت گڑا ”دشتیاری“ ءِ نندوک ”دشتیاری“ یا ”دشتیارینی“ نبشتہ بکن انت۔

بیلگ: سیدگنج ءِ بزانت ”ڈگارءِ بند ءِ بن ءِ جہل تریں جاگہ یا آپ ہموداراریت“ کا بیل‘ واجہ شیرگوازی نبشتہ کنت کہ (۱) بیلگ ہما کسانیں ڈگارءَ گش انت کہ چہ یک مزنیں ڈگارے ءَ سندگ ءُ دیرکنگ بہ بیت (۲) یا چوکہ ہے مزنیں ڈگارءَ گش انت کہ چہ یک مزنیں ڈگارے ءَ کپتگ، رندءَ ہے پشت کپتگیں زمین ءَ بندءَ کن انت۔ ایشی ءَ ہم بیلگ گش انت۔ (۳) کسانیں ڈگارءَ ہم بیلگ گش انت۔

سیدگنج ءِ داتگیں بزانت پہ ''کابیل'' ءَ انت پہ ''بیلگ'' ءَ نہ انت۔ واجہ شیرگوازی ءِ نبشتگیں بزانت پہ ''بیلگ'' ءَ راست انت بلے سک دراج کش انت۔ بایدیں بیلگ ءِ بزانت چوش بہ بیت۔ ''بیلگ'' کو چگی کسانیں ڈگار کہ سیاہ آپیں ھنداں آئی ءَ ''لکڑ'' اوں گوش انت۔

تمبو: سیدگنج ءِ بزانت ''منگ، پلپیا، گِل ءُ ہشتی یا سنگیں منگ، کلاتانی شہ بند یا مزنیں کلات ءِ ہما بھر کہ کور ءِ نیمگا انت کہ پہ ھار ءُ آپ ءِ دیما پانی ءَ سک مھکم کنگ بیت۔ آپ تمبو ءِ مان آ یگ'' واجہ شیرگوازی نبشتہ کنت کہ تلمب، کوہ ءِ تلمب کہ آئی ءِ سر بری نیمگ چہ کوہ ءِ بن ءَ وداتگ ءُ دیما انت۔ اے ہما جاہ انت کہ اودءَ گوا تانی وہدءَ مالدار ءُ مسافر ایشی ءِ چیر ءَ پناہ زیر انت (۲) لوگ ءِ دپ ءِ ہما کا پر کہ آئی ءِ منگ گِل ءُ ڈوک ءُ سیما بہ بیت، سر بری ہم چہ گِل ءُ سیماں ءُ (سمینٹ) ءَ دونگ بہ بیت۔ تمبو ءِ بزانت مئے ھندءَ ''خیمہ'' انت۔ گد ءَ اڑ داتگیں لوگ یا دومردم پہ نندیت ءُ چادرے یا گشانے ءَ گوں وتارا چیر بدینت آئی ءَ اوں تمبو کنگ گوش انت۔ اے بزانت کہ سیدگنج ءُ واجہ حامد شیرگوازی ءَ نبشتہ کتگ انت من اولی رندءَ پہ تمبو ءِ بزانت ءَ وتنگ انت۔ بوت کنت کہ ایرانی بلوچستان ءَ تمبو ءِ بزانت انچو بہ بیت بایدیں زانتکار ءُ زبانزانت اے بابت ءَ وتی زانتکاری ءَ کارمرز بکن انت چوش مہ بیت کہ براندہ، کا پر ءُ تلمب ءَ تمبو ءِ بزانت ءَ آشکار کنگ بہ بیت کہ میاں استمانی چاگردءَ مئے زبان زانتی ءِ سراٹھک دیگ بہ بیت۔

پینڈ: سیدگنج ءِ بزانت ''جُک اتگیں اُشتر ءِ کونڈانی بندوک تا پاداتک مہ کنت'' چہ پینڈ ءِ بزانت ءَ سیدگنج ءِ نبشتگیں بزانت راست نہ انت۔ حامد شیرگوازی نبشتہ کنت کہ ''ہما ساد کہ آئی ءِ یک سرے اشتر ءِ پاد ءَ بستگ ءُ دومی سرگوں میھ ءَ بستگ۔ ما پہ پینڈ ءَ ھمے بزانت ءَ کارمرز کنیں کہ واجہ شیرگوازی ءَ شون داتگ۔ جُک اتگیں اُشتر ءِ کونڈان بندانت دانکہ پاداتک مہ کنت آئی ءَ ''کونڈ بند'' گوش انت۔

ٹٹو: سیدگنج ءِ بزانت ''ٹونٹی یا ٹینٹی، نابودیں ھر''۔ باھودشتیاری ءِ کارمرز بوکیں بزانت کہ واجہ حامد شیرگوازی ءَ نبشتہ کتگ ''بے بہہ ءُ بازپلیں ھر، پُرعیبیں ھر، چونائی ءَ مئے ھندءَ ''ٹٹو'' ہما ھرءَ گوش انت کہ آئی ءِ ٹوٹ (بزاں ہر دوئیں پادانی کونڈ) وت ماں وت ءَ پہ اڑ انت ءُ پر یشی ءِ واستا ''بہہ'' ءُ ''پیل'' ءِ زلورت نہ انت بلکیں اے یک نادراہی یے پمیشکا وہدیکہ مادیانے زائیت آئی ءِ کُرگ ءِ پشتی پاداں کونڈانی گورءَ گوں پیچے ءَ یا بند یکے ءَ بندانت دانکہ کُرگ ٹٹوئیں ھرے مہ بیت۔

ٹیکی: سیدگنج ءِ بزانت ''سوغات، بانجی، گواچی'' حامد شیرگوازی نبشتہ کنت کہ ایشی ءِ کامرزی اے پیما بیت (۱) پہ درور ءَ رجب ءَ یک ءُ دو جوڑی گُد یا چیزے زرگون کت کہ ناگمان! تو ایشاں دلوش ءَ بدئے، ھمے زر یا ایدگہ چیزگوں ناگمان ءَ ٹیکی انت تا ہما وہد ءَ کہ دلوش ءِ دست ءَ بہ رسنت (۲) رمضان سرگپتگ، شہرءَ بروت، دوشنبہ چیزے زرگون کنت کہ رمضان! پہ من فلان چیزءَ بیار، ھمے زر یا ھمے زرانی زرتگیں چیزگوں رمضان ءَ ٹیکی انت تا ہما وہد ءَ کہ دوشنبہ ءِ دست ءَ بہ رسنت۔''

ٹیکی ءِ بزانت کہ سیدگنج ءَ چاپ انت راست ءُ دلجم انت۔ واجہ شیرگوازی ءِ داتگیں بزانت لبزی بزانتے نہ انت یک واعظے، ھشکیں درور ءُ مثال انت۔ ٹیکی مئے ھندءَ پہ زرءَ کارمرز نہ بیت البت ورگی ءُ پوشگی چیزاں گوش انت کہ یک عازیزے پہ وتی دومی عازیزءَ یا دوستے پہ وتی دومی دوست یےءَ راہ اش دنت۔ آمردم کہ ٹیکی ءَ کاریت یا بارت آئی ءِ گورءَ امانت انت ٹیکی پہ ہمایاں ٹیکی انت کہ آہاناں بہ رسیت۔

جت ءُ پت: سید گنج ءِ بزانت ''ناکارئیں مردم'' بے سدیں مردم، نزانتکاریں مردم باھو دشتیاری ءِ کارمرز بوتگیں بزانت ''گارءُگم''۔ واجہ شیر گوازی ءِ داتگیں بزانت پہ ''جت ءُ پت'' ءَ راست ءُ دلجم انت ءُ سید گنج ءِ داتگیں بزانت ردءُ ناراست گندگ ءَ کیت پرچاکہ ''جت ءُ پت'' ءِ بزانت ''بیسدیں مردم ءِ بے سدی ہرچ کنگ ءِ وڑءُ پیم'' بزاں گارءُگم کنگ اوں راست منگ بیت۔

جُگ: سید گنج ءِ بزانت ''نگارءِ ہما بھر کہ گوکانی گردن ءَ انت'' اے بزانت رد گندگ ءَ کیت پرچاکہ جُگ گوکانی گردن ءَ بندگ الم ءَ بیت بلے نگارءِ بھرے نہ انت بلکیں انچو شکہ حامد شیر گوازی ءَ نبشتہ کتگ کہ ''چہ دار ءَ جوڑ کتگیں ازبابے کہ دو گوکانی گردن ءَ ایر کنگ ءُ بندگ بیت۔ نگار ءَ گوں جُگ ءَ بندانت...'' دیمترءَ واجہ حامد نبشتہ کنت کہ ''....گوزن ءَ گوں جگ ءَ بندانت ءُ شوم اتگیں زمین ءَ مرزانت....'' بلکیں باھو دشتیاری ءَ شوم اتگیں زمین ءِ مرزگ ءِ ازباب ءَ ''گوزن'' گوش انت بلے مئے ھند ءَ ایشی ءَ ''مرزن'' گوش انت پرچاکہ چہ ''مرز'' ءَ درائتگیں نام گال بایدیں کہ ''مرزن'' بہ بیت نے کہ ''گوزن'' چو شکہ واجہ شیر گوازی ءَ شون داتگ۔

جگراں وارو: سید گنج ءِ بزانت ءِ ردءَ ''دشتیاری ءَ پلان ءِ روکپت ءَ بازارے ءِ نام انت'' واجہ حامد شیر گوازی نبشتہ کنت کہ ''بزاں ہما زمین کہ جگریں درچک ئی باز مان انت'' من واجہ حامد شیر گوازی ءِ اے بزانت ءَ پہ ''جگردان'' ءِ بزانت ءَ راست سرپد باں بلے پہ ''جگراں وارو'' ءَ ردے گوشاں البت واجہ ءِ دیمتری تران ''جگراں وارو ءِ بازار دشتیاری ءَ نہ انت بلکیں باھو ءِ سرزمین ءِ سراہما جاگہ انت کہ باھو ءِ ایرشتی ءُ قطبی سرحد دوئیں وت ماں وت نزیک بنت'' راست ءُ تچک انت بلے پہ جاگہے ءِ نام ءِ بزانت ءَ آئی ءِ سیمسرانی نقشہ ءِ کشگ لبز بلدی یا زبان زانتی یے نہ انت بایدیں پہ جگراں وارو ءِ بزانت ءَ ماںبس بگوشیں کہ ''ایرانی بلوچستان ءَ یک جاگہے ءِ نام انت'' کابوانت۔

جلب کش: سید گنج ءِ بزانت ''کسے ءِ رند ءَ پہ امید گون بیگ'' حامد شیر گوازی ءِ داتگیں بزانت ''زورکش'' ہما کہ پہ زور برگ بہ بیت'' من گوں واجہ شیر گوازی ءِ داتگیں بزانت ءَ گیشتر تپاک کناں۔

جول: گرمی ءِ سبب ءَ کسے ءِ سربتریت ءُ بےھوش بہ بیت گوش انت کہ ''جول ءَ جتگ'' وہدے گاڑی یے یا موٹلے کنڈءُ ہیٹیں دگے ءَ روگ ءَ بہ بیت، برے یک نیمگے جہل ءَ بروت ءُ برے دومی نیمگ ایشی ءَ اوں ''جول'' گوش انت کہ گاڑی جول جنگ ءَ انت'' تبدءُ لوار ءِ سبب ءَ اگاں کسے بے وار بہ بیت گڑا آئی ءَ را ''تبد ءَ جتگ'' گوش انت۔ چریشاں ابید سید گنج ءِ داتگیں بزانت ءُ واجہ شیر گوازی ءِ نبشتگیں بزانت بلدراست انت۔

چاڑگاہ: سید گنج ءِ بزانت کہ ''نھاری ءِ وہد'' ءُ واجہ حامد شیر گوازی ءِ داتگیں بزانت کہ ''نھاری ءِ وہد ءَ رند ءُ نیم روچ ءَ پیسر۔ روچ ءِ ہمے وہد ءَ چاڑگاہ گوشنت۔ چونائی ءَ دگہ دگہ دمگاں بلوچانی ورگ ءِ وہدانی نام دگہ بنت چوشکہ ماکیچ ءِ بلوچ نھاری نیم روچ ءِ ورگ ءَ گوشیں وہدیکہ بندناتانی بلوچ نھاری سھب ءِ ورگ ءَ گوشنت ءُ نیم روچ ءِ ورگ ءَ سبارگ گوشنت ءُ ماسھب ءِ ورگ ءَ ''ھرز بند'' گوشیں ہمیشکا ''چاڑگاہ'' ءِ بزانت ءَ اگاں مابندنات ءِ نھاری ءُ کیچ ءِ ھرز بند ءِ بزانتاں بزوریں ردنہ انت۔

چتر: سید ءِ بزانت ''اشترے کہ سے سال ءِ بہ بیت'' واجہ حامد شیر گوازی نبشتہ کنت ''ہما اشتر انت کہ آئی ءِ سن ءَ چارسال تمام بہ

بیت کوانٹ یاپُراپ ئے ھم گوش انت'' چونائی ءِ چیز ھما اشترءِ گوش انت کہ آھرٓ ی ءِ سندءِ مستر انت بلے انگت بالغ نہ انت۔ اے وڑا اگاں ما بچاریں گڑا سید گنج ءِ بزانت ءُ واجہ شیر گوازی ءِ نبشتگیں بزانت ھر دو راست انت۔

درابــــــول: بایداَیش ات کہ درابول ءِ بزانت'' یک کوھے ءِ نام انت کہ ایران ءُ پاکستان ءِ بلوچستان ءِ نیامجی ءَ انت'' نبشتہ بوتیں ءُ بس سرحدانی گیشینگ جغرافیہ ءِ علمے۔

در کار: سید گنج ءِ بزانت سرکار ءِ درکار بزاں ریت (رعیت)۔ اے بزانت پہ ''درکار'' ءَ بیرگ ءَ ردانت البت واجہ شیر گوازی ءِ داتگیں بزانت ''پکار'' گرز، ضرورت پہ درکار ءِ بزانت ءَ راست ءُ دلجم انت۔

دشتار: سید گنج ءِ داتگیں بزانت ''بچک ءُ جنک ءَ پہ سورءَ نام گپت کن انت آیاں دشتار گوش انت'' دشتار ءِ بزانت مئے ھندءَ اوں ھمیش انت۔ باھو دشتیاری ءِ بزانت واجہ شیر گوازی ءَ چوش نبشتہ کتگ کہ ھما جنک یا جنین انت کہ مردینے پہ آئی ءَ زامات بہ بیت ھما جنک یا جنین ھمے مردم ءِ دشتار انت''۔ بایدیں واجہ ءَ ھما مردم ءِ گوں ھمے جنک یا جنین ءَ رشتہ ءُ سیادی اوں بگوشتیں کہ ھما مردم ھمے جنین ءِ چی انت پمیشکا من سید گنج ءِ داتگیں بزانت ءَ گوں تپاک کناں ءُ شیر گوازی ءِ نیم بندگیں بزانت ءَ تپاک نہ کناں۔

دلّڑی: سید گنج ءِ بزانت'' چاپلوسی، جنین دلار کہ پہ کسے ءَ جنین در بکیج ایت۔ واجہ شیر گوازی ءِ نبشتگیں بزانت (۱) ھما کچک ءَ گوشنت کہ چہ رستر ءِ نز یک ءَ نہ روت ءُ نہ گپت ئے بلے راشگ ءَ دپ ءَ نہ داریت (۲) جاک جنوکیں ءُ دپ کشیں جنین۔ منی ھیال ءَ سید گنج ءِ داتگیں بزانت پہ دلّڑی ءِ بزانت ءَ راست انت، ھمے وڑا واجہ شیر گوازی ءِ نبشتگیں بزانت اوں ردکنگ نہ بیت بلے دروری ءُ تشبیہہ یے۔

ردگ: سید گنج ءِ بزانت'' مچے کہ کلونٹ ئے زردانت'' کیچ ءَ منی زانت ءُ زانگ ءِ ردءَ ''ردگ'' نامیں مچ نیست بلے بوت کنت کہ دگہ دمگے ءَ ''ردگ'' نامیں مچے بیت پمیشا سید ءِ بزانت ءَ نے ردگوشاں ءُ نے راست۔ واجہ شیر گوازی نبشتہ کنت کہ مچ ءَ نہ گش انت بلکیں چیزے مچانی ھشکیں ناہ ءَ ''ردگ'' گش انت۔ مئے ھندءَ (کیچ ءَ) مچانی ھشکیں ناھاں ردگ نہ گوشنت بلکیں ''شنگ'' ءُ ''شلگ'' گوشنت۔

رکــش: سید گنج ءِ بزانت ''ھما اسپ کہ بال بکنت بزاں سکیں مزن زوریں اسپ'' واجہ حامد نبشتہ کنت کہ ''پہلوان رستم ءِ اسپ ءِ نام ءِ چنگ، ھرچ شریں اسپے ھمائی ءَ مثال دینت'' سید گنج ءُ واجہ حامد شیر گوازی ءِ بزانت ردگوشگ نہ بنت۔

رُنــگگ: سید گنج ءِ بزانت ''پھک ورگ۔ پہ موج یک چیزے ءِ پُشت ءَ کشگ۔ ھرءِ پہ کدیم ءَ شونکرگ''۔ واجہ حامد شیر گوازی نبشتہ کنت کہ ''ساہ ءَ برز برگ بزاں لاپ ءَ برگ۔ پونزءَ تواردیگ''۔ رُنگگ ءِ بزانت باید چوش بوتیں کہ یک آوازے چہ پونزءَ در کت رُنگگ ءِ بزانت واجہ شیر گوازی ءِ داتگیں بزانت گیشتر ماناداریت ءُ سید گنج ءِ داتگیں بزانت دروری ءُ تشبیہہ یے انت۔ البت چوش گوشگ بیت کہ اگاں دلوتے ءَ راکاھے یا کدیے دیگ بہ بیت ءُ آھما وھدءَ آھاں بوارت گڑا گوشنت کہ کاھے رُونک اتنت۔

زنــکــی: سید گنج ءِ بزانت زنلگیگ۔ ھما دلوت کہ نزیک زاھگ انت بزاں اِندنہ اِندءَ زاھیت۔ حامد شیر گوازی نبشتہ کنت کہ'' زنلگیگ۔ ھما دلوت کہ آئی زاھگ ءِ نشانی زانگ ءُ گندگ بہ بنت۔ دپ ءُ زنک ءَ ''زنکی'' گوشنت''۔ سید گنج ءِ بزانت ھدے ءَ راست

انت بلے دپ ءُ زنک ءِ گال کیشی یے ہمیشا اے بزانت سرجم ءُ راست انت۔

سپک: سیدگنج ءِ بزانت ''ھماز مین کہ ھچبر کِشگ نہ بوتگ کہ مزن ءُ پٹ بہ بیت باز جاگہ ءِ سکیں زمین بندءِ ھم گوش انت'' حامد شیرگوازی نبشتہ کنت کہ ''ھماز مین ءَ گوش انت کہ ھچبر بندءَ نہ انت ءُ نہ چیگ۔ زنگیں ھارلیں سپکاں گوشنت۔ اے شرط نہ انت کہ مزنیں بچے بہ بیت یک ءُ دوڈ گار ءِ زمین ءَ ھم سپک گوشنت۔ مزنیں پچے بہ بیت ھم سپک گوشنت ئی''۔ دوئینانی بزانتاں بازیں پرک ءُ پیر نیست۔ اگاں بزانت گونڈ گرگ بہ بوتیں چوشکہ ''ھارلیں نہ کِشتگیں زمین۔

سربش: سیدگنج ءِ بزانت ''موسمی ھورے کہ چہ اپریل ءِ نیم ءَ بگیج بیت دانکہ مئی ءِ نیم ءَ کیچ ءِ ھامین ءَ راست گندگ بیت کہ تیرءُ بند ھمے ماہ ءَ کپ انت ءُ سربش بیت بلے دگہ انچیں ھندءُ دگ است کہ اوداھامین رندتر ءَ کیت ءُ بش ھامین ءِ ھورءَ گوشنت، سربش بزاں ھامین ءَ کے ساری چوشکہ کیچ ھامین جون ءَ بندات بیت ءُ سربش ءِ ھور اپریل ءُ مئی ءَ بنت راست انت بلے دگہ ھنداں کہ ھامین جون ءَ رند بزاں جولائی ءُ اگست ءَ کیت گڑا اودءِ سربش ءَ کیچ ءِ سربش ءِ وھداں پرک بیت ہمیشکا سربش ءِ بزانت ھامین ءِ بندات بوگا یک ماھے ساری کہ ھورے داں ھیتکے ءَ بگواریت آئی ءَ سربش گوشنت۔ اے بابت ءَ حامد شیرگوازی ءِ نبشتگیں ھچ بزانت دیگ نہ بوتگ بارِیں نیسگ ءَ پشت کپتگ یا جندءِ نہ داتگ۔

سنٹ: سیدگنج ءِ بزانت ''ھاجنین کہ چک میارایت'' باھودشتیاری ءِ کارمرز بوکیں بزانت چوش انت کہ ''ھمادلوت ءَ گش انت کہ ھچبر آپُس مہ بیت''، جنین آدم ءَ رو ءُ راست سنٹ نہ گوشنت، ھچ کس ھیمات نہ کنت کہ جنین آدم ءِ لوگ واجہ یا پت ءُ براتانی دیما بگوشیت کہ شمے چک یا گوہار یا جن سنٹ انت۔ اے چونائی ءَ سنٹ پہ جنیآدم ءُ دلوت ھردوئیناں کارمرز بیت بلے گیشتر پہ ھاجنین کہ چک میاریت (درور: پسگاں تنگ ءُ بدیناں، چک جنکیں شرتر انت، چہ جنکاں لج بریناں، مات ءِ سنٹی گھتر انت) البت پہ احترام ءُ عزت چہ سنٹ ءِ گال ءِ جاہ ءَ بےاولادیا بے چک کارمرز بیت۔ پہ دلوت ءَ سنٹ ءَ ابیدرُنگ اوں کارمرز بیت۔

سیاہ پاد: سیدگنج ءِ بزانت ءِ ردءَ (۱) سیاہ پاد بلوچی تکے کہ دگہ راجانی تہا ھم ھمے نام ءِ تک است (۲) سٹیارءِ نزیک جاگہے ءِ نام انت۔ واجہ شیرگوازی نبشتہ کنت کہ ''سیاہ پاد نامیں جاگہ باھوءَ نیست انت۔ سیٹارءِ نزیک ءَ جاگہے ءِ نام ''مزن پاد'' انت۔'' ایشی ءِ مانا اے بوت کہ ''سیاہ پاد'' یک تکے ءِ نام انت۔

کلاندار: سیدگنج ءِ بزانت ''دلوت یااولاک کہ چار دنتان انت۔ واجہ شیرگوازی نبشتہ کنت کہ ھمادلوت ءَ گش انت کہ چار دنتان ءَ رند دپ ءَ شش بہ بیت۔ من اے بابت ءَ وتی ھندءِ مالداریں مردماناں جست ءُ پرس کتگ گڑا معلوم بوتگ کہ مئے دگ ءَ نے چار دنتانیں دلوت ءَ کلاندار گوشنت ءُ نے شش دنتانیں دلوت ءَ، البت (۱) دوگوک وھدے پہ زمینے ءِ کشگ ءَ یا درآرگ ءُ شومگے ءَ جنگ بندگ بہ بیت ءُ اگاں چراھاں یک گوکے جنوک بہ بیت گڑا یک دارے زورنت یک سرے گوں جُگ ءَ بندانت ءُ دومی سرءَ گوک ءِ پوسادءَ بندانت دانکہ ھماگوک وتی جُنک ءَ جت مہ کنت ایشی ءَ کلاندار گوش انت۔

(۲) اگاں اشترے مست ءُ وروک بہ بیت گڑا آئی ءِ مھارءَ پونز ءِ گورءَ لٹے بندانت ءُ لٹ ءِ دومی سر گوں مھارءَ واھندءِ دست ءَ

بیت ۔ ھردیں اشتر پہ ورگ ءِ دپ ءَ جہل بیاریت ہمالٹ ءِ سرءَ جہل آیگ ءَ نیلیت ایشی ءَ اوں کلاندار گوش انت ۔

کــنــس: سید گنج ءِ داتگیں بزانت '' ساہ گُٹ ءَ بند بہ بیت ، درمئیت گٹ ءِ گرگ ءُ کنس کنگ ، پانسی دیگ '' واجہ حامد شیر گوازی ءِ نبشتگیں بزانت '' تر تنگیں آرتے انچو سک بہ بیت کہ پچگ مہ بیت یا پچگ ئی نہ وش بہ بیت ۔ تریں گل یا دگہ ھمے وڑیں چیزاں ھم کشگ بیت ۔ شُر دءِ چپ ۔ مئے ھندءَ پہ کنس ءِ بزانت ءَ سید گنج ءِ داتگیں بزانت راست ءُ بروبرانت ءُ واجہ شیر گوازی ءِ داتگیں بزانت رد گوشگ بیت ۔ ماشُر دءِ چپ ءَ ڈُسر پد بئیں نیکہ کنس ۔

کیــنگ: سید گنج ءِ بزانت '' جیسک ۔ ھسد ۔ کست ءُ کینگ ۔ واجہ شیر گوازی ءِ داتگیں بزانت '' دل ءِ تہ ءِ داشتگیں زہر '' ۔ دوئیں بزانت پہ کینگ ءَ راست انت بلے شیر گوازی ءِ داتگیں بزانت گھتر انت ۔

گرّاپ: سید گنج ءِ بزانت '' گرانیں ءُ سکیں شھمات ۔ ھورانی رگاماں چہ ساری ءُ رندءَ چہ زھرآپ ءَ پیسر ءِ ھور '' ۔ حامد شیر گوازی نبشتہ کنت کہ '' چہ زھرآپ ءَ رند ءُ چہ بشّ ءَ پیسر ءِ موسم '' گرانیں ءُ سکیں شھمات ماپہ گراپ ءِ بزانت ءَ نہ اشکتگ چوشکہ سید گنج ءَ شون ئے رسیت ۔ نے گرآپ یک موسمے ءِ جہت ءَ زانگ بیت البت گرآپ ءَ ما یک موسمی ھورے سرپد بئیں کہ ہما سال ءَ سر بش بیت گڑا زھرآپ ءُ گراپ ءِ ھور کاینت ۔ زلوری نہ انت کہ ہمک سال ءَ زھرآپ ءُ گراپ ءِ ھور بگوارانت ۔ مئے ھندءَ چہ زھرآپ ءَ ساری ءِ ھوراں گراپ گوشنت ۔

گــلـگــرک: سید گنج ءِ بزانت '' گل بزاں پل ءَ گرک بزاں نازرکیں تاک یا کہ آئی ءِ رنگ ءَ نازرک '' ماگلگرک ھما کہ کڑب کہ نزیک ھوش ءَ برسیت ءُ چہ ھوش ءِ درآیگ ءَ پیسر دیم ءَ پدی بکنت ءُ بہ مریت ۔ پہ گلگرک ءَ چوشیں بزانت دیگ ءَ ما پوہ نہ بئیں کہ واجہ چے گوشگ لوٹیت ہمیشکا ما واجہ شیر گوازی ءِ داتگیں بزانت ہم سنت نہ انت پرچا کہ آ کڑب کہ نزیک ھوش ءَ برسیت آئی ءَ '' گُٹب '' گوشنت البت ھرچ شریں کشارءَ ھوش بوگ ءَ ساری گوشنت کہ گلگرک انت اے یک درور ءُ مسالے زانگ بیت ۔

لــــٹیگ: سید گنج ءِ بزانت '' یک جراتے کہ ھوڈی ءَ زانگ بیت چو ناھیگامزنیں نکے کہ بلوچانی دپتراں ایشانی داستان شنگ انت '' ۔ حامد شیر گوازی نبشتہ کنت کہ '' لٹ ءِ نندوک ، لٹ کوہ ءِ کسانیں بندے کہ ملیر ءُ کاتور ءِ میانجی ءَ انت بلے چہ کاتورءَ نزیک تر انت ھمے تک ءِ مردم وھدے چہ وتی منند جاہ ءَ پاد کاینت ءُ دگہ جاگہ ءَ روانت ءُ نندانت ، رندءَ ھمے ھنکین ءِ نام ءَ زانگ بنت ۔ لٹیگ ءِ بہادری ، امانت داری ، عبادت گزاری ءُ پرہیزگاری ءَ تاریخ بیان کنت '' ۔ منی ھیال ءَ لٹیگ ءِ بزانت پہ لٹ ءِ نندوکیں مردماں کہ واجہ شیر گوازی ءَ بزانت داتگ ءُ سید گنج ءَ یک نکے ءِ نام داتگ راست انت بلے لٹیگ ءِ دگہ بزانتے دام ءِ دپ ءِ ھما زنڈیں بند یک ءَ گوشنت کہ آئی ءَ سدپ یا پول مان کش انت دانکہ دام ءِ لمب آپ ءَ جہل بروانت ءُ دام ءِ جاگہ زانگ بہ بیت ۔

لڈّام: سید گنج ءِ بزانت '' کاروان ءُ گلگ کہ لڈاتگ ءُ رھگچنگ یا آئی ءِ بار '' ۔ سید گنج ءِ داتگیں مانا راست ءُ بروبرانت واجہ حامد نبشتہ کنت کہ ہما اشتر کہ نوک بارلڈاتگ ءُ درآورتگ '' ۔ بلکیں باھودشتیاری ءَ ھمے اشترءَ گوشگ بیت بلے مئے ھندءَ چوشیں اشترءَ '' لڈامی '' گوشنت ءُ لڈام اشترانی کاروان ءَ گوشنت کہ لڈاتگ ءُ رھگچنگ انت ۔

لگام: سیدگنج ءِ بزانت اپس ءِ مھار کہ آئی ءِ دپ ءَ دیگ بیت ءُ سوارءَ داریت۔ حامد شیر گوازی ءِ نبشتگیں بزانت " چہ آسن ءَ جوڑ بیت سواری ءِ وہدءَ اپس یا ھر ءِ دپ ءَ دیگ بیت۔ ایشی ءِ دوذات انت یکے ءَ نکی لگام (جوداتگ) گوشنت، ایشی ءَ ھما اپس ءِ دپ ءَ دینت کہ سر کپ انت ءُ تمردءُ گروناک انت۔ دومیگ ءَ " آپی لگام " گوشنت۔ لگام ءِ دوئیں سراں ھلکورانت ءُ واگ ءِ دوئیں سرگوں لگام ءِ ھلکوراں بستگ انت۔ لگام اپس ءِ دپ ءَ انت ءُ واگ سوار ءِ دست ءَ انت۔ مھارءَ اپس ءِ دپ ءَ نہ دینت" چونائی ءَ لگام ءِ بزانت ءِ واستا اینچوک دراج کشیں بزانتے ءِ زلورت نہ انت، بلکیں چوشکہ لگام۔ چہ آسن ءَ جوڑ بوتگیں ازبابے کہ ھر ءُ اسپ ءِ دپ ءَ دیگ بیت لگام ءِ دوذات انت یکے ءَ نکی لگام ءُ دومی ءَ آپی لگام گوشنت۔ وھدءُ زمانگ ءَ چہ سادءُ پاست ءَ اوں لگام اڑکنگ بوتگ۔

لوک: سیدگنج ءِ بزانت " جمازی اشتر۔ مھری " شیر گوازی ءِ داتگیں بزانت ءَ لیڑو، لیڑہ "۔ بایدانت زانتکارلبز " لوک " ءِ گیشواری ءَ بکن انت کہ مھری انت یا لیڑہ انت چونائی ءَ " مھری " اوں لیڑہ بنت بلے ڈاچی اوں مھری بوت کنت۔

لیڑو: سیدگنج ءِ بزانت " نریں اشتر "۔ واجہ شیر گوازی گوشیت کہ " نریں اشتر چہ چترءُ دودنتاں ءَ رند لیڑو گشگ بیت۔ چہ ایشی ءَ پیسر نریں اشتر ءَ " کوانٹ " گوشنت "۔ اے بزانت راست تر زانگ بیت بایدیں سیدگنج ءِ تہا لیڑو ءِ بزانت نریں بالغیں اشتر دیگ بوتیں۔

مر: سیدگنج ءِ بزانت " پھک نہ منگ۔ ھچ رنگ ءَ نہ منگ " ءُ حامد شیر گوازی نبشتہ کنت کہ " پاداں زمین ءَ جنگ، میہہ کنگ، دیمانہ روگ، دیمانہ کنزگ " پہ مر جنگ ءَ دوئینانی داتگیں بزانت راست انت بلے واجہ شیر گوازی ءِ داتگیں بزانت گیشتر نزیکی کنت۔

نامراد: سیدگنج ءِ بزانت " شوم، بدبھت، واجہ حامد شیر گوازی ءِ داتگیں بزانت " ھما کہ وتی مراداں نہ رس ات " دوئینانی داتگیں بزانت راست انت بلے اگاں سیدگنج ءِ تہا شوم، بدبھت ءَ رند " ھما کہ وتی مراداں نہ رس ات یا سوبیں نہ بوت " گیش بوتیں گڑا گھترانت۔

نارنج: سیدگنج ءِ بزانت " نیگیے، لیمبو یے " واجہ حامد نبشتہ کنت کہ نارنج لیمبوءَ نہ گوشنت واجہ ءِ اے گپ سرءُ چمان بلے آدیمترءَ نبشتہ کنت کہ " اے یک درچکے کہ چہ پرتقال ءَ برزتر انت، برئی ھم پرتقال ءِ برءِ وڑا انت بلے ترپش انت۔ گڑا ماچوں سرپد بہ بئیں کہ ہے نارنج انت پرچا کہ ترنج ءِ درچک اوں ہے وڑا انت ءُ چہ نارنج ءَ ترپش تر انت۔ اگاں نارنج ءِ بزانت گوں تچک تریں گپاں دیگ بوتیں گیشتر پھمگ بوتگ ات چوشکہ: نارنج: نیگیے۔ درچکےءُ چو لیمبوءُ ترنج ءِ درچکانی وڑا انت بلے برءُ چہ لیمبو ءِ براں مسترءُ ترنج ءِ براں کستر انت۔ ترنج ءِ پوست بزءُ نارنج ءِ پوست تنگ انت۔ چہ لیمبوءُ ترنج ءَ تامءُ شیرکن تر انت۔

نر: سیدگنج ءِ بزانت " نگ۔ ریشے کہ آزگ انت ءُ نگ ءُ مزن انت جھلگیں نگ یا آزگیں جھلیں ریش کہ تہءُ سھر انت "۔ واجہ شیر گوازی ءِ داتگیں بزانت کہ " ھما کہ پوزئی کپ ءُ چنڈ انت "۔ سید ءِ داتگیں بزانت پہ نر ءَ دلجم تر انت کہ نگ ءِ توسیپ ءِ تہا پوز ءِ کپ چنڈی زورگ بیت بلے مئے ھندءَ ھما مردم ءِ پوز کپءُ چنڈ انت یا لونس ءُ ریش یے ءِ سبب ءَ چنڈ اتگ آئی ءَ جری یا جر گوشنت اگاں زمینے ءَ آپ بوارت اودءَ زمین اوں جر بیت۔

☆☆☆

ارشادءِ آرٹءُ بدن

سحر احمد

اردوءِ نامی ایں شاعرءُ نگدکار سلیم احمد وتی کتاب ''نئ نظم اور پورا آدمی'' ءِ تہا نبشتہ کنت کہ ہما ساچشتکار کہ وتی ساچشتانی تہا بدنءُ جنسءِ بنکپانی درانگازیءَ ترس انت تہ آ '' کاملیں مرد'' (پورا آدمی) نہ انت ءُ آہانی ساچشت گوں بدنءِ برزی بہرءَ سیادی دار انت۔ اردوءِ رومانی شاعر اختر شیرانی آئیءَ ہمیشکا دوست نہ بیت کہ آئیءِ شاعریءِ رنگ ایوکا ھیالی (تخیلی) ءُ رومانی انت ءُ آ چہ جنسءِ درانگازیءَ ترس ایت۔ آئیءِ شاعری گوں بالادءِ برزی بہرءَ سیادی دار ایت۔ سلیم احمدءِ کاملیں مرد اردوءِ تہا چندے مردم انت، ن م راشد، میراجی ءُ یک دگہ دروشمےءَ سلیم احمدءِ جند۔ راشد چرآئیءِ کاملیں مردماں چہ کامل تر انت۔ آئی شاعریءِ تہا نہ تہنا جنسءُ بدنءِ بابتءَ درانگازی رس ایت بلکیں آئی شاعری بالادءِ جہلی بہرءَ ابید برزی بہرءَ گوں ہم سیادی دار ایت۔ وتی بازیں لچہانی تہا آئیءَ چاگردءِ بازیں جنسی جیڑ ہانی درانگازی کتگ کہ آہانی تہا لس مردمءَ ابید فوجیانی جنسی جیڑہ اوں ہوار انت۔ بلے راشدءِ مستریں کنٹری بیوشن ہمیش انت کہ آئیءَ شاعری چہ مہرءِ روحانیءُ تخیلی لیکہءَ چہ آجو کت ءُ بدنءِ نیمگءَ نگاہ گور کت۔ آئیءِ گورا بدن تہنا لذتءِ وسیلہ نہ انت آباز رندءَ بدنءِ چہرءُ شبینءَ پہ سیاسی حوالہءَ ہم کارمرز کنت۔ میراجیءِ ھالءَ ہر کس سرپد انت۔ سلیم احمدءِ جندءَ اے پڑءَ لہتیں انچیں مارشتانی درانگازی کتگ کہ پیسرءَ کسےءَ نہ کتگ:

زوروہ اور ہے پاتا ہے جس سے بدن نمو
لاکھ کودے کوئی دبا کر ٹانگوں میں موسل

☆☆

دھرا کیا ہے زبانی پیار کے رنگین فسانوں میں
کھوئے کھوئے کا سب احوال کھل جائیگا رانوں میں

اگاں ماہورت بچاراں تہ سلیم احمدءِ اے کاملیں مرد جنسی نادراہ انت آ دگہ گپے کہ فرائڈءِ نزیکءَ تخلیقیءُ لائقیں مردم گیشتر جنسی نادراہ بنت۔

ارشاد پرواز بلوچی لبزانک ءِ تہا یک انچیں نامے کہ اگاں سلیم احمد زندگ بوتیں ءُ ارشاد ءِ ساچشت ءِ بوتیناں، اے گپ ءَ من سدکاں کہ ارشاد آئی ءَ وتی کاملیں مرد مانی لڑءَ ہوار نہ کتگ ات بلے اے گپ ءِ الم ءَ ستا ہے کتگ ات کہ چوتئ شاعری بالاد ءِ برزی بہرءَ گوں سیادی نہ کنت ۔ آ ہمیشا کاملیں مرد مانی لڑءَ جاگہ دیگ نہ بیت کہ آئی ءِ شاعری دامن ءِ چیرءَ بنگیج بیت ءُ دامن ءِ چیرءَ آسر بیت ۔''

دراتکہ ماہ دمکاں'' ءِ اولی غزل ءِ گڈی بندءَ بچار ات:

تئی وڑیں آہوگ گردن، آسک چم، مہلب بدن

بس گو ہیشاں نندایت ارشاد گپ جنت دیوان بیت

اے شعر مارا حال دنت کہ آئی ءِ مہگونگ یکے نہ انت ۔ پدا ارشاد مارا ہمراہ کنت کدہ بدن ءُ کدہ بالادانی گورا بارت رنگ رنگیں جلوہ پیشدار ایت ۔ ادءَ وڑوڑیں کاڑ است کہ ایشانی تو کا لہتیں انچو'' ماڈرن'' کہ آئی ءِ کدہ ءَ شودانت، شراب ءِ شیشگ ءَ پچ کن انت گوں وتی نازرکیں دستاں کدہ ءَ آئی ءِ لنٹاں سرکن انت:

یک جنکے منی ہرروچ گلاس ءَ شودایت

یک جنکے منی ہرروچ شراب ءَ پچ کنت

ہمدءَ چہ جنسی ترغیب بندات بیت ۔ ارشاد پرواز ءِ کرءَ جنس بازیں تہرے ءَ گندگ بیت ۔ ایشانی تہا جنسی تن، جنس ءِ چیدگی درانگازی ءُ جنسی عمل ہوار انت:

چے ہیمیں گرو نے کہ جند ءِ ہوس ءَ ودین ایت

چے ہیمیں تُنّ ءِ یے کہ پشت کپتہ آپدان ءِ سرا

☆☆

پہ مرچی نازتنگاں

تئی چم بازتنگاں

(جنس ءِ چیدگی درانگازی)

ہے تن ءِ پروشگ ارشاد ءِ شاعری ءِ معراج انت:

یکے من یکے تو یکے تُنکی انت

پروش ءَ لج ءَ دل ءِ اندرءَ گپ مہ جن

جنسی عمل ءَ ارشاد یک دگہ جاگہے چو درانگاز کنت:

تو دوشی ژنداوں ہچگ ئے کسے ءِ واب ءِ کلّہ ءَ

تو دوشی زلف اوں جا گہے شُشتگاں خیال بکن

ادءَ ''زلف ءِ شودگ'' جنسی عمل ءِ چیدگ انت۔ دگہ یک غزلے ءِ اولی شعر انت کہ:

اے عمر ءَ زندگی ءِ طلب یار ہمیش انت

من عشق کناں عشق منی کار ہمیش انت

ہے ھیال ءَ دگہ جاگہے چو پیش کنت:

گو مانہ بیت عشق ءَ ابید ہچ کار دوست

ما انچو بس نشتگاں سے ءُ چار یار دوست

عشق (مجازی عشق) یک سر جمیں انسانی وجودے ءِ وتی واہگ ءُ واھشتاں، مارشتاں ءُ جلبتاں گوں وتی ہوش ءُ سار ءُ سد ءُ سماءَ اگل ءِ ہمراہی ءَ گوں دومی بنیآدم ءِ وجود ءَ گوں ہمگرنچ کنگ ءِ نام انت۔ ہے عشق بنیآدم ءَ چہ سیت ءُ نپ ءِ پگر ءَ چہ آ جو کنت عشق کنگ ءُ نہ کنگ بنیآدم ءِ دس ءُ واک ءَ نہ انت:

عشق پر زور نہیں ہے یہ وہ آتش غالب/ کہ لگائے نہ لگے اور بجھائے نہ بجھے

بلے ارشاد گوشیت:

عشق انچیں تر پشی یے دپ آپ دنت دل مان بیت

اے ترپشی ءَ کہ ارشاد عشق گوشیت، عشق نہ انت ہوس انت۔ ارشاد ءِ عشق گوں ہوس ءَ سک نز یک انت بلکیں آئی ءِ عشق ہوس ءِ یک دروشمے۔ عشق بنیآدم ءِ پور ہیں وجود ءَ گوں بیت بلے ارشاد ءِ عشق بالاد ءِ چندے بہراں گوں بندوک انت۔ عشق ءِ مستریں شرط مہگونگ ءِ ''تقدس'' انت۔ منیر مومن ءِ شعرے:

چو مہ بیت مئے دیدگ ءِ شہکور ءَ ہوشامے بہ گیپت

چو مہ بیت تئی ماہکانیں شار ءِ لمب یے تر بہ بیت

ارشاد ءِ کرا اے چیز بیگواہ انت آئی ءِ دیدگ ءِ شہکور مدام ہوشام ءِ آماچ انت ءُ ماہکانیں شار ءِ میسّینگ ءِ رند ءَ انت باز رند ءَ کہ آسوبین نہ بیت تہ بش بش وارت:

تئی بدن چو کانچ ءِ پیم ءَ درپش دنت

بس بلور ءِ پروشگ ءِ قسمت نز انت

مہگو نگ ءِغم انچیں چیز ے کہ عاشق ءَ چہ امروز ءِ ہر غم ءَ چہ آزات کنت:

تئی غم انت زان ئے منا در ستیں غماں دیما تر انت

کہ مناں زندگی ءِ ہر غم ءَ چہ آزات کنت

بلے ہورت بچارئے ارشاد ءِ کراھاسیں رنگے ءَ غم ءِ درانگازی گندگ نہ بیت، چو آئی ءَ باز جاگہ گوشتگ:

روچ ءَ شپ انگرانی تہالیب کنت

آس عشق ءِ تئی جاہل ءَ سگ اتگ

''جاہل'' ءَ اگاں عشق ءِ آس ءِ تہالیب بکتیں تہ مرچی آئی ءِ کرامارا پکر دست کپتگ ات آ کندن جوڑ بوتگ ات بلے انگت ءَ ''خام'' لغت ''نغمہ ہے ترا خام ابھی''۔

ارشاد ءِ شاعری ءِ وانگ ءَ پدگمان بیت کہ آ اے لیکہ ءِ منوک انت: ''تو مہ بئے دگر یکے بیت، دگہ یکے مہ بیت دگہ یکے بیت''۔ آئی ءِ کرامارا یک ھاسیں مہگو نگے ءِ گوناپ گندگا نئیت۔ باز جاگہ ءَ بدن انت کہ برہنگ انت۔ باز جاگہ ءَ لنٹ انت کہ دنتانانی شم ءَ انت باز جاگہ ءَ سرین انت کہ نزّ اتگگ مہگو نگے ءِ کاملیں وجود گندگا نئیت، زانگ نہ بیت کہ ارشاد گوں کے تران ءَ انت ہے چیز عشق ءِ ہوس ءِ راہاں گیشین انت۔ آئی ءِ لچہ ''راست'' ایشی ءِ مستریں راستی انت:

دل ءَ وش انت ءَ ردکپتگ/ نزانت اینچو کہ من چو موسم ءِ پیم ءَ/ بدل باں رنگ رنگاہاں/ نزانت من وہد ءِ حالا کیں فقیرے آں/ ہوس کچکول ءَ انت گرداں...../ اے گپ باریں چد ءَ ساری من چچو کس ءَ را گوشتگ/ پہ یک ءَ دو شپ ءِ واستا/ پہ لیھتیں ماہے کپے ءَ/ ناں کہ پہ عمرے ءَ من دلبرے ہمراہ کناں تہنا/ من وَ عشق ءِ منو کے نیاں انگت/ تو چوں تہنا مناں دارئے گرفت ءَ عمر ءِ زندان ءَ/ منی ہر شپ کہ دل مان گیش اتگ/ گوں نوکیں زلفے ءَ/ تو سک ردکپتگ ئے دلبر (راست۔تاکدیم ۲۷۔۲۸)۔

انچو کہ ساری ءَ گوشگ بوت کہ مہگو نگ ءِ تقدس عشق ءِ تہاالمی انت بلے ہوس ءِ تہا اے ھبر ءِ کس سماءَ نہ بیت۔

من دوشی دریایے ءِ دپ چونس اتگ/ گوں تاچگیں واساں/ من دوشی گورمیں چمانی تہا ٹک وارتگ مستی ءِ/ من دوشی جیگ چوڑینگ/ من دوشی زلف شنگینتگ/ من دوشی ھونیں رکانی کروتکاں برتلگیں سینگار/ من دوشی زامریں بیکانی سازاں گوں کتگ ناچ....(شپ۔تاکدیم ۱۲۳۔۱۲۴) ارشاد ہمد ءَ چہ بس نہ کنت دگہ جاگہے ءَ چوش ندارگ تراشی ایت:

آ واس دنت لنٹاں منی چک ایت لنکاں

آسز ین ءَ نز کارایت وتی ڈک ایت لنکاں

☆☆

آ چینڈ کاں پا چیت مناں چیرءُ کائی ءَ
آ کار بیت مدام مروچاں گوں آئی ءَ
(آ ۔۔ تاکدیم ۴۰)

ہمدءَ چہ ازم پورنوگرافی ءِ نیمگا روان بیت ۔ منی گیانی بزانت اے نہ انت کہ ماجنس ءِ منوک نئیں بلکیں من ہے گوشاں اگاں جنس مہ بیت زندگی نہ بیت بلے جنس، جنس مہ بیت پورنوگرافی مہ بیت جنس پہ زندگی ءَ الّمی انت:

یہ بندگی شوقِ تمنا کیا ہے/عقبہ کی بہشت کیا ہے دنیا کیا ہے/ سمٹے ہوئے بازو تیرے پھیلے تو کُھلا / اسرارِ تقدسِ کلیسا کیا ہے (ایوب گونڈوی)

ارشاد ہردیں کہ بدن ءِ گپ ءَ جنت تہ آ Sensual (حدءَ چہ گیش شہوانی) انت ءُ حدءَ چہ گیش شہوانیت ہوس ءِ نیمگا بارت ءُ ہوس پورنوگرافی ءِ نیمگا۔ آئی ءِ چماں بدن بس بدن انت ۔ بدن ءِ بستار آئی ءِ نزءَ لذت ءِ وسیلہ ءَ ابید دگہ ہچ نہ انت ۔ آ بس بدن ءِ ظاہر ءَ چارایت، بدن ءِ تہار وکیس ارواہ ءِ آس ءَ نہ گندایت ءُ اے آس ءِ شوہاز آئی ءِ وس ءُ واک ءِ گپے نہ انت ۔

جسم کو تم صرف جسم سمجھتے ہوں فقط جسم نہ تھا
روح کی آگ دبی تھی اس پتھر میں کہیں
(پروین فنا سید)

☆☆☆

کتابیات

دراتکہ ماہ دمکاں ارشاد پرواز
نئی نظم اور پورا آدمی سلیم احمد
اقبال ایک شاعر سلیم احمد
طلوعِ افکار ۔ ادب و جنس نمبر دسمبر ۱۹۷۵

سیمکؑ آئی شاعری

ردؑ بند: اعظم درد

بانک سیمکؔ ءِ زند، آئی ہنکینؑ جاہءِ بارواز انگ نہ بیت۔ بلے مئے کوّاسؑ زانتکارانی گوشگ انت کہ بانک سیمکؔ نتھا نامیں مردےءِ لوگ بانک بوتگ آئیءَ راگوں وتی جودءَ بازمہرؑ دوستی بوتگ۔ وہدے یک جنگےءِ تہا نتھا کشگ بیت گڑا سیمکؔ آئیءِ پردردیں گماں سگ ات نہ کنتؑ گنوک بیت۔ اے ہم گوشنت کہ بازیں وہدے گنوکیءَ پد یک روچے انا گتءَ سیمکؔ پداپہ سرؑ ہوش بیت۔ آروچ پہ روچ ولاں بیتؑ وشحال گندگءَ کیت۔ مہلوک حیران بیت کہ اے چونیں رازے۔ آئی راستیں حالءِ پدّ رکنگا آرا مجبور کت۔ گڑا سیمک ہے گوشیت کہ " یک شپے من نتھاءِ قبرءِ سراشتؑ سک بازپریاتؑ زاری کت۔ ہمنی حیالءَ نتھاءِ روح چہ قبرءَ درآھتؑ منا پہ مہرگوراامبازے کرتؑ تسلہ یے دات۔ ہے گپءِ جناگوں سیمک پدا گریوگ بنا کت کہ نتھانوں گوں من ہچ دچار نہ کپیت، پرچاکہ آئی مناوت گوشتگ کہ اے حالءَ کسءَ مدئے۔ انچو گوشنت کہ گوں ہے گپءِ درانگازکنگا گوں سیمکءَ انچو گریت کہ پدا گنوکؑ ریتا بیتؑ وتی دلءِ پاہاراں ماں شعری رنگءَ درشان کنت۔ اے شعرءِ تہا نتھاءِ قبرءِ درآھگءِ حالءَ چوش دنت۔

درکپیت تنگو دروشمیں نتھا
شر نہ انت براھندگ ہما کیگاں
گپتگ انت گورءِ کلّرؑ ھیساں
دنزے ماں داں شاہیں بروتان انت
ماں بروتاںؑ برنگلیں ریشاں
چوٹوے دنزین انت زباد بوئیں

چونائیءَ بلوچی شاعریءِ تہا بازیں زالبولیں شاعرانی نام دیما کاینت چو شکہ مہنازؔ ؑ گراناز، ہانیؑ دگہ بازیں کہ آیاں وتی پردیں گالانی تہا وتی چاگردءِ رنگؑ گوناپ گوں جوانیءَ پدّرکرتگ انت کہ چہ بلوچی چاگردءَ ہچ رنگءَ جتا گندگ نہ بیتؑ آہانی ہماوہدءِ واقعہؑ جاورالاں گوں نزیکؑ ہمدپ انت۔ بانک سیمکؔ ءِ شاعری چہ بلوچی چاگردءِ تشبیہاں پُرانت چو شکہ گوشیت۔

شہ مجاں استین یے سرا کشیت
برز چہ ماران ءِ کمیں کوہاں

کوکر چو نتھا ءِ بیرمیں پاگ انت
شپ گروک میاں گوہریں تیگ انت
ذرین شہ مل ءِ سیمریں واگ انت

نتھا ءِ اسپتیں پاگ ءَ گوں کوکراں تشبیہہ دنت۔شپ گروک آئی ءِ گوہرداریں زحم ءِ شہم گوشگ بیت ءُ ہپت رنگیں دریں نتھا ءِ اسپ ءِ لگام ءَ گوں تشبیہہ دنت اے دراہیں چیز بلوچ چاگرد ءِ رنگ ءُ دروشم ءَ گوں جوانی ءَ پدر ءُ زاہر کن انت پر چا کہ اسپ ،لگام ،زحم، کمان ءُ ایدگہ بازیں چیز بلوچی چاگرد ءِ مستریں پچارانت۔جنگ ءُ مڑ بلوچانی زند ءِ مستریں بہرے زانگ بیت ءُ نتھا کہ جنگ ءِ ہرجان شنگ ات ہمیشکا بانک سیمک ہم وتی شعرانی تہا چوشیں لبزانی دیگ ءَ چک ءُ پدنہ بیت۔

جینہر تئی ہنبوئیں گلالک انت
ہمپ تئی مورتیں جابہ ءِ تیر انت

ھور ءِ زنڈیں ترمپ کہ زمین ءَ کپ انت پہ سیمک ءِ چماں نتھا لڑیں توپک ءِ تیرانت۔لگوریں دلانی تراکینوک ءُ زمین جمبینوک ،گرند پمائی حیال ءَ نتھا ءِ توپک ءِ توارانت۔نتھا ءِ قبر ہم پہ سیمک ءَ مزنیں ارزشتے داریت ہمیشکا آئی ءِ دل نہ لوٹیت کہ آئی مہربانیں جود ءِ قبر ویران بہ بیت۔بلکیں آ واہگدار انت کہ نود بروانت ءُ نتھا ءِ قبر ءِ سرا بگوارنت تنکہ آئی ءِ دل سارت بتریت ہمشکا آ گوں نوداں دست بندی کنت ءُ گوشیت :

او تانہی نوداں گوں شما عرض انت
لنڈو ءَ شانک ءِ مینگ ءُ فرض انت
یک دمے مونجاتی کن ات ترمپاں
شما زباد بوہیں جینہراں بل ات
اچ سمینانی گلگل ءُ ھلاں

نتھا ءِ مرگ ءَ پد سیمک سک گمیگ ءُ بے تاہیرانت آئی ءِ پرمہریں نتھا چہ آئی حیالاں ہچ درنئیت بلے وہدیکہ ہور ءُ باراں بیت نود شنز نت ءُ جمبر گوارانت تہ نتھا ءِ پرمہریں یات آراگیشاں چہ گیش گمیگ کن انت۔آئی آزردگیں دل چیہال جنت ءُ چہ نوداں جست گیپت :

شما کئی تنئیں دل ءَ کا ات؟
شما کئی چم ءِ گریتگیں ارس ات؟

پدا آوت پسودنت:

چو جواب داتہ تاںہی ، نوداں
سیمک ءِ تنّی ئیں دل ءَ کایاں
سیمک ءِ منتاں ترمیناں
ما جنے ویران گونگ ءَ دیئۂ
پر توئے نتھا ءَ گنوک بیتہ
رنگے چو آسانی پُراں بیتہ

اے شعر ءِ تہا ہے گندگ بیت کہ سیمک پہ وتی پرمہریں جود ءِ مرگ ءَ سک پدردانت ءُ یک شریں ساعتے ہم چہ آئی ءِ حیالاں وتا رکینت نہ کنت آئی ءِ نازرکیں ڈیل ءُ بالا دمگ آئی ءِ ہچیں زندنتھا ءِ یاتاں بریان ءُ کباب انت آزانگ ءَ زانت کہ نتھا انچیں جاگہے ءَ شتگ کہ آئی واتر بوگ نوں دروگے بلے انگت ءَ آئی ءِ دل نہ منیت ءُ آ وتی حیال ءَ گوں دروگیں پادستاں بندیت ءُ گوشیت:

پہ منی چماں نتھا مہمان انت
چمّن ءَ کاریت چیٹ ءُ چنیاں

ادءَ یک پدردیں دلے ءِ پردردیں چیہال سیمک ءِ رنگ ءُ دروشم ءَ انچو گندگ ءَ کیت کہ آ وتی زند ءِ مستریں واہگ ءُ لوٹ ءِ مراد گیگ انت ۔ بلے دومی نیمگا بےزانگ ءُ بدزردیں زمانگ ءَ بچار کہ آئی کاڑی ئیں دل ءِ ٹپاں چوں واد پر پیچ ایت:

ھرگیں رانڈو باز منا ریپ انت
(کہ) چہ دیرو ءِ ورناھاں گچیں کیے
دیرو ورنا کل منی برات انت
آ منی آرتیپیں پت ءِ ھند انت

سیمک ءِ شعر نہ ایوکا یک پردرد ءُ بےتاہیریں دلے ءِ چیہال انت ۔ یک مہگونگیں کاڑے ءِ پرمہریں دل ءِ ناسرجمیں واہگ ءُ ارمان انت ۔ یک بے وسیں زالبولے ءِ گریتگیں چمانی ارس ءُ دل ءِ ہیسکارگ انت بلکیں بلوچی کوہنیں ادب ءِ تہا موتک ءِ پدریں گونا پے زانگ بنت ۔ سیمک ءِ شاعری بلوچی موتکی شاعری ءِ بُن پد ءُ بُن ھشت زانگ بیت ۔ اے ردءَ آئی ءِ شاعری ءِ تہا گنجیں بلوچی لبز ءُ بے مٹیں تشبیہ وتی مثال ءُ دروروت انت ۔

☆☆☆

کسه هلاس نه بیت

پدگیر

گوہر اقبال بالی

جیپ گاڑی دنز دیان ات گوں گشادی ءِ گوماں پیداک ات آئی ءِ مزنیں دگ تاب کت میتگ ءِ دگ گپت آئی ءِ رپتار ست تر بوت میتگ ءِ چک ءُ چورگ چج اتاں جیپ ءِ را چارگ ءَ اتاں۔ وہدیکہ جیپ میتگ ءِ لوگانی نیمگا پیداک ات چورگ ہم تتک انت وتی وتی لوگانی تہا ٹپ اتاں۔

نوکیں تھانہ دار جام محمد لشکرانی گوں دو سپاہی ءُ وتی راہندہ (ڈرائیور) اتاں آئی ءَ شیک پدگیر ءِ لوگ ءِ دپ ءَ داشت۔ آئی لوگ ایدگہ لوگاں چے پسند ترات۔ آئی ءِ لوگ ءِ دپ ءَ ہروہد ءَ انچیں مزنیں افسراتگ ءُ شتگ پہ واستا وتی لوگے گستا بستگ اتاں۔ آئی نام اصل ءَ شفیع محمد ات بلے آ شیک ءِ نام ءَ نامدار ات۔ آ یک زنڈیں پدگیرے ات، پدگرگ ءِ انچیں ماہرے ات کہ پدتری سنگ ءِ سرا بہ بیت، ڈل پادیں زمین یا آپ ءِ تہا بہ بیت آ پد ءِ درگیجگ ءَ سک ماہر ات۔ دو سال پیسر آئی ءَ قانون ءِ باز کمک کتگ ناں آ قانون ءِ یک ملازمے بوتگ ناں گوں آئی نزیکی یے داشتگ بلے گوں وتی کسب ءَ ہروہد ءَ گوں قانون ءَ کمک ءُ کتگ، آئی ءِ کارپداں چہ وش بوتگ انت آئی ءَ راداد ءُ دہش داتگ ناں شیک ءَ پہ داد دہش ءِ لالچ ءَ پدگیری کتگ۔ آ یک ایماندارین ءُ راست ءِ پلہ مرزی کنوکیں مردے ات۔ آئی ءَ وتی چاگرد ءِ تہا دزی لٹ ءُ پل ہونیگ ءُ ڈُنگ نہ اشتگ۔

دو سال ساری ءِ گپ انت کہ یک بلاہیں دزی یے بوتگ ات، دزی یک میتگے ءَ بوتگ ات مزنیں افیسر گوں وتی سپاہیگاں اتک ءُ شیک پہ پدگیری ءِ واستا برت۔ شیک ءَ ہم وتی ماہری پیشداشت پدگپت ءُ دز درگیتگ انت۔ بلے دزانی پُشت ءُ پناہی بلاہیں دستاں کت۔ چیزے روچ ءَ رند چہ جیل ءَ بے سزا ءَ دراتک انت۔ دزاں وتی مستریں دژمن شیک لیک ات۔ اگں شیک مہ بوتیں آ ہجبر گرگ نہ بوتنت اے دژمنی ءَ آہاں شیک ءِ یکیں مردیں چک جت ءُ کشت۔ شیک ءِ ششیں جنک اتاں، مردیں چک یکیں جمال ات۔ جمال ءِ

کوش ءَ رند آئی ءَ مالوم بوت کہ اے قانون راست ءُ ایمانداری ءِ پلہ مرزی ءَ سک نزورانت ۔ آ وتی کمک کارانی ہچ کمک ءَ کت نہ کنت ۔ وہدیکہ شپک ءَ وتی چک ءِ ہونیگ زانت ءُ پجاہ آورت انت ۔ آئی ءَ عرضی دات بلے اود ءِ تھانہ دار امیر بخش گرزانی سکیں بزدل ءُ بے ایمانیں افسرے ات ۔ آئی ءَ شپک ءَ را ساپ ساپ گوشت ''اے مردمانی گردنانی گرگ ءَ ہچ پائدگ نیست اے گرگ بنت پدا یلہ بنت اے بری اگس من ایشاناں گپت پدا اے منی دژمن بنت ....اے سکیں خطرناکیں مردم انت ..''

شپک ءَ سک درد بوت ءُ آ سک دلپروش بوت ۔ آئی ءَ ہم قانون ءِ گوما نزیکی ءِ جندست ۔ آئی ءَ وتارا وہد ءِ گوما یلہ دات ۔ آئی ءَ ہمنچوک تاگت نیست ات کہ وت سلاہے بہ بستیں وتی چک ءِ بیر بہ گپتیں، آ کماشیں مردے ات ۔ آئی ءَ پیسلہ حدا ءِ سرا یلہ دات ۔ چہ مدتے ءَ رند آئی ءِ لوگ ءِ دپ ءَ قانون ءِ یک کارندے ہم نیاتک ۔

دو سال ءَ رند نوکیں تھانہ دار جاں محمد لشکرانی آئی ءِ لوگ ءِ دپ ءَ اتکگ ات ۔ شپک پدگیرءَ کاپر ءِ منگ ءَ تکہ داتگ ات ءُ پات ءِ گوپگ ءَ ات ۔ آئی ءَ وتی لوگ ءِ دپ ءِ گاڑی اوشتگ ءُ چرائی ءَ تھانہ دار جاں محمد لشکرانی ایرآ ہگ ءَ دیست بلے آ ایکہ نہ بوت بلکن گوش ئے آئی ءَ زانتگ کہ آ الم ءَ کیت ۔ جاں محمد لشکرانی ءَ سلام دات ءُ گوشت ''ناکو چون ئے تو...'' بلے ناکوءَ آئی ءِ گپ ءِ پسہ ءِ بدل ءَ وتی زال ءَ را گوانک جت ''نازاتون بیا، ہمازندیں رود ءَ مُش ءُ کلی ایں مشک ءَ آپ ایر ریچ ءُ بیار ...مہمان اتکگ انت''۔

''ناکو...من زاناں کہ تو اَش ماز ہر ءُ قہر ئے...''

تھانہ دارءَ انگت گوشگ لوٹ ات بلے شپک ءَ پیسرا گوشت منی زہری ءِ گپ ءَ مکن ....تو وتی متلب ءِ گپ ءَ بکن .....''

شپک ءَ آئی ءَ را بدءَ چاراِت ءُ پدا گوشت ئے ''تراوتی متلب ءِ گپ جنگ ءِ ہم ہچ زلورت نہ انت، من وت زاناں تو پہ چیا اتکگ ئے ۔ نوکیں سنیٹرءِ گوہارزتک ءِ موٹرسیکل ءِ شوہازءَ ئے کہ زکیں روچ چہ آئی ءَ چہ پچ گپتگ ءُ دزاں برتگ ناں....؟'' ۔ آئی ءَ ہو ءِ پیا سرسرینت ءُ گوشت ''من زاناں ناکو تئی گوما بازز لم بوتگ ....آئی ءَ وتی گپ کے مہتل کت ءُ ناکوءَ را چاراِت ءُ پدا گوشت ئے ''تو مئے گوما کمک بکن ...من تئی درستیں زلمانی حساب ءَ گراں...''۔

''تھانہ دار صاحب ،تو منا وتی پیالیک ئے منا انصاف ءِ رشوت دیگا اتکگ ئے ...شما چے انصاف کت کن ئے ....اے رشوت سفارش ءُ بلاہیں دستانی پشت پناہی است انت شما انصاف ءِ گپ ءَ مکن ئے تھانہ دار صاحب تو اے پڑ ءَ نوک گامگیج ئے ۔ بلکن ترا دگرے ءِ لنکلے دارگ لوٹیت ...تو نوک نوک اے بہاہی قانون ءَ اتکگ ئے ...منا چے سرپد کن ئے من وت اے پڑ ءِ بورسواروں ۔ من تئی قانون ءُ انصاف شری ءِ سرا چہ نزیک ءَ دیستگ انت کہ شمے قانون مزن لا پانی لیبوانت ....''۔

''ناکو تو باور بکن من گوں تو ایمانداری ءِ گوما وعدہ کنوں کہ تئی چک ءِ ہونیگاں گروں پا ہو ءَ سرکنوں ،تو بس یک وارے قانون ءِ

کمک ءِ بکن انچو کہ پیسرا تو قانون دوست ءُ قانون ءِ کمک کار بوتگ ئے گوں تو انشاءاللہ انصاف بیتیں....''۔

''تھانہ دار صاحب مناہچ لاچار مکن کہ من نوشتے ہچ کمک ءَ کت نہ کناں....شپک ءَ ساپ ساپ نہ من ات۔ پیسرءِ گپ ءِ مکن کہ من قانون ءِ کمک کتگ آئی ءَ راست ءِ پلہ مرزی کتگ ایماندار یں افسر بوتگ انت۔مظلوم ءِ حق ءِ دادرسی کتگ دروگ ءِ بد بوتگ انت من اے قانون ءِ ہچ کمک ءَ کت نہ کناں اے قانون دروگ ءِ پادانی سرا اوشتاتگ دروگ ءِ پلہ مرزی ءَ کنت اے قانون ظالم ءِ دوزواہ انت۔اے مظلوم ءِ واستا بد انت،اے قانون ہمائیگ انت ہمائی دست ءَ انت۔من وتی عرض انصاف ءِ اللہ ءِ عدالت ءَ ایر کتگ۔تو وت زان ئے آ عدالت ءَ رشوت ءُ سفارش نہ روت۔اودءِ جچاں،وزیرءُ گزیراں زوردات کت کس نہ کنت۔چواد ءِ وزیرانی وڑا اوٹ ءَ گرانت ءُ وتی واستا قانون ءَ دست ءَ کن انت۔وتی مردمانی کہ پر آئی ءَ کارے کتگ پہ وزیرءِ واستا مردم دزاتگ،حون کتگ لٹ ءُ پل کتگ ،بیسہ آورتگ آئی ءِ سرا ھرچ کتگ ءُ وزیر کتگ پدا ہے مردمانی کمک ءَ کنت کہ اوٹ ءَ ساری آئی ءِ کمک ئے کتگ مئے ہمرپشانی چے کمک ءَ کنت پما چے انصاف کنت...''۔

''ناکوتئ گپ راست انت اے سیاست ءِ دورءَ ہرکس وتی پائندگ ءَ چاریت، بلے ماوت لاچاریں...برزءَ ہرچی حکم بیت...ما حکم ءِ غلام ایں۔شمے وڑیں شریفیں مردم اگس مئے گوما کمک بکن انت ءُ مئے دستاں ترند بکن انت انشاءاللہ جرم ہم چہ وتی ہنڈاالاں گار بیتیں''تھانہ دار ءَ گوشت۔

''تھانہ دار صاحب تو وتا ایماندارے کن ئے بلے تئی ایمانداری برز ءِ افسرانی دست ءَ ہچ نہ انت۔شمے افسراں وتی نوکری کتگی انت،وتی لاپ گرگی انت،آہاں گوں کارے ایمانداری ءُ بے ایمانی ءَ نیست انت،آہانی بس نوکری بہ بیت۔اے نوکری برزءَ مزن لاپانی دست ءَ انت۔تو وت بچار پہ یک موٹرسیکلے ءَ شما چیچک کاروائی کنگا ئے چیا کہ آ موٹرسیکل یک وزیرے ءِ،یک سینیٹرے ءِ گوہارزتگ ئیگ انت۔ایشی ءِ درگیجگ ءِ واستا شمارا چیچک زور دیگا انت۔بلے ارمان ءِ گپ انت ادءَ حون بوگا انت چک چورہ بوگا انت جنین جنوزام بوگا انت ،مات چہ وتی چکاں،گوہار چہ وتی براتاں زبہر بوگا انت۔ادءَ مردم دزگ بوگا انت ہچ کسی عزت ءُ غیرت محفوظ نہ انت۔راہ ءَ مسافرانی گاڑی پُلگ بوگا انت۔روچ رحمانی بازاراں تیرءِ گوارگ انت بلے مجال انت یکے ءِ پیشانی کرچک بہ بیت۔یکے ءَ دردبہ بیت بنیآدم چوں وتی درداں ناریت اے مجرمانی پشت ءَ ہچ تچ ءُ تاگ نیست انت بلکیں مجرماں گیشتر رکینگ ءَ انت آہانی پُشت انت گیشتر پہ پرشت ءُ پردش ءِ واستا سکین دیگا انت۔دزءُ ڈنگانی پشت ءَ ہما وہداں تچ ءُ تاگ بیتیں گڑا ہما بلاہیں دستاں تاوان دنت مرچی کہ ملک ءِ مستریں ہونیگ ءُ ڈنگ ءِ گوہارزتگ ءِ موٹرسیکلے آئی ءِ مریداں پہ شیکلی برتگ،شما تچ ءُ تاگ ءَ ات''۔آئی ءَ جذباتی وڑے ءَ گوشت ''من گوں شما وتی نزیکی دوسال پیسر ہلاس کتگ منی سرا شمے ہچ وامے نیست۔منی لوگ ءِ دپ ءَ آئندگ ءَ کس مئیت منی نیمگا ترا موکل انت تو

شت کن ئے''۔

تھانہ دارءَ آئیءِ گیگ ءُ گوم ءَ رادیست زانت ئے کہ گوں من آئیءِ رازی کنگ سک گران انت آ ہچ پیارازی نہ بیتیں، آئیءَ پہ نادلکشی گوشت'' نا کوتئ مرضی انت، تئی سراز ورنہ انت۔

کمشنرئُراب خان آفریدی وتی کارگس ءَ نشتگ ات کہ ٹیلیفون ءِ گھنٹی ءَ توار کت، آئیءَ جست کت'' ہلو.....'' بلے آ دومی نیمگ ءِ توارءِ اشکنگ ءَ گوں ادب ءِ گوما نشت، آدیما سنیٹر صاحب ءِ جند گپ ءَ ات۔'' کمشنرتئی مردم سکیں بھیا انت۔ یک گونڈیں کارے ہم کت نہ کن انت۔سنیٹرءَ ٹیلیفون ءِ سراتھلیں گالوارے ءَ گوشت'' سے روچ بیتیں انگت دز نہ گپتگ انت۔ دیمترا وتی گپے جاری کت ءُ گوشت ئے'' ہے دز ءُ ڈنگ کہ نمکوار بوتگ انت مرچی آ نمک حرامی کنگا انت...آ سک زہر گپتگ ات۔

'' سر! یک موٹرسیکلے ءِ واستا...کمشنرءَ پہ ترس ءُ لرز گوشت،'' یک موٹرسیکلے ءِ گپ نہ انت مئے عزت ءِ گپ انت ..سنیٹر صاحب ءَ آئیءِ گپ ست ءُ گوشت'' اے گپ پما ہیچ ...اے دزانی اے ہمت چونی ءَ بوتگ کہ مئے کاراش کارداشتگ چریشیءَ چہ مارا دغابازی ءِ گمان بیت۔ اگس ایشاں مہلی ءَ نہ گرئے گوں گڑا...گڈی ءَ ایشانی دست مئے گورجیگ ءَ کاینت''۔

'' سر!اے شمے وتی مریدانت...'' کمشنرءَ بزگ بزگی گوشت۔

ہاں اے حرام خوران ءَ زر، مال، تپنگ ءُ تیر درست داتگ کہ مئے کارءَ بیاہاں مرچی پما کارمرز بوگا انت۔شمارا یک ہپتگے ءِ مہلت انت مرچی سے روچ گوستگ دگہ چارروچ است۔اے چاریں روچانی تہا اگس شمے دست ءَ ہچ نہ بوت گڑا.... چہ وتی نوکریاں چہ زبہر سرپد بہ بئے''۔آدیما ٹیلیفون ایر بوت۔کمشنرءَ وتی رسیور چارات ءُ کریڈل ءِ سراایر کت ءُ وتی دیم ءِ گھنٹی جت آئیءِ اردلی گوں ادبے پترت ءُ وتی واجہ ءَ سلوٹ کت۔'' جاں محمد ءَ دیم دئے۔کمشنرءَ کہ آ دیست، گوشت ئے سر! آ انگت نیاتگ، پدگیرشپک ءِ نیمگا شتگ، کیت دیمے دیاں۔کمشنرءَ آ موکل دات۔اردلی ءِ دراہگا گوں جاں محمد لشکرانی ہم وت پیداک ات۔اردلی ءَ آئیءَ را صاحب ءِ کلوہ داتنت۔آ کمشنرءِ درگاہ ءَ حاضر بوت۔

''انسپکٹر جاں محمد! برزءَ مئے سراز ورد یگا انت کہ گشاد مجرمانی نشان دہی ءَ بکن ات''۔کمشنرءَ آئیءِ سلوٹ ءِ گوما گوشت بلے انگت شماہچ تچ ءُ تاگ نہ کتگ۔شماہچ درنہ گیتگگ''۔

'' سر! مئے کوشست جاری انت بلے مجرمانی ہچ سوج نیست ایوک آہانی پداست انت بلے مئے گوما پدگرشپک ہچ وڑ کمک نہ کنگا انت''۔

''من ہچ نزاناں پدگرشپک بیت یا روچک البت چارروچ ءَ ساری شمارا مجرم گرگ لوٹنت۔نوں من تئی ہچ گپ گوشدارگ ءَ

ساڑی نہ اوں ۔ نا وُ یو گِٹ آ وُٹ'' ۔ کمشنرءَ زہرءَ دست درواژگ ءِ نیمگا شہارت ءُ گوشت ۔ جاں محمد ءِ دپ چوٹ بوت بگا بگاءَ چلنڈ ان ءَ دراتک ءُ وتی گاڑی ءَ سوار بوت ءُ تھانہ ءِ نیمگا رہادگ بوت ۔

''سر! چے بوت'' تھانہ ءِ تہ ءِ پترگ ءَ آئی ءَ راالیس آئی ءَ پرس ات کہ آ وتی کارگس ءِ براندہ ءَ اوشتاتگ ات ءُ وہد گواز ینگ ءَ ات ۔ تھانہ دار وتی کرسی ءِ سرا نشت بلے آسک پژمردہ ات ۔ وتی پشلی ءِ چیر دیگ ءُ گوشست ءَ ات ۔

''سر! پد گرءَ چے گوشت'' آئی ءَ پدا پرس ات ۔

''پد گیر تیار انت ، انشاءاللہ آ باندا کیت گو ما کمک کنت گوں'' ۔

جاں محمد ءَ ہرھیال چار اِت ءُ گوشت ''مرچی آئی ءَ کے کار بوتہ'' ۔ جاں محمد ءَ وتی پشلی ءِ چیر دیگ ءِ واستا دروگ بست ۔ آ تھانہ ءِ تو کا دزانی چار ووت ات اے گپ ہم دزاں سر بوت کہ شپک پد گر آ ہانی پدانی گرگ ءَ گوں پولیس ءَ کمک ءَ ساڑی انت ۔

☆☆☆

''کے ئے شما!'' شپک ءَ را دوکس ءَ شپ ءِ نیما پادکت ۔ آئی ءَ جہہ سرگ ءِ گو ما گوشت'' شما چو نیں مردم ئے ، شما چے لوٹ ئے ؟'' ۔

''شپک ، ھاموشی ءِ گو ما بہ نند ءُ گوشدار ... ماتئ لوٹگ ءَ اتکگیں'' آہانی تہا یکے ءَ گوشت ، دوئینانی دپ ءَ دپوکہ جنگ ات ۔ تو پدا قانون ءِ چیچہ گری شروع کتگ ۔ پدا ہما سنیٹر ءِ کمک ءَ ئے ۔ آئی ءِ واستا بنک جت ، دزاں کہ آ اوٹ ءَ کامیاب کنگی ات تو ہے دزگرائیتاں بلے ہے مردم سنیٹر ءَ گشائیتاں کہ تئ چک اش گشت ...'' آئی ءَ سی تیری ءِ ئل شپک ءِ دلبند ءَ سک دات پشت ءُ دِکہ دات آ پدا تھت ءِ سرا کپت ءُ نشت ۔ ''تو بگوش کہ ترا وتی ساہ دوست بیت یا کہ مئے پدانی گرگ ءَ کائے ، مارا درگیج ئے'' ۔

ذلیل ، سرکار ءِ کاسگ چٹ ...'' آئی ءِ دومی ہمراہ نزیک ءَ تپنگ ءِ کنداک آئی ءِ سر ءِ موہ ءَ جت ، ہمودءَ چہ حون ءِ لیکارے دراتک ۔ ''اے گپ ءَ ما ہم زانیں کہ تو وہد یکہ پداں بگرئے الّی مارا درگیج ئے ۔ شر تر انت کہ قانون ءِ انعام ءِ بدل ءَ ما ترا گوں زرءَ تو ریں بلے قانون ءِ ہمراہداری نہ کن ئے کہ پر تو شر نہ انت ۔ اے نمک حرامیں سنیٹر کہ ما پر آئی ءَ مردم ءِ دزی ، کشت ءُ کوش درست کت کامیاب کت مرچی وتی وعدہاں پیلہ نہ کنگا انت'' ۔ یکے ءَ دنتان نچینت ءُ گوشت ''یک نیمگے تئ زندگی انت مال ءُ زرانت دومی نیمگا مرگ انت ۔ اگں مئے کمک ءَ کن ئے تئ زندگی ہم پشت کپیت ءُ ترا گوں مال ءُ زر کنیں اگں قانون ءِ کمک کت گڑا پہ ترا مرگ انت'' ۔

''وتی مانجائی ءَ بند بکن ئے ۔ اگں کارے دل ءَ انت بے ترک ءُ تو اربکن ئے ءُ دَزراات'' ۔ شپک ءِ او پارءَ جواب دات ۔

''اگں شمامنی ایمانداری ءِ زورگ ءَ اتکگ ئے گڑا شمے مستریں جنّی ءُ نادانی انت ۔ ناں من قانون ءِ گو ما کمک کنگ ءِ وعدہ کتگ ناں منا چیچہ گری ءِ کاسگ چٹے اتگ ۔ اول ءَ من شمے پد گرگ نہ لوٹ اتگ بلے شما منا چو دلوت ءِ وڑا بہا زورگا اتکگ ئے ءُ منا مرگ ءِ بیم دیگ ءَ

اتلگ ئے اے شمے مستریں ردی بوتگ ۔شما چوں سر پد بوتگ ئے کہ شپک پہ مال ءِ لالچ ءُ مرگ ءِ بیم ءَ رازی بیتیں''۔آئی ءَ نہ ترسی ءِ گوما سی تیری چہ وتی دلبند ءَ چست کت ءُ پاداتک ءُ اوشتات ۔''من شمے سرجمی ءَ گورسی ءَ کناں ۔منا مرگ ءِ بیم ءَ مدئے کہ من ترسوکے نہ اوں چہ وتی مرگ ءَ بیم نئیت ۔اگس شما منا زندگی ءَ یلہ دات پہ شمامن سک بیمناک باں اگس مناکش ئے ہم شمے دست ءَ بیت منا پہ مرگ ءَ ہچ انکار نیست شمے دیما وتی مرگ ءِ پنڈگ ہم نہ لوٹاں من وت چوشیں زندءَ تک جناں کہ آدروگ ءِ پلہ مرزی کنت''۔

''شر،کماش !اے تئی واہگ انت مارا ہچ انکار نیست مرگ ترا مراد بہ بیت''۔اولی ءَ گوشت ءُ وتی دومی سنگت ءِ چمانی تہا چار ات پدا ہوری ءِ گوما دوئیناں سی تیری ءِ دپ گوں شپک ءِ نیمگا کت ۔ہوری ءَ دہ رگبار(برسٹ)ءَ توار کت ۔شپک ءِ دلسوچیں''آہ'' ءِ گوما شپ پدا حاموش بوت ۔پدا آئی ءِ زال نازاتون ءِ نیمگا چارات ئے آئی ءِ چم ترس ءُ بیم ءَ چہ دراتگ اتاں ،دوہمی تہت ءِ سرا نشتگ ات ءُ آہاں چارگات ۔یکبر ے پدا دو رگبار ءِ توار ءَ شپ ءِ حاموشی پروشت گوں بنیا آدمی اپار گے ءَ پدحاموش ءُ ساکم بوت ۔

آدوئیں گوں ایمنی ءَ دراتک ءُ پُشت اش ماندات ءُ شت انت ۔

نوں آ پداست انت ناں پدگراست اِنت ☆☆☆

سید ھاشمی **گِسد گوار** سید ھاشمی اکیڈمی کراچی ءِ نیمگا اولی رند ءَ شنگ بوتگ ۔ بھا: یک سد ءُ پنجاہ کلدار	محمد بیگ بیگل **جوکر** شنگ کار: بلوچی اکیڈمی کوئٹہ	واحد بزدار **فکر و فن** شنگ کار: بلوچی اکیڈمی کوئٹہ بھا: دوسد ءُ پنجاہ کلدار
	ڈاکٹر فضل خالق **ہر ساعت چکاس** (ناول) شنگ کار: بلوچی اکیڈمی کوئٹہ	
نثار یوسف **مھلب** شنگ کار: ینگ رائٹرز سوسائٹی تمپ بھا: سد کلدار		ظفر اکبر **الماس** شنگ کار: ینگ رائٹرز سوسائٹی تمپ

آزاتیءِ ناچ

نزیر ناصر

اے سنٹر جیل نمبر 3 ءِ دومی کوٹی انت کہ ایشی ءِ پراہی ءُ دراجی 25،25 گام انت، ایشی ءَ دوایئر کنڈیشن مان کہ ہر یکے دہ ٹن انت۔ چار حمام ئے ماں گوں یک مزنیں آپی ترماسے ءَ کساس ہپتاد بندی یے مان۔ ہر کس ءَ ہمینچو کیں جاگہے دیگ بوتگ کہ قبرءَ دیگ بیت۔ اے ہم مردم انت۔ بلے اے پدا زندگ بنت، پاد کاہنت ءُ رَوانت۔ زندان ءِ دیمی ءُ پشتی نیمگ ءِ دیوالاں چہ دلبندءَ برز شیشگ جنگ، انچو کہ گندئے مزنیں شہرانی دکانانی دیم چتور انت۔ زندان ءِ پشت ءُ دیم ہمے وڑ انت۔ کانچاں ابید آسن ءِ جالی تہاءُ ڈن ءَ جنگ۔ اے انچو ہوراتنت کہ چکی لنگک ہم تو کا نہ روت۔ شیشگانی کرَ ءَ کسانیں کاٹون انت کہ بندیانی سامان ئے مان انت، دیوالانی جام ءَ بارگیں وئیرے جنگ کہ بندیانی پشک، لانگی ءُ ٹوال درتگ انت، ہر بندی ءِ میراث اسپتیں پشکے، دو گنجی پراک، دو لانگی، یک ٹوالے ءُ پنچ کمبل کہ نپادانت ئے۔ کاٹون بندیانی پیتی انت۔

ہمے کوٹی ءِ تہا مرچی نوکیں بندی گندگ بوگاات۔ بزاں کرَ ءُ گورءِ کوٹیانی۔ ایشانی بدل ءَ ادءَ چہ ہم بندی شتگ انت۔ اے ایوکا انشپگیں ہاترا اتگ انت۔ باندا سباہ ہر یکے وتی وتی جاگہاں روت۔ اے درست وتی سنگت احمد حوقانیءِ ہاترا اتگ انت کہ پونشی سہب آئیءِ سزا ہلاس بنت ءُ آ، آزات بیت۔ احمد حوقانی ڈولداریں بچکے، مزن ٹیلگے عمرئے بیست ءُ چار سال بیت۔ دزیءِ کیس ءَ 1988ءَ گرگ بوتگ۔ ہما انت کہ بند انت۔ آبری پانزدہ سال ءِ بوتگ سے سالے ''چوکرا وارڈ'' ءَ گوازینتگ، وہدے 18 سال ءِ بوتگ ہمدا آورتگے، ہما انت کہ ہمدا انت۔

اے درست احمد حوقانیءِ آزاتیءِ مراگش ءَ اتگ انت۔ ایشاں شام کتگ ءُ شادہی مراگش ءِ چن ءُ لانچ ءَ انت۔ عبید نامیں سیاہ ءُ زندیں بچکے ءَ کاگدے مشوک گون، دراہیں بندیاں دپے دپے دیان انت۔ اے احمد حوقانیءِ آزاتیءِ حلوہ انت۔ ادءَ حلوہ نیست مشوک ہم لہتیں غداریں پولیس کاریت۔ مراگش بنگیج ہمیشکا مشوک بہر بوگا انت۔ چونائی ءَ مشوک ہم بند انت بلے بندیاں کئے داریت۔ پنچ بندی ءَ پلاسٹک ءِ بوگا انت ہمیشکا ماراد لگوش ہما نگر کنگی انت۔ کساس بیست ءُ پنچ مردم ءَ احمد حوقانی چپ ءُ چاگردءَ کتگ ءُ نشتگ انت، پنچ بندی ءَ پلاسٹک ءِ بالٹی گون کہ ایشانی ڈہل انت۔ ایشاں ابید، آدگہ، جوابی، سوتی ءُ چاپی انت۔ سوتے بنگیج بوت، ڈہلانی توار رست انت۔ پنچیں ڈہل ءِ جنگا

انت یکے سوت ءِ جنگ ءَ انت ءُ ایدگہ جواب دیگا انت۔ ءُ چاپ جنگ ءَ انت۔ چاپانی توار باریں کجا روگا انت دیوان گرم بوگا انت۔

دیوان گرم انت۔ ہمیکہ سوت ءِ جنگ ءَ انت، ایشی ءِ توار انچو برز انت کہ اینچو جوابی ءُ چاپی ءَ ابید ہم آئی ءِ توار صاف پیداک انت۔ احمد حوقانی پاداتک ءُ ناچ ءَ انت ءُ وتی کوپگ آں لرزیناں وتی دیم ءِ بچک ءِ نیمگا روگا انت۔ بچک ءِ سر بری لنٹ درتگ ءُ دنتانے چوٹ انت ئے۔ احمد حوقانی آئی دیمانشت۔ وتار لرزینگا انت۔ پاداتک ناچ کنان ءَ دیوان ءِ نیام ءَ پیداک انت۔ دیوان ءَ تزّ ان ءُ ناچ کنان انت۔ وتی جاگہ ءَ روگا انت، نندگا انت نشت۔

درتگ لنٹ پاداتک ناچ ءَ انت، اے ناچ ءَ جوڑ انت دیوان ءَ گرم کنگا انت۔ ایشی ءَ وتی دوئیں دست سیہ مار ءِ وڑا چست کتگ انت۔ ءُ وتی سرجمیں بالاد ءَ لرزینگ ءَ انت۔ سوتی ءَ وتی توار برزتر کت۔ ڈہلیاں بالٹی گشت انت، دراہیں بندیگاں چاپ کتگ ءُ جواب ہم دیگا انت، درتہ لنٹ یکیں داب ءَ ناچ کنان راستیں نیمگا روگا انت، وش ناچ ءَ انت یکے ءِ دیمانشت، وتار اسک لرزینگا انت کوپگ ئےسک لرزگا انت۔ دیمانشتگیں سیاہیں بچکے، کہ ریش ءُ بروت ئے مزن انت، شمل دنتانے ءُ کانڑ چے۔

درتہ لنٹ پاد آہگا انت، ناچ کنان ءُ روان انت۔ نندگا انت بلے چاپانی ہواری ءَ بےکساس لرزگا انت۔ نشت۔

کانڑ پاداتک، سوت برز بوگا انت ڈہل جلکسگ ءَ انت، جوابی ترندی ءَ جواب دیگا انت۔ چاپ سک توار ءَ انت، اے دیوان ءِ کمتری نیم عرب انت، گیشتری بلوچ انت، احمد حوقانی عرب ےسوتی بلوچے، ءُ سوت عربی انت، کانڑ وتی ٹانب ءَ سرینگ ءَ انت۔ آگوں ڈہل ءُ چاپانی رفتار ءَ ناچ کت نہ کنگا انت، دیوان کند گا انت، بلے آ وتی منّ ءَ ناچ ءَ انت۔ آ پیداک انت۔ یکے ءِ دیمانندگ ءَ انت۔ ایوکا وتی دستاں سرینگ ءَ انت۔

ایشی ءِ ریش مزن انت ءُ بروت ساتگ انت۔ اے ملا ہے، کانڑ وتی جاگہ ءَ نندگا انت۔ نشت۔

ملا پاداتک، کوکار رُست انت۔ ملا ناچ ءَ ایر کپت۔ ناچ نزانگ ءَ انت۔ بلے ملا ءِ کوپگ وش لرزگا انت۔ دیوان ءِ چپ ءُ چاگرد ءَ تزّ گا انت۔ ملا کسانیں بچکے ءِ دیمانندگا انت۔ کوپگاں شرّ سرینگ ءَ انت۔ وشرنگیں بچک ملا ءِ کوپگاں چارگا انت۔ ملا پاداتک دیوان ءَ پیداک انت، تزّ ان انت، وتی جاگہ ءَ پیداک انت۔ نشت۔

وش رنگ پاداتک سک اسپیت انت، بلے نئے جنکے ناں بچکے بزاں نیام ءَ انت۔ وشرنگ وتار اسک لرزینگا انت۔ سوت ءِ توار وڈّان انت، جوابی سک جواب دیگا انت۔ چاپانی توار برز انت۔ آ وتا سر ءَ تاں پاد ءَ انچو لرزینگا انت گشئے ہڈ ے ماں نیست۔ ڈہلاں دریمب دریمب یے ماں انت۔ جوابی سک جواب دیگ ءَ انت، وشرنگ دیوان ءِ تہا اوشتاتگ، ناچ ءَ انت۔ دیما چاریں نیمگا تزّ ان انت۔ دومی بچک ہم وتار الرزینان ءُ شرنگ ءِ کرا آرگ ءَ انت۔ دوئیں دیم پدیم بوت انت۔ دیوان ءَ جاک پدا رُست انت۔ دوئیں ناچ ءَ زبرانت گشئے یکے چہ دومی ءَ باج بری لوٹگا انت۔ چاپ منڈ اتگ انت۔ وشرنگ لرزان وتی جاگہ ءَ روگا انت۔ دومی دیوان ءِ

چار یں نیمگا تژ ان ءُ ناچ کنان انت ۔ وشرنگ نشت ۔ دومی دگہ زنڈ ے ءِ دیما نندگا انت ءُ وتی کوپگاں لرزینگا انت ۔ آ چو مار ءَ لیٹ وراں وتی جاگہ ءَ روگا انت ۔ چاپانی توار کم بوت انت ۔ سوتی ءِ توار سک برزانت ۔ بچک وتی جاگہ ءَ شت ۔

زنڈ پاداتک، وتی دستاں سرینگ ءَ انت ۔ آئی ءِ گردن ہم وشیں وڑے ءَ اے کش ءُ آ کش ءَ روان انت ۔ ڈہل جلسگ ءَ انت ۔ پنچیں بالٹی بے کساس توار ءَ انت ۔ زنڈ تژ ان لاگرے ءِ گور ءَ روگا انت ۔ لاگر ءِ دیما نشت ءُ گردن ءَ انچو سرینگ ءَ انت گشئے اسپر نگے ماں ۔

لاگر پاداتک، وتی پادانی سراناچ ءَ انت، ءُ سرین ءَ اے دیم ءُ آ دیما سرینگ ءَ انت ۔ سوت ترند بوگا انت ۔ جوابی گوں ترندی ءَ جواب دیگا انت ۔ لاگر ناچ کنان دگہ کسانیں بچکے ءِ نیمگا روگا انت کہ ٹوالے بڈ ءَ انت ئے ۔ لاگر وتی جاگہ ءَ نشت ۔

ٹوالی پاداتک، ٹوالے کشان کتگ ءُ ناچ ءَ انت ۔ سوت ءُ چاپ ءُ ڈہل پدا برز بوان انت ۔ آ دیوان ءِ تہا نشت ۔ پاداں دراج کنگا انت ۔ دستاں پشتی نیمگا سمٹ ءِ سرا ایر کنگا انت ۔ وتی سرجمیں بالاد ءَ لرزینگا انت ۔ نشتگیں دراہیں بندی پاداتک انت ۔ آ پاداتک ءُ یکپاد ءَ ناچ ءَ انت ۔ وتی کش ءِ بچکے ءِ دیما نشت آ گوٹ ئے ٹوالی کندان ءَ وتی جاگہ ءَ نشت ۔

گوٹ پاداتک ۔ لیٹانی دیما آئی ءِ گوٹ ترپگا انت ۔ پہ دست ناچ ءَ انت ۔ احمد حوقانی ءَ چارگا انت ۔ ءُ وتار الرزینگا انت، گوٹ نشت، احمد حوقانی پاداتک، دیوان ءَ شور بوت، سوت ھاسیں وڑے ءَ توار ءَ انت ۔ جوابی نرم نرم ءَ جواب دیگا انت ۔ احمد وشیں دروشمے ءَ ناچ ءَ انت ۔ گشئے اوژناگ ءَ انت ۔ چہ گل ءَ آئی ءِ دیم دگہ رنگے آرگا انت ۔ آ پہ بچکندگ انچو ناچ ءَ انت گشئے بال ءَ انت ۔ آ وتی گوسگیں زندان ءِ دراہیں سالاں پہ پوشگیں آزاتی ءِ وشی ءَ بے یال کنگا انت ۔ آ آزاتی ءِ ناچ ءَ بال انت ۔

☆☆☆

گوسگیں روچاں نامی ایں ازمکار ءُ گوشندہ **استاد عبدالستار** بے تواری ءِ گوما چرے دنیا ءَ شت ۔ آ دائم پرے ھبر ءَ بژنیگ ءُ غمیگ بوتگ کہ باریں بلوچی زیمل کدی ایدگہ راجانی زیمل ءِ ہمنیاد ءُ ہمسر بیت ۔ آئی ءَ وتی وس ءَ اے زبان ءِ بےکسیں زیمل ءَ راد یمروی دیگ ءِ جھد کتگ ۔ پرے کار ءَ آئی ءَ ہچ تماہ ءُ طلب یے نہ داشتگ چیا کہ اے کار آئی ءِ زند ءِ مول ءُ مراد ے بوتگ ۔ استاد ستار ءِ غم تنی وھدی نوک ات کہ یار محمد یار ءَ ھم بے تواری وتی چادر چنڈ ات ءُ دائمی شت ۔ **یار محمد یار** ءِ سیاسی سرءُ پُر وتی جاگہ ءَ، پہ بلوچی زبان ءُ لبزانک ءِ دیمروی ءُ تاکاری ءِ پڑ ءَ آئی ءِ بے مٹیں جھد دائم گیردارگ بنت ۔ انچو کہ مئے دودانت کسے دانکہ زندگ انت مارا آئی ءِ ھیال ءُ پگر نیست بلے آئی ءِ روگ ءِ پجبگیگ ءَ مئے پرسی بیان ءُ نبشتا نکانی نہ سد وکیس ھارے ملاّن ءَ کیت ۔ اے مئے نابودی ءُ چہ وتی راجی ذمہ واریاں چہ بےسُدی ءَ راچیر دیگ ءِ بے سوبیں جھدے ۔ اے وڑیں ناقدری ءُ مردم ءَ را وتی ھقیں شرپ ءُ عزت ءِ نہ دیگ باریں دگہ راجانی کارانت یاناں بلے زانگ بیت کہ زندگ ءَ راشموشگ ءُ مردگ ءَ ساڑاھگ بلوچ ءِ کارانت ۔ بایدنوں اے کار یلہ دیگ بہ بیت ۔

(ادارہ)

منا بیلی مہ مونجاں مو لمےءَ

حمل امین

زمستان ءِ یے کسہ انت گوریچ دمکانی تہا ایوک انت ۔ آ چوگاریں مسافرے ءَ کوہنیں ہمسا گے ءِ شناس ءُ ہر درءُ دروازگاں زمزیل دیگ ءَ ات ۔ شپ ہم جہل کپتگ ات، شپچراں دمکانی مسافری جنگ ات ءُ یک یک ءَ واتر بوتگ اتاں ۔ یلہ چرءُ شپ گول اوں رخصت بوتگ اتاں، پَل ءُ پیڑ گاہ بس تہنا کپکانی میاراتاں کہ تنگیہ انگت آ یکے دومی ءَ گوں آن لائن اتاں ۔ عشاء ءِ بانگ ءَ دمکاں پیغامے شنگینتگ ات، مسیت ءَ نماز کنگ بوتگ ات پدا ہرکس گوں وتی ٹارچ ءُ چمپل ءُ چادراں گوں وتی وتی راہ ءَ رہادگ بوتگ اتاں ۔ مسیت ءِ زندیں دروازگ ءِ چانٹ ءِ دیما ہروڑیں چمپل ءُ سواسانی پد پشکپتگ ات ۔

بی بی مریم ءِ کاپر ءِ چیر ءِ چراغ ہم مرتگ ات کہ دمانے ءَ پیسر رژناہ ات ۔ کچک ءُ شپ ءُ نماسگاں مرچی چار شپ ات کہ یک بادشاہے ءُ بلاہے ءِ کسہ ءَ گوشدارگ ءَ اتاں کہ ہمیش انت مرچی شپ ہلاس بوتگ ات گڈسرءَ بادشاہ ءَ بلاہ کشت ءُ گوں پری ءَ سورکت چہ کسہ ءَ رند بی بی مریم ذگرانہ ءَ شتگ ات نماسگ واب کپتگ اتاں کچک وابینگ ات ءُ شپ آ گہ ات ءُ ہمے کسہ ءِ بُن گپ ءَ گوں ماہ ءَ کارگ ءَ ات چیا کہ ماہ ءَ کسہ سرجمی ءَ اشکتگ ات آ اے کسہ ءِ یک پلاٹ ءِ یے ءَ پشت کپتگ بوتگ ۔

مرچی سنگین ءِ مات ءِ ہپت ءِ شپ ات بلَگ ایمنہ، شمسا تون ءُ مروارد قبلہی کُل ءَ نشتگ اتاں سپت جنگ ءَ اتاں ۔

ولی لعل ءِ ولی بغداد ءِ شریک

منی پیغمبرءَ را تاج ماں سرءَ

من ذگرءُ کناں من پگرءُ کناں

من نام ءِ حداءَ یاد کناں

کپوت تہت ءِ سراوپتگ سپت ءِ اشکنگا ات کسے لوگ ءَ پتریت چلیمے دست ءَ انت ئے ۔ آ بن ءَ نندیت ءُ چلیم ءَ سازکنگ ءَ لگیت ۔ ''مرچی ماہ ءَ چینچک انت'' چہ چلگ ءِ نیمگا جست یے کیت ۔ ''گوسگیں شمبے ءَ ماہ ءَ ہپت بوتگ مرچی پدا شمبے انت'' سپورءَ درائینت ۔ ''مرچی شپ ءَ چارده انت'' چہ نشتگیناں یکے ءَ پسہ دات ۔

اشترءِ بنجاہ ءَ ھرّ زہیری دنز گاں کنگاات پر چا کہ ناکو ءُ رحیم بخش گوں اشتراں ساربان یے ءِ ہمراہی ءَ پیر بگیں بگاہ ءَ کولواہ ءِ نیمگا شنگ اتاں ۔ چونائی ءَ عصر ءَ ساری آیانی آ ہگ ءِ قرار بوتگ بلے تنگیہ ھرّ انگت دنز گ ءَ ات ۔ کاپر ءِ درنگ ءَ آیانی شام گوریچ ءَ لفافہ جوڑ کتگ اتاں ۔ ڈن ءَ بان ءِ دیما پلاری ءِ سرا چراغ روک ات ءُ گوریچ ءَ ایر داتگ ات چراغ گوریچ ءَ برابر للک دیگاات ۔ دراہیں گونڈو گوں وتی کتابانی پچیگ ءَ واب کپتگ اتاں ءُ بالواں چراغ ءِ دیماہوس کتگ ات آبازار ءِ دیمی نیمگا دمکاں چہ لہتیں مردم جہلا داتاں آ کساس ہپت کس بوتاں کہ آ گوں بےتواری ءَ ترندیں گاماں چست کناں دمک ءَ رہادگ اتاں چریشاں یک برز ءُ بارگیں مردے پیسر ات آئی ءَ چراغ یے دست ءَ ات ماہکان ءَ چراغ ءِ چے حاجت بلے آ چو تچوکیں آپ ءَ شپور گران دیما روان اتاں پشت پشت ءَ کے پشت کپان ات آئی ءَ مصلہ یے کوپگ ءَ ات ۔ انچو زانگ بوت کہ آ یک دوریں سفرے ءَ رہادگ اتاں آیاں چہ لہتین ءَ مفریل گُٹ ءَ پتا تگ ات یک ءُ دوءَ دز مالاں گوں وتی سرءَ گوش ڈب اتگ اتاں ۔ آ راہ ءَ روان سمات ءُ پلکاں گوں وتی پاداں لپا شان اتاں آ اشتاپ اشتاپ ءَ روگا اتاں ۔ ہر کس ءَ وتی دل ءَ کسہ یے ہمراہ ات کہ

نمی دانم چہ منزل بود وشب جائے کہ من بودم

ہر کس وتارا ایوک گوشگ ءَ ات کہ شپ انت ءُ منا کہ ہمسفراں ۔ منزل پمن وت تچان انت ، پداماں قبرستان ءِ دمک ءَ آیاں دیم ترینت آ قبرستان ءِ مزنیں کلیر ءِ چیر ءَ اتک ءُ اوشتاتاں آ قبرانی نیمگا چارگ ءَ لگ اتاں آیاں چوشیں نوکیں ہچ چیزے نہ دیست ۔ قبرستان ہما قبرستان ات قبر ہما قبراتاں گوات ہم ہماوڑ ادر چکانی تاکاں چاپ پر ماہگ ءَ ات کچک ہم قبرستان ءَ کوہنیں یے وڑے ءَ چانگگ ءَ اتاں کوہنیں قبرانی سرءَ شنکانی پد پیسرگیں وڑا اتاں کلیرءَ چیرءَ چر سیانی سگریٹ ڈبی بندوک ءُ ڈیلوک یا تگاراتاں بلے آیانی دل اے گواہی ءَ دیگ ءَ ات ۔

شبرم رسیدہ ایم شب پہ چراغ خواہی آمد

کہ جنازہ گرنیائے پہ مزار خواہی آمد

ہے رُخصتی نصیحت ءَ ہر کس چہ اندرءَ پرشتگ ءُ جتا جتا کتگ ات ۔ کمے دیرءَ تا آیاں قبرے ءِ سرا کپتگیں ناز بواں گوں ندارہ کت کہ انچو گماں بیت کہ مرچیگیں شپ ءَ اے قبرءَ چل روچ بیت ءُ جہلیں عصر قضاءَ کیے ءَ آ ورتگاں بلے ناز بوگوریچ ءَ انچوش کتگ اتاں گوشئے چل سال گوستگ ات ۔

چداں پدآ یکبرے پدا راہ گپتاں جنان پروشاں دیم پہ اسکول ءِ پشت ءِ گمبدیں چش ءِ نیمگا اے ساعتاں ہر کس گوشئے زاناں وتی ہمراہ وت ات ہر یکے گوں وت گلہ ات کس حبری نہ ات ہر یکے وتی تہالونجان ات ۔ پدا آیاں ہمودا سر بوگ ءَ گوں چراغ ءِ وٹ برز تر کت مصلہ کوپگ ءَ لونجان کت چادراں گوں سرءَ گوش ڈبگ بوتاں ، آ درستاں وتا گیگ ءُ گورکت ءُ سفر چمپلانی بنداں مانجنگ

بوت پدا چہ بازارءِ گذ سری دمک ءَ چہ دیم پہ جنگل ءَ اریکپاں آ چہ دنیاءَ بے ساوتی پیا سفر کناں بوتاں ہر کس وتی ہمراہ وت ات تہ کسے ءَ ہمراہے گون ات تو آ آیانی مفریل ءُ دزمال اتاں پادءِ چمپل اتاں مصلہ ات ۔ آ راہ ءَ ہمے صورت ءَ روگ اتاں چہ دورءَ انچو معلوم بوت کہ گشیگاں کسے پہ باکس ایے ءِ گرگ ءَ روگا انت ءُ کسے پہ بتی یے وٹ ءِ بہا زورگ ءَ آ سبزیں کشاراں لگتمال کنان پہ وت راہے درگیجان ءُ روان اتاں پدا کورءِ لمب ءَ گران بوت ءُ روان بوتاں ۔ اے موسم ءَ ریگستان چول جنگا ات ءُ پہ آیاں ہچ یاتگاریں نشان یے پشت کپگ ءَ نہ ات ۔ بلے آ چہ اے کسہ ءَ بدگمان وتی مسافت ءَ گوں ہم سفر اتاں ۔ کساس شپ ءِ نیم چند ساعت ءَ رند آیاں جنگل سرگوز کت نوں دیما کوھیس اوھکین یے ات ۔ آ سرکپتاں برزءَ بازا یے ءِ آ ثارنگاہاں مارت ۔ بلے اے دمان ءَ ماہ جمبراں اندیم کتگ ات پمیشکہ آمتگ ہم اندیم ات ۔ آہانی دومی منزل ہَوا ے میتگ ءِ قبرستان ات آ وہدے بازارءِ نزیک ءَ سر بوتاں یک رندے پدا اوشتاتاں اے دیم آ دیما چارگ ءَ لگ اتاں ۔ اے میتگ ہم چو ہما بازارءِ وڑا ایتک ات انچو گمان بوت کہ گرما گی صحب یے چک ءُ چورگیں دراہیں اسکول ءَ شتگ انت ۔ لوگانی دپ ءَ کچکے ہم گواہی نہ دنت بس تہنا پشتکپتگیں پیرمات انت کہ کاپرءِ چیرءَ نشتگ پہ گریوا اکیں نماسگاں زہیروک ءُ لیلوے کتگ ۔

گوات ءِ تہا بیدءِ کچکانی چانگگ ءَ دگہ ہچ کسہ نیست ۔ بازارءِ بندیں درگیگ شپ ءِ نصف ءِ بوگ ءِ گواہی ءَ دیگ ءَ اتاں ءُ قبلہی نیمگا توار کنان روگا اتاں (ٹی ٹی یک آپی مرگے کہ وہدے آ شپ ءِ وہدءَ آواز دیان ءَ قبلہ ءِ نیمگا روت تہ آمیتگ ءَ موتک بوگ ءِ گمان کنگ بیت) ہمے وہدءَ ماہ چہ جمبراں گستا جوہان یے ءِ غبارءَ کپیت ۔ پدا میتگ ءِ قبرستان ءِ شوہازءَ درکاینت ہر دمک ءُ دیولاں سر کشاں بنت بازدیرے تگ ءُ تاچ ءَ رندآ یک کوہنیں ادیرہے ءَ کاینت ءُ سر بنت آئی ءِ پیش گاہ ہر چار جانب دیوال ءَ انت یک نیمگے کوہنیں رمیزاں وارتگیں شیشم ءِ دروازگ یے کہ زنگئیں کبل یے دپ ءَ انت یے آ یکبرے اوشتنت دروازگ ءِ زمزیل ءَ توار پر ماینت بلے چہ اندرءَ ہچ وڑیں برمشے نئیت پدا آ چراگ ءِ وٹ ءَ کے جہل ترکنت آیانی نیت ءَ مردگ چہ قبراں ڈن دراتگگ پتائی کنگا انت ۔ کمے دیرءِ ودارءَ رندءَ آ پدا اوتر باں ۔ نوں سفر کیت یک نیم عمریں کوٹی یے ءِ دپ ءَ شرلیش یے ءِ چیرا میلانک بیت کہ کوٹی ءِ تہا چراگ یے ءِ رژن سہرا انت ءُ دروازگ ہم پچ انت آ یکبرے وتی چراگ ءَ کشنت پدا مفریلاں چہ سفر چنڈگ بیت ۔ نوں آ یک یک ءَ تہا پترت انت اندرءَ یک نیم عمریں مردے تھت ءِ سرا وپتگ سیاہیں چادرے پر داتگئے پادے ماں قبلہ ءَ شہارانت ۔ لوگ ءِ لاپ ءَ تگردے پچ انت آئی ءِ سر برءَ یک کوہنیں زردیں غالیچہ ءِ چیر گیج انت لوگ ءِ روددراتکی نیمگا کوہنیں الماری یے کہ ہر دوتاکے پچ انت ۔ آئی ءِ تہا زنڈیں زنڈیں کتاب انت کہ ایرانت ۔ گوریچان ءِ نیمگ ءِ درگیگ ءِ دپ ءَ پچکیں ٹیبل یے ایرانت کہ آئی ءِ سرا لہتیں اسپتیں تاک انت شنگ اتگ انت ءُ گوات ءِ کشگ ءَ گون اے دیم ءُ آ دیما لیٹ ورنت ۔ لہتیں درمان ءُ داروانت ایرانت یک نیمگے مزنیں چاہواری کوپ یے ءُ یک سرگ دان یے ایرانت ۔ کوٹی ءِ دیما لہتیں مٹگیں عکساں کش اتگاں کہ چاروک ءِ نگاہاں الم فہمگ نہ بنت انچو مالوم بیت کہ بے سرءُ پادیں رنگاں

گوں وڑ وڑیں کسہ رجگ بوتگ ۔ ٹیبل ءِ یک نیمگے دواتے کا گدانی سرءِ شکون دیم ات سیاہی آں کا گد سیاہ کتگ اتاں ۔ شہ میریں مرگےءِ بازل کپتگ اتاں کہ سیاہیگاں نگار چتگ اتاں ٹیبل ءِ یک سُرء وگے ءِ عینک ے ایرات کہ دنزاں وتی رنگ ءِ بدل کتگ ات یک نیمگے پرشکیں قلمے ایرات دومی نیام ءِ دیوال ءِ سرالہتیں نظم ءُ کسہ نبشتہ ات کہ مور کپتگ اتاں یک دیمے نبشتہیں تاریخاں دیوال دائمی کلینڈرے جوڑ کتگ ات ۔ زرباری نیمگا پیش ءِ مصلّہے درتلگ ات تسبیح مانجگ اتاں ۔ دومی نیمگا تھت ءِ سرا کسہ ساچ یے وپتگ ات کہ آئی ءِ چم بند اتاں سیاہیں چادرے مانپوشتگ اتئے ۔ تھت ءِ سرون ءِ برزءِ چراغ یے درتلگ ات ءُ وٹ یے جہل کتگ ات بالواں چہ ناچ ءِ دمبرتگ ات چراغ ءِ پشت کپتگیں شہمانی سرا گوات ءِ مرکب ءِ وتی دم ءِ بالا کنگا اتاں ۔ کسہ ساچ دائمی واب یے گندگا ات آئی ءِ راستیں دست چہ تھت ءِ جہل لوںجان ات قلمئے دست ءِ لنکاں گوں مانگیش اتگ ات کہ دوئکرانی تہا بہرات ۔ تھت ءِ چیرا گاسٹیلی ھالیگیں گیلن یے شکون دیم کپتگ ات ۔

دومی نیمگا دروازگ ءِ دپ ءِ چہ وتی افکاراں باغی بوتگیں کسہ ساچ ءِ پتیں کارست اوشتاتگ اتاں گوشئے کہ آ کوہ جوڑ بوتگ اتاں ءُ اے موسم چو آپشارءِ آیانی برزی ءِ چہ جہل رچگا انت ۔ آیانی چم سرءِ تہا سر بوتگ اتاں آیانی چمانی یک گلِہ یے ات ۔

بہ حقِ روزِ وصالِ دلبر کہ مارا دادِ فریب جاناں

نہ نیند نیناں نہ انگ چیناں بہ انتظار یے ما گوشتم آخر

کسہ ساچ ءِ چمانی مرگاں بال کتگ ات ۔ انچو گمان بوگا ات کہ گوں گوات ءِ چولاں آئی ءِ چمانی دریگ پچ ءُ بند بوگا اتاں آئی ءِ چمانی دیگر ءِ موسمیں ندارگے پشت کپتگ ات ۔ شینکانی قطارے سہرات روچ اندیم بوتگ ات ۔ لہتیں آپی مرگ اتاں کہ بال اتاں ہلے گوں گوات ءِ ہمراہی ءَ اوشتاتگ اتاں آئی ءِ دیم ءِ چہرءُ شبین چو جنگل ءِ ندارگ ءَ ات کہ گوشئے جہلیں عصرءِ موسم ات ۔ سیدءُ آہوگانی چرا جاہے ات کہ سبزیں کشارکارستاں گوں وتی پاداں لپاشتگ اتاں آپ سرے ات کہ ساربان یے ءِ ہمراہی ءَ ناکوءُ رحیم بخش ہم جلّ اتگ اتاں میسکاں اشترسورگ کنگا اتاں مسافرپہ پشتکپتگیں نمازے ءِ کوہیں ہاترا آپ دستے ءَ اتاں ۔

کسہ ساچ ءِ پرداتگیں سیاہیں چادرشپ یے ءِ رنگ ءَ ات آئی ءِ چیرءَ کسہ ساچ ءِ پاکیزہیں روح ماہ ءِ چاردہ گندگ آیگا ات ۔ پدا ہما بی بی مریم ءِ کاپرءِ چیرءَ ات کہ کسہ ءَ کچک ءُ شپ ءُ نماسگ واب کپتگ اتاں ۔ ہما کپوت ءِ قبلہی گُل ءَ سپت ات چاہ ءُ چلیم ات شکر گپ ءُ تران ات ماہ ءِ چاردہ ہم نیمگا مرستگ ات بلے سپت ءِ مصرعہ بدل بوتگ اتاں

شینک گوارانت ءُ رُدنت ہموئیں بہار

تل سبزنت ءُ نیلگیں آہوگے چریت

☆☆☆

دار گوش ءُ مار گوش

درگیجوک: غلام جان نواب

است ات مردے ءُ است ات جن یے۔ایشاں مردیں چکے بوت ایشی ءِ نام اش دار گوش کت۔ چیزے وہد گوست مرد مرت۔جنین جنوزام بوت، دار گوش رُست ءُ مزن بوت ایشانی کار ءُ کسب مالداری ات۔ دار گوش ءَ گوشت کہ مات من ہما کار ءَ کنیں کہ منی پت ءَ کتگ۔"تئی پت ءَ پس چارینتگ انت تو ہم پس بچارین" مات ءَ گوشت۔

دار گوش ءَ وتی پس زرتاں اے کوہ ءُ پرا کوہ بوت۔یکروچے راہ ءَ روگا ات کہ آئی ءِ دیما دانگے ھارگ کپتگ ات۔ کپے وارت ئے ءُ کپے برت ءُ مات ءَ دات۔ دومی روچ ءَ دو آرگے دیست یکے وارت ئے ءُ یکے پہ مات ءَ برت ئے۔سہمی روچ ءَ ہمے کشک ءَ روگا ات کہ دیست ئے کہ پُلے کپتگ۔آئی ءَ پُل زرت ءُ بوہ چت پد ءَ برت ءُ وتی مات ءَ رادات ئے۔چارمی روچ ءَ پدا ہمے راہ ءَ روگا ات کہ دیست ئے دانکہ بلاہیں مارے وپتگ۔دار گوش ءَ سِتٗ کت ءُ بدن ءَ لرزگے چیرئے کپت۔ءُ راہ ئے تاب دات۔ مار ءَ گوشت ہچ مہ ترس، منی گپاں دلگوش بکن ءُ منی کلوہاں وتی مات ءَ بدئے۔بگوش ئے کہ من مارے دیستگ منا گوشتگ ئے کہ تو منی گوم ءَ سور ب کن.....شرٗ انت بے ھال نہ بئے.....!۔بچک ءَ دل ءَ ترسے نشت۔اے شپ ءَ وتی مات ءِ کرا گپ یے نہ کت دومی روچ ءَ آئی ءَ وتی راہ مٹ کت ءُ دگہ نیمگے شت۔انا گہ ءَ آئی ءِ دیمی نیمگا ہما مار دراتک، ہنشارگ ءُ پُونشگ ءَ لگ ات، اڑے دار گوش تو باریں منی کلوہ دات انت؟

"اناں!"۔اگاں انشپی تو نہ گوشت من ترا وریں!۔آسک ترس ءُ لرزات۔مات ءَ جست کت کہ ترا چون انت تو اڈول ءَ تُرسگ ءَ ئے۔آئی ءَ گوشت مات گپ ایش انت من یک مارے دیستگ آ گوشیت کہ وتی مات ءَ بگوش کہ گوں من سور بکن اگاں نہ گشئے ئے ترا وریں۔تو بگوش ئے کہ شریں، تئی گوما سور کنیں۔ چرآ ھبرے ءَ کہ منا ءُ ترا دوئیناں بوارت۔وہد ءِ وڑا دار گوش کوہ ءَ شت۔ مار دیما دراتک ءُ جست ئے کت باریں تو گوشت۔ہوٗ، مات ءَ گوشت کہ شریں تئی گوما سور کنیں۔ ہمے ڈول مار ءِ گوں دار گوش ءِ مات ءِ گوما سور بوت۔وہد گوزان ات مار ءَ گوں اے جنین ءَ یک بچکیں چکے بوت کہ نام اش مار گوش کت۔مار گوش زوت رُست ءُ مزن بوت۔مار گوش سکیں ہوشمندے ات، دار گوش پہوال ءُ نادانے ات۔ پدا مار ءَ دار گوش ءِ سراسک زہر آ گیگ ءَ ات اد ءَ اود ءَ شوہاز ءَ ات کہ دار گوش ءَ بوارت۔ بلے مار گوش ءَ وتی برات سک دوست ات۔یکروچے مار ءَ وتی جنین ءَ را گوشت کہ من تئی اے چک ءَ وریں۔منی چک ءَ تئی چے کار ھراب کتگ۔مات ءِ اے جواب ءُ مار ءَ گوشت اگاں تو چک ءِ بُن ءَ بئے گڑا ترا ہم وریں۔دار گوش ءِ مات ءَ مزنیں

پرِ ی پرِ ی یے کت کہ بیچارگ ءَ مہ ور بلے مارءَ گوشت اگاں تو نہ منئے پیسرءَ تراکُشیں ءُ رندءَ آئی ءَ ہم وریں۔اے شپ ءَ دوئیں گپ ءَ اتاں ، مارگوش ءَ ایشانی گپ اشکت انت۔ مارگوشگ ءَ ات کہ من ناھ ءِتہا ہیں دارگوش ءَ بگوش بروپات ءَ چہ ناہ ءَ در کن ،ہما دمان ءَ من آئی ءِ کارءَ کئیں ءُبس۔ مارگوش شت دارگوش ءِ کرا کہ منی برات دارگوش !منی پت مارترا ورگا دلما نگ انت اے وڑ گشتگے۔آ ناہ ءِتہا انت من زاناں اے باندا منا ہم وارت۔من ءُتو ایشاں کشاں۔دارگوش ءُ مارگوش بلاہیں تپرے زورانت ءُ مارءَ کش انت۔مارگوش گوشیت اے پہ منا مات یے نہ بیت۔اے مارءِ سرءَ چیچ انت ءُ کباب کن انت ءُ مات ءَ را دینت۔مات ہم مریت۔ مارگوش ،دارگوش ءَ گوشیت برات بیا چراداں چہ درکائیں۔اے چراداں چہ درکاینت رَوانت رَوانت دور____ مارگوش گوشیت اے مندریک ءَ تو وتی دست ءَ بکن۔ اے راہ ءَ برو۔من اے راہ ءَ رواں۔وہدے بچار کہ مندریک ءِ سبزرنگ نہ انت منا ہچ وڑیں مصیبت ءُ گم پر نیست۔اگاں مندریک زنگ بوت گڑا منی نیمگا ہے راہ ءَ بگرءُ بیا۔اگاں منی مندریک زنگ بوت ،من وتارا کاریں۔شرّ اللہ ءِ میارئے ، دارگوش ءَ ہمے کشک گپت ءُ مارگوش ءَ دومی کشک گپت۔اے دگہ بادشاہے ءِ ملک ءَ سربیت ءُ وتی دانائی ءُ اگلہ مندی ءِ سوب ءَ عزت ءُ شرپ ئے رسیت۔دارگوش نابودءُ بے ہوشے ات انچیں بادشاہے ءِ ملک ءَ سرئے کپیت کہ آئی ءِ سرءَ زوراکی کنگ بندات کنت۔دارگوش ءَ یک رمگے دنت کہ اے نیمگا کوہ ءَ براِش۔کوہ ءَ کلّی ءَ آپ ءَ پرکن۔اگاں تراتُن گپت گڑا کلّی ءِ دپ ءَ چیچ مکن آپ ءَ بور۔پرزونگ ءِ دپ ءَ چیچ مکن ءُ نان ءَ بور اگاں لچک ساری ءَ لوگ ءَ نیاتک تو لوگ ءَ میا۔اگاں منی گپ نہ زرتاں تراپگار نہ دئیں ءُ روچے رِدے لٹ گریں۔بیچارگ ءَ ہوش مان نیست ات یک ءُ دوپتگ ہمے وڑا گوازینت ئے۔تاں دارگوش مرت۔وہدے مارگوش ءَ چم وتی مندریک ءَ کپت انت چاریت دانکہ کار ھراب انت مندریک ءِ سبز رنگاں گپتگ۔آئی ءَ وتی کاریلہ دات ہما کشک ءَ کہ دوئیں جتا بوتگ اتنت ،رہادگ بوت۔شت شت داں ہما بادشاہ ءِ ملک ءَ سربوت۔بادشاہ ءَ گوشت کارکنئے۔گوشت ئے ہو۔بادشاہ ءَ ہمے وڑا شرط ایرکت مارگوش ءَ مار اِت کہ راستی منی برات ءَ ہما نقص رس اتگ۔وہدے لچک لوگ ءَ مئیت تو میا۔کلّی ءَ چیچ مکن آپ ءَ مہ ور۔پرزونگ ءَ چیچ مکن نان ءَ مہ ور۔مارگوش وہدے کوہ ءَ شت وتی برات ءِ پدءُ رندے دیست انت آئی ءَ لچک ءَ راسنگے جت ،لچک لوگ ءَ شت۔کلّی یے ٹنگ ات ءُ آپ یے وارت ،پرزونگے درت ءُ نانے وارت انت۔بادشاہ ءَ چاراِت اے سکیں دانایے۔بادشاہ ءَ گوشت اے سہیں گوکاں بزورڈگارانی سرءَ بر۔گوکانی سراں پُگاں کن بیا۔ایشی ءَ ہر سہیں گوک گشت انت ءُ سرے پگانی تہا کت انت ءُ اتک۔بادشاہ وہدے ڈگارانی سراشت چاریت دانہ گوکانی سر گارانت۔تو چو کتگ باریں؟ تو وت گوشت کہ سران اش پگاں بکن۔یکروچے بادشاہ ءَ پسی پادے مارگوش ءَ دات کہ ایشی ءَ منی جنین ءَ بدئے۔مارگوش ءَ پادوارت۔پادءِ ھڈءَ آئی ءِ جن ءِ سرءَ جنت۔آئی ءِ سرپروشیت ءُ آمریت۔آئی ءِ سرءَ بُرایت ءُ پدءَ زوریت بانوری گِدے پرکنت۔مارگوش روت بادشاہ ءِ کرا۔بادشاہ ءَ گوشیت گپے زانئے تئی زال ءِ دل پھَیل انت مرچی آئی ءَ بانوری چیچ کتگ گوشیت من وابے دیستگ بادشاہ مریت ءُ من دگہ مردے گریں۔بادشاہ ءَ گوشت اے تئی دروگ انت چو چوں بوت کنت۔دارگوش گوشیت ترا باور نہ کنت تو بیا بچارئے۔بادشاہ ءَ چہ زہرءَ پُر بیت تپنگ ءَ زوریت۔راستی ہمے وڑ انت !بادشاہ ءَ زبرت تیرے۔بادشاہ ءِ زال ءِ سرا آنگو

کپت ۔ مارگوش ءَ کوکارکت اتے بادشاہ ءَ وتی جن تپنگے جت ۔ بادشاہ ءَ گوشت کو کارمکن منی نام دپی بیت زرءُ مال ترادئیں ۔ دارگوش ءَ گوشت منی ہرحکم ءَمن ءِ گڑاہچی نہ گشیں ۔ ہما کارکہ دارگوش ءُ مارگوش ءَ پر ماتگ ات ئے ۔ تو پیاں کوہ ءَ برکچک ساری ءَ نئیت تو میا۔ ک ۔ کلّی ءَ ٹنگ مکن ءُ دپ ءِ پچ مکن آپ بور ۔ پرزونگ ءَ پچ مکن ءُ مہ درے ۔ بادشاہ ءَ ہے وڑ کت لہتیں روچ گوست بادشاہ مرگی بوت انچوانچو داں بادشاہ مرت ۔ مارگوش ءَ بادشاہ ءِ سر ریک ءِ تہا کل کت ءُ یک اعضا یے ڈن ءَ کت ۔ مارگوش ٹپ ات یک مردے پیداک ات ، آئی ءَ اتک ءُ وتی اپس ہے اعضا ءَ گوں بست ۔ مارگوش ءَ کوکار کت تہ اپس ءَ تراس کت ، مرد گے وز اتگ ۔ سوداگر ھیران بوت سادواگرءَ گوشت ہچ مہ گش ہرمال ءُ چیزے لوٹ ئے ترادئیں۔

ہے وڑا مارگوش ءَ وتی برات ءِ بیرگپت ءُ جی شاہ ءِ ولایت بوت۔

☆☆☆

گنوک

ماجدشاد

منا مرچی دوروچ ات کہ من اے ویرانگیں بازارءَ اتگ اتاں ۔ دوئیں روچانی گوزگ ءَ پدا نگت منا کس جاہ آرگ ءَ نہ ات ۔ اے بازار ءِ مردم دگہ تب ءُ دگہ عادت ءِ مردم اتنت ۔ من گوں اے بازار ءِ آہگا سک پشومان اتاں چیا کہ اے بازارءَ درروارءِں مردم منا گندگ ءَ نیا تک کہ سکّی ءِ وہد ءَ یکے ءِ دردءَ بوارت ۔ من گوں دل ءَ جیڑات کہ اے چونیں بازارے ۔ ادءَ مردمانی زند چوں گوزگا انت ۔ من حیالانی جہلانکیں زرءَ ئک ورگ ءَ اتاں ۔ '' اے بازارءَ پرچا چوویرانگی ءِ سیمسرنزیک کتگ انت ۔ ادءَ مردم چونیں مردم انت مہرءُ دوستی ءِ لبستارءَ شری ءَ سرپد نہ انت ۔ ہر یکے وتی پائدگ ءِ رندءَ کپتگ ءُ یکے دومی ءِ ہوش ءُ سا ءَ نہ انت ۔ اے بازار پرچا چوابیتکی ، بیوسی ءُ خودغرضی ءَ چو ہیروپ ءَ ، وتی امبازاں زرتگ ۔ پرچا اے بازار ءِ رنگ ءُ ڈولداری پلگ بوتگ گشئے بدڈول گندگ بیگا انت ، حسدءُ کینگ ءُ بیرگیری ءِ کنگ چوکوہ ءِ مک انت ۔ ادءَ مردم دومی ءِ غماں گوں شریدار پرچا نہ بنت ءُ دومی ءِ کمک ءَ نہ کن انت ۔ اے بازار ءِ تہا پرچا کس ءَ کسی عزت ءِ پرواہ نیست ۔ ہر یکے دومی ءِ گوڑجیگ ءَ گلائش انت ۔ ہر یکے مرادانی مادنیں راہ ءَ چہ گسر ہیتگ ءُ رنگراہاں ویل انت ءُ منزل ءِ شوہازءَ در پہ درانت بلے منزل چہ آئی ءَ دور تچیت ۔''

وہدے من حیالانی زرءَ دراتکاں سابرجاہ بیت گڑا من دیست کہ منی دیمی نیمگا دومردم وت ماں وت حبر ءَ ات ۔ من جہد کت کہ من ہم بہ اشکناں کہ اے واجکار چی گوشگ ءَ انت بلے من سوبین نہ بیتاں ۔ گڈسرءَ دل ڈ ڈ ترکت ءُ راہ گپتاں ۔ وہدے من ہے واجکارانی گورءَ سر بیتاں من ایشانی حبراش کت انت ۔ من پوڑے بیت ءُ آپ ءَ کپتاں پرچا کہ آ دوئیں واجکار گوشگا اتنت کہ مرچی مئے بازار ءَ دگہ یک گنوکے اتکگ ۔ ☆☆☆

آل پاکستان ٹور

(1985)

ناکو عصا

گوں اے ندارگ ءَ مادراہیں مردم شیش محل ءِ پیش گاہ بزاں تلاوگ ءِ چاریں نیمگا نشتیں۔ مئے پرنسپل ولجہ فرید صاحب ءَ مغل بادشاہانی تاریخ ءِ بابت ءَ گوشتانک داتءَ۔ ماشری ءِ سرا گشتانک گوشداشت انت۔ نوں ماباز یں ترءُ تاب ءَ دمبرتگ ات ءُ ما، نان ءِ ورگا بنجل ءَ روگی اتنت۔ پرچا کہ نان ءَ پد جہانگیر ءِ قبر ءُ لاہور ءِ چڑیا گھر ءَ روگی ات۔ سنگت گوں استاداں رہادگ بوتنت بلے من گوں آہاں نہ شتاں پرچا کہ منا بازار ءَ مزنیں کارے است ات ءُ مئے گورءَ وہداوں کم ات شپ ءَ مارا چہ لاہور ءَ چہ راولپنڈی ءَ روگی ات۔ من ءُ عثمان بلوچ وتی وڑا بازار ءَ شتیں۔ منا بانو روڈ ءَ لہتیں کتاب زورگی ات۔ درستاں چہ ساری ما انارکلی بازار ءَ شتیں اد ءَ ما بازیں دکانانی ءُ اے روڈ ءِ بابت ءَ جست کت۔ بلے مارا پکائیں ڈس ءُ نشان دیگ نہ بوت۔ ما فیصلہ کت کہ ٹریفک پولیس ءَ جست گریں۔ ماشتیں یک ٹریفک پولیس یے ءَ چہ اے روڈ ءِ بابت ءَ جست گپت آئی ءَ مارا شریں ڈس ءُ نشان دات۔ ما ہما دکان در گیتک کہ مارا کار است ات۔ چہ دکان ءَ چیزانی ھرید کنگا پد روچ ہم کنڈگ ءَ کپتگ ات۔ ما ہاسٹل ءَ شتیں بلے آ مردم انگت سرنہ بوتگ اتنت۔

مادوئیں سنگت نشت ءُ یک دومی ءَ جست کت کہ لاہور ءِ بابت تو چے جشتہ کنئے۔ من درائینت کہ لاہور تاریخ ءِ کوہن ءُ نوکیں کاریگرانی بے مٹیں ءُ ہمگرنچیں شہرے کہ مغل بادشاہانی وتی انجینئریں ذہن ءِ جوڑ کاراں انچوش بے مٹ کتگ کہ مرچی ایں نوکیں سائنس ءُ تکنیکی دماغ ایشانی دیما چچ نہ انت۔ مغلانی شہنشاہی ءِ وڑ گوں اے جوڑ داتگیں ماڑیاں گندگا کیت۔ شالامار باغ، بادشاہی مسیت، شاہی قلعہ ءُ ہاسیں شیش محل ءُ جہانگیر ءِ قبر چارگ کرزانت۔ اگاں کسے لاہور ءَ کیت شیش محل ءَ مہ چاریت بزاں مغل شہنشاہانی تبے نہ دیست۔ پرچا کہ گوں شیش محل ءِ گندگا آہانی دراہیں تب گندگا کیت۔ آہانی مزنی، جاہ ءُ جلال گوں شاہی دربار ءَ سپہ داری ءُ دینداری شاہی قلعہ ءُ بادشاہی مسیت ءَ گندگا کیت۔ اے ھندانی گندگا مردم گوشت کنت کہ اے حاکماں پہ پشت پداں انچیں عجوبہ ماڑی ءُ مسیت جوڑ کتگ کہ اتیں دُنیا چاریت ءُ حیران بیت۔ لاہور کوہن ءُ نوکیں جوڑ دیگ ءِ بنجاہ ات انچو کہ بادشاہی مسیت، شاہی قلات، شالامار باغ، شیش محل، جہانگیر ءِ قبر مغل بادشاہانی ماں لاہور ءِ تاریخ ءَ وتی نام ءُ مزنی ایر کتگ۔ ہے وڑا مینار پاکستان، داتا دربار، علامہ اقبال ءِ قبر، پنجاب

یونیورسٹی، گلشن اقبال پارک، لاہور چڑیا گھر، واپڈا ہاؤس ءُ ریلوے اسٹیشن لاہور شہرءِ وشرنگی ءُ شانے برز کتگ ءُ آیوکیں مردمانی ترءُ تاب ءَ مزنیں اہمیت یے دارانت۔ ہمے وڑا لاہورءِ بازیں پارک کہ سک دراج ءُ پراہ انت بازیں مردم وتی وہدءَ گوازین انت۔ باز سیاہ دارانت ہمے وڑا لاہورءِ بابت ءَ گپ کناں کہ انچو تاریخی اہمیت ءُ شرّی ءَ ابیدا داہمک سال ہزاراں مردم لاہورءِ تاریخی ھندانی سیل ءَ کنت بلے لاہورءِ مردم چہ ذنّ ءَ آیوکیں مردماں شرپیش نیاانت۔ اے یک زنڈیں عیبے کہ کسے تئ شہرءِ چارگ ءَ کیت گڑا آ ہانی لیکہ ءُ حیال پہ شمے بابت ءَ شر نہ بنت۔ ہمے وڑا وہدے من لاہورءِ بابت ءَ نبشتہ کناں گڑا منی لیکہ ہمے بنت کہ لاہورءِ درءُ دیوالاں بچار بلے مردمانی گوما ہمراہ گری مکن۔ مردم باز نہ وش ءُ سل کارانت، گوں دومی مردم ءَ سنگتی نہ کناں۔ سکیں بے ریائیں مردم انت بلے اے مردمانی سلکاریاں چہ ابید ہم پہ ڈنّی مردماں لاہورءِ گندگ باز زلوری بیت، پرچا کہ کسے ہم پاکستان ءِ ترءُ تاب ءَ درکیت گڑا لاہورءِ گندگ تاریخی بابت ءَ الّمی بیت۔ ایشی ءَ ابید لاہور پاکستان ءِ علم ءُ زانت ءِ کلات انت۔ سدانی کساس ءَ کالج ءُ مدرسہ کہ ایشانی تہا سالے ہزاراں مکتبی علم ءُ ہنردر برنت ءُ پہ ملک ءَ وتی ہزمتاں پیش کنئت۔ بلے انچو علم ءَ ابید ہم ایشانی کردار باز جہل انت من گوشاں کہ چوشیں مردم دراہیں جہان ءَ نیست کہ وتی ہندءِ ہلاپ وت کار بکنت۔ بزاں ترءُ گردوکیں مردماں گوں غیر اخلاقی وڑے ءَ پیش آیگ۔ ما ہمے گپ ءُ تران ءَ اتیں کہ مئے سنگت چہ ترءُ تاب ءَ واتر بوت انت ءُ ورگ گوں استادانی ہوری ءَ وارت۔ دراہیں مردماں اشتاپی اتنت پرچا کہ انشی شپ ءِ یازدہ بج ءَ چہ لاہور ریلوے اسٹیشن ءَ دیم پہ راولپنڈی ءَ روگی ات۔ شپ ءِ دہ ءَ ما ریلوے اسٹیشن ءَ شتیں، یازدہ بج ءَ ریل پہ راولپنڈی ءَ رہادگ بوگی ات بلے ریل کمے ھرابی ءِ سبب ءَ رہادگ بوت نہ بوت۔ شپ ءِ دوازدہ بج ءُ پانزدہ ملٹ ءَ چہ لاہور ءَ رہادگ بوتیں۔ شپ ءِ سئے ءُ نیم ءَ وزیر آباد ءَ رستیں۔ سجہیں راہ ءَ ہورات، سفر باز وش ات۔ مارا **12** سیٹانی ریل ءِ ڈبہ یے گون ات ءُ ہمک بچک یک برتھ یے سرا وپتگ ات۔ سہب ءِ یازدہ بج ءَ راولپنڈی ءَ سر بوتیں بلے راولپنڈی ریلوے اسٹیشن ءَ مارا مزنیں جنجالی یے بوت، پرچا کہ ماں راولپنڈی ءَ مئے نندگ ءُ وپسگ ءِ بندوبست نہ بوتگ ات۔ پنچ کلاک ریلوے اسٹیشن ءَ مہتل بوتیں گڈی ءَ ریلوے اسٹیشن ءِ نزیک ءَ السلاطین ہوٹل ءَ داشت ءُ اے روچ ءَ ہچ جاگہ چارگ نہ بوت۔ دومی روچ ءَ اسلام آبادءِ ترءُ تاب ءِ بست ءُ بند بوت۔ اسلام آباد پاکستان ءِ نوکتریں ءُ شرتریں ءُ ملک ءِ بنجاہی شہرانت۔ راولپنڈی ءِ راستیں کش ءَ کہ دامن ءِ کوہ بندات بیت ءُ مزنیں جنگل ے بوتگ ءُ کوہ ءِ سرا وڑ وڑیں کشار گوں وش رنگیں درچک ءُ داراں کہ گوں آزمان ءَ گپے کتگ۔ فیلڈ مارشل ایوب خان ءَ اے ھند باز دوست بوتگ ات۔ 1955 ءَ ڈنی ملکاں چہ کارزانتیں مردم آرگ بوتگ انت ءُ اے ھندءِ نشان پہ نوکتریں ءُ بنجاہی شہرے ءَ کشگ بوت انت۔ گوشگ بوتگ ات کہ کراچی پاکستان ءِ مرکزی شہرانت ایوب خان ءِ گوشگ ایش ات کہ کراچی ءِ آبادی باز ءُ ہندوستان ءِ کش ءَ انت الّمی بیت کہ مرکزی شہر چہ کراچی ءَ ہلاس کنگ ءُ دومی ھندے ءَ جوڑ کنگ بہ بیت۔ ایوب خان ءَ اے ھند پہ نوکیں بنجاہی شہر ءَ دوست کت۔ راولپنڈی ءُ اسلام آباد ءَ جاڑیں شہر اوں گوشگ بیت۔ ملک ءِ دراہیں سرکاری کاروبار اسلام آباد ءَ بلے پہ ترءُ تاب کنوکاں نندگ ماں راولپنڈی ءِ ہوٹلاں۔ ریلوے اسٹیشن ایئرپورٹ ءُ دگہ ٹرانسپورٹ ماں راولپنڈی ءَ بلے نام اسلام آبادءِ گرگ بیت۔ سہب ءَ روچ ءِ درآہگا واجہ صدیق ءُ واجہ زبیری ءَ یک بس یے پہ سجہیں روچ ءَ اسلام آبادءِ ترءُ تاب ءَ بازہ کت۔ سہب ءِ سرا ہمے ہوٹل ءَ ارزبندگ بوت، ارزبندءَ پد سہب ءِ دہ بج ءَ چہ السلاطین

ہوٹل راولپنڈی ءَ رہادگ بوتیں۔ یک کلاکے ءَ پد اسلام آباد ءِ مزن، پراہ ءُ زیبائیں پارک شکر پڑیاں ءَ سر بوتیں۔ شکر پڑیاں چوہل پارک کرچی ءِ وڑیں پارکے کہ ایشی ءِ تہا روگا دراہیں اسلام آباد ءِ زیبائیں بازار ءُ مری ءِ برز ءُ بالائیں کوہ گندگا کاینت۔ اے پارک 24 مئی 1960 ءَ ایوب خان ءِ گوشگ ءَ جوڑ کنگ بوت بازوش ءُ زیبا انت۔ ہزاراں مردم پہ سیل ءَ کاینت۔ اے پارک ءِ جوڑ کنگا بگرتاں مرچی ہمک ڈنّی سروزیر کہ پاکستان ءَ اتکگاں گوں وتی دستاں یک درچکے جتگ۔ آئی ءِ اے درچ ءِ جنگ ءِ روچ ءُ سال نبشتہ اتاں۔ سنگتاں گوں استاداں بازیں عکس بندی ءُ وڈیو جوڑ کت۔ سئے کلاک ءِ تر ءُ تاب ءَ ما دیست کہ وڑ وڑیں ٹل انچوش کشگ بوتگ انت کہ چاروکیں چم چکلر زاتاں، گندگا گوں دل ءَ گر کے جت۔ اے روچ ءَ پارک ءَ بازیں مہلوک نیست ات پرچا کہ دوروچ ساری 14 اگست بوتگ ات۔ ما پہ الکاپی تر ءُ تاب ءَ پد پہ الفیصل میت ءُ اسلامیہ یونیورسٹی اسلام آباد ءَ شتیں۔ اے دوئیں بزاں میت ءُ یونیورسٹی سعودی عرب ءِ نیمگا شاہ فیصل ءِ نام ءَ جوڑ کنگ بوگا ات۔ شاہ فیصل کہ پاکستان ءِ واہگ داریں بادشاہے ات۔ ہمک وہداں پاکستان ءِ مالی ءُ اخلاقی مدت ءُ کمک کت۔ ہمے کمکانی سبب انت کہ پاکستان ءِ حکومت ءَ کراچی ءِ مستریں کشک شارع فیصل ءُ کاروباری شہر فیصل آباد بزاں لائل پور شاہ فیصل ءِ نام ءَ ایرکت انت۔ پنچ سد ایکڑ زمین ءِ سرا بستگیں میت ءُ شہدر برجاہ (یونیورسٹی) کہ انگت سرجم نہ اتنت انچوش گندگ بوت کہ وہدے سرجم بہ بیت تاریخ ءِ نوکیں عجوبہ یے گیش بیت۔ وہدے ما میت ءِ ڈنّی پہوگاہ ءَ سر بوتیں ظہر ءِ بانگ بوت۔ بانگ ءِ بوگا گوں میت ءِ چاریں باب پچ کنگ بوتنت۔ سدانی مردم ہمے ودار ءَ اتاں کہ بانگ بہ بیت ءُ میت ءِ باب پچ بہ بنت پرچا کہ نماز ءِ وہداں ابید میت ءِ تہی دروازگ پچ نہ بنت۔ گوں باب ءِ پچ بوگا اوشتوکیں مردم پہ اشتاپ اشتاپی میت ءِ تہا شت انت ما ہم میت ءِ تہا شتیں۔ میت ءِ توکی کار ہلاس بوتگ اتنت۔ گوں میت ءِ توک ءِ پترگ ءَ مزنیں تلاوگے کہ میت ءِ پہوگاہ ءِ نیام ءَ جوڑ کنگ بوتگ ات اے تلاوگ باز جہل انت کہ نمازی پہ دزنماز ءَ ہمے تلاوگ ءِ آپ ءَ زور انت۔ محراب ءِ برابری ءَ یک مزنیں فانوس یے ات۔ گشنت کہ گوں طلاہ ءَ گوناپ دیگ بوتگ۔ باز زیبدار انت، میت ءِ توک باز پراہ ءُ دراج ات وڑ وڑیں نقش چنگ بوتگ۔ محراب کمان ءُ فرش گوں گران قیمتی سنگ مرمر ءَ انچوش جوڑ کنگ بوتگ کہ دست ماں دپ ءَ روت۔ نماز ءِ وانگ ءَ پد میت ءُ یونیورسٹی ءِ چپ ءُ چاگرد ءَ تر ءُ گرد کت۔ وہدے ما برزی پدانکاں سر کپتیں مارا گوشگ بوت کہ شما اے برزیں میناراں کہ گوں آزمان ءَ گپ ءَ انت سعودی حکومت ءَ پہ اے مینارانی واستا کہ استال ءُ ماہ جوڑ کنگ بوتگ انت پہکیں تلاہ داتگ بلے پاکستانیاں اے سہر وارتگ انت ءُ سہرانی جاگہ ءَ رود ءَ راسہر ءِ گوناپ داتگ۔ ما دمبرتگ ات ءُ شُدء ءَ بے وارکتگ ات۔ ورگ ءِ بندوبست قائداعظم یونیورسٹی ءِ ہاسٹل بوتگ ات۔ وہدے قائداعظم یونیورسٹی ءَ سر بوتیں چٹھی بوتگ ات، مکتبی وتی لوگ ءُ ہاسٹل آں شتگ اتنت انگت بلے انگت گندگ بوت کہ جنک ءُ بچک رمب رمب ءَ اد ءُ اود ءَ ترگ ءُ آہگا انت یونیورسٹی کیمپس بازوشیں وڑے ءَ جوڑ کنگ بوتگ۔ گوں پلاں سمبھینگ اش، کیمپس انچو جلوہناک انت کہ تستگیں دل بود کاریت وہدے مئے سر لائبریری ءَ کپت تہ ایشی ءِ توکا نشتگیں مردم انچو گوں خاموشی ءَ وانگ ءَ اتنت گش ئے ہچ وڑیں مردم نیست ات۔ گوں مئے پترگ ءَ مردم اجکہ بوتنت۔ یونیورسٹی ءِ سروک گوں مئے کالج ءِ سروک بزاں واجہ فرید صاحب ءِ ہمراہ ات۔ مئے سروک ءِ پجار گوں لائبریرین ءَ کنائینگ بوت۔ پدا لائبریرین ءَ گوشگ ءِ پد ءَ لائبریری ءِ واستا کتاب دات۔ لائبریرین یک

ترین انتظام کارے ات ۔ دراہیں کتاب ردءُ پیم اریکنگ بوتگ اتنت ۔ لائبریری چہ وڑ وڑیں کتاباں پُر گندگا اتک ۔ ماچہ لائبریریءَ دراتک **ءُ نان ءِ ورگا** شتیں ۔ نان ءِ ورگا پد ڈیم پہ راول ڈیمءَ دات ۔ راول ڈیم راولپنڈیءُ اسلام آبادءِ گوریچان ءَ انت ۔ اے ڈیم ایوب خان ءِ گوشگ ءِ پدءَ جوڑ کنگ بوتگ کہ چہ ادءَ راولپنڈیءُ اسلام آبادءِ ورگی آپ سجّار ریگ بہ بیت ۔ ڈیم ءِ سرا مزنیں پارکےءُ چار ہوٹل ہم است ۔ آیوکیں مردم اے پارک ءِ تہا تر وگرد کنئت ءُ ماں ہوٹلاں چاءُ چلیم کن انت ۔ بندءِ سر در چک ءُ کشار کنگ بوتگ کہ کس یقین نہ کنت کہ اے وڑیں مزن کنٹیں درچک ءُ دار رستگ انت ۔ پہ سیل ءَ کسانیں بوجیگ آپ ءِ تہا رونت ۔ ڈیم ءِ لاپ ءَ کسانیں بوجیگ تاچی ءِ مقابلہ ہم بیت کہ اے نِدارگ باز وش گندگا کیت ۔ وہدگوں تیزیءَ روگا ات اسلام آبادءِ موسم باز وش ات شپ مئے وتیگ ات مئے یکیں روچ پشت کپتگ ات ، دومی روچ ءَ مری ءِ سیل ءَ روگی ات ۔ اے وہدءَ مستریں واہش دامن ءِ کوہ ءِ سیل کنگ ات ۔ بلے دامن ءِ کوہ ءَ پیسرا اسپورٹس کمپلکس آف اسلام آبادءَ شتیں ۔ اسپورٹس کمپلکس چین ءِ نیمگا جوڑ کنگ بوتگ ۔ ایشی ءِ تو کا دہ ہزار مردم نشت کنت ۔ ایشیءَ پد ماانٹرنیشنل گراؤنڈ آف اسلام آبادءَ شتیں اے گراؤنڈ ءِ تہا سبزیں کاہ ءِ قالین ءِ پچ کنگ بوتگ ات ۔ شریں وڑےءَ ڈولدارات ایشیءِ تہا ہم دہ ہزار مردم نشت کنت ۔ اے دوئیں گراؤنڈانی چارگءَ پد مئے دراہیں سنگتانی واہش ءِ ھند بزاں دامن ءِ کوہ ات ۔ بس مارا گون ات ، چہ اسپورٹس کمپلکس ءَ ڈیم پہ دامن ءِ کوہ ءَ رہادگ بوتاں ۔ سپریم کورٹ ، نیشنل اسمبلی ہاؤس ، وزیر اعظم ہاؤس ، ایوان ءِ صدر ، پاکستان ٹیلی ویژن اسٹیشن ءِ دیما چہ گاڑی روان ات دامن ءِ کوہ ءَ سر بوت ، مرگلہ روڈ ہم چہ ہمدا بندات بیت ۔ جہلیں عصرات بیگاہ ءِ کوش سبک سبک ءَ کشگا ات ۔ وڑ وڑیں پُل ، وش پوشاکیں جنک ءُ بچکانی وش تبیءَ ودینگ ءَ ات ۔ گاڑی تچان ءُ اے نِدارگ وش تر بواں بوت اے ھندا اسلام آبادءِ وش تریں ھندانت ۔ ادءَ پاکستان ءِ زردارءُ وش تبیں مردمانی جاگہ انت ۔ مرگلہ روڑ کہ یک نیمگے دامن ءِ کوہءُ دومی نیمگا نہ کٹوکیں زیبائیں بانءُ ماڑی کہ ایشانی چارگا دل پدے دنت ۔ گاڑی مرگلہ روڑءَ تچگ ءَ ات مااے دیمءُ آدیما چارگءُ سیل کنان ہما ھائیں جاہءَ سر بوتیں بزاں دامن ءِ کوہ ءِ موڑءَ ۔ گوں اے موڑ ءِ رسگ ءَ گاڑی ءِ تچگ کم بوت گاڑی برزءَ لکپان ات بلے کس ءَ سا نیست ات مانزانت کہ مئے گاڑی کوہ بے ءِ سرا روگا انت یاپُلءُ بہارانی تو کا ۔ کوہ ءِ سرءِ روڑ ءِ اے کش ءُ آکش ءَ چمبیلی رستگ اتاں ایشانی اسپتیں پُلاں گشئے دگہ نِدارگے ساز اتگ ات ۔ گاڑی برزءَ روان اتءُ کشک ءِ اے دیمءُ آدیم لڈوکیں پُل مردماں وش اھت کنان اتنت ۔ ماہما ھندءَ سر بوتیں ۔ دامن ءِ کوہ کہ ایوب خان ءِ دوست تریں جاگہ بوتگ ہمیشکا آئیءَ اے جاگہ ءِ وش رنگیءَ مزنیں کلدارے ریتگگ ۔ دامن ءِ کوہ اسلام آبادءِ روکپتی نیمگا انت کہ ایشیءِ بندات زیرو پوائنٹ ءُ ہلاسی شاہ فیصل مسیت ءَ انت ۔ دامن ءِ کوہ ءَ جہل ءَ جاہے پہ گونڈیں چکانی لیبءُ گوازیءَ ، جاہے زالبولءُ ورناءُ پیرمردانی جتاجتائیں جاہ جوڑ کنگ بوتگ انت ۔ اے جاہ مثل ءِ پارکءَ انت ۔ دامن ءِ کوہ ءِ سر کپگا ہے گندگ بوت کہ سجّہیں اسلام آبادءِ پراہءُ دراجیں سڑ کانی تچگی ، ماڑیانی وش زیبائی گوں درچکاں انچو جڑکءَ نِدارگ چو کہ ھیکلے ماں دست ءِ دل ءَ بہ بیت ۔ اے پوائنٹ ہے وڑا جوڑ کنگ بوتگ انت کہ سیل کنوک ادا چہ اسلام آبادءِ سیل ءَ بکن انت ۔ ویڈیوفلم ءُ دورگند ءِ بست ءُ بند است انت ۔ گوں دورگندءَ سیل کنوکاں اے نِدارگ گیش ڈولدار انت ۔ وہدے کسے ادءَ اوشت ایت گڑا اسلام آبادءِ وش زیبائی ءِ نِدارگ کت کنت کہ کجام وڑءُ پیا اے نوکیں شہر گوں بانوری دناں مہینگ بوتگ مردم وہدے جہل ءَ اریکیت آ

پلانی بُو کہ کشکانی اے دیم ءُ آدیم کشگ بوتگ انت ننذگ ءَ نیلنت ۔اسلام آباد ءِ بازار ہم چار اِت کہ ڈولدار گندگا اتک ۔ ہے پوائنٹ ءِ سرا دوشریں ہوٹل کوہ ءِ برزتر ءَ پہ سیل کنوکانی آپ ءُ چاہ ءِ واستا جوڑ کنگ بوتگ انت ۔اے ھند باز وش ات گاڑی سیل کنوکاں برگ ءُ آرگ ءَ اتاں ۔ بچکاں گوں استاداں ہوار ہمے ہوٹلاں چاہ ءُ آپ کت ، مئے پرنسپل فرید صاحب ءِ لوٹ ات انشی ورگ میلوڈی ریسٹورنٹ ءَ ورگ بیت ۔ مئے دل باز وش بوت ۔اے باز نامداریں ریسٹورنٹ یےات ءُ مارا پہ ترگ ءَ وہدرس ات ما جلدی جلدی کت کہ پارلیمنٹ ہاؤس ءِ ندارگ ءَ بکنیں ۔گاڑی ءَ سوار دیم پہ پارلیمنٹ ہاؤس ءِ چوک ءَ شتیں ۔اے چار کشک باز زیبدار ءُ پراہ ات ۔ چہ ہمے چار چوک ءَ بلیولائن بندات بیت کہ اسلام آباد ءِ شرتریں ءُ پراہ تریں سڑک انت ۔ ہمے سڑک توامیں اسلام آباد ءَ بہر کنت ۔اے ہمے پیم جوڑ کنگ بوتگ کہ دومی نیمگا روگ ءِ واستا اے روڈ ءِ لگت دیگ الّمی انت ۔اگں ناں تو ہچ جاگہ ءَ شت نہ کن ئے ۔اسلام آباد ءِ برزتریں ماڑی ءُ کاروباری جاگہ ہمے سڑک ءِ سرا انت ۔ چونائی ءَ دراہیں اسلام آباد سیل کرزیت بلے اے جاہ ترا یقین نہ کنت کہ پاکستان ءَ انت ۔ پرچا کہ پاکستان ءِ ہچ دروشم گندگ نہ بیت ۔ترءُ تاب ءِ ہچ پابندی نیست ۔ ما اے ھنداں بزاں صدارتی محل، پارلیمنٹ ہاؤس، سپریم کورٹ ءِ ماڑی ءُ وزیرِاعظم ءِ لوگ چار اِت ۔اے دراہیں ماڑی گوں وشیں وڑے ءَ یکیں لین ءَ بستگ انت ۔وزیرِاعظم ءِ ماڑی ءِ چار گا پد مارا حیرانی بوت کہ انچیں وڑے ءَ جوڑ کنگ بوتگ کہ تاج محل ءِ دروار انت ۔اے ماڑی ءِ سرا سک باز زرخرچ کنگ بوتگ ایشی ءِ پیش گاہ ءَ بگرتاں ڈنی دیوال گوں سنگ ءِ مرمر ءَ اڑ دیگ بوتگ انت ۔نوں مگرب بوتگ ات ۔ پرنسپل ءَ گوشت کہ بلیولائن پارک ءِ برزگ ءَ نماز وانگ بیت درائیں شاگرد گوں استاداں یکجاہ بلیولائن ءِ پدیانکاں سرکپت ءُ برزگ ءَ مگرب ءِ نماز ونت ۔اے ہماھندات کہ پارلیمنٹ ہاؤس ءِ دیما ات ءُ دءَ پاکستان ءِ مستریں پروگرام اریکنگ بنت ۔ نیامجی ءَ کوہنیں ایم پی اے ہاسٹل ءِ سڑک دیم پہ دامن ءِ کوہ ءَ روت ۔اے جاہ ءَ کہ بلیولائن گوشگ بیت سڑک ءِ اے دیم ءُ آدیم گوں سہریں ھِشتاں گوں پدیانک بستگ ۔ وہدے پروگرام جمینگ بیت گڑا پراہیں سڑک ءَ اسٹریٹ لائٹ روک بنت وشیں ندارگے گندگا کیت ۔ پارلیمنٹ ہاؤس ءِ مزنیں آپ ریچ ءَ وہدے لیٹ مہ گیپت گڑا دور ءَ گندگا کیت ۔ دل نہ گوشیت چداں چہ پاد بیایاں بلے دست ہچ ءَ نہ رس ات چیا کہ مارا وہد ءِ کمی ءَ تنگیگ کتگ ات ۔دل ءَ نہ منّ ات، چداں چہ دور بباں ۔ پرنسپل گوشت کہ دگہ نیمگے ءَ روگا ساری کے سپر مارکیٹ ءَ روگ لوٹیت ۔گاڑی ءَ سوار دیم پہ سپر مارکیٹ ءَ شتیں ۔سپر مارکیٹ مارا باز دوست نہ بوت پرچا کہ چوشیں مارکیٹ ماں کراچی ءَ باز ات ۔ کےترگ ءَ پد دیم پہ میلوڈی ریسٹورنٹ ءَ شتیں ،مردمانی بازی ءَ ننذگ ءَ جاگہ نیست ات ۔ واجہ صدیق ءَ ورگ ءِ آرڈر دات ، مارا کساس یک کلاکے ءَ پد آ ہگ ءِ وہد دیگ بوت ۔گڑا سنگت ٹولی ٹولی ءَ ملوڑی بازار ءَ شت ءُ شنگ بوتیں ۔میلوڈی پوائنٹ چو کہ کراچی ءِ حسن اسکوائر وڑیں جاہے ات کہ نام ئے میلوڈی مارکیٹ ات ۔من گوں وتی پنچ سنگتاں چہ میلوڈی مارکیٹ ءَ چہ دیم دراتکاں کہ دومی سڑک ءِ سرا ہالی ڈے اِن ہوٹل گندگا اتک مانز یک ءِ شتیں ۔ہوٹل باز رش ات ، یک مزنیں پروگرامے بوگا ات ۔ ماہوٹل ءِ لان ءَ شتیں کہ شاپنگ سینٹر ہمے جاہ ءَ ات ۔ ماشاپنگ سینٹر ءَ دلگوش بوتیں ادءَ مئے باز وہد گوست ۔ ماوا تر دیم پہ میلوڈی ہوٹل ءَ شتیں ۔مہلوک کمتر بوتگ ات ۔مردم کرشیانی سرا نشتگ اتنت ماہم نشتیں ۔ ورگ آرگ بوتنت ورگا پد مادیم ،راولپنڈی ءِ السلاطین ہوٹل ءَ کت ۔ ماسک دمبر تگ ات ، گوں گاڑی ءِ ایرکپگ ءَ ہر کس وتی کوٹی ءَ شت انت ۔ بلے من ءُ عثمان بلوچ واب نہ

کپتیں ۔ عثمان ءَ منا گوشت کہ وھد باز گوستگ نوں وپسگ لوٹیت پر چا کہ باندا مارا مری ءَ روگی انت ۔ مہلہ پاد آ تک لوٹ ایت ۔ من گوشت وپسگ دائی انت بلے تو بگوش اسلام آباد ءُ پنجاب ءِ بابت ءَ چے گشئے ۔ مرچی مئے اسلام آباد ءُ پنجاب ءِ تر ءُ تاب ہلاس بیت، باندا صوبہ سرحد ءَ سر بئیں ۔ عثمان بلوچ ءَ درائینت کہ یار منی دل کہت انت کہ راولپنڈی ءِ بازار نہ دیست کہ باریں ادءِ مردم ءُ مارکیٹ کجام حساب ءَ انت ۔ من پسّو دات کہ مہلوک ءِ بازی ءُ شرتریں مارکیٹ کراچی ءَ وت بازانت ۔ بگندے ادءَ چوشیں تاریخی جاہ نیست کہ مئے سروکاں ماراماں راولپنڈی ءِ تر ءُ گرد ءَ نہ برت ۔ عثمان بلوچ ءَ منی اے گپ ءَ گوں تپاک نہ کت ھمے وڑا مادوئیں نشت ءُ وتی حیال پہ پنجاب ءِ تر ءُ گرد ءَ گواز ینت ۔ درستاں چہ پیسرا اسلام آباد ءِ بابت ءَ من گوشت کہ اے شہر ءَ پاکستان ءِ مستریں بیوروکریٹ نشتگ انت، ادءَ تو چوشیں گاڑی ہیے نہ گندئے کہ عام مردے سوار بہ بیت ۔ مزن قیمتیں گاڑی گوں گران مہذبیں مردماں گندگ بنت ۔ ہچ پیمیں پنڈوک ءُ بیکار گردوک گندگ نہ بیت کہ دومی ءِ بابت ءَ پگر بکنت پر چا کہ ادءِ نندوک سُوت وروک ءُ مزن لاپیں جاگیردار، بے محنت ءَ فائدگ ءُ مز چست کنوکیں مزن گردنیں سرمایہ دار، سرکار ءُ رعیت ءِ لٹ ءُ پل کنوکیں بے لگامیں اپس بیوروکریسی انت کہ اے سہیں ٹولی کس ءَ بے نہ کن انت ۔ اسلام آباد ءِ دراج ءُ پراہیں سڑک ءُ وش رنگیں ماڑیانی گندگا ہمے گمان بیت کہ ادءَ ہچ غریب نیست ۔ پوریں اسلام آباد ءَ ہچ وڑیں گندءُ پرشگیں جاگہ نیست ۔ ادءَ چہ ابید پنجاب ءِ چا گیردار ءُ حکمران گوشنت کہ پنجاب ءِ مردم سیر انت ۔ بلے ما دیست کہ پنجاب ءِ مردم گوکانی لڈاں ترکنت ءُ چانگ کنت پداایشاں بہا کنت وتی لاپ ءَ ولیناں ءُ ایشاں دودہد ءِ نان نصیب ءَ نیست ۔ پنجاب ءَ پنچ مزنیں کوراست ۔ ستلج، بیاس، راوی، چناب، جہلم گوں وشیں آپ ءَ سالانی سال تچنت ءُ دراہیں پنجاب ءَ زمین ءِ چوشیں ٹکے خالی نیست کہ بے کشار بہ بیت ءُ دراہیں پنجاب ءَ آپ، بجلی، گیس، روڑ، ٹیلیفون ءُ زندگی ءِ تواہیں آسراتی است انت بلے پنجاب ءِ غریب چہ درستاں غریب تر انت ۔ پر چا کہ اے پیداوارانی واہندوت نہ انت ۔ مزن گردنیں چوہدری ءُ جاگیردار ہزاراں ایکڑ زمین ءِ واہند انت بلے پہ دہقاناں پلّی یے کشگ ءُ مچی کنگءَ نیست ۔ ھمے واستا پنجاب ءَ اینچو علمی اداراہاں چہ ابید غریب مردم علم ھیل کت نہ کناں پر چا کہ علم ماں پنجاب ءَ بہا انت ۔ غریب ءِ چک اے علمی ادارھاں شت نہ کناں کہ چریشاں چہ مزنیں زانتکار ءُ کواس جوڑ بہ بنت گوشگ ءِ مراد ایش انت کہ پنجاب ءِ تر ءُ گرد ءَ ہمے گندگ بوت کہ پنجاب ءِ واریں مردم دراہیں پاکستان ءِ مردماں چہ وارتر بلے سیریں مردم چہ درستاں سیر تر انت ۔ گوں ھمے گپاں ماوتی گپ ھلاس کت ءُ بسترانی سرءَ تچک بوتیں نوں واب کجا موہ دنت پنچ ملٹ ءَ پدواب ءَ وتی بانزل ما نشانت انت ءُ وتی کٹ ءَ لیپے داشت ۔ مہلہیں سہب ءَ دراہیں استاد ءُ شاگرد جاڑی بوتنت، سہب ءِ ہشت بج ءَ راولپنڈی ءَ دیم پہ مری ءَ رہادگ بوگی ات ۔ یک مزنیں لیپے بنگیج کنگ بوتگ ات ۔ بس، ہفت ءُ نیم ءَ السلاطین ہوٹل ءَ سربوت ۔ ہشت ءُ نیم ءَ ما چہ راولپنڈی ءَ رہادگ بوتیں ۔ راولپنڈی ءَ دیم پہ مری ءَ سڑک اسلام آباد ءِ نیام ءَ گوزیت، اے سڑک چہ راولپنڈی ءَ درکیت ءُ نامے ہم مری روڑ انت ۔ راولپنڈی تاں اسلام آباد روڈ ماوتی تر ءُ تاب ءِ وہد ءَ دیستگ ات بلے وہدے اسلام آباد گواز ینت انچیں ندارگے گندگا اتک کہ مردم حیال کت نہ کنت ۔ گاڑی سبک سبک ءَ کنزان، مری ءِ برزیں کوہ کہ گوں آزمان ءَ گپ کنگا اتاں ءُ انچو سبز اتنت انسان ءِ حیال ہم ادءَ شت نہ کنت اے چوواہے ءَ گندگ بوگا اتنت ما کہ اے ہنداں سربوتیں تہ ماجرانی تہا گار بوتاں، گاڑی گوں جمراں الوڑ بلوڑ بوت ۔

برزیں کوہانی سرا آ پریچ انچوش برزا گرگ ءَ اتنت ۔ گشئے مشین ءِ زورءَ آپ ریچگ بوگا انت ۔ کوہ ہمنچو برز تر بوت در چک ءُ دار گیش بوان اتنت ۔ چاریں نیمگا کوہ انت ، گاڑی ہزاراں فٹ برزءَ تچگا انت بلے تر اسانہ بیت کہ تو کوہ ءِ ٹَل ءَ ترگائے وہدے تو جہل ءَ چارے تر اسما بیت کہ چنچو برزی ءَ ئے ۔ کوہ ءِ سرا ہم مردماں لوگ بستگ راولپنڈی داں مری سڑک پکا انت بلے زیاد ہیں ہور ءُ برف رچگ ءِ سبب ءَ پرشتگ ۔ رنگ ءُ گورم ماں بہاراں یلہ اتنت ۔ زمین ءَ ہچ جوشیں ٹکے پشت نہ کپتگ کہ اودءَ کاہ نہ رستگ ۔ اے جاگہ سیل ءُ سواد ءِ لائق انت ءُ ہمیشا ادءَ روچے سدانی کساس ءَ سیلانی کاہنت ءُ سیل کن انت ۔ ما ، مری ءِ برز ءُ نامداریں کوہ سری بازار کہ جمرانی تہا گارات ، دو کلاک ءِ سفرءَ پد سر بوتیں ۔ اے کوہنیں مری ات ۔ پرنسپل ءِ گوشگ ات کہ یک شپے ہوٹل ءَ داریں چیا کہ مارا گیشتر وہد نوکیں مری ءَ گوازینگی انت ۔ جاگہ ءِ جست پرس کت بلے ہچ جاگہ نیست ات ۔ اے وہدءَ ملک ءِ زرداریں مردم ءُ دگہ ڈنی مردم مری ءِ سرسبز ءُ وشیں بازار ءِ سیل ءُ سواد ءَ کاہنت ۔ گرماگ ءَ وہدے سندھ ءُ پنجاب سک گرم بنت گڑا بازیں مردمے گوں وتی چک ءُ چوریاں ہمدا کاہنت ۔

ماراجاگہ وَ نہ رس ات بلے مئے سروک ءَ مارا چار کلاک ءِ موہ دات کہ تر ءُ تاب بکن ئے ءُ پدا واتر نوکیں مری ءَ روئیں ءُ شپ ءَ ایبٹ آباد ءَ سر بوگی انت ۔ نوکیں مری ءَ ہم مئے شپ ءِ گوازینگ ءِ ہچ بندوبست نیست ات ۔ ماسک بژنیگ اتیں کہ یک شپے ہم مری ءَ گوازینگ نہ بوت ۔ بچک ٹولی ٹولی بوت انت ءُ ہر کس اے کوہ ءُ پرآ کوہ ءِ سرا گوں جمراں لیب کنگا اتنت ۔ برے جمر چہ ما جہل بنت ءُ برے مارا وتی تہا گار کن انت ۔ مارا ہچ یقین نہ بوت کہ چی گندگا ایں ۔ جمرا نچو موہ کجا دینت کہ تو دل ءِ میل ءَ کوہ ءِ سراوش ءُ دلکشیں موسم ءَ ہوار بہ بئے ۔ جمراں گو ماشری نہ کت ءُ نہ اشت کہ وتی چاریں کلاکاں پہ الکاپی بگوازینیں ۔ جمرانی یکدم شلگ ءَ مارا ہچ موہ نہ رس ات کہ وتی گداں تر بوگا مئیلیں ۔ یکیں دمان ءَ گدمیچل بوتنت ءُ ما پہ تچگ گاڑی ءِ نیمگا شتیں ۔ آپ چہ کوہ سراں جہلا ددیم پہ شیپاں روگا ات ۔ برزءَ شیپ نیست ءُ اگس ما برزا بوتین ایں گڑا داں دو کلاک شیپاں گٹ بوتگ اتیں ۔ مارا سردی ءَ جت ۔ ہورتم اتگ ات بلے جمر کجا روانت ، ہما وڑ کہ پیسرا بوتگ انت انگت ہماوڑ اتنت ۔ درتیں سنگت گاڑی ءِ تہا نشت انت ءُ گداش بدل کت انت ۔ مئے دو کلاک انگت است ات ۔ ما مری ءِ گونڈ ءُ بلے جلوہ داریں بازار کہ وشرنگ ءُ وش پوشاکیں مردمانی دوار انت ، سیل ءَ شتیں ۔ اے گونڈیں بازار وش پوشاک ءُ وشرنگیں مردماں انچو جلوہ دار کتگ کہ گشئے گوں موسم ءَ ہمدپ انت ءُ ایشی بابت ءَ نبیسگ ءُ قلم جواب دنت ۔ انچو گوشگ بوت کہ اگاں جنت ءِ حیال است ، گڑا امروز ءَ مثل ءِ مری ۔ چاریں کلاک ما سہی نہ بوتیں کہ گوست انت ۔ نیمروچ ءِ دو بج ات ءُ مارا دیم پہ نوکیں مری ءَ روگی ات ۔ پرنسپل ءَ گوشت کہ ورگ ہمداوریں ، نوکیں مری ءَ شری ءِ سراورگ دست نہ کپیت ۔ داں ورگ کہ وارت سے بج بوت ۔ نوں پرنسپل ءَ گوشت کہ ما نوکیں مری ءَ شت نہ بئیں ، چیا کہ چو ما ایبٹ آباد ءَ شت نہ کنیں ۔ اگاں ما مہلہ ایبٹ آباد ءِ نیمگا رہادگ مہ بئیں گڑا ایوبیہ ءِ تاریخی جاگہ ءَ دیست نہ کنیں ۔ ایبٹ آباد ءِ واستا شپ ءِ سفر شرنہ انت چیا کہ راہے شرنہ انت ۔ مئے پروگرام بدل بوت ءُ نوکیں مری ءِ بدل ءَ ایبٹ آباد ءَ روگ ءِ پیسلہ کنگ بوت ۔

☆☆☆

راھانی ڈنگر

نزیر آصف

یک درویش صفتیں شپانکے ءَ یک مزنیں رمگے گون ات ءُ دیم پہ مراد ءُ واھگانی منزل ءَ رہادگ ات ۔ ہما منزل ءَ کہ اود ءِ کوش امن ءُ ایمنی ءِ بہ بنت، جمبر سراں ساہیل ءُ ساچان بہ بنت، کپوتانی وشیں ٹوٹو بہ بنت، کوہی گر ءُ سرتلاں آہوگ ءُ کرگشک چہ صیاد ءِ بیم ءُ ترس ءَ آزات بہ بنت، واری ءُ نیزگاری ءُ چمداری پہ ہچ کس ءَ مہ بیت۔

گوں ہے ھل ءُ واھگاں برے گوں زیمراں، برے گوں نالگاں، برے پہ ارسیگیں چماں ءُ برے دردیگیں دل ءِ وتی واہانی منزل ءَ رمگ ءَ اے دیم ءُ آ دیم سردیان ءَ روان ءُ گاماں جنان ات۔ رمگ ءَ یکجاہ ءُ مچ کنگا ات۔ دانکہ آ گسر ءُ گار ءُ بیگواہ مہ بیت۔ رسترے ءِ ہر جان ءُ بدواہ ءِ وڑالیگ مہ بیت۔

ہے راہ ءَ روان ات کہ آئی ءِ پاد ماں ڈنگرے ءَ اڑت ءُ آ کپگی بوت۔ آئی ءَ جہل ءَ چارت داں ڈنگر ءَ آئی ءِ پاد چہما کتگ ءُ آئی ءِ پادے ہم تل جتگ۔ بلے چوں کہ آئی ءَ دورشاد ءُ ایمنی ءِ ہلک ءَ روگی ات آئی ءَ اے درتہ پچی ءُ پاد ءِ ٹپان ءَ نہ مارات ءُ دل قہر نہ بوت۔ پرچا کہ آئی ءِ ذہن ءُ دل ءُ دماغ ءِ تو کا یک انچیں گرانمل ءُ مہگونگیں عہدی بانورے ءِ حیال ءُ دروشم ات کہ آ پہ زند ءِ روچاں ڈولداریں روچ ءِ ءُ زند ءِ تہاریں شپاں پرمہریں ماہ ءُ ماہکانے ات۔

ہے راہ ءِ سراکمے دیمترا یک لٹے کپتگ ات۔ ہے دل پھکیں شپانک ءَ ہے ہشکیں لٹ ءَ راچت ءُ برز ءَ چست کت ہے نیت ءَ کہ اے لٹ منی رمگ ءِ سر دیگ ءُ مچ کنگا منارا کاردنت۔ بلے آ بے یال بوت کہ کمو ساری ہے لٹ ءِ پاتلکیں ءُ شاپتکیں ڈنگراں آئی ءِ شلوارتل جتگ ات کہ آ برھنگ بہ بیت ءُ آئی ءِ پادتل جتگ ات کہ آ پہ منزل ءَ سرمہ بیت۔ بلے آئی ءَ نہ زانت کہ اے لٹ پرائی ءَ رمگ سرنہ دنت ءُ مچ نہ کنت۔ بلکیں آئی ءِ رمگ ءَ ذرگاں ذرگاں ءُ گار ءُ بیگواہ کنائیں ایت۔ ہے لٹ ءَ ہرچ دیم ءَ رمگ ءَ رامنڈ ءُ کور ءُ ٹپی کت۔ رمگ ءِ دل ءَ یک انچیں ترس ءُ بیم ءُ وہم دورئے دات کہ آہاں چہ وتی سانگ ءَ ترس ات۔ آئی ءَ ہے ترس آہانی دل ءَ دوردات

کہ اگاں شما گوں اے شپانک ءَ شُت ءِ شمے مرگ ءُ واری ءُ چمداری المی اِنت ۔ مناوتی رہشون بہ لیک اِت ۔ منا بُرزءَ برے ۔ پرچا کہ اے جنگل ءِ اصلی وارث ءُ واجہ مناں ایندگہ شمارا گار کنت ۔ من شمارا آباد ءُ شاداں کناں بلے پہ ہماروچ ءَ صبر کن اِت ۔ پرچا کہ دانکہ آس گوار یں لوار ءُ تبد سرمہ کناں ءُ دنیا مہ سچیت ءُ سیاہ سیڈ مہ بیت ۔ کہور گورونڈ ءُ سرسبز ءُ شاداب نہ بنت ۔ بلے صبر بکن ئے ءُ آس گوار یں لوار ءُ تبد ءَ مہ مرات ۔

بیچارگیں شپانک ءَ نزانت کہ اے لٹ پرائی ءَ موسیٰ ءِ عصا نہ بیت ءُ پرآئی ءَ راہے نہ کشیت ءُ منزلے ءَ سر نہ کنت بلکیں اے کچل آئی ءِ دستاں آزگ ءُ زیم کنت ءُ ایشی ءِ کنگ آئی ءِ پچاں دِرّانت بلے بیچارگیں شپانک ءِ ایمان ءُ نیت پہک ات آئی ءَ نزانت کہ مرچی نیکی ءِ بدل بدی ءُ شرّی ءِ بدل شرّی انت ۔ کوّ اساں گوشتگ کہ ایشی ءِ ھیل ءُ عادت بدی انت ۔ ایشی ءَ را شرّی ءُ نیکی ہچبر دوست نہ بیت ۔ بہار ءِ دامن ءَ بہ بیت ، جمر ءُ نود ءُ ساچانانی امبازاں بہ بیت بلے انگت آ گیمر یت ءُ ویران بیت بلے لوار ءُ تبد ، دوزہی شپکاں گوں سر بکنت ہر دہل ءُ درچک سچیت ءُ بے معنا بیت بیدے یکّیں درچک ءَ کہ ہمے موسم ءَ چو جوسری سول ءَ بیت ۔ وہدے کہ فصل ءُ دہل ، زید ءُ کچر ، درچک ءُ دار سیہ سیڈ بنت ہمے رجالانانی وہد ءُ نوبتاں اے گورونڈ بیت ۔

اے درچک ءَ وشیں وہد ءُ باریگ نصیب ءَ نیست ۔ رجالانی نوبتاں ہم اے تش ءُ تپرانی دیمپاں انت دگہ علتے ایش انت کہ ایشی ءِ بنڈ ءُ شاہ کوک ءُ پچ انت ۔ دارجنیں مرگ مدام آئی ءِ کوکاں چنڈانت لگو آئی ءِ کوکانی دپاں نندانت آئی ءَ اے سک دوست بنت موسمانی سرد ءُ گرمیں ساعتاں آ ہمیشاں وتی بدن ءِ تہا جاگہ دنت ۔ منافقیں ، دروگ بندیں ءُ بہتام بندیں مٹو کہ آئی ءِ آوازاں کش انت آئی ءِ دوستناکیں یارانت ۔ آئی ءَ گتو ہمے علت ءَ دوست بنت کہ آ انسانی جون ورانت ۔ براتی ءُ تپاکی ءِ جون وار، ملک مردمی ءِ جون وار، غیرتانی جون وار آئی ءِ جتی دوست ءُ ہمراہ انت بلے بگند شپانک ءِ دل پہکی ءَ کہ اینچو علت ءَ ابید آ ہمے کہور ءِ لٹ ءَ چنت ءُ دست ءَ کنت ۔ ہمے لٹ چوزوم ءَ آئی ءِ دستاں دجیت داں کہ آ دستاں وتی ہچ کار ءَ کارمرز کت مہ کنت ، اوُرت ءُ شنکاں بڈ ءَ بست مہ کنت ۔ برے شپانک ءِ پاداں مان اڑیت کہ آ منزلے ءَ سر بوت مہ کنت ۔ برے آئی ءِ پوشاکاں تل تل کنت کہ آ برھنگ بہ بیت ءُ دیم پہ مرادانی منزل ءَ رہادگ بوت مہ کنت چیا کہ شپانک ءِ سوب مندی آئی ءِ گاری انت ۔ چیا کہ آئی ءِ نیت ہمے حبر ءَ آسیگ انت کہ وہدے ایندگہ تو امیں درچک تبد ءُ لوار ءِ آماچ بنت آ گوں وتی گورونڈیں بالاد ءَ بمانیت بلے آئی ءَ وتی بدیں نیت ءِ دراہیں نشانی گون انت ۔ برے نپت ءُ بیرانی آماچ بیت ، برے ہار ءُ ہیروپ آئی ءَ مرزنت ، برے تپر آئی ءِ شان ءَ ہزار بہر ءَ کنت ۔

مئے چاگرد

عبداللہ بلوچ

مئے میتگ ءَ یک جنین آدمے کہ آئی ءِ نام ماروات ۔ باز لائق ءُ تمردیں جنین آدمے ات ہرکسی غم ءُ دردءَ گوں ات کسے بیران بوتیں آ درستاں چہ پیسر ہمودا ات ۔ ماروءَ میتگ ءِ تہا ہرکسی حال معلوم ات ۔ یکروچے من چہ لوگ ءَ درکپتگاں دیم پہ بازارءَ روگا اتاں کہ نیم راہ ءَ من گوں آئی ءَ ڈیک وارت آئی ءَ وتی نماسگ گون ات آئی ءِ سر حون ات ۔ گوں ماروءَ دراہ ءُ جوڑی ءَ پد جست کت ''ماسی حیران اتوکجا روگا ئے ، تئی نماسگ ءِ سرچیا حون انت ۔ '' واجہ گپّ ہمیش انت کہ منی نماسگ ءَ را سیٹھ فیضان ءِ چک ءَ جتگ ، چُک انت وت ماں وت ءَ لیب کنت پدا مڑانت ۔ اے گونڈوانی عادت انت ۔ بلے اے رندی سیٹھ ءِ زہگ ءَ منی نماسگ ءِ سراسنگ ءَ جتگ من ڈاکٹرءِ گورا پٹی کنائیتگ نوں من پہ سیٹھ ءِ لوگ ءَ کہ دیمترا تئی زہگ چوش مہ کنت ۔

ہمے پیا باز وہدءَ رند من یکروچے پدا گوں ماروءَ ڈیک وارت ۔ ''بدئے حالاں چوں بوت تئی ہما کیس'' ۔ من چہ ماروءَ پرس ات ۔ گیاں مکن ابا من کہ وتی گلگ سیٹھ ءِ لوگ ءَ برت گڑا فیصاں ءِ لوگبانک ءَ منا چوگدئیگ ءَ ششت ، دنیاءِ زاہ ءُ بداش دات انت ۔ من گوں نا امتیں دلے وتی لوگ ءَ اتکاں ، من کہ لوگ ءَ پُترتاں دو پلوس اتک منی نماسگ ءُ زاماس برت ءُ تھانہ ءَ بندکنگ بوت انت ، منی نشار گلی ءُ مستریں جنک کیگد دوئیناں منا گٹ ءُ لوپ کرت ءُ گریوگا لگّ اتنت ، من آہان ءَ تسلا دات ءُ گوشت : ''ملک ءَ را حکومت است ، من وتی میرءُ معتبرانی کرّا رواں آہان ءَ وتی حالاں دیاں ۔ آ الم چیزے نہ چیزے کن انت ۔ ہمے ساعت ءَ من پہ وتی لیڈراں شتوں لیڈر ردیم پہ تھانہ ءَ شت انت ۔

تھانہ ءَ تھانہ دارءِ کوٹی ءِ تہا دوئیں لوٹائینگ بوت انت ۔ کمیں حاموشی ءَ رند تھانہ دارءَ دیم منی زامات ءُ نماسگ ءَ کرت ءُ گوشت انت یے'' منا پنجہ کارے نیارے منی نام تھانہ دارنکری انت اگاں پنجہ نیارے گڑا شرّ ی ءَ بزان منی نماسگ ءَ دیم گوں تھاندارءَ کت ءُ گوشت'' واجہ من تراشرّ ی ءَ زاناں تو دوشی کریم بخش ءِ ہوٹل ءِ دیما نشتگ اتے رہگوزیں مہلوک ءَ زاہ ءُ بدکنگا اتے لیڈرانی اینگو آنگو کت ۔ من زامات ءُ نماسگ کش اتاں راہ نیم ءَ لیڈراں وتی دیم منی زامات ءُ نماسگ ءَ کرت ءُ درائینت'' واجہ مئے بہر ءَ بدئے کہ ما بے بہر ءَ پہ کس ءَ دوگام نہ جنیں ۔ منی زامات ءَ گریت کہ منی کرّ ءَ زرّ نیست ۔ لیڈراں گوشت شرانت تئی کرءَ اگاں زرّ نیست گڑا تحصیل ءَ بندبہ بے پتوشرترانت ۔ واجہ ہمے وڑا اے شدلا پیں لیڈراں منی زامات ءُ نماسگ تحصیل ءَ برت ءُ بندکت انت ۔ نوں واجہ منا تہنا حداءِ جندانت ۔ رندءَ یکّے ءَ سوج دات کہ تو چوکن تو برو نیوی ءِ کمانڈرءِ کرّ ءَ آ تئی کارءَ الم کنت ۔ واجہ من وتی شال سرءَ کت ءُ دیم پہ نیوی ءِ کیمپ ءَ ۔ گیٹ ءَ چہ ڈن یک مردکے اوشتاتگ ات آئی ءَ منا دیست تہ گوشتے'' ماسی تم یہاں کیوں؟ من گوشت ابا من کیوں میوں نزاناں منا گوں تئی کمانڈرءَ وتی گپ جنگی انت ۔ آ سر پدنہ بوت ءُ کش ءَ اوشتاتگیں مردے ءَ را توارئے جت ۔ آمرد گوں من بلوچی ءَ گپ ءَ لگ ات وتی درستیں حال من مردءَ را دات انت پدا آئی ءَ درستیں ھبر کمانڈرءَ گوشت انت ۔ ساعتے ءَ رند آمرد واتراتک منا گوشتے واجہ گوشیت تو برو من وت تئی زامات ءُ نماسگ ءَ را لوگ ءَ سرکناں ۔ من انگت لوگ ءَ سرنہ بوتگ اتاں کہ کمانڈر گوں منی زامات ءُ چک ءَ لوگ ءَ سربوتگ ات انت ۔ ہما واجہ کہ گوں من بلوچی ءَ گپ جتگ ات ئے ، منا توار کت ءُ گوشتئے'' من زاناں تئی کرا زرنیست بلے تو منا چنڈے زمین بدئے من سک وش باں ۔

☆☆☆

دیدارءِ واہگ

جلیل فیض

تیاب ءِ دپ ءَ نشتگاں، منی چم چول کہ کاینت تیاب ءِ دپ ءَ ءُ پدا تیاب ءِ امبازاں واتر ہمراہی کن انت۔ سوریں گواتے کہ چہ تیاب ءَ کشیت وتی انداز ءَ جاگہے دیاں وتی باتن ءَ گارباں بچ ءُ نالگیں ءُ نالگیں کہ گوات ءِ دامن ءَ ناچ ءَ انت مناتئی یاتاں پریشت۔ سی ءُ پنچ سال چہ آروچاں گوستگ، نزاناں کجائے ءُ چی کنگائے؟ بلکیں تو سیر کتگ؟ چنت چُک تراست؟ کئے ہم تو آ گوسگیں وہدءِ ترانگاں کپتگ ئے یااناں؟ بلے من آتہلیں روچ بے یال کتگ انت ءُ ناترا، تو چونیں پاک ءُ پارسائیں جنکے ات ئے۔ من نہ لوٹاں آگوسگیں روچانی یاتاں پرّام بہ کناں۔ بلے نی زندءِ گڑی روچاں گوازینگایاں ءُ تواوں پیری ءِ بندات ئے۔ ہمے لوٹاں بہ گوشاں کہ پرچا چہ وتا ترا دیر کت ءُ چہ ترا ہمے لوٹاں کہ منا بہ بکش ئے بلکیں ہمے حیال کنئے چہ مہر ءُ محبت ءَ سر گوستگاں، بلے اناں، ہرچی کت پہ ترا، آئندگ ءَ وتی جن ءُ شہ چُک کہ منا سک دوست انت زمستان ءِ گڑی روچ اتنت اتکے منی کارگس ءَ کہ کار بہ کنئے چیزے ماہ ہم کار بیت ایں بیدا ایشی ءَ کہ یکدومی ءِ بابت ءَ گپے بہ کنیں تو پہ من ءَ یک دوست ءُ شریں ہمکارے ات ئے مہروان ءُ دگہ بازیں شریں کہ یک ہم کارے ءَ بیگ لوٹ اتگ اتاں تئی تہا آ دراہ شرّی است اتنت ءُ من ہمے چیز لوٹ اتگ۔ من ہمے حیال کتگ کہ بلکیں من اوں پہ ترا یک شرّیں کارمسترے آں بے حال چہ ہر چیز ءَ..... بہارا تک ءُ من کئے روچ ءِ واستا گوں وتی جن ءُ چکّاں شہر ءَ چہ ڈن شتاں وہدے واتر بیتاں یک نمدی ے وتی کار ءِ ٹیبل ءِ سرا دیست کہ ایرات آ تو ایر کتگ ات پہ منا تو نبشتہ کتگ ات ''واجہ.... من چد ءُ گیشتر اے شہر ءَ نشت نہ کناں پمے ہاترا من وتی شہر ءَ پدا روگایاں منا بہ بکش...'' ءُ من سک حیران بیتاں چہ وتا اے کار ءِ متلب جست کت بلے منی سرچ ءَ پر نہ بیگ ءَ انت۔ تئی گوہار ءِ لوگ ءَ شتاں کہ تو آہاں گوں ہمے لوگ ءَ ات ئے تئی گوہار ءَ گوشت کہ روگا پیسر تو سک گریتگ۔ ءُ چہ منا جست کت تو پرچا شتگ ئے لہتیں پچگ گوستگ ات من اوں بے یال چہ وتی کار ءُ روزگار ءَ گرپتاراتاں۔ تئی زامات اتک کہ منا بگند یت، اتک منی کرا گشتے کہ دو چٹگ انت تو ورگ نہ ورگائے بیت کنت من گوں ترا سیر بکناں۔ باور کن اگاں منا شریں جنین ءُ مہروانیں چک مہ بیتیں من ترا گوں سیر کتگ ات۔ ترا گوں من مہر است ات بلے من نہ لوٹ اتگ ات وتا، ترا ءُ چکّاں بزگ بکناں ءُ پہ تئی عشق ءِ ہاترا تئی وڑیں مہربانیں، وتی جنین ءِ ہمیں دل سیاپے ءَ دغا بدیاں ءُ پہ عمرے ءَ درستاں بد بہت بکناں۔ نزانتگ چی بکناں۔ چہ تئی زامات ءَ دزبندی اوں کت کہ ترا منی گورا بیاریت۔ آئی ءَ من ات ءُ شت۔ چیزے روچ ءَ رند تو اتک ئے نزان ئے تئی ھال ءِ سرا چچو دل اوں ستک۔ بے آسریں عشق ءَ دچار

ہیتگ ات ئے عشق ے کہ مئے درستانی زندگی تباہ ے کتگ اتاں۔ چہ ترا لوٹ ات کہ کے وہدءَ ڈنّ ءَ روس جاہے نندیں۔ شتیں اھوتیں جاہے ءُ نشتیں ءُ من ترا گوشت کہ من گوں ترا اسیر کت نہ کناں من گوشت کہ اے مہر ءُ عشق دراہ دروگ انت ءُ دگہ ہزار جوشیں بدیں گپ چہ وتا ترا گوشت تو ہما دمان ءَ پاداتک ئے ءُ گوں ارسی ایں چماں منا گڈی برءَ چار ات ءُ شت ئے۔ ہمے سہت ءَ گشئے آسے منی جان ءَ روک بیت بلے حدا زانت من ہمیشکا اے گپ کتاں داں تو گوں منا کینگ بدارئے ہمے وہدءَ من اندرءَ سچگ ءَ اتاں منا وتی بے رحمی ءِ سرا یقین نہ بیگا ات۔ من نزاناں تو باریں اے نمدی ءَ وان ئے یا نہ؟ اگاں تو ونت ہمے بزان کہ من ہچبر ترا پراموش نہ کتگ۔ انگت سی ءُ پنچ سال گوزگ ءَ رنداوں من وتا بخش ات نہ کتگ بلے یقین بکن من بدیں مردے نہ ہیتگاں ءُ نیاں۔ تو ہر جاگہے ہرچی کنگا ئے منی دزبندی ہمیش انت کہ منا بہ بخش۔ باور کن دراہیں عمر منی واہگ ءُ امیت ہمے ہیتگ کہ یکبرے ءُ بس یکبرے ترا ابگنداں ءُ تئی دیدار منا نصیب بہ بیت۔

☆☆☆

تہاری ءُ رژن

ندیم بیوس

واب ءَ منا چہ رژنائی ءَ درکت ءَ تہاری ءِ گیاب ءَ سرکت۔ تہاری ءِ سر بونڑءُ بانڑات۔ ٹیلگ سیاہیں اشکراتاں۔ ءُ چوئیں گرک ءِ پیاءُ بالادے چو سیاہ گوات ءَ، آ چوپر ءِ وڑا لیٹ لیٹوکی ورگا ات منی شکم ءِ تہا کم کم ءَ آئی منی تیوگیں بالاد ءِ سرا مانشانت۔ ہر نیمگا تہاری تہارات۔ ہچ میم نہ بوگا ات۔ سبک سبک رژنائی چو گروک ءُ شہم دیگ ءَ ات۔ منی چم ہچ ءُ بند بوگا اتاں۔

پدا مناں ہچ سمانہ بوت نوں من سیاہ تہاریں جنگلے ءَ سر سر جنان وتاں ءُ تہاری ءَ منی دست گپتگ ات ءُ مناں ژپان ءُ گران ات۔ مناں وڑ وڑیں ڈولداریں ندارگ پیشدارگ ءَ ات۔ منی دلوشی ءِ ہاترا منی ہر تمناءُ واہگاناں سرجم کنگا ات۔ آمنا ہمے سکین ءَ دیگ ءَ ات کہ منی سکیں مزنیں دوست ءُ شریں ہمراہے ءُ من اوں ہمے مارگ ءَ اتاں۔ آمنا انچیں راہاں برگا ات کہ آراہانی سرا منزل ءَ سر نہ بئیں۔ گڑی ءَ آئی ءَ منا شردءُ مین یے ءَ دوردات۔ اے شردءُ مین ءِ تہا منی پادمین اتاں۔ من درآیگ ءِ جہد ءُ کوشست کنگ ءَ اتوں۔ بلے من درآیگ ءَ نہ اتوں! من وتی کش ءُ کرءَ چارت کہ منی آ دوست کج انت کہ منی ہمراہ ات۔ منی رہشون انت، من سک بے تاہیر ءُ ملور اتوں۔ پر چا کہ من آئی ءَ راگندگ ءَ نہ اتاں۔ نوں اگاں من گندگ ءَ اتوں گڑا تنہا ہمے شردءُ مین ءَ کہ من آئی ءِ تہا پس اتگ اتاں۔ انچو گوشئے رژنائی ءُ شہم دات ہر نیمگا رژنائی تالان بوت۔ آئی ءَ منا را دست ءَ گپت ءُ چہ ے شردءُ مین ءَ درکت۔ منارا ٹوہینت روچ ءِ گرمی ءَ من وتی چماناں ہچ کت روچ دراتگ ات جڑ کگات۔ ہر نیمگا رژنائی شنگ ءُ تالان ات۔ ☆☆☆

استال

احمد فراق

ساہیں فجرات، بام ءِ استال ءَ ہم درائی داتگ ات۔ گرماگ ءِ کوش میزان میزان ءَ کشگا ات ءُ تاہیر دیگ ءَ ات ءُ من وتی نپاد ءِ سرا دراج اتوں۔ انا گہ یک توارے منی گوشاں کپت کہ آسک دورات بلے میزان میزان ءَ نزیک آہاں بوت۔ من مارات کہ توار چہ آزمان ءِ نیمگا پیداک انت۔ من وتی چم چست کتنت ءُ برزا چارات کہ یک استالے چو تیر ءَ ستگ دیم پہ زمین ءَ پیداک انت۔ دیرنہ گوست کہ ہمے استال مئے لوگ ءِ قبلہی پٹ ءَ کپت۔ من سک ابکہ حیران بوتوں ءُ دل ءَ جیڑات اے چونیں عذابے کہ استال زمین ءَ ایر آہگا انت۔ من چہ وتی نپاد ءِ سرا پاداتکوں گشادگشا دیم پہ قبلہی پٹ ءَ شتوں۔

من وہدے قبلہی پٹ ءَ رستوں تہ سک حیران بوتوں کہ اے استال برز ءَ درپشوکیں چیزے گندگا کیت۔ بلے جہل ءَ گوشئے مزنیں کاشی یے ءِ پیاانت آئی ءَ چو تہتگ ءِ ہمیں چیزے ہم پرات۔ انا گہ من دیست کہ تہتگ پچ بوگا انت۔ من وتا یک بانڈے ءِ پشت ءَ اندیم کت۔

تہتگ پچ بوت آئی تہا دو آسن ءِ مردم دراتک۔ آوت ماں وت گپ ءَ اتنت۔ اولی ءَ درائینت۔ ''اڑے ہمے ہلک ءِ چیزے، کہ آئی ءَ مردم گوشنت۔''

دومی ءَ پسہ دات۔ ''ہو ہمیش انت کہ آواجہ حدا ءَ چہ درستاں شرپدار کتگ انت۔ بلے ایشاں عجبیں عادتے گون انت اے وتی براتانی حوناں وت چونس انت۔''

''وتی براتاں وت زاناں بلے نوں اے مردم مئے رند ءَ کپتگ انت ءُ مئے ہلک ءَ آہگ ءِ کوشست کنگ ءَ انت۔''

''ہو اڑے اے مئے ماتیں سرزمین ءَ ہم چو اوگانستان ءُ عراق ءِ پیاکن انت۔''

انا گہ یکے ءِ چم منا کپت انت ءُ درائینت ئے۔ ''اڑے ہمے مرداں مئے ہلک ءَ انگر کنگ لوٹاں، بگرات ایشی ءَ'' من درائینت۔ منی گناہ ءُ میارچی انت۔ یکے ءَ پسہ دات'' شمے ہلک ءَ چہ یک گاڑی یے مئے ہلک ءَ سر بوتگ نوں شمارا چہ مئے سرزمین مرنخ ءَ پچ گرگ لوٹ ئے۔''

دومی ءَ گوشت'' ایشی ءَ مئے طشتری ءِ تو کامان بکن ئے۔'' من ہمنچک گنداں کہ ایشاں منا گپت ءُ ہمے استال ءِ تہاماں کت۔ انچو من چہ واب ءَ پچ لرزاتوں۔

☆☆☆

حقیقت

ابراھیم معیار

زمستان ءِ موسم ات سک سرد ات منی زندءَ چوشیں سردی بھہ نہ بوتگ من نزاناں اے چونیں سردی یے اتگگ کہ ڈنّ ءَ درآ ہگ نہ بیت بیگاہ ءِ وہدات من کوٹ گورءَ کت دیم پہ باگ ءِ نیمگا سیل ءُ سواد ءَ در کپتاں۔ من باگ ءِ سراسر بوتاں چاراں منی پت ءُ ناکو شمبے گلہ آنی تو ماں چنڈگ ءُ ریول کنگا انت۔ ایشاں توم چنڈا تاں مگرب بوت ءُ ایشاں کاربس کت ءُ گشتے انّی شپ انت گوات شیک شیک ءَ کشگا انت انّی آپ دیگ نہ بیت، ہرچی بیت باندا سہب ءَ۔ سہب ءَ من مہلہ پاداتک، چاہ ءُ نان وارت، منی پت ءَ گوشت کہ تو بُر و ناکو رحمت ءِ چاہ ءُ ناناں بہ بر۔ من گران بوت ءُ دیم پہ ناکو رحمت ءِ لوگ ءَ، من چاراں صمد ءَ کُئیس یے مانپوشتگ ءُ آس ءِ سرا مونزارگ ءَ ات۔ من گوشت کہ ناکو رحمت ءِ چاہ ءُ ناناں منا بدے من برانیں گوں۔ من ورگ زرتاں ءُ جہلا دبیتاں۔ تاں بازارءَ گوستاں چاراں گوات شیک شیک ءَ کشگا انت گڑا من وتی چادرءَ رازرت ءُ وتی گوشاں پتات ءُ جہلا دبوتاں چاراں یکے کہدہ شیرجان انت یکے ناکو رحمت انت ءُ یکے غلام سٹاوٹ انت۔ کہدہ شیرجان ءَ گوشت کہ چاھاں ایرکن بیا انجن ءَ چالو کنئے۔ ما انجن چالو کت ءُ مردم شتاں لوگ ءَ نان ءُ چاہ ءِ ورگ ءَ، منی پت ءَ منا گوشت کہ تو بروگلہ آں پانگ بی۔ من آپ ءَ جیلا دکناں کایاں۔ من ہے شوم، وتی پیریں پت ءِ گپ نہ زرت۔ منی پت شُت مردم شتاں لوگاں، انجن ءِ سرا کس نیست ات گڑا من گران بیتاں شتاں انجن ءِ سرا، یک ڈگبے زرت کموآئل مان کت ءُ لوبری ءَ مان کنگ ءَ لگ اتاں، منی چادرءِ لمب پتات ءُ منا ژہگ ءَ دورئے دات۔ من ہے گوشت کہ ''اللہ من مرتاں'' دوبارءَ منا گپّ ءِ وارے نہ دات منی گُٹ ئے ہشک کت۔ من وتی دل ءَ گوشت اِن چرے دنیاءَ شتاں۔ بزاں چادر منی گوش ءِ بُن ءَ سک زورورگا انت سہتے ءَ رند چادر منی گٹ ءَ چہ لکشت من پشتی نیمگا کپتاں۔ جلدی جلدی پاداتکاں دیم پہ لوگ ءِ نیمگا، لوگ ءِ دپ ءَ اوشتاتاں ءُ تلوسگ ءَ لگ اتاں مرد ماں دیست حیران ءُ ابکہ بوتاں منا گوشت اش تراچے بیتگ تئی گوش یے گون نہ انت۔ من گوشت منا انجن ءَ کپتگ منی گوش انجن ءَ دیر کتگ۔ گڑا صمد ءَ منی دست ءَ گپت ءُ اتک انجن ءِ سرا چارات گوش کپتگ ات صمد ءَ گوش چت ءُ کہدہ شیرجان ءَ گوشت جلدی برئے ڈاکٹر ظفر ءِ گورءَ۔ صمد ءَ منی دست گپت ءُ دیم پہ میتگ ءِ نیمگا پیداک اتیں چاراں منی سنگت نعیم عابد ءَ یک پلچ ے بڈّ ءَ، ءُ پس یے گون انت روگا انت۔ نعیم ءَ مارا دیست ہما گورءَ تابے کت ءُ شت آئی ءَ گوشت بلکیں صمد، ابراہیم ءَ کارے ءَ برگا انت گندایت منا بارت گوں۔ ما اتکیں ناکو ولی محمد ءِ لوگانی کرّ ءَ رست ایں صمد ءَ گوشت کہ شیردل جلدی موٹر سائیکل ءَ کش ایشی ءِ گوش انجن ءَ دیر کتگ، ڈاکٹر ءَ رویں۔ شیردل ءَ موٹر سائیکل چالو کت صمد ءَ منا گُٹ ءَ داشت ماوہدے ہسپتال ءَ سر بوتیں چاراں میجر ءِ مات شاروزاہر انت۔ شارو ءَ منی گوش دیست، جت ئے چیلو گے ءُ ڈن ءَ دراتک۔ ڈاکٹر ظفر ءَ منی گوش دیست درہگ ءَ لگ ات۔ گوشت ئے ایشی ءَ جلدی برئے تربت ءَ، منی دست ءَ نہ بیت۔ ماپدا موٹر سائیکل ءَ سوار بوتیں اتکیں میتگ ءَ رست ایں۔ ہر یک جنین ے بہ تچ ءُ بیا اے سجہیں جنین ءُ گونڈ واں منا انگرءَ

کتگ ات من دل ءَ گوشت "یااللہ! اے چونیں مصیبت یے مئے سراتو دوردات ۔ اے سجہیں جیناں منا انگر کتگ ءُ کوکار ءُ وائی ئے پرانت ئے صمد ءَ وتی گاڑی چالو کت من سیٹ ءَ سوار بوتاں کہدہ شیر جان منی گُور ءَ نشت گاڑی ءِ پشت ءِ مردم منی پت ات نا کو حبیب ات سرآمد ساحر ات شیر دل جت ات ۔ ماگراں بوتیں اے سرگیں کوہانی تہا وہدے ما میرانی گورم ءِ کور ءِ سرا سر بوتیں چاراں گرۡانی تہا یک گاڑی یے اوشتاتگ ءُ لیہتیں سپاہیگ روڑ ءِ لمب ءَ اوشتاتگ ءُ مئے گاڑی ءَ دست دیگا انت ۔ کہدہ شیر جان ءَ گوشت مہ اوشت گڑا صمد نہ اوشتات ۔ یک سپاہیگے ءَ مئے گاڑی ءَ دو تیر جت ۔ تیراں گاڑی ٹنگ کت ءُ لگ ات سرآمد ءِ پاد ءِ ران ءَ ۔ سرآمد ءَ گوشت "اللہ من مرتاں" ما، سرآمد ءِ گپ ءِ اشکنگ ءَ گوں گاڑی داشت ۔ کہدہ شیر جان ءَ درائینت ہاں تو مئے گاڑی جت ۔ گوشت ئے شمے گاڑی ءَ کاغذات نیست ۔ مئے گاڑی ءَ کاغذات نیست تو مارا تیر جن ئے ۔ گوشت ئے تیر شمارا نہ لگت انگاں آئی پاد بس ٹپّی کتگ ۔ کہدہ شیر جان ءَ گوشت مارا مریض یے گوں بوتگ مانہ اوشتاتگیں ۔ گوشت ئے گڑا منا معاف بکن ات ایشانی گُور ءَ ما اجازت گپت اتکیں تربت ءَ بلوچ ہسپتال ءَ سر بوتیں ۔ کہدہ شیر جان ءَ درائینت کہ مئے گونڈو ءِ گوش انجن ءَ دیر کتگ تو ایشی ءِ گوش ءَ وڑے ناوڑے بکن ۔ گڑا ڈاکٹر ءَ درائینت کہ گوش نی پر نہ بیت گوش ءِ واستا توری کراچی ءَ مرو ۔ گڑا ڈاکٹر ءَ منا تہت ءِ سرا واپینت ءُ آدگہ ڈاکٹرے توار کتاں سجہیں ڈاکٹر یکجاہ بوتاں ایشاں یک مشورہ جوڑ کت کہ ایشی ءِ گوش ءَ کجام وڑا بہ کنیں ۔ منی گوش ءِ چپّ ءُ چاگرد ءَ سوچن جت اش ءُ منی گوش ءِ واب ترینت ءُ گسگ (ٹانکہ) کت بلاہیں پٹی یے منی سر ءِ پتات ءُ مارا یک کوٹی یے ءِ تہا نادینت ۔ گوشت اش کہ گونڈو ءَ من داخل کناں ۔ منا کوٹی ءِ تہا تہت ءِ سرا واپینت ءُ گلوکوزے منی دست ءِ دات منی گوش ءِ درد ءُ دور کمّو آرام تر بوتاں گڑا اندگہ سہب ءِ سرا صمد ءُ منی پت ءُ ناکو حبیب ءُ سرآمد میتگ ءَ شتاں ۔ اد ءِ مردم تہنا من ءُ شیر دل اتیں ۔ اندگہ سہب ءَ گونڈیں عیدات اے ہسپتال بند بوتاں ادءَ کس نیست ات تہنا اد ءِ مردم ما اتیں ۔ ماچو گنگ ءُ کور ءَ ہمے کوٹی ءِ تو کا کپتگ اتاں ورگ ءُ مرگ شیر دل ءَ بازار ءَ زُرت ءُ آورت ءُ ما ادءَ وارت ، من کجا ورگی اتاں چادر ءَ منی گُٹ چوش نہ کتگ ات کہ من ورگ بوراں یک پنّے آپ حرام بات گُٹ ءَ ۔ شت ۔ درمان ءُ گولی کہ وارتاں منی گُٹ کمّو کے آرام بوت ۔ سیمی روچ ءَ بیگاہ ءِ چار بج ءَ ڈاکٹر ءَ پدا منی گوش ءِ پٹی پچ کت ءُ درمان ءُ در ۔ ت ءُ پدا دگہ نوکیں پٹی یے بست ئے ۔ پتگے ءَ پد مارا ڈاکٹر ءَ رزادات ۔ بیگاہ ءِ پنچ بج ات ، نی مارا گاڑی کجا دست کپیت کہ لوگ ءَ بہ رویں گڑا ماشتیں حدا مرزی رفیق رحمٰن ءِ گُور ءَ داشت گپ ءُ رپ جت فلم چارت شپ پہ آ گہی گوست ۔ گٹ ءُ گوش ءِ درکہ گون انت چماں کجا واب کیت سہب ءِ سرا پاداتک دانگے بسکوٹ زرت ءُ گٹے سلیمانی چاہ ءِ تو کا کت ءُ کسانیں زہگ ءِ ڈول ءَ موش کت وارت ءُ وتی گولی ءُ درمان وارتاں ۔ پداشت ءُ رفیق رحمٰن ءِ دکان ءَ نشت ایں شیدل ءَ بازار ءَ پہ وت پان ءُ ٹکی میکی زرت ءُ اتک ۔ دو بج ءَ گاڑی یے گپت ءُ میتگ ءِ نیمگا جنزاں بوتیں ۔ سجہیں راہ ءَ من وتی دل ءَ ہمے پگر کت کہ ہمار وچگیں ڈول ءَ اے چک ءُ چوریگ منا انگر مہ کناں شرانت ۔ وہدے گاڑی مئے لوگ ءِ دپ ءَ سر بوت ۔ من شت لوگ ءَ تہت ءِ باھوٹ بوتاں ۔ نی ہر کے بہ تچ بیا باریں من ایشی ءَ چاراں انجن ءَ گوش چوں دیر کتگ ۔ پنچ دسمبر ۲۰۰۲ ءَ منی گوش انجن ءَ وتی ہر جان کت ۔

من نزانتگ کہ چوش کنت دنیا
مارا بے یوزءُ گوش کنت دنیا

مرچگیں واجہ

رزاق مراد

چیزے وہدے گپ انت منا گوشئے علّت یے گون ات، پرچا کہ مستریں یا کستریں مردمے ءَ بے بنیں گپے جت۔ من چو آس ءَ برانز گپت ءُ آئی ءِ گپ دروگ کت۔ من ہر جاہ کہ شتوں مرد ماں منا گوک ءُ پس لیک ات، گس ءِ تہا یا کہ ڈنّ ءُ کو چگ، منی اے عادتاں منی میتگ ءُ بازار ءِ مردم بے زاراتاں، منی گس ءِ مردم منی اے وبا ءِ سرا ہم باز پریشان ءُ دلپروش اتنت، آیاں حیال کت کہ جُمل ءَ راچوں بکناں، وتی عادتاں یل بدنت۔ پرچا کہ آہانی عقل ءَ چہ ڈنّ ات، کہ وتی ھاک ءَ کہ بے یال کنت۔ وتی ڈیہہ ءِ حقانی جنگ ہم پس ءُ گوکی یے نہ انت، یک روچے شمبے ءِ بیگاہ ءُ جمبر پہ مڑائیں آزمان ءِ دیما سمبھتگ اتنت۔ میتگ ءِ دراہیں کماش ءُ لیڈراں اوٹ ءِ واستا گوں میر گزابیک ءَ پارٹی ءِ مستریں سروک تران کنگا اتاں کہ الیکشن اتگ ءُ مئے کمک ءَ بکن ات چو مہ بیت پارگیں الیکشن ءِ وڑا مئے اوٹروتی نشان بزاں سینکل ءَ بے یال بکن انت ءُ ٹریکٹر ءِ سرا بجن انت اش۔ مئے آہگ ءِ لوٹ ءُ مراد ہمیش انت بس سینکل ءَ بے یال مکن ات۔ ہے نشتگیں درستیں مرد ماں پارٹی ءِ مستر ءَ را چہ وتی دل ءَ بیسہ دات کہ انشااللہ اے رندی مئے درستیں مردم تئی سینکل ءَ اوٹ دینت، پرچا کہ تو مئے واجہ ئے۔ ہے میر ءُ کماشانی دیوان ءَ من ہم ہوار اتوں کہ وتی راستیں عادت ءَ چہ مجبور اتوں، منی زبان ءَ دراتک کہ واجہ مئے مُرچی انت۔ واجہ ءِ سکرٹری ءَ درائینت، چے گشئے۔ من گوشت مئے بزگیں اولس چہ وتی حقاں نیزگار انت پہ چنڈے نگن ءَ در پہ درانت، پہ پئے آپ ءَ للگ یے چہ ٹک ءَ دراتگ۔ مئے میتگ ءَ پاری اسکول کہ ڈراتگیں کوٹی یے من دست اسکول ءِ نیمگا ٹال کت گوشت، واجہ پاری تو ہے جاگہ ءَ اسکول ءِ بلڈنگ کنگ ءِ جار جت بلے منی چماں تنیگہ چہ شماشریں کار نہ دیستگ گڑا واجہ ءِ دپ ءَ دراتک اے کئی بنجاہ ءِ پس انت کہ پلیتگ ءَ انت۔ واجہ ءِ گپ ءَ من ہشک ءُ ابکہ بوتوں دل ءَ مارات، بلکیں من پس یے اوں۔ بلے پس جاگہ ءَ پیشکا نذیت وپسیت۔ بلکیں من گوکے اوں منی گورتگاں کوہ جلسیت، بلکیں من ھرے اوں بار ءِ بڈّ ءَ کنگا عیب نہ کناں بلے سروکاں چی ءَ راستیں گپ چو تیر ءَ توریت۔ ناگہاں میر گزابیک ءِ گوانک ءَ ھیال وتی نیمگا برت، پادءَ پلیت، واجہ ءَ رادیم پدیم چوش گوشئے گنوک ءَ زاناں تو۔ میر گزابیک ءِ گوشگ ءَ گوں من دیوان ءَ چہ پاداتک ءُ شتوں بلے منی دل ءِ سرا کرودی ڈکّے گُشئے ایر ات۔ دل گوں ارساں جان شودگا ات، دل ءَ حیال کت مرچاں راستیں گپ جنوک ءَ پس ءُ گوکانی وڑا بندانت گڑا دروگ ءَ الم موہ رسیت کہ جہانے بسوچیت۔ ☆☆☆

جنگ

نبی بخش سنگ

من و ہد یکہ وتی ہلک ءَ چہ دگہ ہلکے ءِ شتوں اودءَ منی پجاروکی کم ات ۔ بلے چیزے مرد مانی گو مانز یکی است ات ۔ چیزے وہدءَ پدمنا گیشتر زانتکاری بوت ۔ نز یکی گیش بوان بوتاں ، تنکہ لہتیں ءَ مناوتی برات ءُ لہتیناں وتی زہگ گوشت ۔ من انچو آ جاگہ ءِ مرد مانی گو ما ہوار بوتوں ۔ ہمے وڑا دگہ بازارے ءَ ہم منا زانت کاری بوت ۔ آ ہلک ءِ مردم گیشتر منی وتیگ اتاں ، روگ ءُ آ ہگ ءَ نز یکی وڈان بوت ۔ برے روچ ءُ برے شپ گوازینت ۔ ہمے پیا سال ءُ شش ماہ گوازینت ۔ یک شپے من وپتاں یک کسان سالیں سیاہ رنگیں جنو کے دیست کہ آ منی تہت ءِ سرون ءَ اوشتا تگ ات ۔ من آئی ءَ راجست گپت کہ تو چہ کس یے ئے ۔ آئی ءَ جواب تر ینت پر چا زاناں ، ترا چے کار انت ۔ من گوشت منا ہچ کار نیست ، بلے تئی ادءِ اوشتگ ءِ سوب چے انت ۔ آئی ءَ گوشت من ترا الّم بگوشاں ، من چہ کسے آں چیا ادءَ اوشتا تگاں ، دلگوش کن ۔ من یک جنّ یے آں بلے تو ہچ مہ ترس من ترا ہچ نہ کناں ۔ من گوشت تو انگت توامیں جن ءِ نہ ئے جنو کے ئے ۔ تو چے گوشت من ترا جنوک ءِ گندگ کایاں منی تواے پٹکیں بالا دءَ گندئے ۔

من چر آئی ءَ جست گپت شریں تو چیا منی تہت ءِ سرون ءَ اوشتا تگ ئے ۔ منا گوشت ئے تو منا سک دوست بئے ۔ یکر ندے تو منی لوگ (جگر) ءِ کرّا گوستگ ئے من ترا دیستگ تو منا دوست بیتگ ئے ۔ مر چی پدا تو مئے ہلک ءَ اتکگ ئے من تئی دیدار ءَ اتکگاں ۔ من پتہ دات تو یک جن یے ئے من انسانے آن مئیگ ءُ تئی دوستی چوں بیت ۔ جنوک ءَ گوشت دوستی دو دلانی بیت ۔ آ وڑ کہ تو پہمگا ئے آ دوستی یے نہ انت ، وڑ منی ات ۔ مناں بس تو دوست بئے ۔ تو بگوش ترا من دوست باں یاناں ۔

من ترس ءُ لرزاتاں ، اناں کت نہ کت ۔ من بزگ بزگ ءَ گوشت تو منا دوست بئے ۔ پدا من درائینت نئے منا مال ءُ دولت ، نئے رنگ ءُ دانگ من تر اچوں دوست باں ۔

آئی ءَ درائینت ۔ کس رنگ پہ ورگ ءَ نہ گرادیت ۔

چرے جواب ءَ چے پد دگہ ہچ پشت نہ کپت منی سوال ءُ جواب ہلاس بوتنت ۔

☆☆☆

گاریں دل

اے بی دوست

چونیں ابیتکیں میتگے ...! اللہ من چونیں گنو کے آں...؟ من وت حیراناں ہر کس منا گندیت انچو چاریت، گشئے من آئی بلاہیں دوستے آں..... مرچی چونیں روچے...؟ من وت نزاناں کجا بُرواں، کجا منی گیمر تگیں ساہ ءَ را تاہیر رسیت۔ نزاناں چوں بکناں...ترا بچاراں یا وتی اے شومیں سرءَ۔ ہر کس کہ گوں من ہمراہ بیت چہ منزل ءَ سر بوگا پیسر مناڈ روہیت درد ءُ غم ءِ آماچ کنت....تئی تو سیپ ءَ چہ پیم بکناں تو بہار ءِ موسم ءِ ہماپل ئے کہ ہچ ساہ دار ءَ ترا بُو نہ چتگ، تو ہماپل ئے کہ وتا رامنی ہاترا چہ جہان ءِ جگر سندیں چماں اندیم کتگ۔ بلے نزاناں چوں بکناں کہ تئی گور ءَ سر بباں۔ تو آزمان ءِ سراماڑی بستگ نشتگ ئے ءُ من گاز مین ءِ سرا کڈ کے ءِ تہا تئی ترانگاں گوں زندگاں۔

شمبے ءِ روچ پہ من منی زندگی ءِ وشتریں روچ ات کہ تو دکان ءِ دپ ءَ اوشتاتگ ات ئے، تو منا چارات ءُ من ترا، تو انچو چارات کہ گوشے کہ تو لوٹ ات کہ منی گور ءَ بیائے گوں من گپّ ءُ رپ بجن ئے۔ بلے چہ وتی ترس ءَ نہ تو منا توار کت ءُ نہ من تئی گور اا تکاں۔ تو چہ اوشتگ ءَ دمبر تگ ات کہ منا منی پاداں سکین دات کہ من بُرواں پرچا کہ منی منزل سک دورات۔ من روگ ءَ بوتاں تو چہ منی روگ ءَ وش نہ ات ئے بلے تو دنیا ءِ ترانگ ءَ کپت ئے ءُ منی روگ ءَ را دل ءَ نیاورت من دراہیں روچ ءَ حیران اتاں۔ سرجمیں روچ ءَ را پہ تہنائی گوازینت۔ کدی من کندات ءُ کدی منی چماں ارس درآہگ ءَ ات من وت حیران اتاں کہ من چونیں گنو کے آں۔ بلے مرچی گشئے من ابید چہ حسابَ ءُ کتاب ءَ جنت ءَ نشتگاں ہر نیمگ ءَ رژنائی انت، ہر چی منی دل لوٹیت منا رسیت ءُ تو منی دیم پدیم ءَ نشتگ ئے۔ منا وڑ وڑیں جستانی جواب ءَ دئے بلے من انگت پریشان ءُ ترا پہ حیرانی چارگاہاں۔ انگہ غم گوں من ہمراہ انت گیشتر منا ہمے غم انت کہ ہر کس کہ منی ہمراہ بیت چہ منزل ءَ سر بیگ ءَ پیسر منا یلہ دنت ءُ منی ارواہ ءَ گیشتر غم جت کنت۔ من سدّ ک نیاں کہ تو منی ہمراہی ءَ کدی ہم دم نہ برے زاناں کہ تو چو ہم پیسری ہمراہانی پیا منا یل دئے وتی راہ ءَ روئے۔ شپان ءُ منی تہار کنئے۔ تئی عشق ءُ منی کوہیں جگر آپ کتگ انت منی سنگیں دل موم کتگ.... یک شپے کمو کے تو منی کرّا اتکے پشت ءَ اوشتات ئے من چکّ ءَ را ترّ ینت کہ ترا دیدار کناں گوں چکّ ءِ ترّ ینگ ءَ تو بیگواہ بوت ئے اے شپ پمن چہ قیامت ءَ کمتر نہ ات تئی بیگواہی ءَ پد گشئے من قبرے ءِ تہا اتاں۔ دراہیں شپ ءَ من نشت ءُ ارس ریتک۔ تئی جتائی منا چونیں حسکیں دار ءَ پروشگ ءَ ات۔ اے شپ ءَ را من پہ مزنیں کراماتے روچ کت ءُ تو پدا یک سرجمیں سالے ءَ گندگ نہ بوت ئے پہ تئی شوہاز ءَ من ہر جاہ شتاں سرجمیں چار ماہ ءَ ترا من اے شہر ءِ تہا پٹ ات بلے تو یک دمانے ہم گندگ نہ بوت ئے نوں تئی روگ ءَ را سالے سرجم ات کہ انگت ءَ تو منا چہ درواز گے ءِ دپ ءَ دست کپت ئے بلے تئی دست کپگ ءَ چہ من ہم پریشان اتاں پرچا کہ تو پدا بیگواہ بوت ئے۔ ☆☆☆

نوکیں زند

قاسم حسین

ھر یکے تمنا کنت کہ من یک وشیں زندے بگوازینیں، ھمے وڑا بزگر ءُ عذابکیں چگرد ءِ ھم لوٹ ات۔ آ یک گریبیں مزورے ات۔ آئی ءَ سھب ءُ بیگہ مزوری کت ءُ وتی زند ءِ رژنائی ءُ جلوہ داری ءِ پگر کت۔ ایدگہ ارادھانی ھمراھی ءَ اے ارادہ ھم داشت کہ آ سور ءُ سانگ بکنت ءُ جن ءُ چکے بہ بیت۔ چاگرد ءِ تو کا شرفداریں حیثیت یے بدارایت۔ بلے ھمے ھند ءَ کہ چگرد ءِ بنجاہ ءُ یگ ات اود ءَ میری ءُ واجہ کاری است ات۔ میر ءِ گلام ءُ ھذ متکار واجہ ءِ سبب ءَ مغرور ءُ زوراور اتنت۔ ایشاں کس نہ بخش ات نہ یلے ءِ پس اشت انت نیکہ مرگ۔ ھمے ھند ءُ چپ ءُ چاگرد ءَ طالب ءُ واندھانی آشوپ ات کہ ھر کس وتی واجہ وت انت۔ بزگر وتی زند ءِ ٹھینوک وت انت۔ ھر وھد ایشانی دیوان ءُ مچی بوت گڑا چگر دشت ھمے دیوان ءَ ھوار بوت۔ وھد کہ گوزان بوت تہ چگرد ھمے دیوان ءِ باسکے جوڑ بوت۔ چگرد ءَ وتی مزورانی توکا انچیں چاگردے ءِ تالانی شروع کت کہ نہ شپ یے اِشت ءُ نہ روچ۔ آ میر ملوک ءِ ھذ متکارانی زلم ءُ زوراکی ءِ آماچ ات بلے ھچبر کمی یے نہ من ات۔ وھد گوزان بوت تہ واجہ چگرد سنکتاں زور دات کہ نوں تو آروس بکن، چگرد ءَ دست پہ جان ءَ نہ اِشت بلے سنکتاں دھمکی دات کہ تو اگاں مئے گپاں نہ زورے گڑا ماراتئی کار ءَ کار نیست۔ چگرد بیچارگ مجبور بوت ءُ آروسے کت۔ آروس ءَ آئی کارانی دیماچ جنجال وَدی نہ کت۔ نوں آئی ءَ گیشتر کار کت۔ وتی وھد مزوریں سنکتانی دیوان ءُ مچی ءَ گوازینت، وانندھیں سنگت ھر وھد آئی ءَ رادلبڈی دات ءُ واجہ ملوک ءِ زلم ءُ زوراکی ءِ مذمت کت۔ ھمے واندھانی گل ءِ توکا یک شریں ھبرزانتے است ات کہ نام ءِ دلشاد ات۔ ھر دیوانے ءَ دلشاد گون ات آ بے تام بوت۔ دلشاد ءَ چگرد ءَ را سوج دات کہ تو نوں مزورانی گل یے جوڑ بکن تا کہ ما آھاں وتی ھیالاں شر سر پد بکناں۔ آخر یکروچے واجہ ءَ مقرر کت، چگرد ءِ وشیں روچ اتنت چیا کہ نوں آ وتی محنت ءُ کوشستانی ثمرہاں گندگاں ات بلے اپسوز چگرد ءَ اے چگر ءُ ھیال نہ کتگ ات کہ اے گل کہ من یے جوڑ کنگاں ایشی ءِ لوٹ گوں آ گل ءِ باسکاں بوت نہ کنت۔

چگرد ءَ بازار ءِ مزنیں در چک ءِ، چیر ءَ وتی لوگ ءَ چہ دور مزوران ءَ یکجاہ کت ءُ نادینت ءُ وت دیم پہ لوگ ءَ شت۔ وھدے لوگ ءَ پترت، دیستے کہ چک سک تپی انت ءُ لوگبانک سک بیوار انت۔ چگرد ءِ گندگ ءَ لوگبانک ءَ پریات جت کہ چک مرگ ءَ انت برو ڈاکٹرے بیار۔ چگرد ءَ درائینت من مرچی ھما ڈاکٹر ءِ نیمگا روگاوں کہ مئے درستیں نادراھی، زلم ءُ زوراکیانی ھلاس کنگ ءِ کوشست ءَ کنت۔ آ گل ءِ نیمگ ءَ شت، واجہ دلشاد انگت نیا تگگ ات چگرد ءَ مزورانی پریشانی دیست گڑا دیم پہ واجہ دلشاد ءِ ھلک ءَ شت۔ اود ءَ دیستے کہ آ گوں کھتیں سنکتاں گپ ءُ تران ءَ ات۔ دھدے چگرد دے دیست گوشگ ءَ لگ ات واجہ انوں من ڈنی سنکتانی مچی ءَ یکجا گہ کنگا اروگاوں اد ءِ سنگت وت شمئے رھدر بری ءَ کن انت۔ گوں اے ھبرانی اشکنگ ءَ چگرد پدا دیم پہ وتی ھلک ءَ رہ گپت۔ انا گاہ ءَ دیست یے کہ در چک ءِ چیر ءِ سنگت تچان دیم پہ ھلک ءَ روان انت۔ اد ءَ چگرد ءَ اوں گام تیز کت انت دیستے کہ آئی ءِ لوگ بُن انت ءُ ملوک پہ آس ءِ توسک ءَ پہ تچگ روان انت۔ درستیں حالت ءِ گندگ ءَ پد مالوم بوت کہ اے درست واجہ ملوک ءِ ھذ متکارانی کار انت۔ نوں نہ پہ چگرد ءَ لوگ ءُ لوگبانک پشت کپتگ ات نیکہ نادراھی یے پشت کپتگ ات۔ آئی ءَ بلاھیں ھیسکارگے ءِ گوما گوشت ایش بوت منی وشیں زند ☆☆

درگال

خاموش دشتی *

په حیال ءَ کپاں من مهرنگ ءِ
پُر بیت دل نه کشاں آه سردے

چُش منا چست به کنت غم ءِ بالاں
هر کسے ، ته بزان که آ مردے

دل زِر ءَ اوژناگ غمانی ءَ
گیپش کته دوری ءَ دگه دردے

دردے داتگ دل ءَ منی دوست ءَ
کار نه درمان ءِ ہنچشیں دردے

خاموش اوں من ہمیش دل ءَ جیڑاں
ماں تہا داریں زیادهیں دردے

☆☆☆

* کریم دشتی

شریف واہگ

پٹّے وش بیت انت منی پٹّے کدیت هر ماه ءَ
ادءَ گسر من بباں سر کپیت انت سنگ جاه ءَ

خدائی جنگے مه بیت یا که فرعونی هوپے
جهان په دست گرگ لوٹیت چاردهی ماه ءَ

چو په ارزانی ایشاں شاتک نه باں من پتّو
تو وتی سینگ ءَ مان کن منی دل ءُ ساه ءَ

چراگاں درد ءِ بها زرتگ قرار ءِ لذت
واب پچمانی وتی داتگ انت مس سرجاه ءَ

حور ءُ پری آں تئی شرنگی ءِ سرا ناز انت
کبگاں باپشت ءَ رواج زرتگ انت تئی راه ءَ

شریف چون وتی دیدگاں تو سهڑین ءَ
واب پچمانی بها بنت چو سر ءِ سرجاه ءَ

☆☆☆

قاسم فرآز

کئے منا تئ ساہگ ءِ پولنگ کنت
آس بچکندایت ناں ہورے ایر دنت

وہد چو ریک ءَ منی چنک ءَ رچیت
زرمنی آستونک ءِ لمب ءَ چول جنت

من پدا پشت کپتگاں ءُ بے منا
مُرگ بوت ءُ آزمان اوں لڈاتنت

باز دمبرتگ ، ابیتک انت، ایوک انت
مرچی کئے انت گوات ءَ لوگ ءَ سربکنت

امبری آمین دریاے ءَ کپت
بوجیاں چہ ناہ شگنز ءَ اتلگ انت

☆☆☆

ناں جندءِ ساہگ ءَ جلیت ناں ایوک ءَ دیوال
ہمودا سرگراں من سر گی * گوں منا دیوال

مئے زند دیگر ءَ مرگے ءِ کسہ انت کہ گوزایت
مئے عہد ءَ ساری ساہگ کپ اَنت پدا دیوال

اے وہد ہرچی بدل کت بلے نگاہاں تئ
ہما گلاب انت ،ہما بالو انت ، ہما دیوال

چراگ ءِ کسہ انت ،ھورے ءِ موسم انت ءُ شپ انت
چو کاگدے ءَ نبشتہ کتگ کے ءَ دیوال

من شاگے آں ءُ گشئے لوگ تیابے قاسم
چو چول ءَ چست انت منی چاریں نیمگا دیوال

*(سرگیپت)

عنایت اللہ قومی

چوں مس آسیگ نباں آس رچ ایت مئے شہر ءَ
سگگ انت سبزیں چنال بِیر سرپ ایت مئے شہر ءَ

انچو بے زانت کہ گوش ءَ گوانزگے ءِ باھوٹ انت
انچو زانتکار کہ وتی برات ءَ کُش ایت مئے شہر ءَ

مئے مدامیگیں ھما دوست کہ گنوک ات پمن
نوں گوں کاٹاراں منی کُوش ءَ تچ ایت مئے شہر ءَ

چہ تئی بیم ءَ وتی بچ پہ بھا زرتگ ما
کافریں دھر ءِ گناہ گُٹ ءَ کپ ایت نے شہر ءَ

من کہ ھوشام ءَ نہ پروشاں چہ مجازی کیفاں
کیف ءُ ترند آپ ءِ طلب نیست کہ رس ایت مئے شہر ءَ

کاڑ در کپتہ چہ بادگیر ءِ در ءَ شاھیگ ءَ
عاشق ءِ گفتہ گوں آتاراں زر ایت مئے شہر ءَ

☆☆☆☆

منا پہ زند ءَ گلیں سباھے درکار انت
چوشیں مس زند نہ لوٹاں کہ زند بِیگار انت

چہ امل ءِ رکاں بھاریں گلاب ھزام ءِ
سمین کہ کش ایت سباھاں جھان آتار انت

بکندے قول ءَ نہ پروش ءَ مڑاہ ءِ سوداگر
پمن تئی شھدیں زبان ءِ ترانے امبار انت

سدکہ باں چہ جھان ءَ تھاری ءَ دور کن
بہ بیت روک ماں دلاں کہ چراگے ءِ کار انت

کئے انت زیر ایت گماں منی گوں وت بھر کنت
دل اوں غمانی زر ءَ چو شکستیں یکدار انت

نہ مارایت قومی اے درداں ءُ تزگل ءُ داگاں
مرید ءِ ڈولیں پکیرانی کئے انت گموار انت

☆☆☆

غلام حسین آزار

گنگیں دل ءِ آواز ءَ منی زندگی نزانت
منی زندگی ءِ راز ءَ منی زندگی نزانت

بچکند چہ گلیں لنٹاں اندوھاں برتگاں
ارسانی لہڑیں برانز ءَ منی زندگی نزانت

منی شاعری ءِ شھر ءَ اگاں بئیت شاعرے
دریائیں پکر ءِ گواز ءَ منی زندگی نزانت

چوں باریں ملکموت ءَ گورگندے دات کنت
جند ءِ وتی امباز ءَ منی زندگی نزانت

نشتہ چوں زان پہ زان انت ہوگوں دراماں
آزار وتی شوھاز ءَ منی زندگی نزانت

اشرف زہیر

تئی چم ءِ آزمان ءَ تسلہ یے وڑ ءَ
استالاں وانگ ءَ آں نبشتہ ءِ وڑ ءَ

داریت پدانی بُوّاں وتی دیدگیں دل ءَ
کس ءَ وفا نہ بیت چشیں راھے ءِ وڑ ءَ

دیدار تئی اپیتکیں دلانی توار بیت
دوری تئی غبار تبیں ماھے ءِ وڑ ءَ

ارسانی بود کند انت وتی ساہگ ءِ سرا
تُرّن ے ءِ وڑا ءُ برے رژنے ءِ وڑ ءَ

انچیں حیالے ءِ من وفائی شوہازا تگ
تہنائی ءَ خمار بکنت ٹاھے ءِ وڑ ءَ

روزرد چارگ ءَ انت منی لنٹاں بے وسیں
چو رپتگیں زہیر ءِ چڑکہ یے ءِ وڑ ءَ

سعید صدف

چمگ ءِ داب ءَ بُنز ہاں دوریں بُتکگاں
اتکگاں شہر ءَ سبزکیں کاہ ءَ رُستگاں

کاگد ءِ رنگ ءَ سیاہ نہ بنت چمانی چراگ
کیگد ءِ مہر ءِ مہکجیں آس ءَ ستکگاں

واہگ ءِ ساہیلیں گُمانانی گِلّہ انت
بانزلاں گریتگ نوڈُکی شنزاں برتکگاں

جی پما اُمّیت ءِ چراگانی برمش یے ءَ
کہ شپ ءُ لنجانی تب ءِ داروک بوتگاں

ساوڑی نودے، بیگہی موجے ساچ کن!
چم تئی کوشیں رہسر ءَ پُل ءَ سرپتگاں

ہَو! سعید دہر ءَ سچگُکیں حاجت گون اتاں
گوں تئی درد ءَ موجے ءَ ہمراہ بوتگاں

☆☆☆

مومن معرآج

دل ءِ حال ءَ ڈر ہیں بازار سہی انت
گناہ بارگ تئی جند ءِ وتی انت
ہما درد ءِ کرود ءَ دور دنت مارا
گوں ہمائی ءَ مئے مرچاں سنگتی انت
تئی روح ہانی شئے ءَ کنت گوازی
اے حاکیں جسم تہنا چاکری انت
درآمد ءَ مئے لاش ساہگ ءَ برت
ہمائی ءَ کارچ دست ءَ انت وتی انت
غم ءِ سالونکیں پاگ ءَ کد بہ بنداں
تئی کلمانٹیں دل ءِ آروس کدی انت
عراق ءُ کابل ءِ جنگ ءَ نہ رپتے
تئی چم ءِ چیر ءَ ذگرانہ منی انت
پہ جنگے ارزنی دان ءَ بہا بیت
ہے واجہ ہے معتبر تئی انت
تئی چماں نیست منارا قبر ءِ جاگہ
منی چماں بلوچستان منی انت
ماوت ماں وت دلی دزگوہاریں معرآج
وتی راہ ءَ بگر تئی چنتمی انت

سمیع شیدا

ما کجا کسہاں نبشتہ ہیں
واب گندیں ءُ پدا آگاہ ہیں

رند پداں کپتگیں ما روزرد ءِ
اچ وتی ساہگ ءَ چہ گستا ہیں

ایوکی روکیں آس یے گیابان ءَ
تنگ یے ءِ نوشگ ءَ پہ دریا ہیں

ریتکگاں آگہی ءِ مروارد
شپ تئی دیدگاں ما سہرا ہیں

یا کپیں دامن ءَ ما درچکے ءِ
یا سر ءَ سنگے ءِ نبشتہ ہیں

گونیں چنت واہگانی بار سمیع
جاہے ءَ سر نہ ہیں تہ بیراہ ہیں

☆☆☆

بسرام عمر

تئی پداں کپتگیں غبار بباں
غم منی کمبری سگار بباں

پہ تو بوجیگ یا راچنے امروز
من مُجاں مردے ءِ توار بباں

ھور شوہاز ءَ در بنیت ءُ من
ساوڑاں کپتگیں غبار بہ باں

لوگ ، بازار ، مَستری پہ تو
من لداں کپگے ءَ پکار بہ باں

☆☆☆

گوہر اقبال بالی

واگہ ءُ مہر ءِ راہے من باتاں
پرشگیں زرد ءِ آہے من باتاں

ہمبلاں بیارِات مجلس ءُ نیادے
رَپتگیں ملک ءِ جاہے من باتاں

تب حیال چم ءُ ایمنیں درد ءِ
ستگیں جُتک ءِ تاہے من باتاں

اے گم ءُ اندوہ مہر ءِ سوگاتاں
وشیاں زند ءِ واہے من باتاں

باتن ءِ روچ ءَ قول کتگ پر تو
تئی تہاریاں ماہے من باتاں

گوہراں اندیم لال ءِ دیمپاناں
پہ زر ءِ گواز ءَ ساہے من باتاں

☆☆☆

عارف داد

پہ رواجے سہرہی ءَ چار اتہ من زندگی
دور گیابے بزگی ءَ چار اتہ من زندگی

ہر دردے ءَ گپ ءُ رپ انت بالوانی میتگ ءَ
سنج بے بتلگ چاردہی ءَ چار اتہ من زندگی

درد ءِ درنگ ءَ نالگ ءَ انت ایوکی ءَ شانتلے
مہر ءِ سچکان ءَ وتی ءَ چار اتہ من زندگی

تو کجائے ! دآد پتاتگ درد ءِ زہرانی لڑ ءَ
دور بران انت ایوکی ءَ چار اتہ من زندگی ءَ

☆☆☆

غفور شاؔد

ہمیش انت کسہ دنیا ، ہے مئے حال سفر
کہ وتی من جندءِ شوہاز ءَ وتا چہ بیتاں گسر

دل ءِ گناہ ہمیش انت کہ ہچ نہ کنت پہ وت
من بے گناہاں پمیشکہ کہ باز زاناں ہنر

ہما اوں روچ ءَ شپ ءِ شوَمی ءِ ھبر شنگ ایت
ہما کہ روچ ءَ بہ شنگ انت تئی سیہ بزیں مہپر

نیائے تو ، احوالاں گوات کار انت ایں
داں عمرے ءَ ہے امیت ءَ نشتگاں راہ سر

پشت مئیت دریں حیالانی تگردی چم بدے
تو چو کیچ کور ءَ دل ءِ لوگ ءَ گوں ساماناں ببر

دل ءِ طلب منی عمر ءِ حساب ءَ پکاہ بیت
ہمنچو گوات بوارتیں داں برپ بیت جمبر

☆☆☆

نیاز زباد

خیال نیت ءِ عکس ءَ رجیت مہکان تب
نگاہ ءِ آس عجب ساز بیت مہکان تب

سمین آزمان شار ءَ خمار ءِ گنج ءَ دنت
اے ہور دڑین ءِ شبین ءَ تمیت مہکان تب

پہ لب گیدی ءِ تزبیگ ھاک ءِ داب ءَ چہر
گمان اوست ءِ چراگاں پدیت مہکان تب

بہ مار تالہ ءِ بستار ءَ نیادی ءَ باھین
بگندئے زیمر ءِ وشبوہ سرپیت مہکان تب

زبآد موسم ءِ شہراہ ءَ پند جنزان انت
کدیگ ءَ بانل ءِ نوبت زہیت مہکان تب

☆☆☆

غلام حسین زدگ

بے واباں شپاں من واناں تئی یاتانی قرآن ءَ بے مزءَ
دل روک انت منی چو کندیل ءَ نیادانی گدان ءَ بے مزءَ

نہ تو چہ دریگ ءَ سرکش ئے نہ بُو تئی وشیں بالاد ءِ
من چو کہ گنوک ءَ تراں تئی بادگیر ءِ نوان ءَ بے مزءَ

نہ گوات ءَ تئی گون انت کلوہ، نہ بالی کپوتاں حالے تئی
ہر شپ گوں نگاہاں تنگیں چاراں من جہان ءَ بے مزءَ

تو یل کت منا شیر سبز شُت ئے تو گوں من نہ کت ہچ لبز شت ئے
تئی مہر دل ءَ من کبل کتگ تئی نام زبان ءَ بے مزءَ

مرچاں وَ ''دوکرم'' ءِ آپیں شراب مرچاں وَ بہشتیں کوہ ءِ مراد
تو مُپتا زدگ دل دات وتی ویرانیں روان ءَ بے مزءَ

☆☆☆

سلیم یات

بے گمانیں زندگی بے مھرم ءُ مہگونگیں
جیگ ءِ پل ءَ دل تئی دلوارگ ءُ دلمانگیں
پکر ءِ کندیل ءَ بلین بیا زرد ءِ منگیرءَ وتی
اے زمانگ ایوکا تئی مہراں دیوانگیں
غم کدین ءَ تم کناں تئی روح ءِ بازار ءَ بگوش
گوں حدائی ساعتاں انگت دلوں بے ترانگیں
گوں سمین ءِ وشبوہاں باگ ءِ گلاب مست مست اتاں
چو لوار ءِ دروشم ءَ آسے جبین ءَ پانگیں
دل چہ پیما یات ءَ زانتیں ماہ ءُ استال ءِ وڑا
چو زمین ءِ گرمیں سنگ ءَ دلبرک بے زانگیں

☆☆☆

آر بی ملا

زہیر ءُ درداں جگر مئے آپ انت
کجائے تو کہ صبر مئے آپ انت
حیال ءِ چوں کناں چراگاں بل
شراب ءِ داب ءَ شکر مئے آپ انت
مدام تو احوالے راہ بداتیں
ودار ءِ مرچاں ہنر مئے آپ انت
منا وتی کئے نگاہاں داریت
ادءَ پہ مہر ءَ کہ زر مئے آپ انت
گُش انت کہ صبرانی بر شیر انت
چیا ودار ءِ اثر مئے آپ انت
چو میت ءَ دل تلام انت ملّا
کہ حاجتانی قبر مئے آپ انت

عزت بشیر

سرشپ ءَ نندداں سہار گریواں
چِچو ویران ءُ بیقرار گریواں

سہی نئے حال ءَ مہر ءِ دنیا ءِ
انچو پہ مہر ءَ بیا بچار گریواں

مدتے بیت تو پہ لڈاتگ شہر ءَ
بیا کہ من مرچی پہ دوار گریواں

قدحاں نیست انت لذتے مرچاں
چم منی کیل انت ءُ خمار گریواں

عشق کدی عزتؔ باریں چوں بوتگ
مرچاں من نندداں پہ وداد گریواں

☆☆☆

زبیر ظفر

گل کہ سیہ ماریں مھپراں رندیت
مثل ءَ بشامی جمر ءَ گرندیت

گیدی ءِ چار روچی بہارگاہاں
کئے امیت ءَ پہ ماہل ءَ بندیت

اے کجام شکس انت شہرءِ بازاراں
وشی ءَ مونجاں، زہری ءَ کندیت

حال بدنت کسے باگ ءِ بُنپاں ءَ
بلبل ءَ بیار کہ پل بچکندیت

کئے بزانت کئی یاتاں زبیرؔ مرچاں
ایوکا نشتہ شعر پر بندیت

☆☆☆

خدارحم ساجد

وفا ءُ مہر ءِ کتاب گار انت
منی کہ چمانی واب گار انت

گنوکاں عشق ءَ من سر جناناں
گلاس دست ءَ شراب گار انت

شپاناں لنجیں کہ روژناہ کنت
منی آ باگ ءِ گلاب گار انت

دراتکہ دل چہ جبین ءَ مرچی
سروز دست ءَ رباب گار انت

جہان ءَ حسن ءِ گنوک انت ساجدؔ
اد ءَ کہ زلفانی تاب گار انت

☆☆☆

خالدعثمان

اپتکی ساہگ ءَ ساچان لوٹیت
شراباں بیار منی دیوان لوٹیت

منی دیوانگی درد ءِ ہلاہوش
مدامی دارو ءَ درمان لوٹیت

نہ ساچنت مارا وشبو مہلبانی
پہ حسن ءُ صورت ءَ ہم شان لوٹیت

دلوں زمزیلاں بستگ ترانگانی
دم ءَ او پار ءَ بازیں جان لوٹیت

وتارا کنجل ءَ سرگ مکن تو
زمانگ قدحیں چماں لوٹیت

گنوکیں پہ تی دیوان ءَ گپاں
بیا کہ خالد ءَ گوں تران لوٹیت

☆☆☆

حدامرزی اشرف آزاد

وہدیکہ بدن پُرشتہ منی جان شراب ءَ
برجاہ بلے داشتہ منی ایمان شراب ءَ

شُشت انت کہ جنگاں وتی بالاد زباداں
پُلاں گشے سجدہ کتگ ماہکان شراب ءَ

مئے مہذب ءَ مہر ءِ دگہ ہر چیز گناہ انت
تو ورد بکن درد ءَ، تو بوان شراب ءَ

ہَو! مدتے چماں منی ارسانی خمار انت
کہ شُشتگ انت دردانی مئے درمان شراب ءَ

مرچی پہ دگہ رنگے وتی شعر ءَ بوان تو
آزاد مزن کرتگ تئی شان شراب ءَ

☆☆☆

اسماعیل ملنگ

مہ نند تھنا پہ وت راھے گچین کن
تلاہ ءَ چاردھیں ماھے گچین کن

تئی رھشون وَ تئی لاپ ءِ تماہ اَنت
پہ منزل نوکتریں راھے گچین کن

اگاں ساھگیر نہ برت تئی زندمان ءَ
پہ وت دلجم تریں ساھے گچین کن

نزور ءَ نا توان مرچی ملنگ تو
ماں اے دنیا پہ وت جاھے گچین کن

☆☆☆

بشیر شہزاد

گناہ ہم لذتے داریت پہ داب ءَ
بزانت ہرکس گناہ ءِ سوال ءُ جواب ءَ

چدءُ زیات نیست دل ءَ راسگ ءِ ھائی
تو بل زلفانی زیاتیں پیچ ءُ تاب ءَ

منا بکشاتہ مارشتے تلاہیں
گل ءُ درداںگ ءَ گوں لیب ءُ لاب ءَ

منا امبازاں لیلیٰ سمبہینیت
شموشاں من گڑا روز ءِ عذاب ءَ

آمستی ے کہ تئی چماں مس گنداں
ہزار ٌبہ وارتگ انگریزی شراب ءَ

ہمیشکا واز کن ئے گون من تو ما
نزان ئے تو گناہ ءِ مزءُ ثواب ءَ

پدا اومان بیتیں کہ بگنداں
ہما شیر دروشم ءَ شہزاد داب ءَ

☆☆☆

سلیم بزگ

زنگیں دل ءِ مئے برئے تو قرار ءَ
دیئے ماہ ءُ سال ءِ منا انتزار ءَ

نزاناں کہ زندے نزاناں کہ مرگے
شتگ دل منی دیدگانی حمار ءَ

اداں داب ءُ ناز ءِ کہ بازار گرم انت
نہ گنداں چوشیں بے بہارت ہوش ءُ سار ءَ

منا زاہری ءَ تو گندئے گلاں من
غم ءِ آس روک انت دل ءِ مئے دیار ءَ

کتگ ساہگ ءَ یل منا نیم راہ ءَ
نہ بیت نوں بھروسہ دو روچی پہ یار ءَ

پریشاں مہ بیت دنز کے ھنی ءَ پہ
بزیر حوناں زرد ءِ منی بے میار ءَ

اداں گند ہرکس وتی متلب ءَ انت
منی بزگ ءِ شر نہ کنت کسے کار ءَ

☆☆☆

اکرم کچکول

زاہر ءَ زندگاں اندر ءَ مرتگاں
گوں چراگ ءَ شپ ءِ آخر ءَ نشتگاں

نیست ہچی ابید ءَ غم ءِ ماڑی ءَ
ہرچی بوتگ منا آترا داتگاں

چے گناہے کتگ بدنصیب ءَ تئی
ھیل ءُ عادت اگاں کمبر ءِ زرتگاں

گوں تو رازی نہ بیت دزگوہار ءَ بکش
دراہیں کسہ تئی چادر ءَ بستگاں

آپ آچیں بدن لبز شیر ءُ شکر
چینچو شیدا پتو پیسر ءَ بوتگاں

ساعتے ءِ ودار چینچو بیتگ بدل
روچ شپ بیتگاں شپ سر ءَ گوستگاں

وہد اکرم گوزیت ہرکسی پہ گومے
اے مناں کہ تئی راہسر ءَ کپتگاں

☆☆☆

فرہاد انجم

اللہ بزانت اے دیدگاں پر چا کرار نیست
ارمان سر جماں بلے ارساں و دار نیست

ترسیت چہ سیاہی ءَ مئے درداں حساب کنت
بے شپ بباتیں ما کہ شپاں بامسار نیست

پُلانی بے وفائی زمستان ءَ ھید کنت
اے کنٹگانی رتلگیں ارساں میار نیست

بن داتگ واہگانی مئے انچو تو ملگزار
پُلانی گپ ءَ بل ادءَ ھشکیں اوں داد نیست

فرہاد بست کنت گشے ماہے گچین کنت
استاراں آزمان ءِ پمشکہ شمار نیست

☆☆☆

نبی بخش غریب

سہڑ یناں دل ءَ را دل نہ ساڑی بیا
غماں تئی رامبلینگ سر سواری منا

ہدوک انت دل کہ پر تو پہر بندانیں
مہ شنگیں مہراناں بے تواری بیا

سچاناں من سچاناں تئی غم ءِ آس ءَ
چد ءَ گیشتر منی اے دل نداری بیا

وتی چہ زندگی ءَ پہک من بیزاراں
بیا تو یک دمانے چم خماری بیا

تباہ کت من وتارا گل تئی عشق ءَ
گوشیت نئی بخش منارا کس نچاری بیا

☆☆☆

منیر دشتی

کم کم ءَ دل منی باز ءَ زریت
چیریں مہرانی تئی راز ءَ زریت

زندگی ءَ وت وتی تاوان دنت
آ گنوکیں کہ پہ امباز ءَ زریت

عاشقی چیریں دلی رازے گشئے
ہر دلے پہ دلبر ءِ ناز ءَ زریت

دل بہ بیت کوہی شپانکے چے تماہ
بس نلانی وشیں آواز ءَ زریت

چہ وتی ڈیہہ ءَ دراں ڈیہی بروت
کئے منیر ءِ باریں شوہاز ءَ زریت

☆☆☆

شبیر غریب

گم زوریں دل ءِ درد جبین ءَ چہ پدی بیت
تو بیائے دگہ دورے بہارانی ودی بیت

ہو زندیں ردے گوں من اگاں بوتگ نزانتی
تو سر پدءُ شرزانے گوں انسان ءَ ردی بیت

لن شل انت نالیت جگر مندگ انت ارواہ
مئے نستگیں دیدوکاں تئی دیدار کدی بیت

اے راہ ءَ نہ روت کس چہ ابیداچ وتی ذات ءَ
کورچات ءَ شبیر گونڈئے وتی جند ءِ بدی بیت

☆☆☆

ریاض راشد

دل گوں درداں منی ہر درمان ءَ سچیت
چو کہ ماہے شپاں آزمان ءَ سچیت

تئی کہ اومان کنت دل پہ نیادے بیا
سوچ بئے اے آسیں جہان ءَ سچیت

مئے ثوابے پہ افارے کریاب بیت
تئی گناہے تو وان ئے قرآن ءَ سچیت

یکے آسیں لواراں چو پل ءَ زریت
یکے پلانی نشنگ نوان ءَ سچیت

گلزمین ءَ منی حون چنکاں کنگ
پلپیں ارواہ منی آزمان ءَ سچیت

بے بھروسہ اے کوریں جہان ءِ سرا
تو مدارئے ریاض بے انان ءَ سچیت

☆☆☆

شاہ جہان شریف

گم تئی گستائی ءِ اپسوز ءُ ارمان ءَ نہ روت
آ وت تئی مہر ءِ چہ منی جان ءَ نہ روت

زرّ روت انت مال روت انت زندگی روت انت بلے
دل کہ لگیت جاگہے بے نقس ءُ تاوان ءَ نہ روت

زندگی بلئے چراگے پمّن ءَ تاموری انت
اے تہاری مئے دل ءِ پہ رژن ءُ مہکان ءَ نہ روت

بلکنہ روت انت سگار ءِ ٹپ پہ درمانی ءَ
راست گشنت کہریں زبان ءِ ٹپ پہ درمان نہ روت

کس نہ روت کسی گورا دانکہ مہ بیت انت آ ژناگ
آ گاں روتیں گڑا مہر ءِ ارزان ءَ نہ روت

گم کہ مرگ ءِ حساب ءَ ہم کس ءَ پرمبات
گم کہ درگاہ ءِ دل ءِ کیت انت چو مہمان ءَ نہ روت

☆☆☆☆

رزاق قاضی

گدارے آ اگاں چاری وتارا
بزاں نندی دمے ساری وتارا
تو ماہے بۓ کہ آزمان ءِ جلکش ئے
تہاری ایوک ءَ چاری وتارا
چوشیں درد واریں دردے من نہ گنداں
کۓ انت کہ پمّنا بیاری وتارا
قرارانی پد ءِ قولانی بانک
منا چہ ساری ءَ کاری وتارا
منی گنڈی دل ءِ واہگ ہمیش انت
منی قبر ءِ سرا بیاری وتارا
اے دنیا تیوگیں آسیگ بیانیں
منا چاری برے چاری وتارا

☆☆☆

واحد کمال

پچیں چمانی آدینک ءَ گلابے
بکن مہرانی نازینک ءَ گلابے
منارا زندگی ءِ ساہگ ءَ گشت
بہ بند شعرانی پادینک ءَ گلابے
ہمک شیکن ئے چم ءِ ساہگ ءَ انت
بہ مانیت بلکیں پتلینک گلابے
کمالؔ ءِ تئی سنگتی گوں سوریں آپ ءَ
کمالؔ ءَ رستہ کرکینک ءَ گلابے

مجید میار

مئے مہر ءُ وفاہانی گلیں شہرا ایتک انت
بیا بیا کہ تئی ترانگ ءِ بازار ایتک انت
تئی موجریں لقا ءِ کرامات انت انگتہ
امیت ءَ گوزیت زندگی مئے یار، ایتک انت
مارا وَ تئی کل ءِ دپ ءَ اوشتگ ءَ نیل انت
مارا انگہ زمانگ بکنت سنگسار ایتک انت
گوں زم زم ءِ آپ ءَ منی ارواہ ءَ بشودات
بلکیں پہ بہشت ءَ منی کردار ایتک انت
ہمرازیں گلاباں پہ من اے حال رسینتگ
بے تنگیں ءَ گل ءِ نیادے ءِ بازار ایتک انت

☆☆☆

رؤف راہی

ابیتکیں شہر مرچاں مہوشانی
نہ بندیت ساہگے ہم جمبرانی
کجام اوست ءَ دل ءَ من واب گیجاں
مدام دنز ءُ مجان انت ماہکانی
نگاہاں موسے نہ نود ءُ ساہیل
نہ کشیت کوشے وشیں مہپرانی
بدۓ تہلیں شراب گُٹے گراں من
بگندۓ آس کم بیت ترانگانی
رؤف! دوست ءِ ودار ءَ عمرے گوستگ
کے انت حالے بدنت تئی کندگانی

عبدالستار غمگیں

ہچ نہاں سُدَ ءَ جہان ءِ ترانگ ءُ گیراں دل ءَ
ہر دمان کاراں وتی من دلبر ءِ زہیراں دل ءَ
چہ وتی جیگ ءَ کہ تو اے سستگ ءُ رہ داتگاں
چوں نہ چکاں ءُ نہ داراں تئی گلیں ہیراں دل ءَ
اے مچار کہ دیدگانی ارس ترمپ ترمپ ءَ شل انت
غم چد ءُ گیشتر وتی من انکتہ زیراں دل ءَ
پیسری بچکندگاں تئی وت مئے ٹپیگ انت جگر
چو مچار نیم چمّی ءَ دوست پہ مدار تیراں دل ءَ
باریں کئی سوریں جنکاں چاپ ءُ نازکیں اد ءَ
انشّی شرَنگ ءِ شہر ءِ درست منگیراں دل ءَ
ہر کسی چمانی توکا من کتگ جاگہ بلے
بس منا ارمان انت ستّار چہ تئی دیراں دل ءَ

☆☆☆

سیدعلی حسرت

مہلباں درنزاں تو اگہ بیائے
من گل ءَ کنداں تو اگہ بیائے
ندر کناں جان ءُ نوجوانی ءَ
من دل ءَ سنداں تو اگہ بیائے
پہ تئی دید ءَ چم منی کوراں
راہسر اں نَنداں تو اگہ بیائے
زند ءَ نازیناں من سید دوست ءَ
شعر پہ بنداں تو اگہ بیائے

☆☆☆

بدل جان بدل

واہگ ءَ زرد ءِ گشت من نہ کناں
مہر ءِ پولنگاں ششت من نہ کناں
ہر کسے لیکیت منا دیوانگ
چوں کناں کس ءَ کشت من نہ کناں
سک منا درداں تئی بوریتگ
شیشگ ءِ پیا پرشت من نہ کناں
جیڑ بدل زرد ءَ پدا یکرندے
سرگراں وہدے پُشت من نہ کناں

☆☆☆

صمد کودک

وھدے دپ ءَ تئی نام کیت
دردیں دل ءَ آرام کیت
باریں کدی ارس ءِ بدل
چماں پری انذام کیت
دستاں گوں وتی سوگاتے بدنت
موسم پہ من گُلپام کیت
بانک درآ کولاں وتی
ہورکیں پہ من گوربام کیت
بیا کودکؔ ءَ کیف بے شہار
بھت ءَ کدی وش گام کیت

☆☆☆

فراز کریم گرمکانی

پل سجدہ کن انت تئی بالاد ءِ شررنگ منا تئی گم دوستاں
تو زہر بگر من ندر گشاں تئی درد منا چو ہم دوستاں
تو عشق ءِ حیال ءِ جنت ئے داں عمرے ترا شوہاز کناں
او دیدگ خماریں کارچ بروان بس تہنا منا تئی چم دوستاں
من زند ءِ وتی اے وشیاں قربان کناناں پیداکاں
تئی صورتیں ماہیں وہدے ترپیت زلفانی سرءِ شبنم دوستاں
بیا راہ ءِ وفائے درگیج دوست ہر روچ نیائے پرچی ءَ
جی زند ءِ منی دوستیں ہمراہ لنٹانی منا تئی شم دوستاں
تو ہچ نہ فہم ئے پرچا فراز اے دود ءِ جہان ءِ دستوراں
تئی ہوش اکل ءَ ہچ گپتگ ترا حور بہشتی کم دوستاں

☆☆☆

خلیل وفا

کجا لنچیں شپ ءِ شت ماہکانی
نئیت بوہے تئی مسک ءُ دنانی
کدی کیفاں بہ چک انت لنٹ جوریں
کدی بینگ شلاں تئی موسمانی
ہما کہ مہر آہاں سیم ءُ زیور
چنت درداں مدام آ دامُنانی
شناس ءِ من تئی داب ءَ نزاناں
من پد گیر وڑا تئی مردمانی
وفا اے درد انچیں جاہے رستگ
کہ ساچاناں تلب بیت ساہگانی

☆☆☆

انور زہیر

سباہ ءَ یا کہ بیگاہ ءَ نئیتیں
نہ کشئیت داں منی ساہ ءَ نئیتیں
گوں ماہ ءَ چاردہی تئی نند ءُ نیادیں
چہ ہیم مردم تئی جاہ ءَ نئیتیں
ترا بے یال کناں گوں ٹہل ءُ داباں
چوشیں گپے منی گواہ ءَ نئیتیں
من انچیں تیر وارت تئی دیدگانی
داں ہستاں سر پہ سرجاہ ءَ نئیتیں
تئی لقا ءِ گلیں چہ گندگ ءَ پد
ہما انت دل منی راہ ءَ نئیتیں
من ملا ءُ طبیبی باز وس کت
نوں وشی پہ اے نادراہ ءَ نئیتیں
چہ شہر ءَ دور کپتہ مجنوں ءَ انت
زہیر لوگ ءَ وتی ماہ ءَ نئیتیں

☆☆☆

سید کمال

دل ءِ شہر ءَ مروچی ڈہل ءُ ساز انت
ہمک دیما ہمے یکیں آواز انت

ترا بلکہ جہان ءَ چیر داتگ
منا انگت تئی دلبر شوہاز انت
کہ وہدے دوزہ ءِ آس ءِ تہا بنت
نوں کافرزاناں پاکیں دین نماز انت
جوانی ءُ وتی من زند بخشات
گشئے مہکج گوں من انگت مجاز انت
منی مرگ ءَ ترا سید ہچ نہ بیتیں
تئی لوٹوک جہان ءَ سک باز انت

بشیر شوہاز

جلکشیت کیف بگاہ ءِ گشے دیگر شرابی ایں
منی سد سالیں ایں ہوشام ءَ تئی مہر شرابی ایں
مسلمانی منی ءَ تئی نہ داریت مول ءُ ماناے
تئی باتن تہار دیمیں منی زاہر شرابی ایں
بلانیں آس ہر کنڈ ءَ سچانیں ڈیہہ ءِ ارواہ تئی
بلے سر پد نہ ایں ہچّی تئی رہبر شرابی ایں
داں چنت ءَ تو وتا دارئے وتی عیبان ءَ پلگارئے
نہ بیت پہ شودگ ءَ سلّہ تئی راجد پتر شرابی ایں
ثواب ءِ نیّت ءَ نشتگ گناہان حساب ءَ انت
حیال ءِ جنّت ءَ ویلیں تئی شاعر شرابی ایں

☆☆☆

علی جان مہر

سمبھنت ٹیٹل پہ دابے ، ناز کن انت
عہدیگیں یاتاں پدا آغاز کن انت
پہ ترا شاعر کمائنت لاس ءُ گال
پہ ترا عشق ءِ گنوک ہم باز کن انت
تو پہ چکاسی بیائے یکبرے!
عمرے ءَ راز ءَ تئی من راز کن انت
مئے گریبی ءِ گم ءَ ماریت کئے
واہگ ءَ ہر چی پہ زر ءُ گاز کن انت
مہر اے مہگونگاں نیلنت وفا
متلب ءَ اے چنت دگے شوہاز کن انت

زہیر زیدی

تئی پُلیں دپ ءِ کندگ درد یگیں دل ءِ درمان
بے یال کتگ مارا افسوز ءُ ہزار ارمان
تو زہر مہی دلبر دل قہر مہی دلبر
مئے عمر ءِ سفر جنزیت چار روچ ءِ تئی مہمان
اے مہر ءِ سفر گرانیں ماسکگ ءُ بریانیں
ما زرد ءِ جنگ سودا اے رنگ ءَ کتگ تاوان
تئی عکس ایں منی دیما چکان بے شپ ءِ نیم ءَ
گریوان ءُ برے کنداں سہر یناں دل ءِ درداں
غم ءُ درد دئے مارا دل ترکیت ہزار بار ءَ
ما لوٹیں ترا دلبر قولیگ ءُ پہ جی ءُ جان
مئے واہگ ءُ زرد ءِ ھل شر رنگیں گلاب ءِ پُل
ما در پہ دریں پر تو اے شہر ءِ پرا گیاباں
تو زہیر مجن زنگ ءَ اے سککیں دنیا ءِ
ہر کیے اد ءَ دردیگ ہر کیے گم ءِ ہر جان

☆☆☆

نور خان بزنجو ءِ یات ءَ

حاصل مراد

زہیر نئیلاں اد ءَ نوں تئی نندگ ءَ
درد بازاں تئی یاتانی پر بندگ ءَ
زہیر نالاں تئی بلبل دل ءِ میتگ ءَ
تو کجائے نیائے منا گندگ ءَ
گرداں من چو گنوک ءُ چو ابدالے ءَ
تو چے رنگیں شت ئے ہلکے ءِ پرسگ ءَ
من شپ ءُ روچ پریات ءُ زاری کناں
بیاری اللہ تئی نوریں بچکندگ ءَ
دیم پدیم ءَ نہ دیستگ ترا ہچبر ءَ
بیا کہ حاصل فدا انت چو دیوانگ ءَ

جلیل احمد

به دوچ زبان ءَ به نند گنگی په آجوئی ترءُ تاب ءَ یل دےئے
مه زرمه وسواس بدار جستاں چوشیں سوال ءِ جواب ءَ یل دےئے
هما که سد بر به بنت کولیگ همک تئی لوٹ ءُ تماه ءِ پشت ءَ
اگاں همائیِ نه ماریت درداں آ، باد گیر ءِ نواب ءَ یل دےئے
کج انت تئی جهدانی شیر کنیں بر نه بیت هچ پیا مشل ءِ پدر
اگاں آ په تو نیاریت رژنے آروچ ءُ شپ روتاب ءَ یل دےئے
نه دنت ترا هچ ابیدء گاری ترا شموشیت اے نیزگاری
مدار زوراکیاں چوشیں ءُ ربیدگانی حساب ءَ یل دےئے
مئے سرجمیں زندگی ہلاس انت تئی پشت پدی ءَ تئی پادگیری
پر تو که هچّی نداریت معنا چوشیں گناه ءُ سواب ءَ یل دےئے
جلیل اگاں تئی پڑ ءَ گمان ءِ نه پهمگ ءُ نیکه مان مارشت
گڑا اے لبز ءِ کما ہگ ءَ سوچ ءُ شعر ءِ سنگار ءُ داب ءَ یل دےئے

☆☆☆

رفیق واجل

بانوری کنئے سینگار، سینگار کنگ زان ئے
بالاد ءَ وتی پلیں بهدار کنگ زان ئے
هیران کنگ تئی بوه ءَ پلیں جهان ءِ آلم
مسک ءُ زباد ءُ مهلب ءِ آتار کنگ زان ئے
نندئے درائینانی دیما گوں پچیں ارواه ءَ
تو شیر ءُ شکر لبزیں گفتار کنگ زان ئے
مهناز ے تو بلوٹ ئے شهداد ءَ چه ابید
دراهیں شهر ءِ عومراں دشتار کنگ زان ئے
سوغاتیں واهگانی تئی مرمریں بدن
بس یکیں واجل ءَ گل چمدار کنگ زان ئے

نزیر بالی

ذاتانی بالیں کرداں استال ءُ ماه ءَ بندیں
دنیا سر انت کجا ءُ ما چه جهان ءَ رندیں
برگشتگیں چو قارون بے شگر ءُ منتیں ما
شگر ءِ گرگ کوار ءَ پر کنت هزار گنجیں
کسے گمیگ اد ءَ ءُ کسے گلاں دچار انت
هجبر وتا مه رنجین دنیا هزاررنگیں
کهرے اگاں کیت انت ویران کنت زند ءَ
آ کس چه کجا رکیت پیسر که کهر ءُ جنڈیں
دزگٹ نزیر ایں دیر انت کاراں گوں ایمنی ءَ
اوپار چو به کشیت دل بهر بهر ءُ ونڈیں

☆☆☆

غلام حسین دیدار

سکه اے دل منی تئی مهراں تباه کتگ
آ بیوفائیں دوست ءَ گوں مں دغا کتگ
وتی دل من بستگ دلبر تئی جگی ءِ سرا
من نزاناں تو وتی دل باریں کجا کتگ
تئی یاد کاینت هر وچ دل ءَ دردے چست بیت
تئی هاترا وتا من چینچو فدا کتگ
کسی نظر مه لگات بالاد ءَ تئی نازرکیں
سد رند ءَ پر تو دلبر یکیں دعا کتگ
دور دات یکیں دیدار تو آس ءُ انگراں
تو باریں کجام شهر ءَ وتی دل بها کتگ

اکرم ذاکر

پہل کن بروتو من دز گٹ وتایاں
نہ گیشاں من مرچی پتو باندا کایاں
من راستے دچاراں بدیں جاوراں گوں
بلے من ہما ءَ منی مہر ہمایاں
اد ءَ ہرکس پولی وتا نوکیں باندات
اے یکیں مناں کہ تئی بس گمایاں
چو پہک ءَ ہلاساں وتا بے گماناں
تئی دوری دردانت کہ اے پیم سزایاں
نہ گندئے پہ ارزانی دمکاں اے شہر ءِ
من ذاکر شپ ءُ روچ تئی یات ءِ تہایاں

☆☆☆

ماجد مہر

تہنایل کت شت ئے تو دگہ جاہی ءَ
یات کاینت تئی دوست اناگاہی ءَ
بیوفائی تئی ہچ گمان ءَ نیاتک
انچو ہمراہ اتئے تو منا ماہی ءَ
ارس ءِ دریا تچنت کیف سر ریچ بنت
شپ کہ ایر لنچ کنت پمن ءَ سیاہی ءَ
یات کیت انت منا مکتب ءِ وانگ ئے
دست ماں دست ءَ شتیں ہرّ و بیگاہی ءَ
ملکموت ءَ بگوش سہتے مہتل مبو
کسے گموار نہ بیت مہر ءِ بیگواہی ءَ

قدیر ساگر

شئے مریداں شہر ءِ دراہیں گریتگ ءُ فریاد کتگ
ہانلے ءَ چاکرے زرتگ وتی کہ سیاد کتگ
شرتر ئے چہ حور ءُ پریاں ماہکان ءِ درور ئے
رب ءِ پاک ءَ دست ءِ وت گُل جوڑتئی بالاد کتگ
اے ہما جاہ ءُ دیاراں انکتہ گواہی دینت
کرنے ءَ پیسر کہ ما تو ہر دوکیناں نیاد کتگ
مستی ءِ بازار انت درمان ہر دوا ءِ در کپیت
پہ کے ءَ باریں تو جنت جیگ ءِ گُل آباد کتگ
خنجریں گیراں تئیگاں بُر اتگ دل ترک اتگ
انکتہ من نشتگ ءُ ہر وڑا ترا را یاد کتگ
پہم اتگ شرمن نوں دلبر پہ کے ءَ تو چو چیا
دائما زند ساگر ءِ کئی ہاترا برباد کتگ

☆☆☆

سلیم کُرد

استالے کہ بچکندیت رکّاں ملار کنت
ماہ ءَ بلے شیریں نشتہ ودار کنت
کیفانی شیشگ پرشتہ رنگانی راز مالیت
امروز ءِ گوات بلکیں مارا اوں گار کنت
تئی ترانگ ءِ خماریں روکیں چراگ ءِ دیما
گوات ءِ کہ پشت ءَ نشتہ نوداں شمار کنت
نودانی شنزگاں گوں امروزے بہشت ءِ ساہیل
دوزہ ءِ آس کشّ ایت تبد ءُ لوار کنت
نُزیک گوران گندئے شیدائیں سلیم کرد ءَ
دور ءُ دَران ءَ چارئے موسم شکار کنت

غفور جان ءِ نام ءَ

ارشد علی ابرار

ڈلسر ءَ بلیں ءَ آسے روک بیتگ
سرجمیں دشت ءَ تلوسگ زرتگ
تئی غفور مرگ ءَ راج پرسیگیں
زار جتگ دوست ءُ سنگتاں گریتگ
مات وارت اپسوز تئی جتائی ءَ
آرسیپیں پت تئی ہوش ءَ بر کشتگ
ہر کس ءَ گندئے ھشک ءُ حیرانیں
چو گوش ءُ کوہے ما سرا پرشتگ
گل کتگ باز ءَ بیتگاں شادہ
دژمن ءُ وشنیا تکاں غفور کشتگ
بیر بلوچ ءِ داں دو سد سال ءَ
ارزنی دانی کُچگاں کپتگ
جاہ تئی باتیں جنت الفردوس
دعا وتی رب ءَ ما مدام کرتگ

☆☆☆

شکور مہران

درداں نازینک جتہ زہیراں ساز نل کتہ
زندگی مارا تو پرچیا یل کتہ
قیس ءَ دیوانگاں، من تئی شوانگاں
دوستی ءَ ما تئی جیگ وتی تل کتہ
بیوفا مارا مرچی کہ دنیا گوشیت
دوستی ءِ ہر گور ءَ ما چراگ بل کتہ
کس تئی زنگ ءَ نہ جنت پمن باریں چیا
عاشقی ءِ ما دل ءِ مقبرءَ کل کتہ
مہران پہریز وتا تہگی چیزے نہ ایں
عشق ءِ گرانیں سفر ما بلے دل کتہ

(سدپ ءِ نام ءَ) عبدی فراز

کئی یاتاں دل ءَ تو آرگائے
تہنا نشتگ ئے چو بیچارگائے
چُچو گمیگ ءُ رنجیگ ئے....
نشتگ ئے گمانی ارس گوارگائے
سرجنان ئے تہ آپ ءِ جنگل ءَ
اے ڈن ءُ گیاب ءَ کے ءَ چارگائے
چے حال تئی سک بزگ ئے
تو دست ءَ سرا سمارگائے
ہمراہ کج انت تو تہنا ادا
تو پہ کے ءَ انچو نارگائے
شت انت آ دور ءُ آ انسان
تو نوں کے ءَ دل ءَ شہارگائے
کناں من چماں بند ،ظاہر ءِ دیم ءَ
حیال ءَ منی انگت ادءَ ترگائے
او مزار مُرک تئی مجیں مرچی
اے کئے درد انت انچو مارگائے

☆☆☆

جلال قاضی

چم خماریں شپ ءَ شکار کناں
تئی بہشتیں حیال گار کناں
موجری کرزیت تئی ہزار ستاء
تئی گماں نشتگ ءُ شمار کناں
گوں منا نند سہب کن گوں شپے
تئی ودار ءَ من چم خمار کناں
وہدے دنیا سرا کہ واب ءَ جنت
من ترا واگہے توار کناں
زندگی بے تو سیہ شپ انت قاضی
بیا کہ چمانی ارس ہار کناں

میان استمانی لبزانک

سرانوٗ

(GYPSY)

موپاساں/علی گوہر

ما، کونٹ ڈی برٹرنڈ ءِ گرماگی اوتاک ءَ پہ دعوت ءَ یے ءَ شتگ اتیں۔ آ ہرچ سال شکارانی موسم ءَ وتی گچینیں سنگتاناں پرمڑاہیں دعوت دنت۔ اے رند ءَ آئی ءَ یازدہ شکاری، یک نزیکیں دمگے ءِ داکترے ءُ ہپت ھیاداریں جنینان ءَ دعوت داتگ ات۔ ورگ ءَ پد چاہ ءُ چھر بندات بوت گڑا ھبر ءِ مشکولیں جنینانی گپانی دیم مہر ءِ زوال نہ بووکیں بنگپ ءِ نیمگا تڑ ات۔ اے ھبر بوگا ات کہ آ پہ انسان گوں وتی مہر ءَ ہرو ہد ءَ وفادار بوت کنت؟ آ پہ اے راستی ءِ کہ انسان زندمان ءِ تہا تہنا یک رند ءُ یک مردے ءِ گوں مامہر کنت؟۔

جنین کہ تب ءَ کے جذباتی بنت، اے ھبر ءِ سراجوش ءُ جوزگ ءَ گوں تران ءَ اتنت کہ انسان ءَ راستیں ءُ سلہیں مہر زندمان ءَ یک رندے بیت۔ انسان ءِ دل ءِ پل ءِ گرمچہ یکرندے تڑکیت۔ ایشی ءَ بۓ نہ کنان ءَ دیوان ءِ نندوکیں مردین اے گپ ءِ منوک ات انت انسان ءِ گوما یک مردے ءِ گوماسک پرلچگ یک انچائیں ھبرے، کونٹ ءَ اوں ہمے ھبر ءَ راگپت گوں۔ ءُ من بازیں ھبرے اشکت کہ یک عاشقے ءَ مہر ءِ جام ءِ یک گُٹے تنگ اتگ ءُ پہ مدیمی واب کپتگ، بلے کئے گوشت کنت کہ اگں آئی ءَ راگیشتر زند بہ رس اتیں ءُ دگہ مہکجے یے ءِ مہرئے بہ رس اتیناں تہ آئی ءَ ایشی ءَ گوں مہر نہ کت۔ عاشق ءِ درور چوھیلداریں شرابی یے ءِ پیا بیت کہ بہہ یک کدھے ءِ سرا نندیت آئی ءَ ہرو ہد ءَ دومی کدھ ءِ طلب ءُ لوٹ بیت۔

اے مزنیں کوکار ءُ بے پائدئیں الگاشی ءِ تہا پیرس ءِ جہان گول ءُ مزن امبریں ڈاکٹر کہ آئی ءِ نام منایات انت.....ھاموشی ءِ گوما نشتگ ات۔ کونٹ ءَ آئی ءَ راھاموشی ءَ دیست تہ اے ھبراناں ہلاس کنگ ءِ گرز ءَ درائینت ئے۔ تو چیزے بگوش موسیو! شر ماترا راپسلہ کنگ ءِ حق داتگ۔ تئی گپ گڈی گپ منگ بیت۔ داکتر ءَ پسہ ءَ بچکندان ءَ کونٹ ءِ نیمگا چار اِت ءُ لہم لہم ءَ گوشت یے ''ایشی ءِ بابت ءَ منی کراچ ھبر نیست کونٹ''۔

''دپ ءَ دوست مدار موسیو!''۔ اے رندی بی بی کونٹ ءَ گرز بست ''مں سرپد بیں کہ یک مزن امبر ءُ کتہ کاریں مردے ءِ جہت

ءَاے بابت ءَ تئی کرا پھتہ تریں ھیال بیت؟

داکتر ھاسیں پیمے ءَ بچکند اِت ءُ وتی دست ءِ بلور ءِ نیمگا چار اِت ءُ درائینت ۔ شریں من شمارا یک کسیے اشکنا ئین ایں، کہ آئی ءِ ہلاسی ءَ پدشماوت اے دابیں بنکپ یے ءِ بابت ءَ یک ھیالے ءِ سراسر بۓ کہ ایشی ءِ سراقرناں چہ زانتکاریں تب زانت کوکار ءُ الگاشی ءَ انت۔

بگوش بگوش! درستاں یکپارگی ءَ یکزبان ءَ درائینت ۔ داکتر ءَ شھکار اِت ءُ وتی گُٹ ساپ کت ءُ چوش درائینگ ءَ لگ اِت ۔
''من ہما جنین ءِ مہر ءِ اھوالاں کہ شمارا گوشدارائینگ ءَ اوں آمزن امبرے اِت ۔ ءُ سے ماہ ءَ ساری علاج ءِ واستا منی کرا اتگگ اِت ۔ وہدے من آئی ءِ چارگ ءَ شُتوں تہ آمِرگی اِت ۔ آ یک شپے چہ ساری وتی اسپ گاڑی ءَ چہ، کہ آئی ءِ توامیں زندے کٹ اِت نزیکیں بازار ءَ رستگ اِت ۔ ہے اسپگاڑی آئی ءِ لوگ اِت آئی ءِ نندگ ءُ وپسگ دُرہ ہموداِت ۔ یک نزوریں اپسے کہ اے گاڑی ءِ ژتوگ اِت، وہدیکہ دو سیاہیں ھونواریں کچک ءِ اوں ہمراہ اِت انت پہ چار ءُ گدار ءَ ۔ منی سر بوگ ءَ ساری یک پادری یے ہمودءَ است اِت ۔ منا دیست یے تہ آلہی ءَ گوشگ ءَ لگ اِت ۔

''من شمارا دوئیناں ءَ وتی مستر ءُ واہند جوڑ کناں'' ایشی ءَ پدآئی ءَ گڈی ساہ ءَ مارا اے کسہ گوشدارائینت ۔
''منی مات ءُ پتانی کار ہمیش اِت کہ منی انت، نہ کدی آہاں لوگ جوڑ کت ءُ نئیکہ من ۔ منی وڑا آہانی توامیں زنداوں پہ گجُرکی گوست ۔ ہردیں کہ آ یک میتگے ءَ پہ دو، سے روچ ءَ نشت انت گڑا اپسان ءَ کاہ ءِ چرگ ءَ پچیں پڑاں یلدات ئے ۔ کچکاں اپسگاڑی ءِ چار ءُ دلگوش کت ءُ آپہ گونڈیں کارے ءِ درگت ءَ میتگ ءَ رہادگ بوت انت ۔ من وَسک کسان اتوں، حاک ءُ گلی لیب کت''۔
وہدے من کمو مستر بوتوں گڑا آہاں منا برے برے دیریکیں ءُ پُرشگیں کرشیانی چنگ ءُ مُچ کنگ ءِ واستا میتگ ءَ دیم دات ۔ اے وڑیں وہداں اگاں یک بچکے منی کرّا اتک ءُ گوں من ھبر کت تہ منی مات ءُ پتاں آئی ءَ را گرّ ءُ نھبر کت ءُ گوشت: بدپٹیل تو پرچا گوں اے جاتو ءَ ھبر ءَ ئے؟''

منی عمر یازدہ سال اِت وہدے یک نیکدلیں زالے ءَ منا یک فرانکے ءِ انعام دات ۔ من نگرہ ءِ ہمازرّ ءَ را وتی گُدانی تو کاچیر دات ءُ کس حال نہ دات ۔ ہے روچاں میتگ ءِ قبرانی کرّا من ڈولداریں بچکے دیست ۔ آ ہلوک ءَ گریوگا اِت، منی دل موم تر اِت پہ آئی ءَ ۔ من گریوگ ءِ سبب جست کت چہ آئی ءَ، تہ مالوم بوت کہ یک راھگوزکیے ءَ چہ آئی ءَ پوپل ءِ یک زرّے پچ گپتگ ۔ من آئی ءِ کرا اتکوں ءُ آئی ءِ چمانی ارس گوں وتی دستاں پھک کتنت ۔ من کہ آ گریوگ ءَ دیست گڑا منی جند ءَ ہم گریوگ اتک، مُردِنی من وتی کیسگ ءِ زرّانی تراتگ ءَ کپتوں ۔ من گشادگشاد ءَ زرّے درکت ءُ آئی ءِ دست ءَ دات ۔ پوپل ءِ گونڈیں زرّ ءِ بدل ءَ گراں قیمتیں نگرہ ءِ زرّ ءِ رسگ ءَ گوں آسک بازوش بوت ۔ آئی ءَ گشادگشاد ءَ وتی ارساناں پہک کت ءُ کندگ ءَ لگ اِت ۔ آئی ءِ کندگ ءَ نزاناں منا چے بوت، من آئی ءَ

دست ءَ را گپت ءُ پد ماں پدءَ چلگ بنا کت ۔ منی دل سک دریک ءَ ات ءُ مس ہژم گپتگ اتوں۔

من وہدے آئی ءِ دست ءَ چلگ ءَ اتوں گڑا آ اے دمان ءَ ساکی ءَ اوشتا تگ ات ۔ بلکیں نگرہ ءِ زہر ءِ رسگ ءَ آ بے وت بوتگ ات ۔ آئی ءِ ساکی ءَ گشئے منی دل گیشتر ڈ ڈ کت ۔ من آئی ءَ راُ پت ءُ وتی امبازاں زرت ۔ ءُ من وتی لنٹ گوں آئی ءِ لنٹاں ڈیک دات انت ۔ من باز براں وتی پت ءَ رامات ءِ گوما ہمے وڑ لنٹ میٹرینوکائی ءَ دیستگ ات، من زانتگ ات کہ اے مہر ءِ درشان ءِ یک دروشمے ۔ من گوشت نہ کنیں کہ من آ اے وہدءَ آ بچک ءَ راچنت رندءَ چک اتگ ات ءُ چریشی ءَ پد من گشادی ءَ گوں آئی ءَ رایلہ دات ءُ یک نیمگے کورءُ کائی سک تچگ ءَ لگ اتوں ۔ منی دل ءِ تہا یک عجبیں ءُ سر پر نہ بووکیں ترسے ءَ جہ جت ۔ من ایشی ءِ سوب ءِ درگیجگ ءَ مُنکر اتوں ۔ یک سوالے منی دل ءَ پیداک بوگا ات ۔ منا گوں آ بچک ءَ مہر بوتگ؟ آ پہ من آئی ءَ چکان ءَ وتی مہر ءِ درانگازی کتگ ات ۔ اے وہدءَ من اے جستانی ہچ پسہ درگیتک نہ کت، بلے ھال اے بوت کہ چرے روچ ءَ پد پہگاں ءُ ماہاں اے بچک ءِ عکس منی چمانی دیماترّ گا ات ۔

ہمے روچاں منی تب ءُ ھیلانی تہا یک بدلی یے اتک ۔ من نوں وتی مات ءُ پت ءَ راہچی نہ کت ءُ کٹ ءُ کمائی ءِ کمو بہر وتی کرا دارگ بنا کت ۔ من کہ بازار ءَ پہ سودائی ءَ شتوں گڑا ہمے زراں چہ وتی بہرءَ راکش ات ۔ کرشیانی شرکنگا ہرچ مزوری یے رس ات آہاں چہ چیز کے چیر دات ۔ میزان میزان ءَ منی کرا نگرہ ءِ باز زرا یر بوت ۔ یک سالے ءَ پد وہدے پدا ہمے ہند ءَ چہ گوستیں گڑا من ہما بچک ءِ درگیجگ بندات کت ۔ بازیں جکانسری ءُ جنجالے ءَ پد من آئی ءَ رادیست ۔ آ وتی پت ءِ داروجاہ ءَ تاک ءَ تکہ ات ءُ نشتگ ات ۔ تاک ءَ سہر ءُ زردیں کانچ پرات انت ۔ من ایشانی تو کا چہ آئی ءِ دل ءَ پتروکیں جلوہ ناکیں دیم ءَ رادیست ۔ آنوں مزن بوتگ ات ۔ منی دل ءَ آئی ءِ مہر اگس آئی ءَ مہر ءِ زانگ بہ بیت، ساری ءِ ھساب ءَ گیش وڈاتگ ات ۔ من انچوزانگ ءَ اتوں گشیگاں نوں ہچ طاقت ءُ زور آئی ءِ سورت ءِ عکس ءَ منی دل ءَ چہ درکت نہ کنت ۔ اے وہدءَ منی گوں آئی ءَ نیادگران ات ۔ ہمے واستا من پرّترّ اتوں ۔ یک سالے ءَ چہ پد من آ پدا دیست اے رندءَ آ اسکول ءِ لیب پٹ (گراؤنڈ) ءَ ایندگہ بچکانی گوما پادی لیب (فٹبال) ءَ ات ۔ من پٹ ءِ یک گُنڈے ءَ درچکانی کرا اوشتا تگ ات ءُ آئی ءَ راچارگ ءَ اتوں ۔ کمو دیرءَ پد بال ءِ سٹان ءَ منی نیمگا اتک ءُ آ ایشی ءِ رندءَ تچان ءَ اتک ۔ من چوگنوک ءِ پیاپہ تچگ آئی ءَ امبازاں زرت ۔ ناگت ءِ اے درستیں کاراں آ کمے دگہ وڑ بوت ۔ من وتاراایدگہ لیباڑیاں چہ اندیمی ءِ ہاتر ادر چکانی پُشت ءَ اندیم کتگ ات ءُ آئی ءِ بوسگ بنا کت ۔ آئی ءَ چیول ات ۔ ترس ءَ چہ آ لرزگا ات ۔ من گشادگشادءَ وتی کیسگ ءَ نگرہ ءِ درستیں زر درکت ءُ آئی ءِ دست ءِ دل ءَ ایر کت انت ۔ اے زر من دو سال ءَ چنگ ءُ ایر کتگ انت ۔ بچک ءَ ترس ءُ لرز منی نیمگا چارات ءُ چُج بند کت ءُ ھاموشی ءِ گوما اوشتات ۔ من دل ءِ سیرءَ بوس ات ۔ ہمے رنگ ءَ چار سال گوست ۔ منا ہرچی رس ات، ہمائی ءَ رادات انت ۔ یکر ندے من آئی ءَ راہمنچو زردات کہ ابکہ بوت ۔ اے رندءَ آ سک گل بوت ءُ منا وتی امبازاں زرت ئے ءُ شرّ چک ات ئے ۔ من گل ءَ چہ بال اتوں ۔ چدءُ پد آئی ءَ وتارا منی دست

ءَ دات ۔ زرّ ءِ بدل ءَ نوں آ پہ گل ءُ کندگ منی مہر ءَ رامنگ ءَ ات ۔ آ ھاموشی ءِ سرا اوشتات ءُ من شری ءِ سرا آ ئی ءَ را امبازاں زرت ءُ پرنتک ، مہر کت ۔ وتی اے بیپار ءِ سرا من ہرچ رنگ ءَ گل اتوں ۔ من ہر وہد ہمائی ءِ ھیالاں گار اتوں ءُ دگنیا ءِ تہا دگہ ہچ ءِ سُد ءَ نہ اتوں ۔ آ زیات منی وودار یگ ات ، منی گندگا گوں پہ تچگ اتک ۔ اے وڑیں ساھتاں منی دل ءَ چہ مہر ءِ وشی ءُ لذتاں انچو در یک در یک کت کہ ھبر نہ بیت ۔ یکرندے ما آئی ءِ میتگ ءِ کرا داشتگ ات ءُ من آئی ءِ شوہاز ءَ تچگ ءَ اتوں تہ آ من ہچ جاگہ نہ دیست ۔ چرآئی ءِ دوری ءَ من بے تاہیر بوتوں ۔ من داروجاہ ءِ نیمگا دیم کت کہ اود ءِ کارندہے ءَ منا گوشت کہ واتگ ءِ واستا آ بیر بخت ءَ دیم اِش داتگ ۔ شہر چوداں چہ دیر ءُ گستاات ، منی اود ءِ روگ اوں گران ات ۔ من جیڑگ ءُ ھیال بندات کت کہ کجام وڑے ءَ گوں آئی ءَ دپ کپگ ءِ تو جیلے بہ بیت ۔ منا گوں باز اڑ ءُ جنجالاں چہ پدآئی ءِ پت ءُ مات ءَ اے ھال دات کہ آ موکلاں میتگ ءَ کیت ۔ آئی ایندگہ روچ ءَ آ ہگی ات ۔ من تہاری ءَ ہما کشک ءِ سرا نشتوں کہ چوداآ گوزگی ات ۔ بلے من نزانت کہ منی بدبھتی ءِ روچ بندات بوتگ انت ۔

آ ہگا وَ آ اتک بلے من دیست کہ اے دوئیں سالانی تہا آئی ءِ ڈول ءُ داب چٹ بدل بوتگ انت ۔ تو ہر پیم بگوش آ ساری ءَ چہ گیشتر ڈولدار تزات ۔ من چہ لہڑ ءَ آئی ءِ نیمگا دودِرّ کت بلے آئی ءَ وتی دیم تر ینت ءُ انچو گشیگاں منارا پچاہ ہم نیارایت ۔ من دل آزار بوت ءُ نشتوں ۔ لہتیں نگرہ ءِ زر کہ من چنگ ءُ مُچ کتگ اتنت ، چہ منی دست ءَ شترت ءُ کپت انت ۔ من پشومان ءُ دلپروش وتی ھنکین ءَ واتر بوتوں ۔ پُر یں دوروچ گوست منی ارساں تمگ ءِ نام نزانت ۔ ہماروچ ءَ بگرداں روچ ءِ مرچی منی بدبھتی ءِ تو کا اُشارَ تے فرق نیاتگ ۔

آئی ءَ وتی دیم ءَ را تر ینت بلے منی دل ءَ چہ آئی ءِ مہر کم نہ بوت ۔ من ہر سال آئی ءِ گندگ ءَ اتکوں ءُ بے تواری ءُ ترس ءُ لرز آئی ءِ دیما گوستوں ۔ منا ہمنچو دل نیست ات کہ من وتی دوستدار ءَ گوں اشارہ ءِ سرا سلامے بدیاں ءُ نہ ہجبر آئی ءَ وت منی سرا بزگ بوت ءُ منی نیمگا چار اِت ۔ منی مہر گنوکی ءِ سیمسراں سر بوتگ ات ۔ بلے آئی ءَ سایے پر نیست ات ۔

ہمنچو گوشگ ءَ پد پیرزال ءَ سر دیں آ ہے کش ات ءُ گوں پرواہگیں چماں مئے نیمگا چار اِت ۔ آئی ءِ چم ارس ءُ گلگل اتنت ۔ آئی ءَ پدا سستگیں ھبران ءَ یکجا گہ بست ءُ منی نیمگا چار اِت ءُ گوشت ئے ۔ ” واجہ داکتر ! ہما یکیں مردین من توامیں دگنیا ءَ دیستگ ۔ منی سر پر نہ بیت کہ اے دگنیا ءَ ایشی ءَ چہ ابید دگہ مردین است یا نیست ؟ “ ۔ ہمنچو گوشگ ءَ پد پہ دم ءِ بالا کنگا کے مھتل بوت ۔ زانگ بوت کہ زیادہیں ھبر ءَ چہ دم برتگ ئے ۔ کمو دیراں رند آئی ءَ پدا ھبر شروع کت ۔ ” پدا لہتیں وہداں پد منی پت ءُ مات مرت انت ۔ یکروچے من سک پریشان اتوں ءُ وتی گوسگیں روچاں یات کناں چرے میتگ ءَ چہ گوزگا اتوں گڑا مُر دنی من آ دیست ۔ آ چہ وتی داروجاہ ءَ در اتکگ ات ءُ یک شرنگیں جینے ءَ آئی ءِ باسک داشتگ ات ءُ روگا ات گوں ۔ منی دل گشئے تیرے ءَ سُپت ۔ اپسوز ! آئی ءَ سور کتگ ۔ من ہمنچو گوشت ءُ دلپروش بوت ءُ نزیک ءَ تلاوگے ءِ نیمگا تچان بوتوں ۔ من تلاوگ ءُ دَور کت ءُ وت کوشی ءِ جہد کت بلے یک رہگوزی یے ءَ منا پہ وارگی ڈنّ ءَ کش ات ۔ آئی ءَ منا چست کت ءُ منی دوستدار ءِ داروجاہ ءَ برت ۔

من کہ بودکت ءُسرءُ ہوش بوتاں تہ منی گورءِ گدانگت تڑ اتنت ۔ منی دوست ءَ منی دپ ءَ یک درمانے مان ریتگگ ات ۔ بلے منی گدھما اتنت ۔ من کہ شری ءِ سرابودکت گڑا آئی ءَ منارا گوشت ۔

''چوبار یں؟ توزاناں گنوک ئے ۔ کسے اے وڑا وتی جندءِ ساہ ءُ جان ءِ دژمن بیت؟''

من آئی ءِ آواز ءِ اشکنگ ءَ گوں دُراہ بوتوں ۔ پمن اے وش بھتی ءَ چہ کمتر نہ ات آئی ءَ منی گوما ھبرکت بلّے کہ ہرچ وڑا نت، آئی ءَ گوں من ھبرؤ کت ۔ من پورہ جان دراہ بوتوں ءُتاں مدتے ءَ آئی ءِ آواز منی گوشان ات ءُ منی دل ءَ راوش ئے کت ۔

ءُ کسہ دراج بوان انت ءُ منا اینچو ھائی مان نیست ات کہ آئی ءَ الکاپی ءَ گوشت بکناں ۔ ھبر گونڈ ءُ لُک ،اے وڑ کہ منی توامیں زندمان ہمے پیاگوست ۔ دیرگیں کرشیانی شرکنگ ءُ دگہ ہرچی کہ چیت ءُ ایرکت وتی واستاداروزورگ ءِ نامہ ءَ وتی دوستدار ءَ دات انت، وہدیکہ منارادارو ءِ زلورت نہ بوتگ ۔ ہمے نامہ ءَ من آئی ءِ دیدارکت ءُ برے برے کہ گپ ءُ گالے بوت گڑا من ایشی ءَ راپہ وت بلاہیں وش بھتی یے لیک ات ۔ نوں کہ قبرءِ کلانٹ ءَ رس اتگوں ۔ منی توامیں زندءِ کٹ دوھزار ءُ سے سدءُ بیست ءُ ہپت فرانک ماں اے کلنچ ءِ تہا انت ۔ پرے زراں من وتی لاپ سنگ بستگ ءُ ایرکتگ انت ۔ دانکہ گڈی وہد ءَ وتی دوستدار ءَ دات ئے بکنیں بلکیں چہ مرگ ءَ چہ پدمنارا یات بکنت ۔ توری یکبرے اوں ۔ چرے زراں بیست ءُ ہپت فرانک پہ منی قبرءُ کسارت ءَ منا بس انت ۔ سرا تگلیں زراں منی دوستدار ءَ بدیئت ءُ بگوش ات ئے کہ اے آئی ءِ داتگیں ٹیکی انت کہ توامیں زندگوں تومہرکنان ءَ گواز ینت ئے ۔

آمرت ،مرگ ءَ چہ پیسر مناوتی دوستدار ءِ ڈس ءُ نشان ءُ نامے گوشت گوں ۔ آ اے بازار ءِ شرپداریں درمان بہا کنوک چاکوئیا ات ۔ ایندگہ سہب ءَ من دوہزار ءُ سے سدفرانک وتی کلونچ ءَ مان کت ءُ چاکوئیا ءِ لوگ ءَ شتاں ۔ من دیست کہ جن ءُ مرد، ارز بندگ ءَ اتنت ۔ دوئیں سہرسہر ءُ تکڑا اتنت ۔ انچو گندگ بوت کہ ہجبر گم ءُ اندوہ آہانی کشک ءَ چہ نہ گوستگ ات ۔ وہدے آ ہگ ءِ مول ءُ مراد ءِ گوشگ ءَ چہ پیسرمن بیسہ دات کہ من ہماجنین ءَ راعلاج کنگا بوتگوں کہ گوں تومہرے بوتگ گڑا آ یکپارگی چو آس ءَ برانز گپت ۔ آئی ءِ نز ءَ من اے ھبرءِ کنگا گوں آئی ءِ بازبکی کتگ ات کہ آ یک لیگار ءُ چلّی ایں پنڈوکے ءِ دوستدارات ۔ آچہ کرشی ءِ سراپاداتک ءُ نان ءِ ورگ ءَ گُٹ ءَ لونچانیں گُٹ لوپ (ٹائی) ئے زہر ءَ زہرمیز ءِ سراجت ءُ انچواوشتات گشیگاں نیزگاریں مروک ءَ گوں من چوشیں ھبرے ءِ کنگا آکم شرپ کتگ ات ۔ آنزندان بوت ءُ زاہ ءُ بسیت ءَ لگ ات ۔ آئی ءِ جن ہم سک زہرگپت ءُ دنتان ے گدروش ات ءُ گوشت ئے ۔

''چلنڈیں کیہر ،ایشی ءَ شرترات کہ کہبگی یے بکتیں ءُ زرئے بگپتیں ۔ چونیں بے آپی یے یک عزتمندیں مردے ءِ گوماوتی وت ساچ اتگیں مہرءِ کسہاں مرداں اشکنائین ایت'' ۔ ایشی ءَ چہ پدانچیں انچیں زاہ ءُ بدے ،اے شرپ مندیں زال ءَ دات کہ من پشل بوتاں ۔ مناچاکوئیا ءُ آئی ءِ لوگبانک ءِ اے رنگیں گپانی سرابازاپسوز بوت ۔ ایشانی اے رنگ ءَ گوں کہ مناوتی مسترءُ کستر گوشگ ات ئے پمن بلاہیں بے عزتی یے ات ۔ من ھیال کنگااتوں کہ چے بکناں ۔ گڈسرا ہمے سوڑگ کت کہ منا آئی ءِ گڈی دانک زلورپیلہ کنگی انت ۔'' آ

جنین ءِ مرگ ءِ وہد ءَ گوشتگ ات، من ھشک ءُ تلاریں زبانے ءَ چاکوئیا ءَ را گوشت ۔ آئی ءَ منا را سوج داتگ کہ من آئی ءِ توامیں زند ءِ کٹ کہ دو ہزار ءُ ہپت سد فرانک انت، ترا بدیان اش'' ۔ بلے چوشکہ تو گوں آئی ءَ زہرےءُ آئی ءَ پچاہ نیار گائے ہے واستا منی پسلہ انت کہ اے زرنیکیں کارے ءَ دیگ بہ بنت ۔ منی ھبرانی اشکنگ ءَ گوں دوئیں مردءُ جنین ءَ پہ بےبسی وانگ وانگ ءَ منا چارات ۔ وہدے من کلونچ پچ کت ءُ زر آہان ءَ پیشدا اشت انت تہ آہاں باور بوت، چاکوئیا ءِ جن ءَ وتارا سرءُ ہوش کت ءُ گوشت :

''اگں اے نیز گار ءِ گڈی وانگ ہمیش انت گڑا ما ایشی ءَ رارد نہ کناں ءُ ایشی ءِ ارواہ ءَ گوں زلم نہ کناں ....''

من چاکوئیا ءِ نیمگا چارات زہر ءَ چہ پریں آئی ءِ سہریں دیم نوں نرم تراتگ ات ۔ آئی ءَ بے آپی ءِ گوما گوشت :

''ولجہ داکتر منی جن راست گوشیت ...اے زراں تو ما را بدئے، ماوت پہ شریں کارے ءَ ایشاں کار بندیں'' ۔

شمانوں مستروت ات ۔ اے زراں ہرچ پیم کنئے کار مرزبکن ات ۔ من گوں سارتیں گالوارے ءَ گوشت ءُ آہاناں زر داتنت ءُ اتکاں ۔ لہتیں روچ ءَ پد چاکوئیا یک نوکیں اپس گاڑی یے ءَ سوار ءُ سہب ءَ مہلہ منی لوگ ءَ اتک ءُ اے اپس گاڑی آئی ءَ ہے زوتاں زرتگ ات ...آئی ءَ تر ندءَ تر ند منی درواز گ ٹک ات ۔ من سہب ءَ مہلہ آ ہگ ءِ سوب جست کت گڑا درائینت ئے :

من تہنا اے جست ءَ اتکگوں کہ بلک ءِ اپس گاڑی چوں بوت؟''

''اپس ہمار وچ ءَ مرت، ھشکیں گاڑی است انت کہ جبز گے ءُ اودا یک کوہن ءُ ڈرائگیں لوگے ءِ کرا ایر انت'' ۔

''اگاں نہ وش نہ بئے گڑا من ....''

''اگاں ترا از لورت انت گڑا بہ بزئے'' ۔ من آئی ءِ مول ءُ مراد پہم ات ءُ گوشت ۔

''ہو من آئی ءِ تہاوتی مرگاں مان کنیں'' ۔ اے ہمامرد ءِ بےرحمیں پسوات کہ آئی ءِ گوما ہمازال ءَ راستیں مہرے است ات ۔

اے گپاں چہ پد داکتر ھاموش بوت ۔ بانک کونٹ ءِ چمانی ارس شیپ گپت انت ءُ پہ گریوگ گوشت ئے ''اپسوز! چینچو راستیں مہرے ات ۔ اے پیمیں وفاداریں مہر تہنا جنین کت کنت ءُ بس'' ۔

مزن عمریں داکتر ءَ ہے گپ ءَ را من ات ءُ وتی سر سر ینت ۔

☆☆☆

نامداریں راجی شاعر استاد عبدالمجید ءِ لوگبانک گوسگیں روچاں بیران بوت ۔ دعا انت کہ ھدا، ھدا مرزی ءَ جنت ءُ پشپد اں اے گرانیں گم ءِ سگگ ءِ ھائی ءُ توفیق ءَ بدنت ۔ (گم شریک اداره)

سیاہ پوست

الیکس لا گیو مار/عبدالحلیم امبر

آمکیٔ ءِ ڈگاراں چہ باز دیر دراتگگ اتاں۔ ئُنی ہما جاہ ءَ گوزگا اتاں کہ چم کار کنت ھشکیں جنگل ءُ پراہیں ڈن ات۔ سڑک ءِ زرباری نیمگا کاہ ءُ ڈنگر چو سبزیں نپادءَ پچ اتاں۔ ڈامبر ءِ سیاہ مارگونگیں دگ ءِ سرا آہانی گاڑی ءِ ٹائر چو اسپ ءِ نال ءَ ترھک ترھک کنان اتاں ءُ دیمارا روان ات۔ ''یک سینڈوچ یے'' زاہدہ ءَ درائینت، آئی ءَ وتارا پشت ءِ سیٹ ءَ گوں کمبل ءَ پتاتگ ات آئی ءِ عمر شش سال ات۔ آچہ اے دراجیں پندءَ سک شزارات۔ نوں آہانی دل ءَ اے ڈن ءُ ڈگارانی سیل ءُ سواد ءِ ھب ہم ہلاس بیتگ ات۔ آہانی دل انچو شزار اتاں کہ کش ءُ کرانی گوزوکیں درچکانی چارگ ءَ ہم تیار نہ اتنت۔ ''ٹن ءَ کمو چاہ مان'' وت اش بزور'' مات گاڑی ءَ تاچان ات ءُ چمے چہ سڑک ءَ دیر نہ کت انت ءُ پسہ ئے دات۔ ''رے! تو ھم ورے''''شدیگ نیاں'' آئی ءِ کش ءَ نشتگیں بچک ءَ جواب دات ''ممی، کیپ ٹاؤن چنچو دیر انت''۔ زاہدہ سینڈوچ ءَ وران ات ءُ جست ئے کت ''باندا نیمروچ ءَ ما آ اودا سر بئیں۔ مات ءَ پسّو دات'' اودا پت مئے ودار ءَ انت''۔ الّم۔ آئی ءَ سجہیں شپ گاڑی ءِ تاچگ روچ کت۔ ژندی ءَ آئی ءِ چم سہر بیتگ اتاں۔ ریکانی دانگ آئی ءِ چمانی تہا پتر تگ اتاں۔ آراہ ءَ کمے جل ات۔ آ حیران اتاں کہ شپ ءَ کجا بگوازینیں۔ ہوٹلاں بیدءِ اسپیت پوست ءَ دگہ کس ءَ آ یگ ءِ اجازت نہ ات چو ناہا ہم اے ہلک ءَ اسپیت پوست جاہ منند اتاں ءُ آہانی چلو پگ کار سیاہ پوست اتاں۔ آ ہم میتگ ءَ چہ ڈنّ گستا نشتگ اتاں۔ یکے وَ ایش کہ ایشاں ادءَ ہچ وڑیں پجاروک نیست ات۔ حدا بزانت شپ چتور روچ بوت۔ آئی ءِ دیمارنج ءُ پریشانی ءِ ھید ءَ سر کتگ ات۔ آئی ءَ وتی پریشانی وتی چکانی دیما زاہر کنگ نہ لوٹ ات۔ آئی ءَ وتی پشت کپتگیں سفر پدا بندات کت۔ روچ دنیگ ءَ سہر نہ ات چک واب اتاں۔ آئی ءِ سرا دردے شروع بوت۔ شپ ءِ بے وابی ءُ پدا سر درد نوں آسک نلگ ات۔ زاہدہ ءِ چم پچ بوتنت، آئی ءَ جان کش ات ءُ پدا درّائینت ''ممی'' ورگ ءَ چے است؟'' منا چیا جست کنگا ئے ایرءَ، بروبور آئی ءَ پہ شزاری پسّہ دات۔ گاڑی انچیں جاہے ءَ رس ات کہ اودءَ سڑک ھراب ات ءُ آئی ءَ سڑک ءَ چہ جہل ایر کپگی ات۔ آہانی گاڑی ءِ پشت ءَ دنز ءُ لوڑ ءَ چوبشی کو کرءَ بست۔ انا گت ءَ یک دراج دمبیں مرگے آہانی گاڑی ءِ کش ءَ بال ءَ لگ ات۔ رے گشگ ءَ لگ ات ''ممی! اے مرگ ءِ نازانتی ءَ بچار'' مات ءَ آئی ءِ گپ دلگوش نہ کت آ گاڑی ہلائینگ ءِ وہدءَ ہم دم بالا کنگ ءِ جہد ءَ ات۔ ریل ءَ سوار بوتین ایں شرترات''۔ آئی ءَ وتی دل ءَ گوشت بلے ''بل'' ءَ وتی کاگدے ءِ تہا گوشتگ ات کہ منا گاڑی ءِ سک زلورتیں''۔ آئی ءِ سر سک درد ءَ ات۔ بلے آ پہ وتی منزل ءِ رسگ ءِ ہاترا ایک ڈول ءَ گاڑی ءَ ہلائینگ ءَ ات۔ ''منا کمے قہوہ ورگی انت'' رے ءَ درائینت ورگ جام ءِ چیر ءَ ایریں الماری ءِ تہا فلاسک کش ات۔ آئی ءَ وتی گونڈ گونڈیں کاروت کتگ اتاں۔

''کموقہوہ منا ہم بدے! زاہدہ ءَ چہ پشت ءِ سیٹ ءَ درائینت ۔صبر کن ترادائم ورگے لگ اتگ ۔ رے ءَ جواب دات ۔ ناں چوشیں گپے نہ انت انوں منا کموکے قہوہ ورگی انت''۔تو سباہی وارتگ۔'' دگہ کے انگت وراں''۔''لالچی لالچی'' مات ءَ زہرونکی ءَ درائینت'' چے جا کے شما شروع کتگ ۔بل ات بے پائدگیں گپاں وتی ۔ رے فلاسک ءِ دپیگ ءَ بوجگ ءَ ات ''اڑے ایشی ءَ چ مان نیست اے وَ ہور کیں''۔ نی چون کنیں مارا او قہوہ پکارات۔'' دمانے دل ءَ بدارات ۔ دیمترا دکان یے کیت، ہموداز وریں''۔ مات ءَ آ دلبڈی دات انت ۔نوں روچ برز بیتگ ات آئی ءِ گرمی ہر جاہ تالان ات آ گاڑی ءَ تاچان ات ۔اگاں آئی ءِ جان چہ ژندی ءَ تش تش ات ۔گشئے آئی ءِ اندام ساداں ٹٹا تگ ۔راہ ہم سک ھراب ات ۔جاہے دنز ءُ پلک ءُ جاہے کوہ گیابان۔'' قہوہ لوٹاں'' زاہدہ ءَ پدا گوشت'' خاموش بہ بے''''سینڈوچ اتیں بُور''''ناسینڈوچ ناں''۔''قہوہ......'' زاہدہ ءَ کنت کتگ ات ۔آہانی گاڑی لہتیں انچیں کڈ کانی کش ءَ گوزگا ات کہ آ دیران اتاں ءُ اودءَ سڑک ءِ کرّ ءَ لہتیں چک اوشتا تگ اتاں ءُ دنتان اش ڈنّ ءَ اتاں ۔ءُ آہانی نیمگا دست اش ٹال کرتگ اتاں ۔ رے ءَ ہم وتی دست پہ ملنڈ آہانی نیمگا ٹال کت ءُ گاڑی گوست پدا دیمترا آہانی سئے سیاہ پوستیں مردک دیست کہ گوں پکی ایں گداں مک اتاں ۔گاڑی تاب ءَ آہانی کش ءَ گوست ۔آ سن ءِ پہلے اتک کہ آئی ءِ برگ ءَ گاڑی ءِ رفتار کے نرم تر بوت ۔ دوگلابی رنگ ءِ ورناہاں دیست کہ یک سیاہ پوستیں جنین آدمے کہ آئی ءَ نوکیں گاڑی یے گون، آ وتی دل ءِ تہا جُسک ءَ لگ اتاں۔''ممی اے کجام جاگہ انت۔'' رے ءَ جست کت ۔'' من نزاناں'' مات ءَ پتو دات'' مارا ادءَ قہوہ رسیت'' زاہدہ ءَ گوشت۔'' من گوشاں شما کئے سُد بہ اِت۔''''سردیں شربت وراتِ؟'' مات ءَ پرس ات ۔منا باز قہوہ ورگی انت باز شیر کنیں۔''''شرانت'' مات ءَ جواب دات ۔ دیمترا یک ہوٹلے اتک، ہوٹل ءِ دیما آہن ءِ کرسی مِک اتاں ۔ہوٹل ءِ برز ءَ پیپسی ءِ چھاپ لگ اتگ ات ۔ دیوال ءِ کش ءَ یک جاہے سیاہ پوستانی زرت ءُ زیر ءِ ہاترا گیشینگ بوتگ ات ۔آ اودءَ لہتیں سیاہ پوستیں ورناہاں درتگیں گدگُور ءَ ات ءُ وتی باریگ ءِ ودار ءَ اتاں ۔ مات ءَ وتی گاڑی ہوٹل ءِ مستریں دروازگ بزاں گیٹ ءِ دپ ءَ اوشتارینت تو کا ٹیپ توار ءَ ات ۔دریگانی آ دینک ترپک ءَ اتاں ۔آہانی چک ءَ حاک ءِ تشے ہم نگواہیت۔'' فلاسک ءَ منا دئے۔'' مات ءَ رے ءَ گوں گوشت۔'' شما بہ نند اِت من انوں کایاں'' آ چہ گاڑی ءَ ایر کپت گشے آئی ءِ جان چہ غضب یے ءَ چُٹ ات ۔آئی ءِ دمبرتگیں دست ءُ پاداں بود کت آئی ءَ وتی جان ءِ تہا وشیں لذت یے مارات ۔ بلے اے آرام بس یک دمانے ات۔ یک دمانے ءِ ہلاسی ءَ پد ہما ژندی ءُ ہما درد ءَ سر۔آئی ءَ وتی پچ جہل ءَ ترکت انت بلے جیکٹ ءِ بٹن بند نہ کت انت پدا آئی ءَ فلاسک زرت ءُ ہوٹل ءِ تہا پترت ۔ ہوٹل ءِ تہا سک سرد ات ۔پشتی نیمگا پنکگیں بٹاٹا ءِ بوآ تارات ۔ دخل ءَ یک زنڈ ءُ گوشادیں اسپیت پوشیں جنین آدمے اوشتا تگ ات۔'' اے فلاسک ءَ قہوہ مان کن پلیز'' آئی ءَ درائینت دخل ءَ اوشتاتگیں جنین ءِ دیم چو جنوکیں کا ئیگر ءَ بوت ءُ گشگ ءَ لگ ات '' اے خدا تو وت حیر بیارا اے بد بریں سیاہیں خر چہ کجا۔آ گشگ ءَ لگ ات ۔ دراچداں چے ۔ بد دینیں کاپر'' تراچون اے توان بوتگ کہ اتلگے ادءَ انگریزی ءَ گپ ءَ ئے'' اے ھبر آئی ءَ چو کاٹار ءَ تورات آئی انچو مارات کہ گشے آئی ءِ جان ءِ مرتگیں ٹپ ءَ پدا جہہ جنگ ءُ ھون ریچ انت ۔آئی وتی دست ءِ فلاسک دستانی تاب ءَ برز ءَ برت ءُ ھمے اسپیت پوشتیں جنین آدم ءِ شکل ءَ ھتر مال کت۔''کمینی'' اسپتیں گرگ جون ءِ ڈونڈ قلی

مستریں توئے۔'' آئی ءِ چمانی تہاحون ءِ کشک تچگ ءَ لگ ات۔ آئی ءَ دست وتی چمانی سراایر کت ءُ ترِ پگ ءَ بن ءَ کپت۔ آ گریوان ءَ ڈن ءَ دراتک۔ ڈن ءَ لہتیں سیاہ پوشتیں ورنا چہ ترس ءَ درآ ہگ ءَ اتاں۔ آئی ءَ پداواتر کت ءُ چہ زہرءَ پاداں تر پیناں بوت ءُ چہ ہوٹل ءَ ڈن درکپت۔ آ چو سیاہ مارءَ جُسگ ءَ ات۔ ہمے حال ءَ آئی ءَ درپیچ کت۔ ہوٹل ءِ توکی نیمگا لہتیں سیاہ پوست اوشتا تگ بلے اے ہم آئی ءِ نز یک ءَ رست انت۔ ءُ وتی وڑیں سیاہ پوست ءَ ہورت ہورت ءَ چارگ ءَ لگ اتاں۔ آئی ءَ دمان ءَ گاڑی چالو کت ءُ چو تیرءَ دراتک ءُ شت۔ آئی ءِ دست اسٹرنگ ءِ چک ءَ الکاپ ءَ بداتگ اتاں۔ چہ زہرءَ آئی ءَ زندی ءِ مارشت بیان ات۔ وہدیکہ آ چہ ہوٹل ءَ باز گستا شتاں آئی ءَ گاڑی ءِ میدان کے نرم تر کت ءُ دم بالا دکنگ ءِ جہدے کت۔ چک حاموش اتاں آ سرپد اتاں کہ قضایے مئے سراالم ءَ کپیت۔ بازیں وہدے ءَ پدرَ ے ءَ درائینت ''اماں! قہوہ ترانہ رست۔'' اناں بے قہوہ ءَ گزران کن ات۔ آئی ءَ پسہ دات۔ اڑی منا قہوہ پکارات۔ زاہدہ ءَ شکایتی گالوار ءَ توار کت۔ ''بس نہ گندے شمے مات چوں نگیک انت۔'' آئی ءَ درائینت'' فلاسک تو چون کت''۔ رے ءَ پرس ات۔ ''بس'' آئی وتی چک بیہار دات۔ روچ ءِ گرمیں برانز زمین ءِ دلبند ءَ چو پری ءَ ناچ ءَ اتاں۔ دیم ءَ سڑک ءِ سرا لہتیں گاڑی تچگا ات۔ آئی ءَ درائیں گاڑی گاڑی کراس کتنت ءُ دیما دراتک۔ گاڑی ءِ توکا بے بز ی ات۔ رے ءَ حاموشی پروش دات ءُ درائینت ''گاڑی ءَ بلّے پاپا ہلائینیت'' ''ہو ایشی ءَ من زاناں۔'' زاہدہ ءَ درائینت۔ ''ممی کمو دیمترا امارا قہوہ رسیت!۔'' آئی ءَ گوشت۔ ''ہومنی چک الم۔'' ءُ آئی ءِ رفتار رست بیان ات۔ آئی ءَ وتی گاڑی ءِ مہار ژپ ات ءُ گاڑی ءِ رفتار نرم تر کت۔ '' آ کوہ ءَ دیم بچارات گشئے یکے زاہر انت۔'' ''ہو واقعی یکے زاہرانت؟'' زاہدہ ءَ سوال کت۔ ''شما ہم سک جٹ ات، ادءَ چے است۔'' انچو پدر بوت گشئے مردمے۔'' گاڑی اوشتات ءُ مات ءَ سرچہ گاڑی ءَ درکش ات ءُ چارات۔ دیمترا روءُ آبند انت۔ یک کسانیں بند گاڑی ءُ یک لینڈ کروزر دگ ءِ توک ءَ توک اوشتا تگ ات۔ پولوس ءِ دو ورنا گاڑیاں پٹ ءُ پاس کنگا اتاں۔ آہاں یک گاڑی یے پٹ ات ءُ گاڑی ءِ واہند رزادات۔ ہمے ورنا دومی گاڑی ءِ نیمگا دلگوش بوت انت۔ اے جاورانی گندگا آ دلجم اتاں کہ کارھراب انت۔ آئی ءَ وتی گاڑی لگام ژپ ات ءُ اوشتار ینت۔ ءُ وتی نوبت ءِ ودارءَ بوت۔ سپاہی یے آئی ءِ گوراا تک ءُ گوشگ ءَ لگ ات۔ ''منا ایشی ءِ سرا شک انت۔'' دومی سپاہی ءَ وتی توپک ہمائی ءِ نیمگا ٹال کت۔ پہ زہرونگی درائینت یے'' ماتئ ودار ءَ ایں۔ تو زانئے کہ آہاں مارا گوانکو کتگ ءُ حال داتگ۔'' گاڑی ءِ تہا نشتگیں زہگ دلاپ بوتنت۔ اے چے بلا ہے بوت۔ چی ایت زاناں، چے بوتگ۔'' آئی ءَ درائینت۔ ''تو وت شرتر زانئے ءُ ترا ما دستگیر کنیں۔'' ''پرچا! من چے گناہ کتگ؟'' آئی ءَ پدا گوشت۔ آئی ءِ گالوار ءَ چہ ترس سہرانہ ات۔ بلے آ پہ وتی زہگاں سک تکانسرات۔ ''چوشیں گپے نہ انت۔ بس ترا زوت معلوم بیت۔'' سپاہی ءَ درائینت۔ ''گاڑی ءَ ترین بلے دگہ مکرءُ ھنرمکن۔'' آئی ءَ پہ ہیمنا کی حکم دات۔ ''شما منا کجا برگ ءَ ات۔'' منا وتی زہگ کیپ ٹاؤن ءَ برگی انت۔'' ''گڑا چے بکناں؟'' تو وتی کتگیں جرم ءِ سزا ءَ الم ءَ کاٹ۔'' پولوس ءِ ڈرائیور ءَ وتی گاڑی چالو کت۔ ''اے گاڑی ءِ رند پداں بیا۔'' سپاہی ءَ گوں ڈرائیور ءَ گوشت۔ آئی ءَ وتی گاڑی چالو کت۔ ''بچار ایشی ءَ چکی لیپے نہ کنئے۔'' پہ نادلکشی آ ہم پولیس والا ءِ ہمراہی ءَ روگا لگ ات۔ ☆☆☆

سچکان راست

بام دنت ءُ پدا رژن ءِ گوربام بیت

ملک طوقی

ٹوھیں ارواہ (مہا تمابدھ) مئے ولجہ بُدھا گوشیت

چار تلاہ رنگیں ھقیں ھبر

ا۔ زند دردا انت ءُ ڈور

۲۔ دردءُ ڈورءِ سوب پہ وتی جندءِ کٹ ءُ نپ ءِ سل ءُ ناھودگیں واھگ انت

۳۔ زندءِ درد ءُ گمانی علاج نوں ایش انت:

وت سری، وت گلائی ءُ آھودگیں آھگاں گارءُ بنگوج کن اِت

۴۔ ھشت تلیں راہ ءُ دگ ءَ گر اِت

اولی: رژن ءِ راہ

زانگ ءُ زانتکاری ءِ راہ

دومی: واھگ ءُ نیت ءِ نیکی ءُ

سیھی: حق گوشی نیک گپتاری ءُ نیک گالی ءِ راہ

چارمی: نیک کرداری ءُ پہ شرف زندءِ گوازینگ ءُ

پنچمی: اچ حرام واری ءَ.....رستگاری ءِ راہ

ششمی: نیکیں جھدانی راہ

ہپتمی: چم ءُ زردءِ پچی،، دھرءِ شرّ زانگی

ہشتمی انت: دل ءِ شرگداری ءِ راہ

رژن ءُ زروان ءِ راہ

دائم جلشکوکیں روچ ءِ دیدار

اے ھشت تلاھیں راہ ءِ.....آخرسری منزل انت

واجھاں، بانکاں، بیلاں، ھمبلاں،

براھندگاں

زندے روچ ءِ رژن ءَ.....نہ بیت

واجھاں، بانکاں، بیلاں، ھمبلاں،

براھندگاں

بیاءُ ھمت کن ات

کُشتگیں روچ ءَ زندگ کن اِت نوک سرءَ

من، انگت پہ امیت زندگاں

سگّان اے دھرءِ کچّینگاں

روچ ءِ نوک زندی ءِ نوکیں بام یے ءِ

رھچاریاں

من پہ اے گُشتگیں روچ ءَ
ھدّ یرے اَڈ کناں
من نئیلاں گروُدے بہ بیت
روچ ءِ قبر

من شگرب چہ مگرب
دم ءُ چوف یات گراں
بِک ءُ ملاءُ منجار باں
دل گوں زگرے دیاں
دُوت ءُ کاآہ ءُ پہ یات ءُ زاری کناں
شَرّ ءُ لیکو جناں

ایشی ءُ آئی ءِ
ھرکس ءُ ناکس ءِ
دست پُچکان ءُ پاد
ندر ءُ ھیرات ءُ قربان باں
من بلوچانی پادان کپاں
جاک ءُ کوکار ءُ سلوات کناں
بوداکاراں جلشکوکیں روچ ءَ پدءَ

بود کنت روچ ءُ چماں وتی پچ کنت
روچ ءِ بچکند گانی پدا بام دنت
بام دنت، ءُ پدا رژن ءِ گور بام بیت
روچ گوں نوکیں زندے سرءَ چست کنت :
شپ چلَت کور بنت
جن ءُ جاتوگ یاجوج ءُ ماجوج
لِک انت ءُ گمسار بنت

برکت ءَ روچ ءِ برانزانی
رژن ءِ تلّیت
گواڑگ ءُ آسمی پل ءُ گُوْنگ رُدایت
بوزبادانی تالان بیت، ءُ ھامین بیت

نابزانتی ءُ بےزانگی گار بیت ؛
راج ءُ مھلوک پدا سار بیت ؛
ھر بلوچے، بلوچڈیھہ ءِ گموار بیت ؛
ھر کسے کار کنت
کس نہ کس ءِ سرابار بیت

پا زآں ءُ دُرّک ءُ توکلی مست ءَ
گل خان نصیر ءُ سید جان ءُ دُریں عطا شاد ءِ
شاگیں وتن، گلزمین :
سبز ءُ آباد ءُ آجو ءُ آزات بیت ؛
نئے گلامی ءِ شھمات بیت ؛
نئے کہ پاکار ءُ نئے کسے سردار بیت ؛
نئے کسے چُنڈ ءُ چانیگ ءِ چمدار بیت ؛
نئے کسے انگر ءُ وار ءُ بے شام بیت
بام دنت، ءُ پدارژن ءِ گور بام بیت

واجھاں، بانکاں، بیلاں، ھمبلاں
براھندگاں
مرچی ھمراہ بہ اِت یا نہ بہ اِت
سدّک ءُ دلجماں من
کہ شپ گار بیت ؛
بام دنت ءُ مرادانی گور بام بیت ؛
نام لگورانی رسوا سرء بام بیت ؛
ھمت ءُ غیرت ءِ نام وڑ نام بیت ؛
شاہ تبیں چاکر ءُ میریں گوھرام ءِ
گنجیں بلوچڈ یہہ ءِ
زندگ پدا نام بیت ؛

روچ ءِ برانزانی دیم ءَ
لگورانی رَند ءُ پد ءِ
چم ءُ سر جھل بنت
شیرزالان ءُ ھم شیر ءِ مردانی اوباد گ ءِ
چم ءُ سر برز بنت
ءُ دل اِش وش ءُ شاتکام بیت
راج ءُ لشکر بلوچانی
ھمگام بیت
درکپ انت پہ ھلو ھالوئی
اَمّے مات ءُ گوھار
پُل ریچ انت راہ ءِ سرا
ھلھلا شادھانی پڑّام پہ پڑّام بیت

واجھاں، بانکاں، بیلاں، ھمبلاں
براھندگاں
زندبے روچ ءِ رژن ءَ نہ بیت
بیا ءُ ھمت کن ات
کُشتگیں روچ ءَ زندگ کن اِت
نوک سرا

★★★

دوچ گر

استاد عبدالمجید گوادری

هست ءُ نیست ءِ ساچ ءُ ساچشت گیدی ءَ
وھدءُ دھرءِ بیتن ءِ یکراھیں دگ
کلکشان ءُ آزمان ءِ پْراھگ ءَ
ابرم ءِ چوتاریں رنگ ءُ ھِنگلو
نوبت ءُ باریگ ءِ پرتَرّ ءِ رگام
کرن کرن ءِ سات ءُ سنگار ءُ مھیم
آدم ءِ اوبادگ ءِ آتراپ ءَ
شَرتگانی شلماں اِرےجیگیں زند
بےوسی ءِ ترونگلیں ارسانی ڈرد
بےدری ءِ تلوس ءِ ھیگار ءِ آس
سیچک سریں گیرانی آماچ بیتگیں
نیکراھی ءِ زم زم اوھریں
شھدیں آیات ءُ سھل ءُ تران آزمان گل ءِ
نور ءِ بْرانز ءِ بےتواریں بْرمش ءِ پد

پُرشگیں اوستانی کیشگ ءِ شاھگ ءَ
وھد پدءَ باریں کدی آلیٹ جنت
کشپلیں بےسنچیاں پلگارگ ءَ
بودگاناں بودی ءِ بودگ بدنت
بومیاءِ شونکار ءِ کلک
باریں کدساچ ایت سونیں آجگلے
مھر ءِ دُگنیاءِ دوبر ساچشت نکنت
چہ جھان ءَ گار ءُ بیگواہ بیتگیں
نوک پدا زاھر بہ بنت نوکیں جبید
(بلے) زانتگرانی زانت ءِ زانشت ءَ در اِنت
زاھرءِ دوچ ءِ مجیدؔ دوچ گر گُج اِنت
پھک ھجاب ءُ اندر اِنت موجر اِنت
شینگل انت ءُ پتّلا انت زاھر اِنت

☆☆☆

25-04-2005 گنجیں گوادر

آدینک

انور صاحب خان

(ڈیرہ) بگٹی نلگیں دورءِ تہا انت ہمبلاں
شہبندن ءِ زمین بہا انت ہمبلاں
براتے پہ ننگ ءُ نام کپن پوش کوہدراں
براتے نہ دیستیں زرّءِ گلا انت ہمبلاں
یک نیمے زلم ءِ کارچ ڈلان انت گردناں
یک نیمے عیش ءِ تاج سرءَ انت ہمبلاں
آسا پچیں دلاناں پہ گیج ایت راہے ءَ
سنجیں گمان ءِ سُراد کجا انت ہمبلاں
ہاموشی ءَ لگوری ءِ پہنات در بر انت
تیر ءِ جواب تیر روا انت ہمبلاں
آماچیں تیر گواری ءِ دیم ءَ کلات بنت
راجیں بلوچ ءِ دوست ہما انت ہمبلاں
چتو نہ مان انت دائم ءَ باجوشکون بنت
باندات ہردکانی درا انت ہمبلاں
جدوابی ءِ ہسارانی آسک وابیں اندرءَ
انور پہ ڈیھ ءَ آزگ سما انت ہمبلاں

گلیں وتن

محمد حسین عنقا

شوہاز
غوث بخش صابر

چہ درسیں گلزمین جواں منی بلوچی ایں وتن
ہے زمین منی ہمیشی برزیں آسماں منی
ہے زمین ءُ آسمان ءِ ہرچی درمیاں منی
ہمیشی جیڑہ ءُ سَلاہ ہمیشی سپت ءُ زیاں منی
منا مہ بیت دوست چوں چہ درسیں گلزمین وتن

جہان دراہ ارش کناں گنوک پہ تئی چارگ ءَ
سپیت ءُ سیہ رگام گوں بہشت ءِ شیر ءُ بینگ ءَ
گوں آسمی ایں دیدگ ءَ گوں ناز بوئیں ٹیلگ ءَ
کناں سپت مدا گوشاں کہ نے چہ تو گہیں وتن

چہ سندھ تئی پہ گندگ ءَ گُشان سسی ءِ سرءَ
چہ قندہار گرانک انت وئیل پہ تئی ہاتر ءَ
زمین ءِ جنت ءِ کہ وش کنت حورے یاد ترا
مباں من ندرتئی سرا تہ چوں منی گلیں وتن

چہ ھاکے تئی کہ زنک دنت چنگیز ءَ جہان ورءَ
چہ ھاکے تئی کہ زنک دنت تیمر ءَ جہان گرءَ
چہ پاکیں ھاکے زنک دنت براہیم ءَ پیغمبرءَ
چے دیں چے کوڑی ہردوکیں توے درورین وتن

ہزار بار آتک ءُ شت چشیں کہ سکندر ات
چونوح ءِ ہارلشکرءَ ئے سندھ ءُ ہند چیر جت
چونوح ءِ مَنت بوجی اگر زمین تہ تئی ات
حدا ءِ جند ءِ ساتگیں بلوچ ءِ مکہیں وتن

منا چہ کارستی ئے منا چہ کار ذکری ئے
منا چہ کار وتنگ ئے منا چہ کار عامی ئے
منا چہ کار خانے ئے نوابے ئے کہ جامی ئے
منا پہ چم ءُ سر ہمہ کہ بیت پہ گلیں وتن

ستر بہ بیت دُلدُ لے منا کہ ٹہل ءِ لوڑ نے
ستر براتے بالی ایں گوں آسمان کار چے
چہ من، منی ڈیہہ ءَ مزنت ترس کیتوں چواچے
پمن تہ جوان ہیرزئی، وتی چہ رندی ایں وتن

منا چہ کار ماہکان ماں آسمان ءَ جواں تپیت
چو آسمی ءَ تیوگیں جہان ءِ دیم پچ پلیت
چوکاڑ ءِ تُسکیں گوراں زراہ ءِ چول مست بیت
من دوست، ماہکاں تپیت دلبریں وتن

ہزار پر نمہ چو زلپ آسمی گور ءِ
ہزار گوں جنتے بہ بیت گر سمندر ءِ
گرز نہ انت ساہگوں ہما رگام ءُ جمر ءِ
چہ مکران نَیت اگر او کیت اچ دریں وتن

منا نصیر نوری بیت دوستر چہ دلبر ءَ
منا عزیز مگسی بیت دوست اچ وتی سرءَ
ماں اریشت ءَ کریم خان ءُ رودراھت چاکرءَ
مِراں من چو ٹیپو ءَ وتی پہ مکہیں وتن

ماں مرک ءِ وہد ءَ عبداللہ گپت ھاک تئی ماں مُشت
او ہمراں ءَ ساڑی ایں گون کتنت بے چوشے گشت
قسم منا حیاتی ءَ دیاں نہ من ترا چہ مُشت
ہے قسم منا منی او گور جاگہیں وتن

☆☆☆

منی منزل ہمادیم انت

شپ ءِ سیاہی نصیب ءِ لسہیں کشکے
من جنزاناں
مناگوں انت وتی اوستانی بارے گرنچے ءِ پیا
من جنزاناں
بلے منزل صباءِ باز دیرانت ہچ نہ بیت گندگ
اگاں تئی ماہکانیں غم منی ہمراہ مہ بوتیناں
من الم راہ وتی مٹ ات
اگاں تئی ناز بوئیں خنجر ءِ رژنے مہ پیش داشتیں
دل ءِ بدواہ وتی مٹ ات
شپ ءِ سیاہی نصیب ءِ لسہیں کشکے
من جنزاناں
منی منزل تئی گُل ءِ نوان انت
نئے کہ تئی بادگیر ءِ چوکاٹ انت
منی منزل ہمادیم انت
ہمودا کہ تئی درد ءِ ابیتکی انت
تئی مہر ءِ خماری انت
تراچہ دور تئی گُل ءِ نوان ءَ ؟؟؟؟ ہمادیم ءَ
اے دنیا گوں وتی ریکاں
ہمک رنگ ءَ چہ ساری انت
اگاں باور نہ بیت اے گپ
گڑا کئے نگاہ ءِ دور گند ءَ ہستی ءِ ھند ءَ چہ یکّر کن
بچار چماں منی
کمیں بچار چماں منی

منی چمانی زندان تئی مہر ءِ ابیتکی چون سہراانت
چے پیمیں درد واری انت
چے پیمیں بیقراری انت
شپ ءِ سیاہی نصیب ءِ لسہیں کشکے
من جنزاناں
منا مُلمہ مکن گوں وت
منی منزل ہمادیم انت
منی گودی منی اوجتی گودی
منی تو زندمان ءِ گوسگیں روچاں بہ ٹپّاس ئے
گڑا زان ئے
منی تو نیت ءِ آس ءَ وتی گوں اشکریں درداں بچکاس ئے
گڑا زان ئے
گڑا الم تو زان ئے گونگانی سہب چے رنگ ءَ انت
ءُ شام ءِ آسری دردانی زہیروک ءِ توار چون انت
شپ ءِ سیاہی نصیب ءِ لسہیں کشکے
من جنزاناں
منا بل کہ من جنزاناں
منی منزل ہمادیم انت
منی واستا مہ جیڑ ءُ دیدگاں ارسیگ مکن ھبلیں
منی واستا مبور نجیگ
اے زند ءِ دراج ءُ پر کیفیں مسافت پہ ترا ہر روچ
منی دعا انت کہ دلکش بات
منا بل کہ من جنزاناں
منی منزل ہمادیم انت

ساجد نور

شعرءِشہید عبدالرحمان سرزادہ پیشئی

شوہازکار: منیر احمد

بیا کہ ویرانیں گشے مرچی بہارگاہ ءِ کشار
بس کتگ وشیں سمین ءَ کشگائیں ترندیں لوار
ہر کس ءَ چارے ابیتکیں لیمزانت مرغدار
ٹلت ءُ برشپتت گلانی گل غم ءَ بیتاں پلار
کس مکنت دنیا ءِ سرسبزیں بہار ءَ اعتبار
بس دو روچیں ھمبلاں دنیا ءِ وشیں نو بہار
سرتگیں دل بیتگ انت مرچی غمیگ ءُ بے قرار
آسمان سیاہ ایں زمین ءَ پوشگیں دنز ءُ گبار
ماہکانی گوست ءُ شپ بیتاں پدا سیاہ ءُ تہار
گریوگاینت مرغ ءُ ماہی نالگاینت درچک ءُ دار
آیگیں ہر نیمگا گوشاں اے جان سوچیں توار
عبدالرحمٰن بیت شہید آمہربانیں سرمچار
وش زبان ءُ ملّت ءِ ہمدرد ءُ قوم ءِ گمکشار
مفت ءُ ناحق دشمناں جت بے گناہ ءُ بے میار
گریوگیں ہر کس پہ دابے آئی یاد ءَ زار زار
دل کباب انت ، سینہ بریان انت ءُ دیدہ اشکبار
ہچ وفا نیست انت ترا اے بہتباریں روزگار
چیرکانی شگلیں شہدانی شیپ ءِ زہرمار
زندگی یک ءُ دو روچیں درد ءُ افسانہ ہزار
بیا دمانے مئے غم ءُ دردانی حالاں گوش بدار

جی ہما مدّت کہ سرزادہ گلیں روشن خیال
ہرطرف چاریت ءُ گندی دردناک ایں ملک ءِ حال
عاجز انت پیر ءُ جوان ءُ نمیران انت نونہال
قوم ءِ سرسبزیں کشار ءَ سوچگیں ظلم ءِ شمال
پروشتگنت بازانی چنگل گوَتگ انت شاھین ءِ بال
تا بلوچی گار بہ بیت دشمن کنان انت مکر ءُ چال
سکت تورنت من دل ءَ شیرہمت ءَ اے گپ ءُ ٹال
پرغضب لانک ءَ ئے بندیت نوجوانیں خوش خصال
تا بکنت بے رحمی ءِ درچک ءَ چہ ھنڈالاں نہال
اے وطن پاکیں مہ بیت چو دشمنانی پایمال
زانت کہ مان اے کار ءِ تو کا رنج ءُ تکلیف ءُ وبال
دشمنانی مکر ءُ میلہ مردمانی قیل ءُ قال
چارتے داں ھور میاں گوں دشمناں کار نہ بیت
داں کہ نزیک ءَ میایاں چو دو گفتار نہ بیت
اے مصیبت چو پہ آسانی سر ءَ گار نہ بیت
قوم گشے واب ایں کہ ھچ رنگ ءَ اے بیدار نہ بیت
عمر ءِ پُرّ ءَ چو یتیماں گریوگ ءُ زار نہ بیت
ھنچو خاموش ءَ بہ نندان گوں من اوپار نہ بیت
گوں بلوچی جذبہ ءُ لجّ ءَ پہ قوم ءِ خاطر ءَ
دشمن ءِ توکا وتا جاگاہے داتگ آخر ءَ

کارے کت دوستانی واستا دشمنانی پتر ءَ
شیر ءِ کارپد انگت ءَ ایر انت ءُ نقش انت دفتر ءَ
بیا گوشاں گوں تو من یک چیزے چہ آہاں زاہر ءَ
ہم نشین ات دائم ءَ گوں عالم ءُ دانشور ءَ
گپتگ اے ہر چیز ءُ ہرکار ءَ چہ آہاں مشورہ
انچوشیں ذہن ءُ دماغے داتگ ات آ قادر ءَ
جست ءِ پتہ داتگے یک لہظے بے چوں ءُ چرا
سرزمین مشکل بہ گندیت آئی ءِ متّ ءُ درور ءَ
من ہما دور ءَ کہ پوش ات انقلاب ءِ جمبر ءَ
شاہ ایران تتگگ ءُ آتکگ خمینی کشور ءَ
عبدالرحمان، آ ھبر زانت ءُ یلیں نیک اختر ءَ
اتحاد ءِ انجمن ترتیب ئِے داتگ پیسر ءَ
تا بکنت قوم ءَ تپاک ءُ متحد گور پہ گور ءَ
زور ءُ ناانصافیاں میلیت بلوچانی سرا
یا بہ سندیت ظلم ءِ تیل ءَ گوں بیان ءِ خنجر ءَ
یا بہ چکاسیت پہ ہمت دشمنانی ٹکر ءَ
قوم ءِ واستا کارے کت آ شیردلیں نام آور ءَ
ملک ءِ واری قوم ءِ محرومی گوشاں کت ہر در ءَ
وش نہ بیت انت دولت ءَ اے کار ءُ گپ ءُ ماجرا
آھر ءَ بُرتہ من زندان ءَ چگل دات ناشر ءَ
شیر ءِ ہمت کم نہ بیتگ آفرین خوش گوہر ءَ
یاد کنت دنیا ہمیشہ آ وفا ءِ پیکر ءَ
سگّ اتنت ئِے اے مصیبت ایر نیاتکگ سگر ءَ
ایوکا اوشتاتگ کنان ات محنت ءِ لنجیں زر ءَ

یکے ءَ اے عبدالرحمٰن قدر ءُ قیمت تئی نزانت
تو مصیبت سگّ اتنت قوم ءُ مصیبت تئی نزانت
یکے ءَ ہم آ بلندیں فکر ءُ ہمت تئی نزانت
سر فدا کت تو پہ مئیگ ئی ما محبت تئی نزانت
تو ہما شیرے کہ ہر جاگہ کہ بیتگ جاک ءُ شور
شیرکنیں آپ یے کتگ مئے ٹک ءِ واستا زہر ءُ سور
قوم ءِ ہر درد ءُ گماں گوں بیتگ ءِ تو ہور ءُ تور
نشتگ انت بستر روان ءَ دشمنانی زلم ءُ زور
من دوراہی ءِ تہا مامور کہ لگّ انت غارت ءَ
کش اتنت ئِے مال چہ انباراں ءُ برتاں پروت ءَ
مردم غنیمت انت کہ یکے گپ بجنت اے بابت ءَ
چُپّ ءُ وزمی کت ہزاراں بے گناہ ءُ علت ءَ
گار اتنت مردم چہ ترس ءَ مثل ءِ گاریں دلوت ءَ
دیم ترا کنزاں بہاں یکے نہ کنت اے جرآت ءَ
مرحبا مرحبا سد مرحبا "سرزادہ" آ شیر ہمت ءَ
صبر ءُ اوپارے نہ روت گندیت آ زہریں حالت ءَ
حق ءِ گوانک ءَ چست کنت بے ترس ءُ بیم ءُ ہیبت ءَ
ظلم ءِ دیما کیت ءُ اوشت ایت گوں غرور ءُ شوکت ءَ
ظالماں نیلیت کہ ناحق ءَ بہ لگّ انت کنت ءَ
مردم ءِ حق ءَ بورانت اے پیم راحت راحت ءَ
ہرکش ءَ ٹیلیفون کنت حالاں رسینیت دولت ءَ
دیر کنت ظلم ءَ چہ مخلوق ءِ سرا آ ساعت ءَ
ربّ ترا جاگہ دیات اے عبدالرحمٰن جنت ءِ
کس فراموش نہ کنت تئی بے ریائیں خدمت ءَ

گر چہ تو چہ ما جدا بیت ئے انا گہ بے گت ءَ
تئی محبت مئے دلاں نقش ایں مدام داں قیامت ءَ
مرز ءِ دروازگ پچیں انگت اد ءَ تئی برکت ءَ
لوٹ اتے مرز ءَ بہ نندال یکّے ءَ میلاں حرکت ءَ
توشت ئے حال دات کہ اے رنگ ءَ کپیں مازحمت ءَ
انچیں بارے مہ لڈات گیش بہ بیت مئے طاقت ءَ
تئی کجام کارانی توسیپ ءَ کناں اے مہربان
دوست نہ داشتگ ملک ءُ قوم ءِ ہاترا تو جسم ءُ جان
آخر ءَ پیش اتگگ انت گورناگ ءِ دُرد ءِ داستان
زاہر ات گورناگ ءِ بازار ءِ تہا ظلم ءِ نشان
بے شعوریں دولت ءَ قدرت وتی کت امتحان
نہ حدا ءِ ترس ئِے است انت نہ کہ دنیا ءِ شگان
پروشت ءُ ویران کت دو مسجد بے مرادیں ناشراں
مدرسہ دینی گوں حاکاں ہور کت انت نادلسراں
سوتک ءُ پروشت انت، مردمانی باغ ءُ دکان ءُ مکان
ملت یے مظلوم کت [illegible]ارہ ءُ بے خانماں
در پہ در بیتاں چہ ملک ءَ کودک ءُ پیر ءُ جوان
کس نہ شُت دیم گنگ اتاں، [illegible] زبان
سک خطرناکیں گنوکیں ظالم ءِ دیما بیاں
جہہ جنگ ''سرزادہ'' میر ءَ بستگ ئِے شیری میان
سالم ات انگت دو مسجد چارگ ءَ ات آسمان
ظالماں لوٹ ات بہ پروشاں آ دوئیں بے گُمان
زرتگ انت یے عالم ءُ برز ءَ شتگ کہ الامان
مدرسہ پروشت انت مسیت ویران کتاں لوگ ہم چنان

رُپت ءُ برتاں مردمانی زرّ ءُ سامان ناوران
بے گناہ ءَ زرت ءُ آوارہ کتاں خرد ءُ کلان
گیشتر ءَ میلیت کہ گیشین ءَ نہ بخشیت مستعان
مسجد ءِ ویران کنگ باور نہ بیتگ افسران
زانتگ ات شیر ءَ کہ چو گوش نہ دارنت گپّ ءُ تران
داں کہ جاگاہ ءَ مہ گندانت چو نہ بیت صورت عیاں
بس گڑا مہتل نہ بیتگ دیم ترا بیتگ روان
باز رس ئِے آورتنت چہ تہران ءَ جوان ءَ یک دمان
یک پہ یک ءَ پیش ئِے داشت انت آہاں خرابیں عاشیاں
چو نہ نشت آرامی ءَ گوہر بیانیں درفشان
داں چہ گورناگ ءَ نہ کُش ات ظالماں کاروان
آئی ءِ کاراں یاد کنت ہر وقت ءُ ہر ساعت جہان
انچیں انسانیت ''سرزادہ'' شیریں جور جواب
حق ءِ واستا دائم ءُ آواز ے چست ءَ بے حجاب
سانڈایت ''سرزادہ'' راجانی تہا ملّیں نواب
چُست بر ءَ زندان ئِے دیستگ رنج ءُ محنت بے حساب
ہر وڑیں حالاں چہ پُریں واجہ ءِ زند ءِ کتاب
اے کسانیں عمر ءِ توکا دیستگ ئِے سد انقلاب
قوم ءِ غموار ات ہمیشہ نیست اتے آرام ءُ واب
گر چہ دیست یے قوم ءِ دست ءَ رنج ءُ تکلیف ءُ عذاب
شورہ کت آخر ءَ نادلسراں زیر ءِ نقاب
نوجوان مردی شہید کت آ دلیریں سر نتاب
شپ جمعہ بیت ربیع الاول سِد ۳ تیر ماہ
سال ہزار ءُ سےئے سد ءُ ہفتاد ءُ نہہ گوں درد ءُ آہ

آسمان پوش ات غم ءِ دنزاں زمین بیت کور ءُ سیاہ
کت ہزار نازیں گُل ءِ گوریچ شہماتاں تباہ
آیگ ءَ ات دیم پہ لوگ ءَ بے خیال ءُ بے پناہ
قوم ءِ غداراں چہ پیش ءَ بستگ ات آ سانڈ ءِ راہ
ساعت دہ(۱۰) بیتگ بہ امر ءُ تقدیر ءِ قدیر
گرمیں بیٹ ءَ اتک ءُ سربیت آمڑاہ داریں امیر
دیستگ ئِے راہ ءِ سرا یکے نمایاں چہ دیر
فکرے کت بلکیں غریبے بے در ءُ واریں فقیر
دیم ترا آئی ءَ براں گوں اجر دنت ربّ خبیر
گاڑی ءَ انچو کہ داریت دشمناں بیت دار ءُ گیر
گرند کتگ سی تیریاں ہر جاہ رچاناں برق ءُ بیر
آخر ءَ دوچنت آ نایافتیں گُل ءَ رگبار تیر
نوشت ئِے جام ء شہادت پرمڑاہی مثل ء شیر
بیتگ انت دشمن فراری خوار ءُ رسوا ءُ حقیر
زندگ ئے تو اے گلیں ''سرزادہ'' یا رب ء نظیر
نام تئی محفوظ انت ترا یاد کنت ورنا ءُ پیر
ہر کسے اشکنت تئی نام جنت پہ تئی واستا زہیر
دوست ترا باتنت مبارک جنّت ءِ زریں حریر

★★★

سـوج: اے شعرءِ سرا شاعرءِ نام نبشتہ نہ ات۔ اگاں وانوکاں چہ کسے شاعرءِ بابت ءَ زانت، ھال بدنت دانکہ ریکارڈ تچک بہ بیت۔ **(ادارہ)**

ترائیلے

نسیم اکرم

(۱) ودار

ترانگ ءُ زپتیں زہیراں بسوچ کتے درا
شپ جتیں کرن ءِ وداریگ ءَ بدے مستاگے
کشتگاں چم مس وتی واگے، چارراہ ءِ سرا
ترانگ ءُ زپتیں زہیراناں بسوچ کتے درا
دل منی دریگّ ءِ رنگ ءَ گوں تلب کنت ترا
گم جتیں زند ءِ وڈالیگ ءَ بدے مستاگے
ترانگ ءُ زپتیں زہیراناں بسوچ کتے درا
شپ جتیں کرن ءِ وداریگ ءَ بدے مستاگے

(۲) منی چمروك

تئی مہراں کجام چماں بچاراں
زمانگ سکیں زوراکیں حدایے
کجام دیمادل ءِ دستاں شہاراں
تئی مہراں کجام چماں بچاراں
بہ شوہازاں دل ءِ گاریں کراراں
نزاناں مہر کجام زنڈیں گناہے
تئی مہراں کجام چماں بچاراں
زمانگ سکیں زوراکیں حدایے

حیال ءِ چم ریشاں

عومر کیتیا

اے چمانی نہ روائیں تر ونگلاں
کہ آس ءِ امبازگ ءَ
تساں
انچو شانتلے بہ بیت ما تارانی سر بہ ءَ
دیستگیں در چک ءِ بالا دءَ آس
روک بیت
گوات سڑ کانی نیمگا تچیت
یلہ چریں موسمانی شوہازگ ءَ
من پرشتگیں ساعتانی نندان سیمسراں
اے نیم بالیں مرغانی ساہگاں گراں
تئی شہر ءِ اتکگیں پیکر ءِ دامن ءَ
درد ءِ انارکانی سہری ءَ پچگراں
ارسانی جوناں زوراں ھاک ءِ تہادیاں
تئی شوہازگ ءَ کہ من گوں مرغاں دمبراں
چگل دیاں دنز وہدے چماں اشتر ءِ
من نہ متکگیں کاروانے ءِ پداں گراں
زدمے بہ بیت ودی ماں ھاک ءِ باتن ءَ
ہمے پیم سہراباں تئی حیال ءِ راہسر اں
پدا آزمان ءِ رنگ ءَ
ناسی ایں ساہگے کپیت
پدا عمرے گوں آکوٹے ءِ، بندیکاں ماں اڑیت

من تہنا باں

غفور عباس

من وہدے یک ءُ تہنا باں
حیال ءِ دیدگاں کنجل کناں ءُ دور تا چیناں
دل ءَ جیڑاں ءُ جیڑ یت دل
من تہنا باں
ہے گنداں
کہ تئی رولہ رجیں یا تانی فاتحہ انت
منی بالا دگیمر تگ
من ''آہ'' کشاں
جبین ءِ انگریں برانزانی سو چک ءَ پیلوشنت ترانگ
چراگیں درد ءِ بالو بنت ھدا مرزی
کپن نام ءَ نہ بیت زہیراں
گمانی میت ءَ کسے نہ دنت کو پگ
گمان ءِ سستگیں تا کانی ارواہ بے جنازہ بنت
من وہدے یک ءُ تہنا باں
دل ءَ جیڑاں ءُ جیڑ یت دل
ہے گنداں
دل ءِ مانش
اپیکیں واہگانی لیب جاگہ انت

☆☆☆

ترس

عید محمد عید

چم جنت
منی پہ گلیں بہارگا ہے
کئی گشان اوں رچیت
پہ دیدگانی برا ہے
دودل کہ زرانت
چے مستا گے؟
راہچاری ءِ ساہ
گرونا کیں بیگا ہے
کاڑے گلیں گشان ءَ
تئی کہ سرچنت مستا گی لوٹیت
بشارتانی ماں امبروز ءَ
دوروحانی ہورءُ ہواری
ما پکیر یں دل ءِ واہند
پہ دپّی وشا تکے مھتا جاں
مھتا جاں کہ...
غماں باراں
کئی راہچاراں

شاد ہے ءِ روچ
حدا مرزی
تہاریں دیدگانی شپ روچ بنت کہ مہ بنت
چم جنت
چورہیں چم ءِ ارساں گشان ءَ کن
زرد ءِ یاقوتاں ترانگ ءِ مروارد
چم انت شہم انت چوتئی شار ءِ ستارہ
امیت ءِ باندات وائی بیت کہ مہ بیت
واہگ ءِ امبروز ءَ لقا ہے در پشیت
چراگیں زانت ءِ آدینک ءَ
دژمن ءِ نگاہ ءَ پُل کنگ بنت
تئی مہرءِ مکھیں ہنکین ءَ
ھانی ءُ مرید ءِ پدگارانت
من تہنا وتا چون بہ رکیناں
چم جنت...

☆☆☆

ھانی منی جان ءُ جگر

مجید عاجز

ھانی منی جان ءُ جگر
ھانی منی دل ترک اتہ
دل ترک اتہ چماں مہ بر
پہ اے وڑیں داغ ءَ مہ زر
سر کشگ ءُ دور جلگی
پل دروشمیں وش ملگی
دل تو بداتیں پہ بدل
چیزے نہ بوتہ ہلگی
مارا مکن چم ءُ دو چم
پہ جنزگے لرزاں قدم
لبزانی ورنائی سچیت
ساہ ءِ سرا پرشتہ قلم
شپ ماہکان بوتہ گلی
وش انت ٹپّاں پاپلی
سبزیں چنالانی سرا
کوکو بنالاں بلبلی
گوات ءَ کہ نیت مٹ اِتہ
پلاں ثواب کٹ اِتہ
لبزے کپیت ءُ پاد کیت
شعرے بگند ئے گٹ اِتہ
رنگ ءَ تئی چو برف کنت
لبزانی سنگ ءَ چرپ کنت
عاجز چتوریں شاعرے
پہک ءَ وتا را دڑپ کنت

کپوت چاھی

محمد بخش بزنجو

بیا منی کاسد مرگ کپوت چاھی
چہ مشکت ءِ شہر ءَ تو بے راہی
زیر منی رِبالاں سر گر بیگاہی
(کہ) چہ منا دل تنگیں اُمل شاہی

زیت ءُ اشتاپی پنداں براں کن
گوں سمین سہب ءَ دیما نوداں کن
وشیں کُوکُو یے کپوت تو زبان ءَ کن
گوادر ءِ دراجیں کوہ ءَ چماں کن

اے زر ءَ گوازین چوشپیں تیر ءَ
بانزلاں پچ کن چو شیریں آچار ءَ
شانک بدئے چماں شاہیں بازار ءَ
پُل ءُ چالاکیں دلبر ءِ شہر ءَ

شر بچار سسا کن مسکیں بازار ءَ
سیل بکن شری ءَ گوادر ءِ پھر ءَ
نود ءَ ساچانیں مہر ءِ منگیر ءَ
دم بدئے بالاں کپّر ءِ شہر ءَ

دارگ ءِ جاگہ تئی کلانچ باگیں
پُش ءُ میرانی جاک ءُ دیوان انت
چماں تو برزیں آ تلار ءَ کن
بیری ءِ چاہ ءَ نند ءُ آرام کن

بانزلاں نز کن پہ گورگیں گل ءَ
تو بہ نند مہرانی کاپر ءِ ٹل ءَ
منی سلاماں سرکن آسمی پُل ءَ
دلبر ءُ مہرنگیں کسان سال ءَ

او کپوت چاہی نند گل ءِ دیما
پہ ادب گپ کن رِبالوی پیما
پہ ادب پیشدار دلبر ءَ شیم ءَ
مئے حیالاں ءُ مئے دل ءِ زیم ءَ

مرگ ترا پرسیت مئے امل ماہیں
چہ کجا کائے تو کپوت شاہیں
چہ مشکت ءِ شہر ءَ شوک ءَ پر گنجیں
مارا گون انت تئی سلام زریں

کاسداں دوست ءِ تئی پری پیکر
تو وتی دوست ءَ را جنگ خنجر
بے خیال ئے تو چیا دلبر
او جنک درپشوکیں زر ءِ گوہر

من گنوکاں ءُ دل پریشانیں
لال تئی دوری ءَ مارا ارمانیں
رنج ءُ اندوہ ءُ تئی گماں گرانیں
پروشتگ منی بالاد تچک ءُ ورنائیں

من ہما روچی کہ ترا دیستگ
ہوش منی سالونکی سر ءَ رپتگ
دل منی جنبوری جلاں بیتگ
تئی غم ءُ اندوہاں گل منا گراستگ

روچ منی ہچ پیا نہ بنت بیگاہ
شپ گشئے سال انت ءُ نہ بنت بیگاہ
تو منی ساہ ءُ تو منی ارواہ
نازکیں کیگد نیست ترا پرواہ

دنیا

عبدالواحد لال

منا شگانی مکن تو دنیا
تئی من چمدار نیاں تنگیہ
من بلّے بے زر ، بے مال ءُ کنگال
من بلّے بے واب ءُ بے کراراں
من بلّے درد ءُ گم ءِ شکاراں
من بلّے بے شام ءُ بے سبارگ
من بلّے شراں پہ ارس ءِ گوارگ
من بلّے بے سیاد ءُ بے ایتاں
من بلّے دردانی آس ءَ کپتاں
(بلے) نیاہاں دنیا تئی در ءَ من
(بلے) نیاہاں دنیا تئی در ءَ من

☆☆☆

چار کڑی

عارف آفتاب

دل ءَ زور ئے وتا بے یال کنئے دنیا
ہو ڈے تو چونیں کمال کنئے دنیا
گیمر تگیں من درچکے آں دوست ءِ نشانی ءِ
پرچا منا چہ سند ءِ بن ءَ نال کنئے دنیا

منا توار پرِ مہ دئے

حفیظ رؤف

تئی زحم جنیں سیاہی ءَ
وتی قدم
اں جنگے ءَ شمشتگاں
سگاراں زنگ بستگ یے
اسپ پیر بوتگ یے
ءِلے توان ءَ درنہ انت
تنیکہ
اں دیدگاں آوابے ہم
کروتکگاں
اں سینگ ءَ
تاں جنگ بستگ یے
آراہاں آشنا نہ انت
کہ پیسر امسافری ءِ پندے براتگ
آلوگ، مرد ماں
گوں عاجزیں پت ءَ آنندءُ نیادی ساعتاں
آپیریں مات ءِ وشیں
کسہاں
آکیف ءُ لذتانی
ہکانی ایں شپاں
گلاب، پُل، بالوانی کسہاں
چہ دوردرشتگ

نہ زلف ءِ ساہگ ءَ پناہ ءِ
حاجتے پرانت
آ کوہنگیں تواراں
آشنا نہ بوتہ ساری ءَ
بلے اے ساعتاں
آ اسپ گندی ایوک ءَ، ءُ زحم بس
ءُ وڑ منانی پادتراپاں
گوش اشکنت
پدا توار پرمہ دئے
تئی توار سیاہی ءَ
چہ زنگ بستگیں سگاراں دوست تر نہ انت
ناں چک جنگ
پہ تئی سیاہی ءَ کسانیں گپے بیت
ہما کہ اریکا ینت جنگے ءَ
ہما کہ چہ وتا رواں
ہما کہ لشکرانی دیم ز دِرباں
ہما سگارءِ ساہگ ءَ کہ زندگاں
ایشاں توار پرمہ دئے
کہ نیاہاں پہ توارے ءَ
منا توار پرمہ دئے

☆☆☆

زِرِ

عادل تاج

ناحداز رءِ باہوٹ مبو
کہ
زرءَ بڈیئگ بازینے ادءَ
بیگواہ کتگ
تنیگہ منی بوجیگ لیپگ نہ بیت
من وس کتگ
کہ من دریاہاں
بلے وس نہ گنداں
دراتک نہ کناں
من انچو زیرآپاں گوں زرءَ
منی درآ تگ
یک پرشتگیں وابےءِ مثال ءَ
من ہرچندلوٹاں کہ من دریاہاں
بلے
من حرکت کت نہ کناں
ناحداز رءِ باہوٹ مہ بو

☆☆☆

ڈاکٹر عبید ساحلؔ

نوکیں بہارگاہ ءِ وڑا
رستگ چو اجگیں کپر ءَ
چرتگ چروکاں وڑ وڑیں
گڈ ءَ گرانڈ ءَ پاچناں
آہوگ ءَ تیری ولراں
درچکے گوں سبز تاکیں براں
رستگ ماں کوہ ءِ دامن ءَ
آپاں چہ تلی گنٹگاں
کشیت چہ نوکیں چمگاں
تاکاں دور دنت بے وڑ ءَ
لمباں شہاریت برکلکگاں
ساہگ چو سارتیں کاپر ءَ
نشتوں دمے کت بیرگ ءَ
دنیائی دودانی پدا
وہدی بلوچی ہر گور ءَ
پیشی ادیب ءَ رہبراں
گپتیں تو سوج چہ شاعراں
وش گپتیں چہ ماہراں
قرباناں پہ دردانگ ءَ
چاریت وتی دیوانگ ءَ
چونڈیں ربابی زنگ بیت
سک ئے مچار دل تنگ بیت
شپ سرجمیں کہ انسریت
تا مہلہ انت گوربام بیت
نودانی نرمیں شنزگ ءَ
کوشانی سارتیں شیلگ ءَ
وہدے منی گوشاں کپیت
دریں توار پُر زیملیں
واب ءَ چہ عہدی پد ذرہیت
لنٹاں وتیگاں گنٹ چناں
دراہیں گماں آزات باں
درساں چہ من بیّال باں
گرے کناں گوں ساحل ءَ
پمّن غمیگ انت زاہر ءَ

☆☆☆

کدی بیت تئی موم دل

مسلم گل

او سنگدل او سنگدل
کدی بیت تئی موم دل
ترا بیا چاراں من
وتی دل ءَ داراں من
تو واہگ ئے مئے دل ءِ
تو ھائل ئے تو سمل ئے
منا را بے ترا نہ بیت
ترا را بے منا نہ بیت
سمین ءِ کشگ ءَ درا
او ہور ءِ گوارگ ءِ سرا
مزانتیں کس ادءَ ترا
سرا کن سیاہیں چادر ءَ
بیا بیا پیادگ ءَ
من دمبرت دل ءِ دارگ ءَ
او بے وفائیں سنگدل
کدی بیت تئی موم دل

سوت

بختیار دیدگ

لاڑو لے لڈو لے لاڑو
مرچی گل پداں بانور انت
اے شپ چلگ ءَ دراجیناں
ناچ ءَ سہبت ءَ گوازیناں
دنیا سرجمیں پر نور انت
سرگوپ شر ترا سینگاراں
درنزاں مہلب ءَ آتاراں
دابانی پری ءِ سور انت
گُل ءَ چو منی مہمان ءَ
کایاں من تئی دیوان ءَ
واہگ مئے دل ءِ پُزور انت
دست ءَ دروت کناں لال ءَ را
دابانی زباد مال ءَ را
دیدگ گوں ترا ہم تور انت

☆☆☆

حاک ءِ چراگو

منظور بسمل ءِ نام ءَ

اعجاز زہیر

گم منارا پراں
چراگو ءِ
کانچ ءِ تہاروک انت
بالواں بال دیاں
موسم ءُ پلانی رماں
سرجناں سرجناں
وتی کچ ءَ سرر سچاں
آئی ءِ نام ءَ گراں
شادءَ زپت کناں
پازل ءَ دپا گیچاں
ہشکیں کانیگ ءَ
سورآپ کناں
اشکر بیاں ءُ پرباں کپاں
پہ وشدلی ءُ وشی ءَ
چوریکیں دل ءَ گرکناں
کشک ءُ دڑانی پدگر بیاں
وابانی داباں پچگراں
امبروزی چراگاں روک کناں
کانچ عکس ءَ چناں
تئی نام ءَ گراں
کانچ ءِ تہابشتہ کناں

پہ کئی امیت ءَ زندگ ئے

عادل سجاد

پہ کئی امیت ءَ زندگ ئے
درامدانی میتگ ءَ
تہار ءُ تنکیں دمکے ءَ
چوراہسرانی سنگے ءَ
چو بے بہاریں درچکے ءَ
چو پرشکتیں بلورے ءَ
تو کپتگ ئے سلامے ءَ
اے دل تباہیں میتگ ءَ
پہ کئی امیت ءَ زندگ ئے
نہ داتگ ہچ زمانگ ءَ
پہ تو شگے پہ ساہگے
پہ وابگے
نئے پہ وشیانی ساعت ءَ
تہاریں بچکندگے
گمانی ترنج ءُ تہلی ءَ
نئے پچماں ارس ءِ دانگے
اے کارکشیں میتگ ءَ
نئے سنگتے نئے بیلی ئے
نئے دوست ءُ یار ءُ سہیلی ئے
نہ دنت چنک ئے پرمنا
آچونیں ہمساہگے
اے دور مہروانے
ہماحیال ءُ گشتن انت
کہ شیر ءُ حون ءِ سیادی ئے
توامیں تاب پَر رچنت
اے چار پاس ءِ زندگی
چو قبر ءِ تہاریں کنڈے ءَ
گون بیت شوہازے ءَ
برے عطا ءِ دروشم ءَ
برے مبارک قاضی ءِ
برے پہ مول ءُ مطلبے
اے تچیت پہ ساہگے
اے سرمب چاریں میتگ ءَ
پہ کئی امیت ءَ زندگ ئے

☆☆☆

راھے مسافر

ساجد صالح

راہ ءِ مسافر
عشق ءِ درگاہ ءَ
تو اب ءُ تاب بکن
سجدہ بکن تو عاشقاں
دم بر تکیں ارواہ ءِ
دم ءَ بالا بہ بر
ءُ وتی منزل ءَ شموش
نند ءُ نیا دبکن گوں عاشقاں
بوان عشق ءِ پیغمبری قرآن ءَ
ءُ حفظ بکن

رپتگ ئے تو کجا

نورخان بزنجو ءِ نام ءَ

سہیل صالح

من بہ پولاں ترا
شاعری ءِ تہا ساز ءِ تہا
درد ءِ کیف ءِ تہا
مرغئے ءِ زیمریں نالگ ءِ تہا
شہم درنزیں شپاں
ماہکان ءِ مجیں ساہگانی تہا
بڑمش گامانی تئی راہ سازانت گوزانت
تو کہ در کپتگ ئے
گوں تئی ہمراہی ءَ یاد سر گپتگاں
تو دراہم نہ بئے
رنگ ءُ بو ءِ تہا
گرم ءُ سرد ءِ تہا
عشق ءِ کرد ءِ تہا
روچ زرد ءِ تہا
رپتگ ئے تو کجا؟
پتو شپ تئی آں
سنگ انت زعفران بو یں بیگاہ ءِ رنگ
ارسے ءَ کپتگاں ''جُڈی'' ءِ روح ءِ چم
بیا کہ پاہار کنت پتو ''زرّین'' ءِ دل
بے تراچوں اپیتک زندمان
اے جہان
تو دراہم نہ بئے
رپتگ ئے تو کجا؟

من طفلے آں کسانیں.....

جمال ناصر دازنی

تئی یات ءِ گوانز گاہاں
منا چنڈین گریوگاہاں
منا گرّیں ، کودکی ءِ
منا سہڑین لیلواں گوں
منا پاساں سر شپانی
منا ٹاک ءَ نیمروچی
منا چون انت من نزاناں
من بہ نہ سہڑاں بے تو
تئی گم پمن مورت ءُ روگن
تئی زہیراں تیَن ءُ تاپگ
تئی مولم تچ ءِ کلمیر
منا سہڑین من نہ سہڑاں
منا بہ نیلنت واب ءَ
منا شاگیں تیل ءَ شکّیں
منی دستاں دستگاں کن
منی پاداں مورگاں بند
منی چماں سُرمگاں کن
منی دیم ءَ ٹکّے پر کن
منا چماں کن نظر بُر
منا زور وتی دل ءَ دار
(کہ)
منُ طفلے آن کسانیں
منا موکو گُریناں
منا واب ءَ پدرھیناں
تئی یات ءِ گوانز گاہاں

صبرِ ایوبی

اُداس مراد

دو سد سالی دل ءِ تاہیر
منی ایوبی ایں صبر ءِ
قرار ءِ گیر پیوست انت
زبان ءِ دروت دروگیں راز
منی بالاد ءِ شیطانی
تماہ ءِ حد ءَ آسر بیت
تئی چہ منت ءِ آس ءَ
سیاہ ءِ موتک کنت ارواہ
تو گشتہ زندگی چی یے
من گشتہ درد سوغات یے
من ءُ تو یکیں بوجیگ ءِ
سُچیں ریکشانیں دریاءَ
منی دنیائی رہنداں
شتہ ایمان ہپت پُشت ءَ
زبان تئی آس ءِ نازینکے
ہمک تئی تران وشبو ہے
دل ءِ تاہیر صبر ءِ بود
جتہ من ششگیں آس ءَ

دیدءِ چراگ

آزات ساجد

زمانگ قطرے روچءِ
نگاہءِ بورءَ تاچینیت
وپاءِ رازءَ شنگینیت
نیائے کشکءَ ہیرانی
نہ داریت واہگاں درسے
بوانیت دیدگاں کسے
تئی دیدءِ چراگ رہنیں
تئی زلفءِ ستاکوہنیں
ہمیشکا برفءِ دنیاءَ
حیالءِ تیرءُ الماساں
''چہ' من فکرءِ گوَریگ سستگ''
گماں عہدءِ قلات پروشتگ
منی دیدءِ چراگ مرتگ
تراچیزے نکان رستگ
بکندے سوزءِ مارشتءَ
پداالوت کنانءَ کیت
زمانگ میزان میزانءَ
حیالءِ کوشءَ ہمراہ کنت

مہرءِ دریا

موسیٰ امیت

مئے دلاں تئی واہگ کپیت
مہرءِ دریا ہُشیت
حیالءِ گیاباں سچیت
دیدگاں دردءِ ہوشام بلیت
منی زانوگری (۱) ءِ چراگ مریت
عمرءِ نہال مئے گیمریت
ہچ قول دلءَ دارگ نہ بنت
ماہ گوں بگوماں (۲) ہم مجیت
شپ بے تہمبلیءَ انسریت
ہرچی گمانءَ چہ گوزیت
''ارسءِ دریا'' ءَ گمءِ شاگ تچیت
زہیرءِ کارچ مئے روتاں ڈلیت
ہاتیگءُ صبرءِ مزءِ ترانگ نہ بیت
لیکمیں (۳) شگاں دل نہ سگیت
تئی ترانگ زہیں الماس کہ لگیت
دیدگاں کہرءِ زہرآپ تچیت
موسیٰ پہ ترادائم تلوسیت
بیائے ہانل چوش نہ بیت
بیائے ہانل چوش نہ بیت

☆☆☆

۱۔علمءِ روژنائی ۲۔استاراں
۳۔ترندیں، گرانیں

نوں دلجماں چہ مہراں

رشید قادر

مستاگءَ پمن گوں انت تئی مہرانی ٹالے
تئی وشبوہانی آتار
چوستیں گواتءَ گوں انت
تو نزانے انگت منی زندگی چون انت
من ہور بستگاں گوں اے گاریں درچکءِ شاہءَ
من بے گدءَ چہ برہنگ
شد کپتگاں ادءَ چے
نہ چنکے آپ گنداں
نہ چنڈے نان گنداں
نہ وابے دیدگاں یک شپے نصیب بیت
دوئیں دست بنداں انگہ
دوئیں پادژ نداں انگہ
چوں پچگراں تئی مہرءِ راہ داتگیں نشانءَ
دوستءَ کلوہ بدئے کہ توَوت نیائے زاناں
چنت سال گوستگ پہ غم

☆☆☆

پلانی پیژگاه ءِ هوا

☆☆ دیدگیں ھزارقدریں براھندگاں............ڈُراہ ءُ دِرنگ بات ات!

چہ دیران انت کہ چمگ درانہ بیت، نزاناں پر چا؟ مردم اینکہ سر پد بیت کہ ملک وارانت ھر چیز گران انت ڈکال انت ءُ زنڈیں خرچ انت چکاں پہ زرءُ فیس واننگ، بجلی، ٹیلفون ءِ بل ءُ گرانیں نھاد۔اے درستیں بیماری یکجا گہ بے آمدنیں ھندے ءِ مردمانی سرا انت۔ ے پکّ انت کہ دزی ءُ نشہ زنڈیں ویل انت۔ بلوچ راج ءِ دگہ زنڈیں بیماری انت ءُ ھستیں وھدءَ گوں بلوچاں ضدءُ چپ واگی ھم مئے چکّ ءَ کپتگ اللہ وت رحم بکنت۔ عنایت اللہ قومی

☆☆ بوھیریں شونکار...............سلام ءُ نیکیں واھگ

''بلوچی مئے وتی شھدیں زبان انت'' ھردیں کہ اے شھدیں گپتار چہ دل ءَ بنگیج بیت ءُ زبان ءَ ایراد گیپت گشئے دل ءَ یک ھموئیں تاھیرے ودی بیت۔ پہ ھر یکے ءَ الّمی انت کہ آ وتی زبان ءَ پلگار بکنت، بہ پجار یت ءُ سر پد بہ بیت پر چا کہ زبان یک راجے ءِ پجار انت، ابید زبان ءَ راجے ءَ پجار نہ بیت۔ زاھد شکست۔ڈگاری کہن

☆☆ براھندگیں برات.........واجہ سعید صدف ءُ رفیق عاجز گوں کلیں کلمکار ءُ ادیباں کدی سکّی ءِ ساعتے مہ گنداتے

اسلام علیکم!

براھندگیں براتاں من اے نمدی ءَ کہ شمے سراروان دیگاھاں نزاناں چے بہ نویساں ھرچی نبشتہ بکناں بے سیت۔ دل نہ گوشیت پہ تاکانی ھاتراندءَ چست بکناں ءُ چیزے نبشتہ بکناں ءُ روان بدیاں پر چا کہ ھرتاکے کہ درکیت آ پہک ءَ گوں لہتیں مردم ءُ مختص بیت ءُ آ مردم ھم ھما بنت کہ گوں تاکانی شونکار ءُ یا ایندگہ کارندھاں تعلق دارانت۔ ھرتاکے ءِ تہا یکیں شاعر ءُ یکیں آزمانکار ءِ کہ گوں کارندھاں دزرسی اش است گڑا مواد چاپ ءُ شنگ بنت۔ کجام تاک ءِ گپ ءَ بجناں لبزانک بہ بیت یا بلوچی ءُ ڈردءُ گوہر ءُ چمگ بہ بنت یا ایندگہ ماھتاک ءُ سے ماھی تاکبند بہ بنت یکیں ساد ءِ سراش داشتگ انت۔ چیزے تاکانی شونکار ھماھاں منّ انت ءُ آھانی مواداں چاپ ءُ شنگ کن انت کہ آھما تاک ءِ سالینہ باسک انت یا چہ ڈنّی ملکاں تعلق دارانت۔ نزاناں تاں کد چوش بیت ءُ ما بے منزلیں مسافر ءِ پیما ڈالچار کنگ باں۔ ھمے شونکارانی کاراں چہ مردم ءِ تہ ءِ ساچشتکار حیران انت کہ آیا اے شونکار زبان ءِ حقّاں ادا کنگا انت یا ھمے پیشدارگ ءَ انت کہ فلانی یک تاکے ءِ شونکار انت۔ چہ شونکارانی کارپداں ھمے پہمگ بیت کہ آھانی نزءَ زانتکار، کلمکار، شاعر، آزمانکار، ادیب ءُ دانشور ھمیش انت آ دگہ کہ ھرچی است انت آ ھچ نزاناں۔ باید ایش انت کہ شونکارانی نام ءَ ھر مواد ءُ ساچشت کہ پہ تاکانی ھاترا کیت آ شونکار آ ساچشتاں گوں جھلیں نگاھے بہ چارانت ءُ بوان انت اگاں چاپ گ ءِ لائق انت گڑا چاپ اش بکن انت۔ نوک باھندیں کلمکارانی دلبڈی دیوک وَ ھمے تاکانی شونکار انت بلے اے شونکار چہ دلبڈی ءِ دیگ ءِ بدل ءَ آھاں دلپروش کن انت۔ من شمے تہا چوشیں چیزے نگنداں کہ شمار اچہ آھاں جتا بکنت۔ منی ساڑاھگ ءُ ڈو بارگ ءِ زلورت نہ انت۔ منت وار اے بی دوست۔ بلیدہ

☆☆ پلیں شونکار........گوں نیکیں واھگاں دراہ بات!

ماراد یر انت کہ چمگ ءَ وانگا ایں۔شمارا سد آفرین انت کہ وتی پت ءُ پیرکی زبان ءِ دیمرئی ءِ واستا کار کنگا ئے۔اے بازمشکلیں کارے شما کنگا ئے بلے ہمت ءِ مرداں مدد خدا، انچیں روچے کیت شمئے جھدانی مزا لمّ رس ایت۔ وزیر رھچار، یوڈی مہر۔پسنی

چو درد ءِ لذت ءَ وش ءَ، چو ارمان ءِ غم ءَ گران ءَ
چو زند ءِ آسری سودا، نہ سیت ءَ تو، نہ تاوان ءَ
گوزیت تنکد خیال ءِ عمر، پہ یاتانی باھوٹی
مرادانی شہیدیں دل نہ منتگ تو کجا مان ءَ
پہ زند آپ ءِ خدا گندی دل اوں زھرانی ھشکاپ انت
پہ نام ءِ شکلیں کیفاں، کجاں عہد ءِ عذابان ءَ
کجام آخر شپ ءِ ظلم انت تئی ماھیں انارکاں پہ
سدکہ پہ تئی رکاں کجاں دردانی اومان ءَ
منی روچانی بخت انت کہ نیائے تو پہ گندوکی
شپ ءِ بے وابیاں رنجاں کہ تو وابانی مہمان ءَ

عطا شاد

بلوچی سازءُ زیمل ءِ درپشناکیں استال

ھدامرزی اُستاد عبدالستار بلوچ